

Krajowy Plan w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.

z perspektywą do 2040 r.

Podsumowanie konsultacji publicznych
przeprowadzonych w ramach strategicznej oceny
prognozy oddziaływania na środowisko

Ministerstwo
Energii

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawa prawna.....	3
2.1. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.....	3
3. Opiniowanie przez właściwe organy	3
4. Konsultacje	11
4.1. Zapewnienie udziału społeczeństwa	11
4.1.1. Powiadomienie o możliwości udziału społeczeństwa w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	11
4.2. Przebieg konsultacji.....	16
4.3. Podsumowanie procesu konsultacji – tematyka wnoszonych wniosków i uwag	16
5. Sposób uwzględnienia uwag i wniosków	19
5.1. Wnioski i uwagi stowarzyszeń.....	19
5.2. Wnioski i uwagi z innych resortów	125
5.3. Wnioski i uwagi jednostek samorządu terytorialnego.....	158
5.4. Wnioski i uwagi firm i spółek.....	168
5.5. Wnioski i uwagi wniesione przez osoby fizyczne	185
5.6. Wnioski i uwagi związków zawodowych.....	187
5.7. Opinie, uwagi i rekomendacje zgłoszone w ramach konsultacji transgranicznych	189
6. Wnioski z przebiegu postępowania w sprawie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko	191
6.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	191
6.2. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	192
6.3. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych	193

1. Wstęp

Celem niniejszego raportu jest przedstawienie przebiegu i wniosków z przeprowadzonych konsultacji i opiniowania, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. z perspektywą do 2040 r. (dalej: aKPEiK, KPEiK).

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK została przygotowana prognoza oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu, której zadaniem jest dostarczenie organom podejmującym decyzję w sprawie projektu aKPEiK, a także innym organom i społeczeństwu, informacji na temat skutków przyjęcia i wdrożenia lub nie przedmiotowego planu na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

2. Podstawa prawna

Proces strategicznej oceny oddziaływania na środowisko określony jest w Dziale VI ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹ (dalej: ustawa ooś) i jest wymagany dyrektywą 2001/42/UE. Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają między innymi projekty polityk, strategii, planów i programów w dziedzinie energetyki, opracowywane przez organy administracji.

Przygotowany przez ministra właściwego ds. energii projekt Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. z perspektywą do 2040 r. (aKPEiK), zgodnie z art. 46 ustawy ooś wymagał przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której elementem jest prognoza oddziaływania na środowisko. Zgodnie z zapisami art. 54 ustawy ooś organ opracowujący dokument poddaje go wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy oraz zapewnia udział społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

2.1. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 53 i 57 ustawy ooś, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu (dalej: prognoza ooś) został uzgodniony z:

- o Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (pismo DOOŚ-TSOOŚ.411.1.2024.BW.1 z 7.02.2024 r. oraz pismo DOOŚ-TSOOŚ.411.1.2024.BW.2 z 10.04.2024 r.),
- o Głównym Inspektorem Sanitarnym (pismo HŚ.NZ.530.2.2024.PS z 19.02.2024 r. oraz pismo HŚ.NZ.530.2.2024.PS z 1.03.2024 r.),
- o Dyrektorem Urzędu Morskiego w Szczecinie (pismo WŚ.52001.1.24.AZ (2) z 7.02.2024 r.),
- o Dyrektorem Urzędu Morskiego w Gdyni (pismo INZ.9202.14.2024.AC z 15.02.2024 r.)

3. Opiniowanie przez właściwe organy

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy ooś organ opracowujący dokument wymagający przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ma obowiązek przedstawić właściwym organom projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do zaopiniowania. W związku z powyższym, pismem znak: DSA-WPE.0310.28.2024.EMD z dnia 22 grudnia 2024 r. projekt aKPEiK wraz z Prognozą został dostarczony właściwym organom celem zaopiniowania. Wspomniane organy są zobowiązane do wydania opinii w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu.

¹ Tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1112 z późn. zm.

Pisma z prośbą o opinię zostały skierowane do następujących organów:

- Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska,
- Głównego Inspektora Sanitarnego,
- Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni,
- Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie.

Opiniowanie przez w/w organy trwało na przełomie 2024 i 2025 roku. Otrzymano 4 opinie, w tym: dwie pozytywne (z urzędów morskich), jedną bez uwag (z GIS) i jedną z uwagami (z GDOŚ). Szczegółowe zestawienie uwag zgłoszonych przez GDOŚ zamieszczono w formie tabelarycznej (Tabela 1).

Tabela 1. Zestawienie uwag GDOŚ do „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” wniesionych w ramach opiniowania

Lp.	Zagadnienie, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia w Prognozie
1.	Odnośnie do zawartego w ustawie o oś wymogu dostosowania poziomu szczegółowości informacji przedstawionych w prognozie do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu (art. 52 ust. 1), należy stwierdzić, że wiele analiz wymaga pogłębienia lub uzupełnienia, ponieważ zostały przeprowadzone zbyt pobieżnie lub prawie całkowicie pominięte – szczegółowe uwagi w tym zakresie zostały opisane w dalszej części opinii.	System ocen oddziaływania na środowisko w Polsce jest dwustopniowy (etap pierwszy to strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu, drugi etap to ocena oddziaływania na środowisko dla konkretnych przedsięwzięć). Projekt aKPEiK, ze względu na swoją zawartość, która powoduje wyznaczanie ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, kwalifikuje się do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opracowana w ramach tej procedury prognoza oddziaływania na środowisko powinna być dokumentem o wartości merytorycznej i użytkowej. Projekt aKPEiK jest projektem bardzo obszernym, zawierającym w sobie 149 działań (komentarz ME: opinia GDOŚ była wydana na pośrednim etapie przygotowania aKPEiK; dokument zatwierdzony przez RM zawiera 166 działań) o różnym poziomie ogólności, w tym przedsięwzięcia, które poddane zostały ocenie na poziomie strategicznym w innych dokumentach, oraz przedsięwzięcia, które zostały poddane ocenie na poziomie inwestycyjnym (wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach lub toczy się obecnie ocena oddziaływania na środowisko), a także działania, które nie zostały poddane do tej pory żadnej ocenie. Wyniki uzyskane na etapie oś i oś należy zawrzeć w prognozie i uwzględnić w ocenie oddziaływań skumulowanych. Autorzy prognozy wielokrotnie podkreślają ogólny charakter zapisów projektu aKPEiK i związane z tym problemy z analizą prawdopodobnych oddziaływań na środowisko („Podstawowym problemem w toku prac nad Prognozą był ogólny charakter KPEiK, który nie proponuje konkretnych przedsięwzięć, jakie będą realizowane w jego ramach pod względem charakterystyki i lokalizacji. KPEiK określa jedynie obszary i przypisane do nich cele. Ponadto wskazuje 149 działań, opisanych bardzo zwięźle, które przypisane są do jednego lub wielu celów”). Nie można jednak zgodzić się z tym, że ogólny charakter zapisów dokumentu jest przeszkodą do przeprowadzenia niektórych analiz i argumentem dla prawie całkowitego ich pominięcia. W uzgodnieniu zakresu prognozy (pismo z 10 kwietnia 2024 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.411.1.2024.BW.2), Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zwracał uwagę na konieczność zastosowania mieszanego poziomu szczegółowości analiz w prognozie. Zastosowane podejście „W miarę możliwości starano się w Prognozie traktować wszystkie działania infrastrukturalne i sklasyfikowane grupy działań na jednakowym poziomie ogólności” jest podejściem nieprawidłowym. Jednocześnie w prognozie często wspomina się o późniejszym doszczegółowieniu analiz na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach np. „Wobec powyższych problemów należy podkreślić, że dokładniejsze analizy i oceny wpływu na poszczególne komponenty środowiska mogą zostać wykonane dopiero po ustaleniu ostatecznej lokalizacji, sposobu realizacji oraz technologii pracy obiektów, na etapie pozyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”. Analizy oddziaływania na środowisko na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko powinny być wnikliwe na tyle, na ile to możliwe, a etap oceny oddziaływania na środowisko nie jest argumentem dla ich nadmiernego spływania czy całkowitego pomijania.	Uwzględniono. Ocena oddziaływań została rozszerzona, stosownie do zmiany opisów i ilości działań w aKPEiK.

2.	Odnosnie do zawartego w ustawie o oś wymogu przedstawienia w prognozie informacji o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami (art. 51 ust. 2 pkt 1 ppkt a), należy stwierdzić, że informacje przedstawione w prognozie wymagają uporządkowania i wyjaśnienia.	Z treści aKPEiK wynika, że duża część działań zaplanowanych w tym dokumencie pochodzi z innych, powiązanych dokumentów strategicznych („aKPEiK realizuje cele dokumentów strategicznych UE i Polski”). Powiązania te zaprezentowano w rozdziale 3.3. prognozy. W tabeli 3.2. wymieniono 19 dokumentów, jednak nie ma pewności czy są to wszystkie dokumenty. Przykładowo nie wiadomo z jakich dokumentów strategicznych wynikają działania nr 89 Odtworzenie oraz zachowanie obszarów bagiennych, torfowisk i terenów podmokłych na obszarach Natura 2000 i Zielonej Infrastruktury oraz nr 90 Rozwój małej retencji wodnej (<i>komentarz ME: numeracja działań wyżej i poniżej cytowanych uległa modyfikacji w toku prac nad aKPEiK</i>). Nie wiadomo też czy aKPEiK zawiera wyłącznie działania pochodzące z innych dokumentów, czy też jakieś „zadania własne”, które będą realizowane niezależnie od istniejących dokumentów strategicznych. Wobec tego w prognozie wskazane jest przedstawienie matrycy powiązań, która prezentować będzie z jakiego dokumentu strategicznego wynika dane działanie przewidziane w aKPEiK. Dodatkowo w prognozie należy wymienić wszystkie działania, dla których wydana została decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, oraz te, dla których trwa obecnie ocena oddziaływania na środowisko. Ponadto, realizacja projektu aKPEiK będzie wiązała się z koniecznością aktualizacji niektórych istniejących dokumentów (np. Działanie 1. Aktualizacja Polskiej Strategii Wodowej do 2030 r. z perspektywą do roku 2040 lub niewyszczególniona wśród działań Polityka energetyczna Polski do 2040 r.) oraz opracowania szeregu nowych dokumentów strategicznych. Zgodnie z informacją z prognozy str. 13 „Należy jednak zaznaczyć, że rozważanie rozwiązań alternatywnych np. wariantów realizacyjnych w odniesieniu do konkretnych zamierzeń inwestycyjnych będzie możliwe w miarę ich doprecyzowywania w przyszłych planach i programach wykonawczych, nawiązujących do założeń KPEiK”. Opracowanie nowych dokumentów zakładają również wprost niektóre działania np. Działanie 114. Wsparcie dla realizacji „Programu rozwoju magazynowania wodoru w kavernach solnych dla wzmocnienia krytycznej infrastruktury Polski” czy Działanie 2. Opracowanie i wdrażanie Krajowego programu poszukiwań surowców krytycznych. W prognozie należy wylistować wszystkie dokumenty wykonawcze do projektu aKPEiK, których opracowanie jest dopiero planowane. Wyjaśnienia wymaga zakres Działania 8. Pakiet wsparcia morskiej energetyki wiatrowej, które nie zostało zaliczone do działań infrastrukturalnych, lecz do kategorii działań złożonych. W opisie działania wskazano „Działanie polega na zapewnieniu rozwiązań zmierzających do osiągnięcia efektywnego i zrównoważonego rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce. Dotyczy m.in. ram regulacyjnych, kształcenia kadr, budowania świadomości, budowania krajowego łańcucha dostaw materiałów i usług czy wydawania pozwoleń i uzgodnień, w tym środowiskowych”. Nie wiadomo co należy rozumieć przez efektywne wydawanie pozwoleń i uzgodnień, w tym środowiskowych. Niezrozumiały jest również brak wyszczególnienia budowy morskich farm wiatrowych wśród działań infrastrukturalnych projektu aKPEiK, mimo że w Polsce toczy się obecnie kilkanaście postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym oceny w kontekście transgranicznym. Podobnie, należy wyjaśnić zakres działania 26. Zapewnienie warunków rozwoju SMR, które nie zostało ujęte jako działanie infrastrukturalne, tylko jako działanie z kategorii złożone. W Polsce toczą się 3 postępowania (SMR Włocławek, SMR Ostrołęka, SMR Stawy Monowskie) w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym ocena w kontekście transgranicznym. W konsekwencji zaliczenia działań 8 i 26	Uwzględniono. Przedstawiono matrycę powiązań działań z dokumentami strategicznymi z których wynikają oraz działania własne aKPEiK. Wskazano również dokumenty istniejące, które będą podlegać aktualizacji w związku z realizacją aKPEiK. W odniesieniu do Działania 8. Pakiet wsparcia rozwoju morskiej energetyki wiatrowej oceniono potencjalny charakter oddziaływań, które mogą wystąpić w związku ze stworzeniem ram dla realizacji przyszłych przedsięwzięć w zakresie morskiej energetyki wiatrowej. Analogiczne podejście przyjęto w odniesieniu do Działania 21. Wdrożenie energetyki jądrowej, w ramach którego po aktualizacji dokumentu aKPEiK znalazło się tworzenie warunków dla wdrażania nowych technologii reaktorów jądrowych, w tym SMR. Dokument nie przesądza bowiem lokalizacji ani skali inwestycji.
----	--	---	--

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

		do działań złożonych, a nie zaś do działań infrastrukturalnych, w prognozie nie zostały poddane ocenom indywidualnym, lecz grupowym.	
3.	Odnosnie do zawartego w ustawie o oś wymogu przedstawienia informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko (art. 51 ust. 2 pkt 1 ppkt d) należy stwierdzić, że w prognozie nie zostały przedstawione kluczowe informacje (str. 13, 192).	„Zgodnie z ustawą OOS (art. 104), podstawą do przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko jest stwierdzenie możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania w wyniku realizacji któregoś z działań wskazanych w KPEiK” – postępowanie transgraniczne może być również prowadzone na wniosek innego państwa, na którego terytorium może znacząco oddziaływać przedsięwzięcie albo realizacja projektu (art. 104 ust. 2 ustawy o oś). Chęć wzięcia udziału w procedurze transgranicznej dla aKPEiK zgłosiła Austria (wniosek z 13 marca 2023 r., znak: 2023-0.195.126). Ponadto, zainteresowanie projektem zgłosiły Czechy (pismo z 19 czerwca 2024 r., znak: MZP/2024/710/3169). Oba pisma zostały przekazane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska do Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Wobec tego dla projektu aKPEiK zostanie przeprowadzona procedura w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko z Austrią i być może z Czechami (jeżeli wyrażą taką wolę). Informacje na ten temat powinny być bezwzględnie uwzględnione w prognozie. „Wszystkie działania infrastrukturalne realizowane będą w obrębie granic Polski i jej wód terytorialnych” – lokalizacja przedsięwzięć w granicach Polski nie jest przesłanką do zaniechania procedury w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, lecz pod uwagę bierze się zasięg prawdopodobnych oddziaływań. Przykładem może być SMR Włocławek. Mimo że inwestycja jest zlokalizowana w centralnej Polsce, to w ramach oceny oddziaływania na środowisko toczy się również obecnie postępowanie transgraniczne. W związku z zaplanowanym w aKPEiK działaniem nr 3. Zapewnienie warunków rozwoju SMR, w rozdziale należy przedstawić informacje o toczących się obecnie postępowaniach transgranicznych dla SMR Włocławek, SMR Stawy Monowskie oraz SMR Ostrołęka. Nie wspomniano również o toczących się obecnie postępowaniach transgranicznych dla wielu morskich farm wiatrowych zlokalizowanych w polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej Morza Bałtyckiego np. budowa i eksploatacja Morskiej Farmy Wiatrowej 43.E.1. „Przedsięwzięcia planowane w ramach poszczególnych działań infrastrukturalnych, które mają już wskazaną lokalizację, uzyskały decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach. W ramach procesu jej uzyskiwania prowadzone były konsultacje transgraniczne” – należy wymienić w prognozie wszystkie przedsięwzięcia, dla których wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach było poprzedzone postępowaniem transgranicznym. Przykładowo w rozdziale nie wspomina się o zakończonym postępowaniu transgranicznym dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie i eksploatacji pierwszej w Polsce Elektrowni Jądrowej, o mocy elektrycznej do 3750 MWe, na obszarze gmin: Choczewo lub Gniewino i Krokowa”. „Ponadto projekt KPEiK ma charakter ogólny i strategiczny oraz nie zawiera informacji, które pozwalałyby na określenie lokalizacji (kluczowej w ocenie transgranicznej), charakteru i skali oddziaływań transgranicznych (...) Przeprowadzona w toku Prognozy analiza całego KPEiK, na poziomie szczegółowości opisów działań w nim zawartym,	Uwzględniono częściowo. Dla każdego z działań o charakterze infrastrukturalnym wskazano jakie programy lub plany będą realizowane oraz jakie w związku z tym przedsięwzięcia w pobliżu granic RP zostały przewidziane do realizacji. Przedstawiono kraje sąsiadujące oraz opisano, czy istnieje ryzyko oddziaływań transgranicznych. W przypadku rozwoju energetyki jądrowej aKPEiK przewiduje budowę elektrowni jądrowych zgodnie z PPEJ oraz wsparcie rozwoju nowych technologii reaktorowych, w tym SMR. Wskazano, że planowana w Choczewie elektrownia jądrowa posiada decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, a w toku jej uzyskiwania przeprowadzono postępowanie transgraniczne. aKPEiK nie przewiduje budowy małych reaktorów jądrowych, a jedynie planowane jest przygotowanie odpowiednich ram prawnych i wsparcie w zakresie m.in. szkolenia kadr. W przypadku działań związanych z rozwojem energetyki wiatrowej (morskiej i lądowej) oraz fotowoltaiki, w aKPEiK nie przewidziano budowy konkretnych farm, tylko stworzenie ram prawnych i organizacyjnych dla szybszego rozwoju tego rodzaju OZE. W zakresie postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko prowadzono stosowną korespondencję z instytucjami Austrii i Czech.

		pozwała na stwierdzenie, że brak jest podstaw do jednoznacznej identyfikacji ryzyka wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na kraje sąsiednie, które decydowałyby o konieczności przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko” – w prognozie nie zasygnalizowano żadnej możliwości ewentualnego wystąpienia oddziaływań o charakterze transgranicznym, mimo że niektóre z działań prawdopodobnie stwarzają takie ryzyko np. Działanie 4. Wsparcie dla realizacji Nordycko-Bałtyckiego Korytarza Wodorowego oraz innej infrastruktury do przesyłu wodoru o charakterze transgranicznym; Działanie 5. Zapewnienie sprawnie funkcjonującej logistyki dostaw paliw, wspieranie rozwoju infrastruktury przeładunkowej, przesyłowej i magazynowej oraz działań zmierzających do przedłużenia systemu Europejskiej Sieci Rurociągów Paliwowych (CEPS – Central Europe Pipeline System) do Polski czy Działanie 6. Modernizacja i rozbudowa linii przesyłowych wewnątrz KSE w celu umożliwienia zwiększania przepływów transgranicznych (<i>komentarz ME: numeracja i opis działań uległy modyfikacji w toku prac nad aKPEiK</i>). W rozdziale brakuje również informacji na temat przeprowadzonej oceny transgranicznej dla dokumentów strategicznych takich jak Polityka energetyczna Polski do 2040 r., Krajowy Program Żeglugowy do roku 2030 czy Program polskiej energetyki jądrowej.	
4.	Odnosnie zawartego w ustawie ooś wymogu przedstawienia informacji na temat przewidywanych znaczących oddziaływań na obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny (art. 51 ust. 2 pkt 2 ppkt e)	W prognozie przedstawiono następujący ogólny wniosek „Przeprowadzona analiza wykazała, że zdecydowana większość ocenianych działań nie spowoduje niepożądanego wpływu na środowisko naturalne. Generalnie, nie stwierdzono negatywnych oddziaływań na cele ochrony obszaru Natura 2000, stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”, choć w dalszej części analiz dopuszcza się możliwość wystąpienia oddziaływań negatywnych na obszary Natura 2000 (str. 117 oraz tabela 6.3.). Przedstawione wnioski w zakresie możliwego oddziaływania na obszary Natura 2000 należy zweryfikować w oparciu o wyniki analiz uzyskanych na etapie sooś (dla powiązanych z projektem aKPEiK dokumentów strategicznych) oraz na etapie ooś. Ma to szczególne znaczenie w kontekście zapisów art. 55 ust. 2 ustawy ooś. W przypadku braku wykluczenia możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 należy wykazać spełnienie przesłanek, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478).	Uwzględniono.
5.	Odnosnie zawartego w ustawie ooś wymogu w zakresie przedstawienia w prognozie analizy przewidywanego znaczącego oddziaływania na klimat (art. 51 ust. 2 pkt 2 ppkt e)	Przedstawiono informację „Realizacja działań zaplanowanych w aktualizacji KPEiK z założenia ma przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, co będzie stanowił wkład w działania globalne w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu (...) W przypadku działań infrastrukturalnych, na etapie realizacji inwestycji, potencjalne negatywne oddziaływanie może być związane z emisją gazów cieplarnianych pochodzących z maszyn i urządzeń pracujących na placu budowy. Oddziaływanie to będzie miało charakter krótkoterminowy, a jego skala będzie niewielka. Natomiast na etapie eksploatacji oddziaływanie zaplanowanych działań infrastrukturalnych można ocenić jako pozytywne, a w nielicznych przypadkach nie identyfikuje się takiego oddziaływania”. Twierdzenie, że zanieczyszczenia emitowane przez pracujące urządzenia na placu budowy będą tak poważne, że potencjalnie mogą spowodować	Uwzględniono.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

		negatywne oddziaływanie na klimat wydaje się zdecydowanie przesadzone. Faza realizacji inwestycji, ze względu na jej krótkoterminowy charakter i niewielką skalę będzie miała neutralny wpływ na klimat.	
6.	Odnosnie zawartego w ustawie o oś wymogu w zakresie przedstawienia w prognozie analizy przewidywanych oddziaływań skumulowanych (art. 51 ust. 2 pkt 2 ppkt e), należy stwierdzić, że przedstawiona w prognozie analiza nie jest wyczerpująca i należy ją uzupełnić.	Jako że projekt aKPEiK łączy w sobie szeroki wachlarz działań z różnych sektorów, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu jest doskonałą okazją na ocenę możliwości wystąpienia oddziaływań o charakterze skumulowanym, oczywiście na adekwatnym do projektu aKPEiK poziomie szczegółowości. Autorzy prognozy ponownie argumentują, że z uwagi na ogólny charakter zapisów dokumentu „trudno dokonać konkretnej i szczegółowej oceny kumulacji oddziaływań na środowisko”. W dedykowanym rozdziale 6.4.9. ocenę w tym zakresie ograniczono do określenia ryzyka wystąpienia oddziaływań skumulowanych dla działań o charakterze infrastrukturalnym za pomocą czterostopniowej skali (ryzyko: duże – średnie – niskie – brak) oraz skrótovej informacji o możliwym oddziaływaniu skumulowanym (tabela 6.20.). Wskazane jest uzupełnienie analiz poprzez przedstawienie macierzy możliwych kumulacji na poziomie dokumentów wykonawczych (istniejących i przyszłych) dla projektu aKPEiK oraz pomiędzy poszczególnymi działaniami zaplanowanymi w ramach aKPEiK. Ponadto dla zidentyfikowanych kumulacji należy wskazać możliwe działania zapobiegawcze oraz minimalizujące. Dodatkowo oddziaływania skumulowane oceniano na poziomie poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego – w tabelach wyszczególniono kolumnę „możliwe oddziaływania skumulowane”. Kolumny te są przeważnie puste i nie wiadomo, czy oznacza to brak zidentyfikowanych kumulacji, czy też po prostu ocena nie została przeprowadzona. W innych kolumnach wpisano zdawkowe informacje np. na str. 153 „prawdopodobne w przypadku realizacji w pobliżu innych inwestycji wymagających prowadzenia prac budowlanych”. W przypadku przeprowadzonej oceny oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz, w tabeli 6.12. nie wskazano żadnych możliwych oddziaływań skumulowanych (pusta kolumna), mimo że z części opisowej na str. 157 można wywnioskować, że takie kumulacje są możliwe np. w związku z jednoczesnym rozwojem sieci dróg krajowych oraz miejskich sieci transportowych, rozbudową infrastruktury kolejowej czy rozwoju śródlądowych dróg wodnych.	Uwzględniono częściowo. Rozszerzono opis oddziaływań skumulowanych na poziomie działań infrastrukturalnych oraz dodano opis oddziaływań skumulowanych działań o charakterze wielkoskalowym.
7.	Odnosnie zawartego w ustawie o oś wymogu przedstawienia rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru (art. 51 ust. 2 pkt 3 ppkt a)	Zalecenia te zostały przedstawione w sposób bardzo ogólny i w podziale na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego. Należy usunąć zalecenia dotyczące przestrzegania zapisów i warunków pozwoleń na budowę oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także przeprowadzania szczegółowych analiz na etapie oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ jest to obowiązkowy etap w procesie realizacji przedsięwzięć. W przypadku działań, dla których została już wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach należy w prognozie przytoczyć wskazane w niej szczegółowe rozwiązania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące.	Uwzględniono częściowo. Rozszerzono opis możliwych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, jednak zachowano poziom ogólności adekwatny do ocenianego Planu. Działania o charakterze infrastrukturalnym przewidują realizację przedsięwzięć wynikających z szeregu dokumentów strategicznych, w który wskazane zostało kilkadziesiąt inwestycji. Przeanalizowano dostępne decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i na tej podstawie opisano powtarzające się działania minimalizujące lub zapobiegające.
8.	Odnosnie zawartego w ustawie o oś wymogu przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie (art. 51	Zgodnie z prognozą „W projekcie KPEiK nie zostały ujęte informacje o charakterze technicznym, które pozwoliłyby na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów alternatywnych, w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć. Ze względu na duży poziom ogólności KPEiK, szczegółowe rozwiązania w tym zakresie będą wprowadzane	Uwzględniono częściowo. Rozszerzono opis rozwiązań alternatywnych, ale na poziomie całego aKPEiK, a nie poszczególnych działań. Działania w aKPEiK oparte są w dużej mierze o scenariusz

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

ust. 2 pkt 3 ppkt b) należy stwierdzić, że analizy te nie zostały przeprowadzone w ogóle i przynajmniej dla niektórych działań (nie poddanych jeszcze ocenie na etapie sooś i ooś) powinny zostać uzupełnione.	na etapie realizacji inwestycji wpisujących się w poszczególne cele i działania. Należy jednak zaznaczyć, że rozważanie rozwiązań alternatywnych np. wariantów realizacyjnych w odniesieniu do konkretnych zamierzeń inwestycyjnych będzie możliwe w miarę ich doprecyzowywania w przyszłych planach i programach wykonawczych, nawiązujących do założeń KPEiK. Planowane nowe przedsięwzięcia inwestycyjne analizowane będą indywidualnie pod kątem alternatywnych rozwiązań na etapie przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko” – analizy w prognozie powinny zostać dostosowane do poziomu szczegółowości zapisów ocenianego projektu dokumentu. Nie jest właściwe całkowite pomijanie tych analiz i przerzucanie ich na etap strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów dokumentów wykonawczych czy też na etap oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć, ponieważ nie wiadomo czy i kiedy takie oceny będą miały miejsce. Brak konkretnych rozwiązań technologicznych czy też wskazanej lokalizacji nie jest przeszkodą dla analizy rozwiązań alternatywnych, wręcz przeciwnie, to właśnie analizy przeprowadzone na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko powinny pozwolić na wyłonienie wariantu technologicznego czy lokalizacyjnego najbardziej korzystnego pod względem środowiskowym. Przykładem działania, dla którego w prognozie dla projektu aKPEiK powinna zostać przeprowadzona analiza rozwiązań alternatywnych, przynajmniej w sposób ogólny/wstępny, adekwatnie do poziomu szczegółowości zapisów projektu aKPEiK może być Działanie 7. Analiza potrzeby budowy morskiego terminalu portowego do przeładunku amoniaku. W opisie tego działania napisano „W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na wodór odnawialny i zielony amoniak, działanie ma na celu określenie czy istnieje potrzeba budowy morskiego terminalu portowego do przeładunku importowanego wodoru wraz z infrastrukturą do krakingu amoniaku. Analiza ma odpowiedzieć na pytanie, czy budowa takiego terminalu będzie uzasadniona i przyniesie korzyści polskiej gospodarce”. Rozpatrzenie rozwiązań alternatywnych mogłoby odbyć się na dwóch poziomach (poziom pierwszy to dyskusja w zakresie alternatyw dla amoniaku, drugi to wariantowanie poszczególnych technik przeładunku amoniaku).	przyspieszonej transformacji – WAM, natomiast scenariusz WEM może być rozważany jako alternatywne rozwiązanie, aczkolwiek nie pozwala on na osiągnięcie większości celów klimatycznych.
---	---	--

4. Konsultacje

4.1. Zapewnienie udziału społeczeństwa

Zapewnienie udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentów odbywa się zgodnie z zasadami wskazanymi w dziale III, rozdział 3 ustawy ooś. Zgodnie z art. 39 ust. 2 pkt 3 do niezbędnej dokumentacji sprawy należy prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu. Wymagane sposoby podania informacji do publicznej wiadomości określa art. 3 ust. 11 ustawy ooś. Sposoby wnoszenia uwag i wniosków określono w art. 40 ustawy ooś, który przewiduje:

- formę pisemną,
- ustnie do protokołu;
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Uprawnienia organizacji ekologicznych określono w dziale III, rozdziale 4 ustawy ooś.

4.1.1. Powiadomienie o możliwości udziału społeczeństwa w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Projekt „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” został skierowany do konsultacji społecznych i opiniowania przez właściwe organy na podstawie ustawy ooś. Informacja o konsultacjach społecznych ukazała się 6 lutego 2025 roku:

- na stronie urzędu obsługującego ministra właściwego ds. energii (wówczas Ministerstwa Klimatu i Środowiska) <https://www.gov.pl/web/klimat/projekt-krajowego-planu-w-dziedzinie-energii-i-klimatu-do-2030-r--wersja-do-konsultacji-publicznych-102024-r>,
- w Biuletynie Informacji Publicznej <https://bip.mos.gov.pl/dostep-do-informacji-oraz-udzial-spoleczenstwa-/projekt-krajowego-planu-w-dziedzinie-energii-i-/index.html>

Minister właściwy ds. energii przekazał również pisemną informację o rozpoczęciu konsultacji publicznych projektu KPEiK wraz z prognozą ooś, do 161 podmiotów i organizacji pozarządowych, których lista znajduje się poniżej:

I. Organizacje pozarządowe

1. Business Centre Club
2. CAKE/KOBiZE
3. EDP Renewables
4. Ekspercka Rada ds. Bezpieczeństwa Energetycznego i Klimatu
5. Ember
6. Europejski Bank Inwestycyjny
7. Federacja Przedsiębiorców Polskich
8. Forum Energii
9. Forum Kolejowe - Railway Business Forum
10. Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu
11. Forum Prawo dla Rozwoju
12. Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi
13. Fundacja Habitat for Humanity Poland
14. Fundacja Instrat
15. Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju (InE)
16. Fundacja Instytut Reform
17. Fundacja Instytut Zielonej Gospodarki (IZG)

18. Fundacja Międzynarodowy Instytut Polityki i Strategii Ekologicznej
19. Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii (FEWE)
20. Fundacja Nasza Energia
21. Fundacja Promocji Pojazdów Elektrycznych (FPPE)
22. Fundacja ReSource Poland
23. Fundacja Rozwój TAK - Odkrywki NIE
24. Fundacja Sendzimira
25. Fundacja Wind Industry HUB
26. Fundacja WWF Polska
27. Greenpeace
28. Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa
29. Instytut Ekonomii Środowiska
30. Instytut Energetyki Odnawialnej EC BREC
31. Instytut Gospodarki Nieruchomościami
32. Instytut Jagielloński
33. Instytut Rozwoju Miast i Regionów
34. Instytut Sobieskiego
35. Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii
36. Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie
37. Izba Gospodarcza Energetyki i Ochrony Środowiska
38. Izba Gospodarcza Gazownictwa
39. Izba Gospodarcza Metali Niezależnych i Recyklingu
40. Izba Gospodarcza Komunikacji Miejskiej
41. Koalicja Klimatyczna
42. Konfederacja Lewiatan
43. Kongres Obywatelski
44. Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
45. Krajowa Izba Biopaliw
46. Krajowa Izba Gospodarcza
47. Krajowa Izba Gospodarki Morskiej
48. Młodzieżowa Rada Klimatyczna
49. Młodzieżowy Strajk Klimatyczny
51. Obywatelski Komitet Obrony Polskich Zasobów Naturalnych
52. Ogólnopolska Izba Gospodarcza Ochrony Środowiska
53. Polska Fundacja Gazów Technicznych
54. Polska Geotermalna Asocjacja im. prof. Juliana Sokołowskiego
55. Polska Izba Biomasy
56. Polska Izba Gospodarcza Energetyki Odnawialnej i Rozproszonej
57. Polska Izba Gospodarcza Przemysłu Drzewnego
58. Polska Izba Małej Energetyki Odnawialnej
59. Polska Izba Paliw Płynnych
60. Polska Izba Przemysłu Chemicznego
61. Polska Korporacja Techniki Sanitarnej, Grzewczej, Gazowej i Klimatyzacji
62. Polska Organizacja Biometanu
63. Polska Organizacja Gazu Płynnego
64. Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego
66. Polska Organizacja Rozwoju Technologii Pomp Ciepła (PORT PC)
67. Polska Platforma LNG
68. Polska Rada Pelletu
69. Polski Klub Ekologiczny Koalicji Klimatyczne

70. Polski Komitet Energii Elektrycznej
71. Polski Komitet Krajowy Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN)
72. Polski Kongres Drogowy
73. Polskie Stowarzyszenie Biometanu
74. Polskie Stowarzyszenie Elektromobilności
75. Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej (PSEW)
76. Polskie Stowarzyszenie Fotowoltaiki (PSF)
77. Polskie Stowarzyszenie Nowej Mobilności (PSNM)
78. Polskie Stowarzyszenie Wodoru i Ogniw Paliwowych
79. Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych
80. Polskie Towarzystwo Energetyki Słonecznej - ISES
81. Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej
82. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
83. Sekcja Energetyczna Związku Zawodowego Inżynierów i Techników
84. Sieć Badawcza Łukasiewicz
87. "Stowarzyszenie Obywatelski Komitet Obrony Polskich Zasobów Naturalnych"
88. Stowarzyszenie Branży Fotowoltaicznej Polska PV (SBF Polska PV)
89. Stowarzyszenie Certyfikatorów i Audytorów Energetycznych
90. Stowarzyszenie ds. Rozliczania Energii
91. Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
92. Stowarzyszenie Elektryków Polskich
93. Stowarzyszenie Energii Odnawialnej (SEO)
94. Stowarzyszenie Fala Renowacji
95. Stowarzyszenie Instytut Kościuszki
96. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich
97. Stowarzyszenie na Rzecz Efektywności – im. prof. Krzysztofa Źmijewskiego
99. Stowarzyszenie na Rzecz Systemów Ociepleń
100. Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego
101. Stowarzyszenie Niezależnych Wytwórców Energii Skojarzonej
102. Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki
103. Stowarzyszenie Papierników Polskich
104. Stowarzyszenie Polska Izba Rozwoju Elektromobilności
105. Stowarzyszenie Polskich Energetyków
106. Stowarzyszenie Producentów Cementu (SPC)
107. Stowarzyszenie Producentów i Importerów Urządzeń Grzewczych (SPIUG)
108. Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego
109. Towarowa Giełda Energii
110. Towarzystwo Elektrowni Wodnych
111. Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie
112. Towarzystwo Obrotu Energią
113. UN Global Compact Network Poland
114. WiseEuropa – Fundacja Warszawski Instytut Studiów Ekonomicznych i Europejskich
115. Związek Armatorów Polskich
116. Związek Banków Polskich
117. Związek Niezależnych Przewoźników Kolejowych
118. Związek Polskich Armatorów Śródlądowych
119. Związek Pracodawców - Producentów Materiałów dla Budownictwa
120. Związek Pracodawców "Polskie Szkło"
121. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

122. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć (PZS)

II. Związki Zawodowe

1. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” (NSZZ „Solidarność”)
2. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ)
3. Forum Związków Zawodowych (FZZ)
4. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”
5. Komisja Krajowa WZZ „Sierpień 80”
6. Komisja Krajowa Związku Zawodowego Pracowników Dołowych
7. Komisja Międzyzakładowa NSZZ Solidarność-80 KWB Turów
8. Krajowa Sekcja Górnictwa Węgla Kamiennego NSZZ „Solidarność”, ZOK NSZZ „Solidarność” w PGG
9. Krajowa Sekcja Górnictwa, Energetyki i Przemysłu Ciężkiego Związku Zawodowego KONTRA
10. Krajowy Sekretariat Górnictwa i Energetyki NSZZ „Solidarność”
11. NSZZ „Solidarność” LW „Bogdanka” S.A.
12. Ogólnokrajowe Zrzeszenie Związków Zawodowych Pracowników Ruchu Ciągłego
13. Organizacja Międzyzakładowa NSZZ Solidarność Górnictwa Węgla Kamiennego w Bytomiu
14. Porozumienie Związków Zawodowych „KADRA”
15. Rada OPZZ Województwa Śląskiego
16. Zakładowa Organizacja Koordynacyjna Związku Zawodowego Górników w Polsce PGG
17. Zarząd Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność”
15. ZOK NSZZ "Solidarność" JSW S.A.
16. ZOK NSZZ „Solidarność” w TAURON Wydobycie S.A.
17. Związek Zawodowy Górników w Polsce

III. Spółki z sektora paliwowo-energetycznego

1. E.ON
2. Enea SA
3. Energa SA
4. Gaz-System SA
5. Grupa Azoty SA
6. Jastrzębska Spółka Węglowa SA
7. KGHM Polska Miedź SA
8. PERN SA
9. PGE Polska Grupa Energetyczna SA
10. PKN Orlen SA
11. PKP Energetyka
12. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
13. Polska Grupa Górnicza SA
14. Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.
15. Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA
16. Polskie Koleje Państwowe S.A
17. Polskie Linie Lotnicze LOT S.A
18. Polskie Sieci Energetyczne SA
19. Południowy Koncern Węglowy SA
20. Tauron Polska Energia SA
21. Veolia Poland
22. Węglokoks SA

Jednocześnie projekt KPEiK przekazano do uzgodnień ministerstwom, wojewodom i marszałkom 16 województw oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także Pełnomocnikowi Rządu ds. Strategicznej Infrastruktury Energetycznej, Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta, Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki.

W ramach konsultacji publicznych uwagi do prognozy oos zgłosiły podmioty wskazane poniżej oraz 1 osoba fizyczna:

I. Firmy, stowarzyszenia oraz związki zawodowe:

1. Grupa Kapitałowa PGE
2. Eko-Logiczna Lubelszczyzna
3. Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju
4. Fundacja Nuclear.pl
5. Fala Renowacji
6. Greenpeace Polska
7. Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii
8. Izba Gospodarcza Gazownictwa
9. MIWO. Stowarzyszenie Producentów Wełny Mineralnej, Szklanej i Skalnej
10. Polski Komitet Energii Elektrycznej
11. Polskie Towarzystwo Energetyki Ciepłej
12. Rozwój Tak Odkrywki Nie
13. Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego
14. UN Global Compact Network Poland
15. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć
16. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

II. Instytucje rządowe/publiczne/samorządowe:

1. Ministerstwo Aktywów Państwowych
2. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
3. Ministerstwo Sportu i Turystyki
4. Ministerstwo Obrony Narodowej
5. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
6. Ministerstwo Infrastruktury
7. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
8. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
9. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie
10. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
11. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego

Uwagi do prognozy można było wносить do dnia 28 lutego 2025 na adres kpeik@klimat.gov.pl przy wykorzystaniu szablonu formularza w MS Word.

4.2. Przebieg konsultacji

Stosownie do art. 54 ust. 2 ustawy o oś w celu zapewnienia udziału społeczeństwa „Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” została poddana konsultacjom społecznym. Odbływały się one w dniach od 6 do 28 lutego 2025 roku włącznie.

Przez cały czas trwania konsultacji można było zapoznać się z treścią Prognozy, która dostępna była na stronach urzędu obsługującego ministra właściwego ds. energii (wówczas Ministerstwa Klimatu i Środowiska) oraz w BIP.

Uwagi i wnioski można było wnosć za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres: kpeik@klimat.gov.pl (wszystkie otrzymane uwagi zarejestrowano w systemie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją EKD, funkcjonującego w MKiŚ). Pomimo wskazania formy elektronicznej jako preferowanej, nie ograniczono możliwości składania uwag w innych formach. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, z pełną dostępnością przyjmowano zgłoszenia w formie pisemnej. W trakcie konsultacji publicznych nie wniesiono uwag ustnie do protokołu.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 roku” wpłynęło łącznie 471 uwag. Uwagi były zgłaszane przez przedstawicieli następujących grup:

- stowarzyszenia – 281 uwag,
- resorty – 75 uwag,
- jednostki samorządu terytorialnego (JST) – 50 uwag,
- firmy i spółki – 52 uwagi,
- osoby fizyczne – 8 uwag,
- związki zawodowe – 5 uwag.

Liczba zgłaszających uwagi w poszczególnych grupach była zróżnicowana. Uwagi zgłosiło 14 stowarzyszeń (najwięcej pochodziło z Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej (PKEE) – 53 uwagi oraz Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć – 52 uwagi), 8 resortów (najliczniej reprezentowane było Ministerstwo Infrastruktury) oraz 3 urzędy marszałkowskie (48 uwag pochodziło z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego). W przypadku pozostałych grup, uwagi zostały przekazane przez jednego reprezentanta z każdej z grup.

4.3. Podsumowanie procesu konsultacji – tematyka wnoszonych wniosków i uwag

Uwagi dotyczyły szeregu zagadnień poruszanych w ramach Prognozy oddziaływania na środowisko i odnosiły się do wszystkich części dokumentu. Nieliczne miały charakter ogólny, większość dotyczyła konkretnych zapisów dokumentu, często zawierała też proponowane korekty jego treści wraz z uzasadnieniem. Ponadto zgłoszono także uwagi o charakterze redakcyjnym i edycyjnym (dotyczące formatu tabel i rysunków). Uwagi formułowane przez różne podmioty niekiedy powtarzały się lub miały wręcz identyczne brzmienie.

Uwagi stowarzyszeń koncentrowały się w szczególności wokół zagadnień będących ich głównymi obszarami działalności. Przykładowo wybrane uwagi stowarzyszeń dotyczyły:

- stowarzyszenie Fala Renowacji – podkreślenia priorytetowego znaczenia efektywności energetycznej w odniesieniu do działań mających na celu odejście od paliw kopalnych na rzecz odnawialnych źródeł energii, w szczególności w sektorze budynków;

- Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju – ograniczenia rozbudowy systemu gazowniczego na rzecz przyspieszenia poprawy efektywności energetycznej i rozwoju OZE, zmiany w polityce transportowej w kierunku odejścia od rozbudowy dróg i większego wykorzystania transportu kolejowego;
- Izba Gospodarcza Gazownictwa – uwzględnienia w przypadku rezygnacji z inwestycji gazowych takich negatywnych aspektów jak: ograniczenie możliwości dekarbonizacji gałęzi gospodarki krajowej czy ograniczenie bezpieczeństwa energetycznego;
- PKEE – wzięcia pod uwagę wykorzystania biomasy spełniającej kryteria zrównoważonego rozwoju do celów energetycznych, wątpliwości związanych z możliwością poprawy bezpieczeństwa energetycznego wobec terminów zakończenia produkcji energii w elektrowniach węglowych w zestawieniu z terminami uruchomienia energetyki jądrowej;
- UN Global Compact Network Poland – uwypuklenia i oceny ilościowej niekorzystnych skutków wynikających z narażenia ludzi na zanieczyszczenie powietrza (w tym pył PM_{2,5}, NO₂) powstające w związku ze spalaniem paliw kopalnych i pozytywnego wpływu na zdrowie działań mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
- Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć – działań w zakresie infrastruktury gazowej, które mogą przyczynić się w opinii stowarzyszenia do pogłębienia uzależnienia od gazu na kolejne dekady, zwrócenia uwagi na emisje gazów cieplarnianych z całego łańcucha dostaw gazu kopalnego i ropy naftowej.

Wiele uwag odnosiło się do wykonanych ocen wpływu realizacji działań, grup działań na poszczególne komponenty środowiska. Autorzy uwag nie zgadzali się z ocenami wpływu, w szczególności wybranych działań infrastrukturalnych.

Przedstawiciele kilku stowarzyszeń zwrócili również uwagę na konieczność opracowania nowej wersji Prognozy oddziaływania na środowisko po zakończeniu prac nad aktualizacją aKPEiK, po konsultacjach społecznych, a następnie poddania obu dokumentów ponownym konsultacjom.

W ramach wybranych uwag resortów:

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zwróciło m.in. uwagę, że wszelkie działania wskazane w aKPEiK powinny być prowadzone w sposób, który pozwoli na zminimalizowanie ingerencji również w zabytki nieruchome (dot. ewentualnych wyburzeń), a ponadto, że obiekty zabytkowe powinny być wyłączone z jakichkolwiek obligatoryjnych działań mających na celu termomodernizację (decyzja o jej podjęciu oraz zakres powinny być uzgadniane z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków);
- Ministerstwo Infrastruktury wśród rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko działań aKPEiK, wniosło o wprowadzenie zapisu dotyczącego lokalizowania zabudowy mieszkaniowej w odpowiedniej odległości od dróg czy linii kolejowych, a także przedstawiło liczne sugestie w zakresie uzupełnienia wybranych opisów Prognozy oddziaływania na środowisko, głównie w odniesieniu do transportu kolejowego;
- Ministerstwo Aktywów Państwowych zwróciło uwagę na kwestie związane z biometanem. Wskazało wspieranie wykorzystania biometanu w energetyce i w transporcie jako jeden z elementów poprawy bezpieczeństwa energetycznego i paliwowego oraz zwróciło uwagę na niezbędną rozbudowę systemu gazowego (lub zwiększenie chłonności) w celu umożliwienia przyłączy biometanowni;
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyjaśniło, że głównymi źródłami emisji w sektorze rolnym są nawożenie (będące źródłem emisji podtlenku azotu) i produkcja zwierzęca (metan), które to emisje są ściśle związane z procesami biologicznymi zachodzącymi podczas produkcji, co powoduje, że ich znaczne ograniczenie jest trudne, niemniej jednak podejmowane są liczne

działania sprzyjające ochronie klimatu i środowiska (wspierane przez Wspólną Politykę Rolną (WPR) i określane w programach strategicznych);

- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej podkreśliło, że przy formułowaniu wniosków w Prognozie powinna zostać wykorzystana zasada przezorności (ostrożności) tzn., jeżeli nie da się wykluczyć możliwości wystąpienia danego oddziaływania, to należy założyć, że może ono wystąpić. Wskazało również na konieczność doprecyzowania zaproponowanych działań minimalizujących negatywne oddziaływania na środowisko i ich urealnienia.

Wszystkie uwagi zostały szczegółowo przeanalizowane, a uzasadnione postulaty uwzględnione w zaktualizowanej po konsultacjach społecznych wersji Prognozy. Należy zaznaczyć, że w związku z aktualizacją aKPEiK, poddawanego ocenie w ramach Prognozy oddziaływania na środowisko, część zgłoszonych uwag stała się nieaktualna, ponieważ usunięto lub zmieniono treść dokumentu, do której odnosiły się uwagi (dotyczyło to np. żeglugi śródlądowej).

Szczegółowy zestaw wniosków i uwag do Prognozy wraz ze wskazaniem sposobu ich uwzględnienia został przedstawiony w rozdziale 5 (Tabela 2 do Tabela 7).

5. Sposób uwzględnienia uwag i wniosków

5.1. Wnioski i uwagi stowarzyszeń

Tabela 2. Zestawienie uwag i wniosków do „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” wniesionych w ramach konsultacji społecznych przez stowarzyszenia oraz informacja o sposobie ich rozpatrzenia

Lp.	Zgłaszający uwagę	Sektor	Część, której dotyczy uwaga	Szczegółowe zagadnienie, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowana konkretna treść uzupełnienia (wraz z uzasadnieniem)	Sposób uwzględnienia w Prognozie
1	Fundacja nuclear.pl	Energetyka	Streszczenie (s.12) Uwaga ogólna Rozdz. 6.4.4 (s.151) Rozdz. 6.4.7 (s. 174)	Ograniczenie zastosowania energetyki jądrowej do wielkoskalowej	W treści całego raportu autorzy odwołują się wyłącznie do wielkoskalowej energetyki jądrowej. Tymczasem w treści aktualizacji KPEiK wspomina się również o możliwości stosowania małych reaktorów modułowych (SMR) – np. całość opisu Działania 26, odwołanie w treści celu 3.7.1 (s. 101 aKPEiK). W treści komentowanego raportu powinny zostać uwzględnione zatem również możliwości użycia małych reaktorów jądrowych.	Uwzględniono. W tekście wykreślono słowo wielkoskalowej.
2	Fundacja nuclear.pl	Energetyka	Streszczenie (s.11)	Określenie sposobu odejścia od paliw kopalnych	W treści komentowanego fragmentu wskazano: „Najważniejsze działania w tym zakresie będą dotyczyć odejścia od paliw kopalnych na rzecz odnawialnych źródeł energii w sektorze energetycznym, ciepłownictwie, przemyśle, budownictwie, a także poprawy efektywności energetycznej”. Tymczasem projekt aktualizacji KPEiK nie zawiera takich stwierdzeń. Wskazuje na odejście od paliw kopalnych jako na cel, ale nie ogranicza jego wykonania wyłącznie do odnawialnych źródeł energii. KPEiK dopuszcza m.in. energetykę jądrową jako jeden ze sposobów odejścia od paliw kopalnych. Konieczne jest zatem rozwinięcie komentowanego fragmentu poprzez dodanie energetyki jądrowej lub usunięcie z treści odniesienia do rozważanych źródeł energii służących temu celowi.	Uwzględniono. W tekście wskazano rolę energetyki jądrowej w dekarbonizacji krajowej energetyki - w związku z jej wdrożeniem po 2035 r.
3	Fundacja nuclear.pl	Energetyka	Rozdz. 4.4 (s. 29)	Ocena oddziaływania na klimat	W treści komentowanego fragmentu wskazano na działanie: „zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii”. Zwracamy jednak uwagę, że zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych ma być dokonywane przez wykorzystanie źródeł niskoemisyjnych, w tym energetyki jądrowej, a nie tylko poprzez wykorzystanie OZE	Nie uwzględniono. Rola OZE jest silnie podkreślana w aKPEiK. Energetyka jądrowa jako element dywersyfikacji struktury mocowej, będzie pełnić swoją rolę w II poł. lat 30-tych, ze znacznie mniejszym udziałem w miksie energetycznym niż OZE. Niemniej Energetyka jądrowa jest przedstawiana w KPEiK jako strategiczny obszar inwestycyjny

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

						prowadzący m.in. do redukcji emisji GHG i zanieczyszczeń.
4	Fundacja nuclear.pl	Energetyka	Rozdz. 6.4.6 (s. 167)	Oddziaływanie na zasoby naturalne Określenie sposobu odejścia od paliw kopalnych	W treści komentowanego podrozdziału wskazano, iż: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia”. Tymczasem projekt aktualizacji KPEiK nie zawiera takich stwierdzeń. Wskazuje na odejście od paliw kopalnych jako na cel, ale nie ogranicza jego wykonania wyłącznie do odnawialnych źródeł energii. KPEiK dopuszcza m.in. energetykę jądrową jako jeden ze sposobów odejścia od paliw kopalnych. Konieczne jest zatem rozwinięcie komentowanego fragmentu poprzez dodanie energetyki jądrowej lub usunięcie z treści odniesienia do rozważanych źródeł energii służących temu celowi.	Nie uwzględniono. Rola OZE jest silnie podkreślana w aKPEiK. Energetyka jądrowa jako element dywersyfikacji struktury mocowej, będzie pełnić swoją rolę w II poł. lat 30-tych, ze znacznie mniejszym udziałem w miksie energetycznym niż OZE. Niemniej Energetyka jądrowa jest przedstawiana w KPEiK jako strategiczny obszar inwestycyjny prowadzący m.in. do redukcji emisji GHG i zanieczyszczeń.
5	Fundacja nuclear.pl	Energetyka	Rozdział 8 (s. 200, tiret 11)	Wnioski Określenie sposobu odejścia od paliw kopalnych	W treści komentowanego punktu ponownie wskazano, że: „Do głównych celów KPEiK należy odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia”. Uwaga tożsama jak powyżej	Nie uwzględniono. Rola OZE jest silnie podkreślana w KPEiK. Energetyka jądrowa jako element dywersyfikacji struktury mocowej, będzie pełnić swoją rolę w II poł. lat 30-tych, ze znacznie mniejszym udziałem w miksie energetycznym niż OZE. Niemniej Energetyka jądrowa jest przedstawiana w KPEiK jako strategiczny obszar inwestycyjny prowadzący m.in. do redukcji emisji GHG i zanieczyszczeń.
6	Fala Renowacji	Budownictwo	Streszczenie niespecjalistyczne, Str. 2 i 3 Podsumowanie oddziaływań na środowisko		Sektor budynkowy nieobecny explicite a np. sektor transportowy tak, choć np. Działania infrastrukturalne – w kontekście m.in. Krajowego Planu Renowacji budynków czy Społecznego Planu Klimatycznego, który ma obejmować właśnie budynki (i transport) wydaje się to być znaczne przeoczenie. Szczególnie, że sektor budynków w UE jest odpowiedzialny za 40% zużycia energii i 36% emisji CO2.	Nie uwzględniono. W Podsumowaniu oddziaływań na środowisko wskazano, że najważniejsze działania podejmowane w ramach aKPEiK będą dotyczyć ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych na rzecz odnawialnych źródeł energii m.in. w budownictwie. Sektorowi budownictwa są dedykowane np. wybrane instrumenty finansowe, ale instrumenty finansowe stanowią odrębną kategorię działań poddawanych ocenie w ramach Prognozy.

7	Fala Renowacji	Budownictwo	Streszczenie niespecjalistyczne, Str. 3	Najważniejsze działania w tym zakresie będą dotyczyć odejścia od paliw kopalnych na rzecz odnawialnych źródeł energii w sektorze energetycznym, ciepłownictwie, przemyśle, budownictwie, a także poprawy efektywności energetycznej.	Podkreślenie priorytetowego znaczenia efektywności energetycznej, czyli zmniejszenia zapotrzebowania na energię w pierwszej kolejności.	Uwzględniono. Zredagowano w następujący sposób: "Najważniejsze działania w tym zakresie będą dotyczyć ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych na rzecz odnawialnych źródeł energii w sektorze elektroenergetycznym, ciepłownictwie, przemyśle, budownictwie, transporcie, z uwzględnieniem poprawy efektywności energetycznej."
8	Fala Renowacji	Budownictwo	Streszczenie niespecjalistyczne, Str. 6 tabela – wers 4	Przedstawiono propozycje korekt (usunięcia na czerwono i przekreślone, a dodatki na zielono)	Propozycja zapisu po zmianach (usunięcia na czerwono i przekreślone, a dodatki na zielono): Tak. Wpłyną pośrednio na zdrowie ludzi poprzez poprawę stanu poszczególnych komponentów środowiska – cele wskazane w obszarze 1.4 (Poprawa jakości środowiska, w tym powietrza). Wpływ na jakość życia ludzi będzie złożony. Z jednej strony pozytywny tam, gdzie następować będzie poprawa jakości środowiska, gdzie będą tworzone nowe miejsca pracy, nastąpi poprawa skomunikowania niektórych terenów, zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków w wyniku kompleksowej termomodernizacji oraz prognozowane w KPEiK zmniejszenie kosztów energii elektrycznej.	Uwzględniono częściowo. Zredagowano poprzez dodanie określenia "kompleksowej" termomodernizacji. Nie zmieniono jednak pojęcia "termomodernizacji" na "modernizację", gdyż w projekcie aKPEiK jest mowa o termomodernizacji, która dodatkowo została zdefiniowana w następujący sposób: "Płytką termomodernizacja polega na wymianie wysokoemisyjnego źródła ciepła, jakim jest np. kocioł na węgiel tzw. kopciuch, na ekologiczne urządzenie. Głęboka termomodernizacja wiąże się z koniecznością dodatkowych działań, takich jak ocieplenie budynku, wymiana okien czy zamontowanie ekologicznego źródła ciepła."

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

9	Fala Renowacji	Budownictwo	Streszczenie niespecjalistyczne, Str. 6 tabela – wers 4	Działania KPEiK mogą prowadzić również do wzrostu kosztów egzystencji poprzez: – wzrost kosztów paliw, – wzrost kosztów budowy nowych budynków.	OOŚ nie jest właściwym dokumentem do oceny ekonomicznej skutków przyjęcia aKPEiK - apelujemy o ich usunięcie. Jeśli zapisy te miałyby jednak pozostać, to konieczne wymagają sprostowania i doprecyzowania: Ad. koszty paliw. W przypadku dobrze przeprowadzonej kompleksowej głębokiej modernizacji budynków ewentualny fakt korzystania z wyższych cenowo paliw nie powinien wpłynąć bezpośrednio na użytkownika, gdyż będzie on zużywał mniej energii. Na „koszty egzystencji” składają się nie tylko koszty inwestycyjne związane z budową nowych budynków, ale przede wszystkim operacyjne, a te będą niższe przy wdrożeniu ambitnych standardów energetycznych dla nowych budynków, a więc i niższym zapotrzebowaniu na energię.	Uwzględniono. Usunięto w całym dokumencie i zaznaczono to w metodyce. Konsekwentnie usunięte zostały wszystkie negatywne i pozytywne oddziaływania na ludzi związane ze skutkami ekonomicznymi realizacji KPEiK.
10	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza Str. 19 tabela	Koncepcja rozwoju kraju	W tabeli prezentowane mają być wg opisu dokumenty, które są powiązane z KPEiK i w naszej ocenie powinny być tu wylistowane także dokumenty, które są planowane np. oprócz KRK2050 w tabeli powinien się znaleźć odniesienie do dokumentów mających być opracowane Śródkokresowa Strategia Rozwoju kraju czy w przypadku DSRB jego lepsza wersja Krajowy Plan Renowacji Budynków	Uwzględniono. Tabela została uzupełniona o dokumenty planowane, w tym o Średniookresową Strategię Rozwoju Kraju oraz Krajowy Plan Renowacji Budynków.
11	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza Str. 20 tabela	Ocena stopnia powiązania Dokumentu strategicznego nr 18 Długoterminowa strategia renowacji budynków - niski	aKPEiK i DSRB a właściwie jej nowa, lepsza wersja, czyli Krajowy Plan Renowacji Budynków (2026) są bardzo silnie powiązane. Dla przypomnienia w KPEiK czytamy: „W całej UE budynki odpowiadają za ok. 40% zużywanej energii oraz 36% bezpośrednich i pośrednich emisji GC związanych z energią, przy czym ogrzewanie, chłodzenie i ciepła woda użytkowa odpowiadają za 80% energii zużywanej przez gospodarstwa domowe.” Efektywna dekarbonizacja sektora budynkowego ma kluczowe znaczenie w osiągnięciu celów klimatycznych. Należy zmienić stopień powiązania na WYSOKI.	Uwzględniono.

12	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza Str. 29	Pytania badawcze: W Prognozie określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne elementy środowiska zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ, w tym: – oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, – czas trwania oddziaływań: krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, – trwałość: stałe, chwilowe, – trwałość skutków: odwracalne, nieodwracalne, – zasięg: lokalne, ponadlokalne, – prawdopodobieństwo: prawdopodobne, niepewne – pozytywne i negatywne, – kumulację oddziaływań.	Konieczne dodanie opisu znaczących oddziaływań, ich czasu trwania etc. Jego brak rodzi szereg uzasadnionych wątpliwości na etapie dalszej analizy oddziaływań na poszczególne elementy środowiska.	Uwzględniono częściowo. (12, 49, 276) Zgodnie z opisem zamieszczonym w tym miejscu w Prognozie: "Ustawa nie definiuje, w jaki sposób powinno się te pojęcia rozumieć, zatem w celu przygotowania prognozy autorzy kierowali się zasobami wiedzy związanymi z opracowywaniem prognoz i raportów dla celów procedury oddziaływania na środowisko, doświadczeniem, a także literaturą w tym zakresie." Dodano informację: "Wskazując znaczące oddziaływania kierowano się klasyfikacją przedsięwzięć przedstawioną w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.)."
13	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza Str. 30	Ocena oddziaływania na klimat Ostatni punkt	Zmiana sformułowania: zmniejszenie zapotrzebowania na energię poprawa efektywności energetycznej budynków, czyli pośrednia redukcja emisji gazów cieplarnianych	Nie uwzględniono. Istniejący zapis dotyczy metodyki oceny wpływu na klimat. Mowa w nim na czym opiera się ocena oddziaływania na klimat. Zmniejszenie zapotrzebowania na energię jest ogólny - dotyczy zarówno zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło, zmniejszenia zużycia energii elektrycznej, zmniejszenia energochłonności itp. Sugerowany zapis zawęży metodykę.
14	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza Str. 102 tabela kolumna z przyczynami	Niskosprawne systemy indywidualnego ogrzewania budynków stosowane na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej.	Zmiana sformułowania: Niskosprawne systemy indywidualnego ogrzewania budynków stosowane na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej oraz zły stan energetyczny niska efektywność energetyczna samych budynków	Nie uwzględniono. Przyczyną ponadnormatywnych zanieczyszczeń powietrza na terenach zurbanizowanych są głównie niskosprawne systemy indywidualnego ogrzewania. Gdyby w tych samych budynkach zainstalowane były nowoczesne kotły emisja zostałaaby znacząco ograniczona.

15	Fala Renowacji	Budownictwo	Str. 113 tabela wers dot. Długoterminowa strategia renowacji budynków – DSRB	Zaproponowano usunięcie fragmentu dot. DSRB.	Usunięcie fragmentu zaznaczonego poniżej na czerwono: DSRB stanowi mapę drogową renowacji zasobów budowlanych w Polsce w perspektywie krótko- i długoterminowej. Głównym celem realizacji strategii jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej i niskoemisyjności budynków. W pierwszej kolejności ma być przeprowadzana płytka termomodernizacja, związana z maksymalizacją efektu ekonomicznego (wymiana wysokoemisyjnego źródła ciepła na urządzenie niskoemisyjne), a następnie głęboka termomodernizacja, związana z maksymalizacją efektu energetycznego (obejmująca dodatkowe działania, takie jak ocieplenie budynku, wymiana okien, czy montaż OZE). Uzasadnienie: DSRB jest ciągle opracowywania bez jednoznacznych rekomendacji odnośnie do kolejności podejmowanych działań. Nie jest więc uzasadnionym ich umieszczanie w dokumencie OOS.	Uwzględniono. Zredagowano w następujący sposób: DSRB stanowi mapę drogową renowacji zasobów budowlanych w Polsce w perspektywie krótko- i długoterminowej. Głównym celem realizacji strategii jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej i niskoemisyjności budynków.
16	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza Str. 132	Pośrednie pozytywne oddziaływanie będzie związane ze wsparciem termomodernizacji budynków, co w dłuższej	Propozycja zmiany: Bezpośrednie pozytywne oddziaływanie będzie związane ze wsparciem termomodernizacji budynków, co stosunkowo krótkiej perspektywie przełoży się na zmniejszenie kosztów ich eksploatacji.	Uwzględniono. Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9) zapis ten zostanie usunięty, ponieważ usunięte zostały wszystkie negatywne i pozytywne oddziaływania na ludzi związane ze skutkami ekonomicznymi realizacji KPEiK.
				perspektywie przełoży się na zmniejszenie kosztów ich eksploatacji. W szczególności wsparcie w tym zakresie zostanie skierowane do osób najbardziej narażonych na ubóstwo energetyczne i będzie realizowane ze środków Społecznego Funduszu Klimatycznego. Możliwe do osiągnięcia oszczędności energii i kosztów będą uzależnione od wielu czynników, w tym zakresu przeprowadzonych prac, rodzaju budynku, możliwości technicznych.	Uzasadnienie – Prace mające na celu podniesienie efektywności energetycznej budynków bezpośrednio (w krótkiej perspektywie) po zmniejszają koszty ich użytkowania poprzez zmniejszenie popytu na energię (nośniki energii).	

17	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza Str. 132	Zaproponowano usunięcie fragmentu: W raporcie dotyczącym rynku CO2 z sierpnia 2024 roku wskazano na istotne zagrożenia wynikające z implementacji wymagań dyrektywy EPBD. Dotyczy to przede wszystkim konieczności poniesienia kosztów renowacji, które w przypadku starych budynków szacowane są na 15-100 tys. euro. W Polsce ponad 77% mieszkań wybudowanych zostało przed 2003 rokiem i one w pierwszej kolejności wymagają przystosowania do wymogów dyrektywy EPBD. Wymagania stawiane przez tę dyrektywę, w połączeniu z koniecznością odejścia od ogrzewania paliwami kopalnymi i zastąpienia ich przez różne formy ogrzewania elektrycznego (np. pompy ciepła) „spowodują znaczące koszty dla właścicieli nieruchomości i zarazem podniosą koszt nowego budownictwa”. Przykładem wzrostu kosztów budowy nowych budynków może być różnica ceny zakupu okien dwuszybowych i trzyszybowych, która sięga, w zależności od wybranej technologii (np. plastik, drewno, aluminium), 20-40%. Jednak należy też zwrócić uwagę, że okna trzyszybowe przyczyniają się do poprawy komfortu cieplnego w pomieszczeniach i do	Usunąć wymieniony obok fragment. Uzasadnienie: OOŚ powinna zwracać uwagę na aspekty środowiskowe a nie ekonomiczne. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z sektora budynkowego niesie za sobą jednoznacznie pozytywne efekty środowiskowe oraz zdrowotne dla ludzi. Do tego źródła i ich cytowanie w naszej ocenie nie odzwierciedlają wszystkich aspektów związanych z Dyrektywą Budynkową. Proponujemy usunięcie całego fragmentu zawierającego próbę oceny ekonomicznych skutków transpozycji EPBD.	Uwzględniono. Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9) zapis ten zostanie usunięty, ponieważ usunięte zostały wszystkie negatywne i pozytywne oddziaływania na ludzi związane ze skutkami ekonomicznymi realizacji KPEiK.
----	----------------	-------------	----------------------	---	--	---

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

				oszczędności w związku ze zmniejszeniem kosztów ogrzewania w zimie i chłodzenia w lecie.		
18	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 138 Tabela wers 1	Obniżenie zapotrzebowania na ciepło budynków poddanych termomodernizacji.	Propozycja zmiany: - obniżenie zapotrzebowania na ciepło i energię elektryczną budynków poddanych termomodernizacji energetycznej.	Nie uwzględniono. W przypadku, gdy termomodernizacja połączona będzie ze zmianą źródła ciepła na pompę ciepła - zapotrzebowanie na energię elektryczną wzrośnie.
19	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 138 Tabela wers 1	Możliwy wpływ na poprawę zdrowia ludzi dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza (np. dzięki poprawie efektywności energetycznej budynków),	Propozycja: - bezpośredni wpływ na poprawę zdrowia ludzi [...]. Uzasadnienie – jak wskazywano powyżej poprawa jakości powietrza bezpośrednio przekłada się na poprawę zdrowia.	Nie uwzględniono. Realizacja przedsięwzięć wpływa na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, to potencjalnie przyczyni się do obniżenia stężeń zanieczyszczeń w powietrzu i dopiero obniżenie stężeń wpływa na zdrowie ludzi. To jest wpływ pośredni.
20	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 150 6.4.4. Oddziaływanie na powietrze	Wstęp nt. jakości powietrza w Polsce.	Warto dodać, że jakość powietrza w Polsce wciąż jest jednym z największych wyzwań w sferze zdrowotnej, zwłaszcza w porównaniu do wielu krajów Europy. Polska zмага się z jednym z najwyższych poziomów zanieczyszczenia powietrza na Starym Kontynencie.	Nie uwzględniono uzupełnienia. Prognoza nie jest miejscem na ranking państw. W Polsce następuje systematyczna poprawa jakości powietrza.
21	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 150 6.4.4. Oddziaływanie na powietrze	Wpływ wielkoskalowej energetyki jądrowej.	Propozycja: Poza wprowadzeniem OZE (których pozytywne oddziaływanie przedstawiono w ocenie pozostałych grup działań), do ograniczenia zużycia paliw kopalnych przyczyniać się będzie wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej. W efekcie zmniejszona zostanie emisyjność sektora elektroenergetycznego. Uzasadnienie: Nie podano źródła stwierdzenia odnośnie do skali ograniczenia zanieczyszczenia powietrza w wyniku wprowadzenia wielkoskalowej energetyki jądrowej. Ponadto w kontekście energetyki bezpieczniej jest mówić o zmniejszeniu emisyjności sektora.	Uwzględniono.

22	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 151 6.4.4. Oddziaływanie na powietrze Oddziaływanie pozytywne pozostałych grup działań	Wpływ działań o charakterze regulacyjnym i organizacyjnym.	Propozycja: Powinny one pośrednio przyczyniać się do poprawy stanu jakości powietrza, ponieważ umożliwiają pozyskanie dofinansowania modernizacji prowadzących do poprawy efektywności energetycznej budynków oraz niskoemisyjną produkcję energii i ciepła, również w sektorze komunalno-bytowym. Uzasadnienie: Dotacje/środki bezzwrotne w większości polegają na finansowaniu inwestycji służących poprawie m.in. efektywności energetycznej budynków, procesów produkcyjnych etc. Wspomniane inwestycje muszą być ukończone w określonym czasie i wpisywać się w zasady poszczególnych programów wsparcia. Nastawione są więc na realizację w krótkim horyzoncie czasowym a ich efekt ekologiczny jest stosunkowo duży (bieżący i planowany).	Nie uwzględniono. Działania o charakterze regulacyjnym i organizacyjnym umożliwiają pozyskanie finansowania lub dofinansowania działań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków. To jeszcze nie jest równoznaczne z obniżeniem emisji zatem oddziaływanie ma charakter pośredni.
23	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 155 Tabela 6.11 Instrumenty finansowe, + analogicznie Tabela 6.13, 6.15	Fragment dotyczący Instrumentów finansowych	Propozycja: Czas trwania: długoterminowe; Rodzaj oddziaływania: bezpośrednie. Uzasadnienie – jak wyżej.	Nie uwzględniono. Instrumenty finansowe umożliwiają pozyskanie finansowania lub dofinansowania działań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków. To jeszcze nie jest równoznaczne z obniżeniem emisji zatem oddziaływanie ma charakter pośredni.
24	Fala Renowacji	Budownictwo	Str. 179 Tabela 6.17 Poz.1	Wpływ działań regulacyjnych.	Propozycja - zmiana rodzaju oddziaływania na bezpośredni: Zaplanowane działania mają na celu m.in. zmniejszenie zużycia paliw kopalnych w sektorze energetycznym, przemyśle, budownictwie, transporcie, ograniczenie emisyjności pojazdów, wzrost wykorzystania OZE, poprawę efektywności energetycznej, przez co będą przyczyniały się bezpośrednio do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i mogą mieć pozytywny wpływ na klimat. Uzasadnienie: Regulacje i cele Dyrektyw określają ramy czasowe ich transformacji oraz konkretne cele redukcji emisji gazów cieplarnianych.	Nie uwzględniono. W wyniku realizacji działań o charakterze regulacyjnym powstaną uregulowania prawne. Powstanie uregulowań nie wiąże się bezpośrednio z redukcją emisji GHG. Dopiero realizacja postanowień tych regulacji może mieć taki efekt, stąd wskazano, że działania o charakterze regulacyjnym będą przyczyniały się pośrednio do ograniczenia emisji GHG.

25	Fala Renowacji	Budownictwo	Str. 179 Tabela 6.17 Poz. 3	Wpływ instrumentów finansowych.	Propozycja 1: Proponowane instrumenty finansowe mają doprowadzić m.in. do przyspieszenia dekarbonizacji w ciepłownictwie systemowym i indywidualnym, sektorze budynkowym, wdrażania rozwiązań w zakresie czystej energii, opartych na OZE i efektywnych energetycznie, co powinno przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat. Propozycja 2: Rodzaj wpływu – bezpośredni. Uzasadnienie: Argumentacja analogiczna do wcześniej przedstawionej.	Uwzględniono częściowo. Zapis zrehabilitowano w następujący sposób, uwzględniając aktualizację działań aKPEiK: "Proponowane instrumenty finansowe mają doprowadzić m.in. do modernizacji krajowego systemu energetycznego, poprawy efektywności energetycznej, rozwoju OZE (wiatru na morzu, małych instalacji OZE – biogazowych, biometanowych oraz wodnych, geotermii), przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności systemu energetycznego przez uwzględnienie technologii magazynowania energii; przyspieszenia dekarbonizacji w ciepłownictwie systemowym i indywidualnym w kierunku elektryfikacji i integracji z siecią elektroenergetyczną, wdrażania rozwiązań w zakresie czystej energii i efektywnych energetycznie, opartych na OZE (wielkoskalowe pompy ciepła, wielkoskalowe kotły elektrodowe, magazyny ciepła dużej pojemności, kolektory słoneczne, moce wytwórcze energii elektrycznej z OZE oraz źródła szczytowe oparte na gazie ziemnym lub biometanie/wodorze, działające w kogeneracji, rozwiązania u odbiorców końcowych, takie jak pompy ciepła, lokalne magazyny ciepła, instalacje OZE, poprawa efektywności energetycznej w sektorze budynków wielorodzinnych, jednorodzinnych, użyteczności publicznej, w tym instalacja OZE, magazynów energii, montaż wentylacji z odzyskiem ciepła, kompleksowa termomodernizacja, także w budynkach należących do przedsiębiorstw) i efektywnych energetycznie, co powinno przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat. Wybrane instrumenty dotyczą również wsparcia elektromobilności, co przy założeniu zmiany krajowego miksu energetycznego i wzrostu
----	----------------	-------------	-----------------------------------	---------------------------------	--	--

						wykorzystania OZE, do czego przyczynić się ma realizacja ocenianego KPEiK, może prowadzić do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Ponadto przewidziano wsparcie dla transformacji w przemyśle, w zakresie produkcji wodoru odnawialnego, stosowania technologii wychwytu i składowania lub utylizacji CO₂, co również przyczyniać się będzie do ograniczenia emisji GHG. Zaplanowano także wsparcie rozwiązań umożliwiających retencję i wykorzystanie wód opadowych, systemów oczyszczania wody i instalacji ponownego wykorzystania wody szarej, co może przyczyniać się do zmniejszenia zużycia energii, a tym samym zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, niezależnie od aspektów związanych z lepszą adaptacją do zmian klimatu." Rodzaj wpływu pozostawiono pośredni. W wyniku realizacji działań o charakterze instrumentów finansowych zostaną stworzone warunki sprzyjające wdrażaniu rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji GHG poprzez np. udostępnienie środków finansowych, natomiast realizacja tego działania nie wiąże się z bezpośrednią redukcją emisji GHG i nie będzie bezpośrednio oddziaływać na klimat.
26	Fala Renowacji	Budownictwo	Str. 179 Tabela 6.17 Poz. 4	Wpływ działań o charakterze finansowym.	Propozycja: Rodzaj wpływu – bezpośredni. Uzasadnienie: Argumentacja analogiczna do wcześniej przedstawionej.	Nie uwzględniono. Rodzaj wpływu pozostawiono pośredni. W wyniku realizacji działań związanych z dofinansowaniem zostaną stworzone warunki sprzyjające wdrażaniu rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji GHG poprzez udostępnienie środków finansowych, natomiast realizacja tego działania nie wiąże się z bezpośrednią redukcją emisji GHG i bezpośrednim wpływem na klimat, stąd pozostawiono dotychczasowy zapis wskazujący na wpływ pośredni.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

27	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 181 6.4.8. Oddziaływa nie na dobra materialne i zabytki.	Wpływ działań o charakterze regulacyjnym, organizacyjnym oraz finansowym.	Propozycja: Realizacja zaproponowanych w KPEiK działań o charakterze regulacyjnym, organizacyjnym oraz finansowym powodować będzie pozytywne i negatywne oddziaływania na dobra materialne. Pozytywny wpływ wynikać będzie z możliwości pozyskania środków finansowych na termomodernizację budynków, czego konsekwencją będzie zapewne poprawa ich charakterystyki energetycznej. Uzasadnienie: OOS nie jest oceną zasadności ekonomicznej działań zawartych w KPEiK.	Uwzględniono.
28	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 181	Wpływ na dobra materialne.	Pozytywny wpływ wynikać będzie z możliwości pozyskania środków finansowych na kompleksową termomodernizację budynków, czego efektem będzie obniżenie kosztów eksploatacji i w konsekwencji zapewne będzie wzrost wartości nieruchomości.	Nie uwzględniono. Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i 27) zapis ten zostanie usunięty. Wprowadzono zapis: "Realizacja zaproponowanych w KPEiK działań o charakterze regulacyjnym, organizacyjnym oraz finansowym powodować będzie pozytywne i negatywne oddziaływania na dobra materialne. Pozytywny wpływ wynikać będzie z możliwości pozyskania środków finansowych na termomodernizację budynków, czego konsekwencją będzie poprawa ich charakterystyki energetycznej."
29	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza, str. 188 Tabela 6.19 - wers 4	Wpływ na wartość nieruchomości w wyniku przeprowadzonej termomodernizacji	wzrost wartości nieruchomości w wyniku przeprowadzonej kompleksowej termomodernizacji w ramach poprawy efektywności energetycznej budynku	Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9) zapis ten zostanie usunięty.
30	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza, str. 198 Tabela 8.1 - wers 4	Wpływ na zdrowie i jakość życia ludzi	Z jednej strony pozytywny tam, gdzie następować będzie poprawa jakości środowiska, gdzie będą tworzone nowe miejsca pracy, nastąpi poprawa skomunikowania niektórych terenów, zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków w wyniku kompleksowej termomodernizacji oraz prognozowane w KPEiK zmniejszenie kosztów energii elektrycznej oraz poprawa jakości środowiska wewnętrznego i dobrostanu użytkowników.	Nie uwzględniono. Nie zrozumiałe jest o jakim środowisku wewnętrznym mowa. Natomiast dobrostan dotyczy zwierząt, a w postawionym pytaniu chodziło o wpływ na jakość życia ludzi. ("Czy proponowane w KPEiK działania wpłyną na zdrowie i jakość życia ludzi?")

31	Fala Renowacji	Budownictwo	Prognoza str. 199 8. Wnioski i rekomendacje	Uwaga dot. fragmentu związanego z jakością powietrza: W Polsce obserwowana jest stała poprawa jakości powietrza. W 2023 roku odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu dobowego dla pyłu zawieszonego PM10 (w województwie dolnośląskim i małopolskim). Nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5. Nadal notowane są przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu, ale wyraźnie spadła wysokość stężeń. Przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego dla NO2 notowane są w czterech miastach: Warszawie, Krakowie, Katowicach i we Wrocławiu.	Uwaga: Brak kontekstu. Należy rozszerzyć o uwagę, że w Polsce nadal borykamy się ze niską jakością powietrza na tle Europy. Pomimo poprawy sytuacji warto wspomnieć o dużych wyzwaniach w tym wymiarze.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie określa się rankingu stanu jakości powietrza w odniesieniu do innych państw, tylko opisuje stan aktualny, co zostało zrobione i przytoczony fragment jest wnioskiem z opisu stanu aktualnego zamieszczonego w rozdziale 5.1.2 Prognozy OOŚ.
----	----------------	-------------	---	--	--	--

32	Eko- Logiczna Lubelszczyzna	Ekologiczna organizacja pozarządowa	Prognoza oddziaływan ia na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.	Całość dokumentu – brak istotnej analizy dot. spalarni odpadów	Zarówno w samym projekcie Planu, jak i części jego załączników zawarte zostały odniesienia do termicznego przekształcania odpadów, czyli po prostu ich spalania w spalarniach śmieci. Niestety w prognozie oddziaływania na środowisko brak jest jakichkolwiek odniesień do tego typu działań i instalacji tym się zajmujących. Należy stanowczo podkreślić, że zgodnie z dostępną wiedzą naukową, spalarnie są instalacjami, które mogą stanowić zagrożenie tak dla środowiska naturalnego, jak i ludzkiego zdrowia, a zatem dokonanie oceny ich wpływu w tym zakresie i uwzględnienie tego w Prognozie należy uznać za konieczne. Warto tutaj przytoczyć chociażby opinię gdańskiego oddziału Polskiej Akademii Nauk, zgodnie z którą „spalarnie emitują więcej CO₂ i szkodliwych związków niż klasyczne elektrociepłownie węglowe. Najbardziej szkodliwym efektem spalania odpadów są dioksyny i furany, które są tysiące razy bardziej szkodliwe niż cyjanek potasu. Skutki oddziaływania dioksyn są widoczne nawet po kilkudziesięciu latach. W wielu miejscach przy spalarniach notuje się duży wzrost zachorowania na raka. Częstki przenoszące dioksyny i furany są niewychwytywane przez filtry, kumulują się w otoczeniu, w odległości kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu kilometrów od spalarni. Im wyższy komin, tym większy zasięg emisji. Badania ciągłe dioksyn i furanów /np. w holenderskiej spalarni/ wykazały, że faktyczne emisje są wielokrotnie większe niż normy europejskie. Tzw. „alternatywne paliwo RDF” to nie jest żadne paliwo ekologiczne to paliwo szkodliwe ekologicznie – bo w wyniku spalania RDF powstają dioksyny i furany. RDF jest bardziej trujący niż węgiel i mniej wydajny energetycznie. W wyniku spalania odpadów powstaje toksyczny żużel”. Powyższe informacje należy uzupełnić o dane podawane m.in. przez ToxicoWatch, z których dowiadujemy się, że dioksyny w 97% przedostają się do organizmu człowieka drogą pokarmową, a ich okres półtrwania w ludzkim ciele wynosi aż 11 lat. A spalarnia w Kraśniku miałaby powstać w niedalekim sąsiedztwie terenów rolniczych. Co więcej, w jej okolicy znajduje się również targowisko miejskie, na którym sprzedawane są owoce i warzywa. Kraśnik zaś od lat uważany jest za malinowe zagłębie. Według Międzynarodowej Agencji Badań nad Rakiem dioksyny 2,3,7, 8TCDD, są czynnikiem rakotwórczym grupy 1. Jednak wpływ dioksyn na ludzki organizm jest o wiele bardziej znaczący. Zgodnie ze stanowiskiem Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) długotrwałe wystawienie na oddziaływanie dioksyn powoduje szereg niekorzystnych skutków dla układu nerwowego, odpornościowego i hormonalnego oraz upośledza funkcje rozrodcze. Zresztą ta agencja Unii Europejskiej	Uwzględniono częściowo. W analizie oddziaływania na środowisko projektu dokumentu poruszono kwestie przetwarzania odpadów. Kwestia termicznego przekształcania odpadów w aktualnym projekcie KPEiK jest poruszona w kontekście potrzeby zmniejszania udziału tego sposobu przetwarzania odpadów w gospodarce odpadami.
----	-----------------------------------	---	--	--	--	--

					w 2018 roku zmniejszyła aż 7-krotnie tolerowane dawki dioksyn w żywności. Z kolei Amerykańska Agencja Ochrony Środowiska (United States Environmental Protection Agency - EPA) informuje, że ekspozycja na dioksyny była związana z wadami wrodzonymi, niezdolnością do utrzymania ciąży, zmniejszoną płodnością, zmniejszoną liczbą plemników, endometriozą (bolesna choroba układu rozrodczego kobiety skutkująca niepłodnością), cukrzycą, trudnościami w uczeniu się, uszkodzaniem układu odpornościowego, problemami z płucami, zaburzeniami skóry oraz obniżonym poziomem testosteronu. Powinniśmy również mieć na względzie, że w Polsce planowane są spalarnie (Zamość, Kraśnik), które nie byłyby nawet objęte koniecznością zastosowania najlepszych dostępnych technologii (BAT), których wprowadzanie w przypadku przekroczenia wspomnianego poziomu wymusza Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2019/2010/UE z dnia 12 listopada 2019 r. Niniejszym wnioskujemy o zaktualizowanie raportu o informacje dotyczące negatywnego wpływu spalarni na zdrowie ludności oraz środowisko naturalne oraz w miarę możliwości przeprowadzenie kolejnych konsultacji społecznych.	
33	Greenpeace Polska	NGO	5.1.12. Zestawienie problemów dotyczących jakości środowiska	Tabela 5.9. Główne zidentyfikowane problemy jakości środowiska na obszarze Polski	Wśród wymienionych przyczyn zanieczyszczenia wód powierzchniowych brakuje jednoznacznego punktu wskazującego na zrzut zasolonych ścieków z kopalń węgla do rzek i zbiorników wodnych. Punkt "Brak zabezpieczania wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami obszarowymi i punktowymi (w tym przemysłu); „może sugerować, że brakuje zabezpieczenia prawnego przed zrzutami ścieków kopalnianych, jednak Ramowa Dyrektywa Wodna jasno zobowiązuje Polskę do przeciwdziałania takim sytuacjom. Zrzuty zasolonych ścieków z kopalń węgla stanowią znaczący problem, przyczyniający się m.in. do zjawisk takich jak katastrofa ekologiczna w rzece Odrze z 2022 roku, związana z zakwitem złotej algi w rzekach zasolonych przez wody odprowadzane z kopalń.	Uwzględniono. Doprecyzowano wykaz źródeł zanieczyszczeń w zakresie wód powierzchniowych.
34	Greenpeace Polska	NGO	Tabela 6.16. Ocena oddziaływania na klimat działań o charakterze infrastrukturalny	Działanie 108. Budowa terminalu FSRU w Zatoce Gdańskiej.	Analiza zawiera błędne stwierdzenie wskazujące na potencjalne pozytywne oddziaływania poprzez: „zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w przypadku spalania gazu ziemnego w stosunku do węgla (kamiennego i brunatnego)". Badanie opublikowane w czasopiśmie Energy Science and Engineering pokazuje, że sumaryczne emisje gazów cieplarnianych związanych ze spalaniem LNG importowanego z USA do Europy są wyższe niż w przypadku spalania europejskiego węgla. Biorąc pod uwagę fakt, że większość importowanego do Polski LNG pochodzi z USA	Nie uwzględniono. Stwierdzenie dot. „zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w przypadku spalania gazu ziemnego w stosunku do węgla (kamiennego i brunatnego)" jest prawidłowe. Wskaźnik emisji CO₂ ze spalania gazu ziemnego wynosi 56 kgCO₂/GJ, podczas gdy dla węgla (kamiennego i brunatnego) jest on równy odpowiednio ok. 95 i 111 kgCO₂/GJ.

			m wskazanych do realizacji w KPEiK		oraz że zawarte zostały długoterminowe kontrakty na kontynuację tych dostaw, błędne będzie stwierdzenie, że budowa FSRU - pozwalająca na zwiększenie importu gazu - będzie miała pozytywny wpływ na klimat.	Przyjęta w Prognozie metodyka oceny nie uwzględnia aspektów cyklu życia.
35	Greenpeace Polska	NGO	6.4.7. Oddziaływa nie na klimat 6.8. Rozwiązania alternatywn e do rozwiązań zawartych w projekcie KPEiK	Uwaga ogólna	Realizacja scenariusza WAM będzie bez wątpienia miała pozytywny wpływ na klimat. W analizie brakuje jednak odniesienia do faktu, że zakładane w aKPEiK cele i elementy takie, jak utrzymanie wydobycia węgla do 2049 r., choć stanowią poprawę względem poprzedniej wersji i wersji WEM, nie stanowią wystarczającego wkładu w walkę ze zmianą klimatu. Wg Climate Analytics, aby pozostać na ścieżce do ograniczenia wzrostu temperatur do 1,5st. C, Polska powinna całkowicie wycofać węgiel do 2029 r. i osiągnąć 76% udziału OZE w produkcji energii do 2030 r.	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK. W kontekście zawartości aKPEiK – wyznaczanie trajektorii i poziomów celów (w tym celów dot. udziału OZE w perspektywie do 2030 r. oraz odejścia od wykorzystania węgla) musi brać pod uwagę realne krajowe możliwości przyrostu mocy, zastępowalności odstawianych źródeł mocy w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.
36	Greenpeace Polska	NGO	Tabela 6.5. Ocena oddziaływan ia na ludzi działań o charakterze infrastruktur alny m wskazanych do realizacji w KPEiK	Działanie 108. Budowa terminalu FSRU w Zatoce Gdańskiej.	W analizie wpływu pominięto kwestię negatywnego wpływu realizacji inwestycji ludzi poprzez: - generowanie kosztów osieroconych. Szczyt zapotrzebowania na LNG w UE nastąpi do 2025 r, w perspektywie 2030 r. ¼ infrastruktury LNG w UE będzie nieużywana co stwarza poważne ryzyko generowania kosztów osieroconych i ich przerzucenia na społeczeństwo. Zwracamy uwagę, że zostało to wprost wymienione w scenariuszu WAM jako ryzyko rynkowe. - wzrost cen energii dla odbiorców końcowych. Ze względu na wysoką niestabilność globalnego rynku gazu ściśle powiązanego z sytuacją geopolityczną gaz cechuje się wysoką zmiennością cenową z tendencją skokowych, nieprzewidywalnych wzrostów. Także założenie, że dywersyfikacja dostaw oznacza bezpieczeństwo energetyczne nie jest uzasadnione. W celu jego podniesienia należy dążyć do zmniejszenia zapotrzebowania na gaz.	Nie uwzględniono. Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9) z prognozy OOS usunięte zostały co do zasady oddziaływania ekonomiczne. W kontekście KPEiK - nowe okoliczności geopolityczne w 2026 r. związane z działaniami wojennymi na Bliskim Wschodzie (wpływające negatywnie na stabilność dostaw i rynek węglowodorów w UE) potwierdzają zasadność inwestycji infrastrukturalnych zwiększających dywersyfikację dostaw i tworzenie w Polsce europejskiego hubu dostaw poprzez terminale FSRU.
37	Greenpeace Polska	NGO	Tabela 6.10. Ocena oddziaływan ia na powietrze działań o charakterze infrastruktur alny	Działanie 108. Budowa terminalu FSRU w Zatoce Gdańskiej.	W analizie wpływu terminala FSRU na powietrze w fazie jego funkcjonowania pominięto wpływ emisji do powietrza ze zbiornikowców LNG. Emisja zanieczyszczeń do powietrza związana będzie z żeglugą zbiornikowców LNG po Zatoce Gdańskiej jak i manewrów wokół terminala FSRU.	Uwzględniono.

			m wskazanych do realizacji w KPEiK			
38	Greenpeace Polska	NGO	Tabela 6.20. Identyfikacja wystąpienia ryzyka oddziaływań skumulowan ych w przypadku działań infrastruktur alnych	Działanie 108. Budowa terminalu FSRU w Zatoce Gdańskiej.	W analizie oddziaływań skumulowanych pominięto inwestycje towarzyszące związane z funkcjonowaniem terminala FSRU tj. budowa falochronu ostonowego oraz obrotnicy. Raport OOŚ dla budowy terminala FSRU wskazuje: Elementem warunkującym dostępność terminala FSRU oraz bezpiecznego funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia są budowa falochronu ostonowego oraz obrotnicy. Planowany falochron podejściowy wraz z obrotnicą nie są elementami wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia, natomiast są koniecznymi elementami, niezbędnymi do bezpiecznego funkcjonowania terminala FSRU. (str. 567). Przedmiotowe przedsięwzięcie (terminal FSRU) jest zatem ściśle powiązane z innymi przedsięwzięciami (falochron, obrotnica), bez których jednoczesnej realizacji nie będzie ono mogło zostać zrealizowane.	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono analizę o dodatkowe elementy związane z realizacją działania (obecnie nr 118).
39	Greenpeace Polska	NGO	Tabela 6.1. Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastruktur alnych wskazanych w oceny KPEiK	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym.	W przypadku braku realizacji tego programu należy uzupełnić tabelę "wpływ na środowisko i ludzi w przypadku odstąpienia od realizacji działań" o brak postępowania dalszej regulacji rzek i negatywnego antropogenicznego wpływu na nie, co pozytywnie wpłynie na stan lokalnego środowiska naturalnego. W połączeniu z renaturyzacją odstąpienie od tego planu zwiększy odporność na ekstremalne zjawiska takie jak powodzie czy susze. Działanie polegające na porzuceniu tych inwestycji rekomendowane było przez Greenpeace wraz z odpowiednim uzasadnieniem w uwagach, składanych do projektu aKPEiK 2030.	Działanie dot. rozwoju śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z listy działań aKPEiK.

40	Greenpeace Polska	NGO	Tabela 6.1. Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK	Działanie 50. Poprawa infrastruktury portów lotniczych.	W tabelce w kolumnie "wpływ na środowisko i ludzi w przypadku odstąpienia od realizacji działań:" w wierszu dotyczącym działania 50. przeczytać można twierdzenie, że brak rozbudowy infrastruktury lotniczej doprowadzi do "ograniczenia redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza z transportu". Z wiedzy naukowej wynika, że transport lotniczy jest najbardziej emisyjnym środkiem transportu, zwłaszcza na poziomie lokalnym, a nawet w przypadku podróży długodystansowych o wiele mniejszą emisją charakteryzują się środki transportu takie jak kolej. Twierdzenie, że popularyzacja latania dzięki rozwojowi infrastruktury pozwoli na ograniczenie emisji jest więc niezgodne z faktami. Przykładowo, zestawienie pokazujące takie wnioski tutaj: https://ourworldindata.org/travelcarbon-footprint . Dodatkowe informacje na temat rekomendowania ograniczania transportu lotniczego znaleźć można również w raportach IPCC, np. tutaj: https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/chapter/chapter-10/ . W omawianej ocenie oddziaływania na środowisko również w Tabeli 6.16. Ocena oddziaływania na klimat działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK w wierszu dotyczącym tych inwestycji również znajduje się informacja, że "dostosowanie infrastruktury lotniczej do zwiększającej się liczby pasażerów może przyczynić się do wzrostu emisji gazów cieplarnianych". To twierdzenie należy więc wykreślić.	Uwzględniono częściowo. W Prognozie napisano, że "nie będzie możliwe uzyskanie efektu przeniesienia transportu indywidualnego na transport publiczny, a to spowoduje ograniczenie redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza z transportu." Zmieniono na "efekt przeniesienia transportu indywidualnego na transport publiczny będzie ograniczony, a to spowoduje ograniczenie redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza z transportu." W tym miejscu mowa o zanieczyszczeniach powietrza (np. pył, NOx), które są szczególnie uciążliwe w przyziemnych warstwach atmosfery. Natomiast w części dotyczącej wpływu na klimat mowa o emisji gazów cieplarnianych, szczególnie CO2. Gaz ten nie jest zanieczyszczeniem powietrza.
41	Greenpeace Polska	NGO	Tabela 6.5. Ocena oddziaływania na ludzi działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym.	Wśród efektów realizacji inwestycji w części "Faza eksploatacji:" powinien zostać dodany punkt dotyczący potencjalnie negatywnego oddziaływania inwestycji polegających na regulacji rzek, polegającego na zwiększeniu zagrożenia dla ludzi i gospodarki z powodu zjawisk takich, jak powódzie czy susze.	Działanie zostało usunięte z listy działań aKPEiK.

42	Greenpeace Polska	NGO	Wnioski i rekomendacje	Uwaga ogólna	W treści wniosków i rekomendacji brakuje wskazania, że realizacja scenariusza WAM zapewni większe korzyści z punktu widzenia ochrony środowiska, w szczególności przeciwdziałania antropogenicznej zmianie klimatu, niż realizacja scenariusza WEM. Jest tak dzięki większym redukcjom emisji gazów cieplarnianych i ograniczeniu wpływu wydobycia, transportu i spalania paliw kopalnych na środowisko naturalne oraz jakość życia ludzi. Uważamy za zasadne wskazanie takiej rekomendacji lub wniosku w ocenie oddziaływania na środowisko. Pomoże to w podejmowaniu przez decydentów lepszych i bardziej osadzonych w wiedzy i informacjach decyzji w procesie wyboru i podejmowania działań mających na celu realizację założeń aKPEiK2030.	Nie uwzględniono. Zgodnie z przyjętą metodyką oceniano wpływ na środowisko działań przedstawionych w aKPEiK. Proponowany wniosek nie wynika z przeprowadzonej oceny.
43	Izba Gospodarcza Gazownictwa	Paliwa gazowe	6.1. Tab. 6.1. lp. 10, 11, 12. (str. 103)	Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK	Dodać: – ograniczenie możliwości dekarbonizacji gałęzi gospodarki krajowej – ograniczenie możliwości poprawy jakości powietrza – ograniczenie bezpieczeństwa energetycznego Uzasadnienie: Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej (przesyłowej i dystrybucyjnej) ma wpływ na dekarbonizację gospodarki, poprawę jakości powietrza i bezpieczeństwo energetyczne. Infrastruktura gazowa wpływa na funkcjonowanie innych sieci (integracja sektorów) i dostawy paliw gazowych do źródeł ciepła i energii elektrycznej (wsparcie rozwoju OZE, redukcja zużycia węgla).	Uwzględniono.
44	Izba Gospodarcza Gazownictwa	Paliwa gazowe	6.3. Tab. 6.2 (str. 113) „Długoterminowa strategia renowacji budynków – DSRB”	Obszar 4.2 Sprawna i wystarczająca infrastruktura gazowa KPEiK.	Dodać: „+” w kolumnie obszaru „4.2” KPEiK Uzasadnienie: Działania 106-109 ujęte w obszarze 4.2. KPEiK wpływają pośrednio, a działanie 110 bezpośrednio wpływa na budownictwo i opcje ogrzewania, w tym redukcji emisji CO ₂ .	Uwzględniono. Przy czym w zaktualizowanej po konsultacjach społecznych wersji aKPEiK obszar 4.2 dotyczy Rozwoju energetyki rozproszonej. W tym zakresie występuje spójność celów.
45	Izba Gospodarcza Gazownictwa	Paliwa gazowe	6.3. Tab. 6.2., (str. 113-114) „Polska Strategia Wodorowa do	Obszar 4.2 Sprawna i wystarczająca infrastruktura gazowa KPEiK.	Dodać: „+” w kolumnie obszaru „4.2” KPEiK Uzasadnienie: Działania 109, 110 ujęte w obszarze 4.2. KPEiK bezpośrednio wpływają na Cel 5 – sprawny i bezpieczny przesył, dystrybucja i magazynowanie wodoru w ramach „Polskiej Strategii Wodorowej do roku 2030 – PSW”.	Uwzględniono. Zweryfikowano oznaczenia w całej tabeli 6.2 w związku ze zmianami aKPEiK po konsultacjach społecznych.

			roku 2030 – PSW			
46	Izba Gospodarcza Gazownictwa	Paliwa gazowe	6.4.2. Tab. 6.5., lp. 13 (str. 136)	Ocena oddziaływania na ludzi działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK.	Dodać w kolumnie „Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na ludzi”: – poprawa jakości powietrza – wsparcie opcji dekarbonizacji budynków Uzasadnienie: Wymienione wyżej treści są komplementarne do już ujętych w dokumencie treści wskazanych jako pozytywne oddziaływanie Działanie 110 na ludzi poprzez: – poprawę bezpieczeństwa dostaw paliw – wspieranie rozwoju gospodarki – nowe miejsca pracy	Uwzględniono częściowo. Proponowane zapisy uwzględniono we właściwych komponentach lub skorygowano. Poprawę jakości powietrza dodano w tabeli 6.10. W tabeli 6.5 dodano "wsparcie dekarbonizacji gospodarki".
47	Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii	Przemysł	Uwagi ogólne	Ograniczenie stosowania nawozów	Propozycja zastąpienia zwrotu „ograniczenie stosowania nawozów” sformułowaniem „ograniczenie strat składników odżywczych” w treści całego dokumentu Ograniczenie/zmniejszenie zużycia nawozów nie powinno być celem samym w sobie, ponieważ takie działanie może spowodować zmniejszenie ilości plonów oraz pogorszenie jakości zbiorów, a co za tym idzie zagrożić bezpieczeństwu żywnościowemu kraju. Należałoby skupić się bardziej na edukacji rolników w zakresie stosowania nawozów nakierowanym na zmniejszenie strat składników odżywczych (zrównoważone nawożenie) czy stosowanie praktyk ograniczających ewentualną emisję do powietrza czy wody.	Uwzględniono częściowo. Przeredagowano zapisy dot. nawozów w celu pokreślenia potrzeby ich racjonalnego stosowania z uwzględnieniem bezpieczeństwa upraw.
48	MIWO	Budownictwo	Prognoza Str. 20 tabela	Ocena stopnia powiązania Dokumentu strategicznego nr 18 Długoterminowa strategia renowacji budynków - niski	aKPEiK i DSRB a właściwie jej nowa, lepsza wersja, czyli Krajowy Plan Renowacji Budynków (2026) są bardzo silnie powiązane. Dla przypomnienia w KPEiK czytamy: „W całej UE budynki odpowiadają za ok. 40% zużywanej energii oraz 36% bezpośrednich i pośrednich emisji GC związanych z energią, przy czym ogrzewanie, chłodzenie i ciepła woda użytkowa odpowiadają za 80% energii zużywanej przez gospodarstwa domowe.” Efektywna dekarbonizacja sektora budynkowego ma kluczowe znaczenie w osiągnięciu celów klimatycznych.	Uwzględniono. Zmieniono stopień powiązania na "wysoki".
49	MIWO	Budownictwo	Strona 29	Pytania badawcze	W Prognozie określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne elementy środowiska zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy ooś, w tym: – oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, – czas trwania oddziaływań: krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, – trwałość: stałe, chwilowe, – trwałość skutków: odwracalne, nieodwracalne, – zasięg: lokalne, ponadlokalne, – prawdopodobieństwo: prawdopodobne, niepewne – pozytywne i negatywne, – kumulację oddziaływań.	Uwzględniono częściowo. (12, 49, 276) Zgodnie z opisem zamieszczonym w tym miejscu w Prognozie: "Ustawa nie definiuje, w jaki sposób powinno się te pojęcia rozumieć, zatem w celu przygotowania prognozy autorzy kierowali się zasobami wiedzy związanymi z opracowywaniem prognoz i raportów dla

					Brak jakiegokolwiek próby opisu znaczących oddziaływań, ich czasu trwania etc. Rodzi to szereg uzasadnionych wątpliwości na etapie dalszej analizy oddziaływań na poszczególne elementy środowiska.	celów procedury oddziaływania na środowisko, doświadczeniem, a także literaturą w tym zakresie." Dodano informację: "Wskazując znaczące oddziaływania kierowano się klasyfikacją przedsięwzięć przedstawioną w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.)."
50	MIWO	Budownictwo	Strona 113. Długoterminowa strategia renowacji budynków – DSRB	Dot. Długoterminowej Strategii Renowacji Budynków DSRB	DSRB stanowi mapę drogową renowacji zasobów budowlanych w Polsce w perspektywie krótko- i długoterminowej. Głównym celem realizacji strategii jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej i niskoemisyjności budynków. W pierwszej kolejności ma być przeprowadzana płytka termomodernizacja, związana z maksymalizacją efektu ekonomicznego (wymiana wysokoemisyjnego źródła ciepła na urządzenie niskoemisyjne), a następnie głęboka termomodernizacja, związana z maksymalizacją efektu energetycznego (obejmująca dodatkowe działania, takie jak ocieplenie budynku, wymiana okien, czy montaż OZE). Uzasadnienie: DSRB jest ciągle opracowywania bez jednoznacznych rekomendacji odnośnie kolejności podejmowanych działań. Nie jest więc uzasadnionym ich umieszczanie w dokumencie OOŚ.	Uwzględniono. Zredagowano w następujący sposób: DSRB stanowi mapę drogową renowacji zasobów budowlanych w Polsce w perspektywie krótko- i długoterminowej. Głównym celem realizacji strategii jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej i niskoemisyjności budynków.
51	MIWO	Budownictwo	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 130	Wpływ na ludzi, szczególnie na ich jakość życia, a pośrednio na zdrowie.	Propozycja – Realizacja działań przewidzianych w KPEiK działań bezpośrednio będzie wpływać na ludzi na jakość ich życia oraz zdrowie. Uzasadnienie: Jakość powietrza ma bezpośredni wpływ na zdrowie, ponieważ zanieczyszczenia powietrza mogą wpływać na różne układy w organizmach ludzkich. Długotrwała ekspozycja na zły jakości powietrze może prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych w zakresie m.in. układu oddechowego, sercowo-naczyniowego, nerwowego itd.	Nie uwzględniono. Ten charakter oddziaływania to wpływ pośredni, ponieważ realizacji działań z KPEiK przyczynia się do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, co spowoduje poprawę jakości powietrza, a to w konsekwencji spowodować będzie poprawę jakości życia i zdrowia.
52	MIWO	Budownictwo	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 132	Wpływ wsparcia termomodernizacji budynków.	Propozycja - Bezpośrednie pozytywne oddziaływanie będzie związane ze wsparciem termomodernizacji budynków, co stosunkowo krótkiej perspektywie przełoży się na zmniejszenie kosztów ich eksploatacji. Uzasadnienie – Prace mające na celu podniesienie efektywności energetycznej budynków bezpośrednio (w krótkiej perspektywie) po zmniejszają koszty ich użytkowania poprzez zmniejszenie popytu na energię (nośniki energii).	Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i 53) zapis ten usunięto, ze względu na wyłączenie z zakresu ooś skutków ekonomicznych realizacji KPEiK.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

53	MIWO	Budownictwo	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 132	Wybrane działania o charakterze regulacyjnym i organizacyjnym mogą powodować również oddziaływanie na ludzi.	Wybrane działania o charakterze regulacyjnym i organizacyjnym mogą powodować również nie do końca przewidywalne skutki ekonomiczne dla ludzi. Uzasadnienie: Nie do końca wiadomo, dlaczego autorzy w OOŚ poruszają wątki ekonomiczne, które powinny się znaleźć w OSR.	Uwzględniono częściowo. Zapis doprecyzowano: "Wybrane działania o charakterze regulacyjnym i organizacyjnym mogą powodować również wpływać na jakość życia ludzi."
54	MIWO	Budownictwo	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 132	Skutki ekonomiczne.	Usunąć fragment: „W raporcie dotyczącym rynku CO2 z sierpnia 2024 roku wskazano na istotne zagrożenia wynikające z implementacji wymagań dyrektywy EPBD. Dotyczy to przede wszystkim konieczności poniesienia kosztów renowacji, które w przypadku starych budynków szacowane są na 15-100 tys. euro. W Polsce ponad 77% mieszkań wybudowanych zostało przed 2003 rokiem i one w pierwszej kolejności wymagają przystosowania do wymogów dyrektywy EPBD. Wymagania stawiane przez tę dyrektywę, w połączeniu z koniecznością odejścia od ogrzewania paliwami kopalnymi i zastąpienia ich przez różne formy ogrzewania elektrycznego (np. pompy ciepła) „spowodują znaczące koszty dla właścicieli nieruchomości i zarazem podniosą koszt nowego budownictwa” [...]” Uzasadnienie. OOŚ powinna zwracać uwagę na aspekty środowiskowe a nie ekonomiczne. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z sektora budynkowego niesie za sobą jednoznacznie pozytywne efekty środowiskowe oraz zdrowotne dla ludzi. Do tego źródła i ich cytowanie w naszej ocenie nie odzwierciedlają wszystkich aspektów związanych z Dyrektywą Budynkową.	Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i 53) zapis ten usunięto, ze względu na wyłączenie z zakresu ooś skutków ekonomicznych realizacji KPEiK.
55	MIWO	Budownictwo	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 138, Tabela 6.6., pozycja 1.	Możliwy wpływ na poprawę zdrowia ludzi dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza (np. dzięki poprawie efektywności energetycznej budynków).	Propozycja: - bezpośredni wpływ na poprawę zdrowia ludzi ... Uzasadnienie – jak wskazywano powyżej poprawa jakości powietrza bezpośrednio przekłada się na poprawę zdrowia.	Nie uwzględniono. Ten charakter oddziaływania to wpływ pośredni, ponieważ realizacji działań z KPEiK przyczynia się do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, co spowoduje poprawę jakości powietrza, a to w konsekwencji powodować będzie poprawę jakości życia i zdrowia.
56	MIWO	Budownictwo	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze, Strona 150	Wstęp nt. jakości powietrza w Polsce.	Warto dodać, że jakość powietrza w Polsce wciąż jest jednym z większych wyzwań w sferze zdrowotnej, zwłaszcza w porównaniu do wielu krajów Europy. Polska zmagą się z jednym z najwyższych poziomów zanieczyszczenia powietrza na Starym Kontynencie.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie określa się rankingu stanu jakości powietrza w odniesieniu do innych państw, tylko opisuje stan aktualny, co zostało zrobione i przytoczony fragment jest wnioskiem z opisu stanu aktualnego zamieszczonego w rozdziale 5.1.2.

57	MIWO	Budownictwo	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze, Strona 150	Wpływ na stan jakości powietrza.	Propozycja - Poza wprowadzeniem OZE (których pozytywne oddziaływanie przedstawiono w ocenie pozostałych grup działań), do ograniczenia zużycia paliw kopalnych przyczyniać się będzie wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej. W efekcie zmniejszona zostanie emisyjność sektora elektroenergetycznego. Uzasadnienie: Nie podano źródła stwierdzenia odnośnie do skali ograniczenia zanieczyszczenia powietrza w wyniku wprowadzenia wielkoskalowej energetyki. Ponadto w kontekście energetyki bezpieczniej jest mówić o zmniejszeniu emisyjności sektora.	Uwzględniono.
58	MIWO	Budownictwo	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze, Strona 151, Oddziaływanie pozytywne pozostałych grup działań	Wpływ dofinansowania modernizacji prowadzących do poprawy efektywności energetycznej budynków oraz niskoemisyjnej produkcji energii i ciepła, również w sektorze komunalno-bytowym.	Propozycja: W dużej mierze powinny one bezpośrednio przyczyniać się do poprawy stanu jakości powietrza.... Uzasadnienie: Dotacje/środki bezzwrotne w większości polegają na finansowaniu inwestycji służących poprawie m.in. efektywności energetycznej budynków, procesów produkcyjnych etc. Wspomniane inwestycje muszą być ukończone w określonym czasie i wpisywać się w zasady poszczególnych programów wsparcia. Nastawione są więc na realizację w krótkim horyzoncie czasowym a ich efekt ekologiczny jest stosunkowo duży (bieżący i planowany).	Nie uwzględniono. Samo umożliwienie pozyskania finansowania lub dofinansowania przedsięwzięć związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków nie powoduje obniżenia emisji zatem oddziaływanie ma charakter pośredni.
59	MIWO	Budownictwo	Tabela 6.11 Instrumenty finansowe, strona 155 i analogicznie Tabela 6.13, 6.15	Fragment dotyczący Instrumentów finansowych	Propozycja: Czas trwania: długoterminowe; Rodzaj oddziaływania: bezpośrednie. Uzasadnienie – jak wyżej.	Nie uwzględniono. Samo umożliwienie pozyskania finansowania lub dofinansowania przedsięwzięć nie powoduje obniżenia emisji, a zatem oddziaływanie ma charakter pośredni.
60	MIWO	Budownictwo	Tabela 6.17 Poz.1	Wpływ działań o charakterze regulacyjnym	Propozycja: Zaplanowane działania mają na celu m.in. zmniejszenie zużycia paliw kopalnych w sektorze energetycznym, przemyśle, budownictwie, transporcie, ograniczenie emisyjności pojazdów, wzrost wykorzystania OZE, poprawę efektywności energetycznej, przez co będą przyczyniały się bezpośrednio do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i mogą mieć pozytywny wpływ na klimat. Propozycja: zmiana rodzaju oddziaływania na bezpośredni. Uzasadnienie: Regulacje i cele Dyrektyw określają ramy czasowe ich transformacji oraz konkretne cele redukcji emisji gazów cieplarnianych.	Nie uwzględniono. W wyniku realizacji działań o charakterze regulacyjnym powstaną uregulowania prawne. Powstanie uregulowań nie wiąże się bezpośrednio z redukcją emisji GHG. Dopiero realizacja postanowień tych regulacji może mieć taki efekt, stąd wskazano, że działania o charakterze regulacyjnym będą przyczyniały się pośrednio do ograniczenia emisji GHG.

61	MIWO	Budownictwo	Tabela Poz.3	6.17	Wpływ instrumentów finansowych.	Propozycja: Proponowane instrumenty finansowe mają doprowadzić m.in. do przyspieszenia dekarbonizacji w ciepłownictwie systemowym i indywidualnym, sektorze budynkowym, wdrażania rozwiązań w zakresie czystej energii, opartych na OZE i efektywnych energetycznie, co powinno przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat. Propozycja: Rodzaj wpływu – bezpośredni. Uzasadnienie: Argumentacja analogiczna do wcześniej przedstawionej.	Uwzględniono częściowo. Zapis zrehabilitowano w następujący sposób, uwzględniając aktualizację działań aKPEiK: "Proponowane instrumenty finansowe mają doprowadzić m.in. do modernizacji krajowego systemu energetycznego, poprawy efektywności energetycznej, rozwoju OZE (wiatru na morzu, małych instalacji OZE – biogazowych, biometanowych oraz wodnych, geotermii), przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności systemu energetycznego przez uwzględnienie technologii magazynowania energii; przyspieszenia dekarbonizacji w ciepłownictwie systemowym i indywidualnym w kierunku elektryfikacji i integracji z siecią elektroenergetyczną, wdrażania rozwiązań w zakresie czystej energii i efektywnych energetycznie, opartych na OZE (wielkoskalowe pompy ciepła, wielkoskalowe kotły elektrodowe, magazyny ciepła dużej pojemności, kolektory słoneczne, moce wytwórcze energii elektrycznej z OZE oraz źródła szczytowe oparte na gazie ziemnym lub biometanie/wodorze, działające w kogeneracji, rozwiązania u odbiorców końcowych, takie jak pompy ciepła, lokalne magazyny ciepła, instalacje OZE, poprawa efektywności energetycznej w sektorze budynków wielorodzinnych, jednorodzinnych, użyteczności publicznej, w tym instalacja OZE, magazynów energii, montaż wentylacji z odzyskiem ciepła, kompleksowa termomodernizacja, także w budynkach należących do przedsiębiorstw) i efektywnych energetycznie, co powinno przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat. Wybrane instrumenty dotyczą również wsparcia elektromobilności, co przy założeniu zmiany krajowego miksu energetycznego i wzrostu wykorzystania OZE, do czego przyczynić się ma realizacja ocenianego KPEiK, może prowadzić do
----	------	-------------	-----------------	------	---------------------------------	---	---

						ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Ponadto przewidziano wsparcie dla transformacji w przemyśle, w zakresie produkcji wodoru odnawialnego, stosowania technologii wychwytu i składowania lub utylizacji CO₂, co również przyczynić się będzie do ograniczenia emisji GHG. Zaplanowano także wsparcie rozwiązań umożliwiających retencję i wykorzystanie wód opadowych, systemów oczyszczania wody i instalacji ponownego wykorzystania wody szarej, co może przyczynić się do zmniejszenia zużycia energii, a tym samym zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, niezależnie od aspektów związanych z lepszą adaptacją do zmian klimatu." Rodzaj wpływu pozostawiono pośredni. W wyniku realizacji działań o charakterze instrumentów finansowych zostaną stworzone warunki sprzyjające wdrażaniu rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji GHG poprzez np. udostępnienie środków finansowych, natomiast realizacja tego działania nie wiąże się z bezpośrednią redukcją emisji GHG i bezpośrednim wpływem na klimat.
62	MIWO	Budownictwo	Tabela Poz.4	6.17	Wpływ działań finansowych.	Propozycja: Rodzaj wpływu – bezpośredni. Uzasadnienie: Argumentacja analogiczna do wcześniej przedstawionej. Nie uwzględniono. Rodzaj wpływu pozostawiono pośredni. W wyniku realizacji działań związanych z dofinansowaniem zostaną stworzone warunki sprzyjające wdrażaniu rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji GHG poprzez udostępnienie środków finansowych, natomiast realizacja tego działania nie wiąże się z bezpośrednią redukcją emisji GHG i bezpośrednim wpływem na klimat, stąd pozostawiono dotychczasowy zapis wskazujący na wpływ pośredni.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

63	MIWO	Budownictwo	6.4.8. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki.	Wpływ działań o charakterze regulacyjnym, organizacyjnym oraz finansowym.	Propozycja: Realizacja zaproponowanych w KPEiK działań o charakterze regulacyjnym, organizacyjnym oraz finansowym powodować będzie pozytywne i negatywne oddziaływania na dobra materialne. Pozytywny wpływ wynikać będzie z możliwości pozyskania środków finansowych na termomodernizację budynków, czego konsekwencją będzie poprawa ich charakterystyki energetycznej. Uzasadnienie: OOŚ nie jest oceną zasadności ekonomicznej działań zawartych w KPEiK.	Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i dalsze) zapis ten został skorygowany, ponieważ co do zasady usunięte zostały z prognozy oś skutki ekonomiczne realizacji KPEiK.
64	MIWO	Budownictwo	8. Wnioski i rekomendacje, Str. 199	Dot. fragmentu: W Polsce obserwowana jest stała poprawa jakości powietrza. W 2023 roku odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu dobowego dla pyłu zawieszonego PM10 (w województwie dolnośląskim i małopolskim). Nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5. Nadal notowane są przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu, ale wyraźnie spadła wysokość stężeń. Przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego dla NO2 notowane są w czterech miastach: Warszawie, Krakowie, Katowicach i we Wrocławiu.	Uwaga: Brak kontekstu. Jak wspomniano wcześniej w Polsce nadal borykamy się ze stosunkową niską jakością powietrza na tle Europy. Pomimo poprawy sytuacji warto wspomnieć o dużych wyzwaniach w tym wymiarze.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie określa się rankingu stanu jakości powietrza w odniesieniu do innych państw, tylko opisuje stan aktualny, co zostało zrobione i przytoczony fragment jest wnioskiem z opisu stanu aktualnego zamieszczonego w rozdziale 5.1.2.
65	PKEE	Energetyka	Uwagi ogólne	Tabele w dokumencie	Należy ujednolicić wielkość liter w nagłówka tabel w dokumencie. Czasami jest pisane wielką literą w innych przypadkach małą.	Uwzględniono. Wszystkie nagłówki małymi literami.
66	PKEE	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Należy ujednolicić wielkości map. Tam, gdzie jest to możliwe należy mapy obszaru całej Polski rozciągnąć do szerokości tekstu. Taki zabieg zwiększy czytelność map.	Uwzględniono.

67	PKEE	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Legendy map. Brak konsekwencji w tworzeniu przedziałów skalowych. Część przedziałów kończy się niezrozumiałymi wartościami np. Rysunek 5.9. Średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 w 2023 roku na stanowiskach pomiarowych PMS Przedział pomarańczowy powinien kończyć się na wartości 40, a nie jak oznaczono 40,49. Wg tak skonstruowanej legendy wartości w przedziale 40,45 – 40,49 występują w 2. klasach. W tym przypadku błędnie oznaczono również przedział < 15 i następny 15,01. W tym przypadku brakuje w legendzie wartości równej 15. Niniejsza uwaga występuje na w kilku mapach.	Uwzględniono.
68	PKEE	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Należy zastosować spójny szablon załączników kartograficznych umieszczanych w tekście dokumentu z jednolitymi elementami poza ramkowymi mapy np. ramka mapy, strzałka północy, podziałka, legenda i jej symbole.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie ma załączników kartograficznych, ale są rysunki. Niektóre z nich to mapy, czasami przygotowane przez autorów, ale często skopiowane z istniejących dokumentów, stąd brak było możliwości ich edycji.
69	PKEE	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Legenda. Należy ujednolicić wielkość opisów w legendach w całym dokumencie. Na części map jest małą literą, na innych wielką. Symbole punktowe należy umieszczać na górze legendy (nie dotyczy skomplikowanych legend rozbitych na części tematyczne), pod nimi symbole liniowe, a na samym dole obszarowe.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie ma załączników kartograficznych, ale są rysunki. Niektóre z nich to mapy, czasami przygotowane przez autorów, ale często skopiowane z istniejących dokumentów, stąd brak było możliwości ich edycji.
70	PKEE	Energetyka	Uwaga ogólna		Działania infrastrukturalne wskazane w ocenianym KPEiK dotyczą m.in. skutków realizacji wielkoskalowej energetyki jądrowej (Działanie 119 wielokrotnie przywołane w opracowaniu), wskazano również na wysoki stopień powiązania KPEiK w sześciu obszarach z PPEJ „Celem Programu polskiej energetyki jądrowej jest budowa oraz oddanie do eksploatacji w Polsce elektrowni jądrowych o łącznej mocy zainstalowanej od ok. 6-9GWe, w oparciu o sprawdzone, duże reaktory jądrowe generacji III (+).” A zatem z uwagi na ww. zapisy przedstawiona prognoza oddziaływania na środowisko powinna mieć charakter na tyle ogólny, by w przyszłości np. w przypadku drugiej wielkoskalowej elektrowni jądrowej dokument zachował swoją aktualność. Tymczasem ocena skutków realizacji projektów jądrowych została ograniczona do jednego, konkretnego przedsięwzięcia w stopniu zbyt szczegółowym np. rys.6.5 str. 121. Przy takim podejściu podjęcie decyzji o drugiej elektrowni jądrowej będzie wymagało aktualizacji dokumentu. Wydaje się zasadne, odniesienie się do ogólnych skutków realizacji przedsięwzięć z zakresu energetyki jądrowej z	Wyjaśnienie. Przedstawienie ewentualnych kolizji z formami ochrony przyrody (Rysunek 6.5) jest wymagane na etapie prognozy, gdy wskazana jest lokalizacja przedsięwzięcia. W kolejnej wersji KPEiK zmieniono opis przedmiotowego działania na bardziej ogólny, obejmujący energetykę jądrową oraz SMR-y ogólnie. Konsekwencją tego jest zmiana oceny w Prognozie. Natomiast każda elektrownia jądrowa czy reaktor SMR wymaga przeprowadzenia szczegółowej oceny w ramach raportu oddziaływania na środowisko. Dodatkowo w toku prac nad KPEiK, tytuł oraz opisy rozszerzono o perspektywę do 2040 r.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					jednoczesnym odniesieniem się do konkretnego przedsięwzięcia z uzyskaną decyzją środowiskową bez wchodzenia w szczegóły. Ponadto odnosząc się w dokumencie do inwestycji w sektorze energetyki jądrowej należy uwzględnić etap realizacji inwestycji, który będzie miał miejsce do 2030 r., gdyż jest to data graniczna KPEiK.	
71	PKEE	Energetyka	Wstęp	Wymóg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	W rozdziale 1 wskazano, że „(...) przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla polityk, strategii, planów (...)” oraz „(...) Do takich dokumentów należy oceniany KPEiK. (...)”. Prawidłowo powinno być „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla projektów polityk, strategii, planów (...)” oraz „(...) Do takich dokumentów należy oceniany projekt KPEiK. (...)”. Wynika to z literalnego brzmienia art. 46 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), dalej ustawa oos”. Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki (...)”	Uwzględniono.
72	PKEE	Energetyka	Cel i zakres Prognozy	Wymóg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	W rozdziale 2 wskazano „Głównym celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko KPEiK jest ustalenie oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na wszystkie elementy środowiska. (...)”. Prawidłowo powinno być „Głównym celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu KPEiK jest ustalenie oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na wszystkie elementy środowiska. (...)”. Wynika to z literalnego brzmienia art. 46 ust. 2 pkt 2 ustawy oos.	Uwzględniono.
73	PKEE	Energetyka	5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, rysunek 5.1	Brak odwołania	Brak odwołania do Rysunku 5.1 w tekście. Źródło pod Rysunkiem wskazuje, że odnosi się on do warunków termicznych na Wybrzeżu i Pomorzu, ale oprócz tabeli z klasyfikacją kwantyli brak jest jakichkolwiek wyników badań.	Uwzględniono. Rysunek 5.1 to legenda do rysunku 5.2.
74	PKEE	Energetyka	5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, rysunek 5.2	Brak legendy	Brak legendy do rysunku – nie wiadomo co oznaczają kolory w prezentowanej tabeli.	Uwzględniono. Rysunek 5.1 to legenda do rysunku 5.2.

75	PKEE	Energetyka	5.1.11.2 Ryzyko wystąpienia suszy	Definicja suszy	Zaproponowana definicja suszy nie jest klarowna. Zgodnie z WMO susza jest to długotrwały okres niższych niż normalnie opadów atmosferycznych, który prowadzi do niedoboru wody w danym regionie. „surowość suszy” – nie jest to termin stosowany w meteorologii, prawidłowy termin to intensywność suszy „(susza) ma tendencję do przedłużania się, stąd jej epicentrum może zmieniać się w czasie” - epicentrum suszy nie jest to termin powszechnie stosowany w meteorologii, jeśli jednak występuje odnosi się do miejsca o największej intensywności skutków suszy	Uwzględniono częściowo. Zredagowano definicję suszy, koncentrując się na najistotniejszych obszarach. Obecny zapis brzmi następująco: „Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale również te, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu.” Pozostawiono natomiast w opisie określenia „surowość suszy” oraz „epicentrum suszy”. Należy podkreślić, że susza wykracza poza pojęcie wyłącznie zjawiska meteorologicznego i przejawia się w niedoborach opadów w całym cyklu hydrologicznym. Z punktu widzenia oceny zagrożenia suszą kluczowe jest wyznaczenie parametrów suszy, takich jak czas trwania, intensywność (średnie odchylenie od warunków normalnych w trakcie trwania epizodu suszy), ale również surowość suszy (maksymalne odchylenie od warunków normalnych). Epicentrum suszy należy rozumieć dokładnie tak, jak podano w uwadze.
76	PKEE	Energetyka	5.1.3.2. Wody powierzchniowe, rysunek 5.17	Legenda do rysunku	Rysunek 5.17. Stan JCWP rzecznych i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 W legendzie należy zamienić kolejność symboli w zasady (jeżeli to jest możliwe) - punkt, linia, obszar. Tj. granica Państwa powinna znajdować się na dole legendy. Należy powiększyć skalę mapy dopasowując do szerokości tekstu. Podziałka liniowa powinna być wyśrodkowana. Obecnie nie jest.	Uwzględniono.
77	PKEE	Energetyka	5.1.3.3. Wody podziemne, rysunek 5.20	Poprawa czytelności etykiet	Rysunek 5.20. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego na lata 2022-2027 w poszczególnych JCWPd Należy poprawić czytelność etykiet zmniejszając efekt „halo” oraz ustawić kolejność w legendzie mapy.	Uwzględniono.
78	PKEE	Energetyka	5.1.3.3. Wody podziemne,	Mapa jest nieczytelna	Rysunek 5.21. Ogólna ocena stanu JCWPd wg danych z 2022 r.	Uwzględniono.

			rysunek 5.21			
79	PKEE	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne	Uwaga ogólna	Brak powołań na literaturę, przy opracowaniu rozdziału powinno się podać z jakich źródeł pochodzą dane informacje, bo raczej nie są one wynikiem własnych badań geologicznych.	Uwzględniono.
80	PKEE	Energetyka	5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu, rysunek 5.22	Mapa jest nieczytelna	Rysunek 5.22. Surowce mineralne Polski Należy przeredagować mapę umieszczając legendę pod tekstem. Obecnie legenda zajmuje połowę treści i mapa jest nieczytelna.	Uwzględniono.
81	PKEE	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit pierwszy	Zjawiska erozji i akumulacji	Propozycja zmiany zapisu „... ale również erozji* lodowcowej, wodnej i eolicznej na powierzchni, wpłynęło na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu kraju.” Na zapis: „... ale również erozji i akumulacji lodowcowej, wodnej i eolicznej na powierzchni, wpłynęło na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu kraju.” *Zjawiska erozji i akumulacji występują razem i oba mają wpływ na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu.	Uwzględniono.
82	PKEE	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit drugi	Opis działalności lodowców / opis rzeźby polodowcowej	Propozycja zmiany zapisu: „Zlodowacenia niżowej* i wyżynnej części Polski skutkowały akumulacją grubej warstwy, miąższości od kilkudziesięciu (na południu) do ponad trzystu metrów (na północy) luźnych materiałów**”: glin lodowcowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych, piasków i mułów oraz iłów fluwialnych, mąd rzecznych, utworów organicznych i mineralno-organicznych – przede wszystkim torfów i murszów***, a nawet pakietów skał węglanowych****. Na zapis: Zlodowacenia nizinnej i wyżynnej części Polski skutkowały akumulacją grubej warstwy, miąższości od kilkudziesięciu (na południu) do ponad trzystu metrów (na północy) materiałów osadowych: glin lodowcowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych, piasków i mułów oraz iłów fluwialnych, mąd rzecznych, utworów organicznych i mineralno-organicznych – przede wszystkim torfów i namułów.	Uwzględniono. Przeredagowano zapis w celu uporządkowania informacji o budowie geologicznej i pochodzeniu utworów.

					*Niż to układ baryczny i dotyczy zagadnień z meteorologii, a w zdaniu chodzi o tereny nizinne. **Lepiej użyć sformułowania „materiałów osadowych”. Glinę lodowcową a w szczególności glinę zwałową ciężko nazwać materiałem luźnym. *** Mursz nie jest wynikiem akumulacji lodowcowej. Mursz to powierzchniowa część profilu gleby organicznej objętej co najmniej okresowo, zwykle po odwodnieniu, przez → proces murszenia. Jest to materiał organiczny, powstały z torfu, mułu i gytii po ich osuszeniu. **** Skąły węglanowe powstają przez chemiczne lub biochemiczne wytrącanie niektórych pierwiastków, (m.in. wapnia) występujących w wodzie morskiej w postaci jonowej i tworzą trwałe minerały np. kalcyt, aragonit. W związku z powyższym ciężko jest powiązać powstanie skał węglanowych z działaniem lodowców.	
83	PKEE	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit siódmy	Niewłaściwe nazewnictwo	Propozycja zmiany zapisu: „Od północy granicę Karpat stanowi próg tektoniczno-denudacyjny, który jest zbudowany ze skał kredy i trzeciorzędu* nasuniętych na osady miocenyjskie.” Na zapis: Od północy granicę Karpat stanowi próg tektoniczno-odenudacyjny, który jest zbudowany ze skał kredy oraz osadów paleogenu i neogenu nasuniętych na osady miocenyjskie. *Według podziału dokonanego przez Międzynarodową Unię Nauk Geologicznych w 2004 r. trzeciorząd nie istnieje, era kenozoiczna dzieli się na paleogen, neogen i czwartorzęd.	Uwzględniono.
84	PKEE	Energetyka	5.1.6. Gleby i ich jakość, rysunek 5.25	Mapa jest nieczytelna	Legendy podobne do tych jak w rysunku 5.25. warto umieszczać pod mapą poziomo i rozciągnąć szerokość mapy do szerokości tekstu. Czcionka i symbole w legendzie mogą być o 1 pkt mniejsze.	Uwzględniono częściowo. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości. Zmieniono sposób prezentacji w tekście.
85	PKEE	Energetyka	5.1.7 Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000	Niewłaściwe przywołanie ustawy oraz niewprowadzenie skrótu	W podrozdziale 5.1.7 wskazano „Cele, zasady i formy ochrony przyrody (ożywionej i nieożywionej) oraz krajobrazu w Polsce określa Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W rozumieniu Ustawy, ochrona przyrody (...)”. (...)” Niezgodne z zasadami języka polskiego jest pisanie w środku zdania słowa wielką literą, a ponadto powinien być wprowadzony skrót dla ustawy i konsekwentnie powinien on być stosowany w tekście dokumentu. Powyższe zdanie powinno brzmieć „Cele, zasady i formy ochrony przyrody (ożywionej i nieożywionej) oraz krajobrazu w Polsce określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dalej ustawa o ochronie przyrody. W rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, ochrona przyrody (...)”.	Uwzględniono.

86	PKEE	Energetyka	5.1.7 Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000 – przypis dolny nr 32	Błędnie przywołany Dziennik Ustaw	W podrozdziale 5.1.7 w przypisie dolnym nr 32 dla ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przywołano publikator: „Tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.” Prawidłowym oznaczeniem publikatora powinno być „Tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.).	Uwzględniono.
87	PKEE	Energetyka	5.1.7. Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000	Ochrona przyrody	W podrozdziale 5.1.7.3, który stanowi część rozdziału „Indywidualne (obiektywne) formy ochrony przyrody” zostały wymienione korytarze ekologiczne, co jest błędnym zapisem, ponieważ korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w Polsce. W ustawie o ochronie przyrody korytarze ekologiczne zostały zdefiniowane jako obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Również w art. 23 ust. 1 ww. ustawy wskazano, że obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. W ustawie wspomina się również o utrzymaniu korytarzy ekologicznych w kontekście obszarów Natura 2000. Proponuje się zastosowanie odrębnej numeracji (jako rozdziału) dla korytarzy ekologicznych.	Nie uwzględniono. Rozdział zawiera informacje nie tylko o ochronie przyrody, ale także o różnorodności biologicznej, w tym o lasach. Przeredagowano tekst w celu zaakcentowania braku prawnej ochrony korytarzy ekologicznych.
88	PKEE	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszary owe formy ochrony przyrody/Parki Narodowe	Błędnie przywołany skrót ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 5.1.7.1. wskazano „(...) Zgodnie Ustawą o ochronie przyrody (...)”, a powinno być „(...) Zgodnie ustawą o ochronie przyrody (...)” Wynika to z tego, że w podrozdziale 5.1.7 wprowadzono skrót „ustawa o ochronie przyrody”. Ponadto w środku zdania nie piszę się „Ustawa” wielką literą.	Uwzględniono.
89	PKEE	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszary owe	Błędne określenie źródła mocy obowiązującej zakazów dla parków narodowych	W podrozdziale 5.1.7.1. wskazano „(...) utworzenie parku narodowego następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które określa nazwę parku, obszary wchodzące w jego skład i obszary tworzące otulinę parku oraz ograniczenia i zakazy. (...)”. Ograniczenia i zakazy dla parku narodowego nie wprowadza się w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, ale obowiązują one	Uwzględniono.

			formy ochrony przyrody/Parki Narodowe		bezpośrednio z ustawy – art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.	
90	PKEE	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszary ochrony przyrody/Parki Narodowe – przypis dolny nr 38	Zbędne przywołanie publikatora ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 5.1.7 w przypisie dolnym nr 32 dla ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przywołano już publikator, a w związku z tym zbędne jest jego powtórzenie w przypisie dolnym nr 38.	Uwzględniono.
91	PKEE	Energetyka	5.1.7.3 Korytarze ekologiczne	Ochrona przyrody	W podrozdziale 5.1.7.3, który stanowi część rozdziału „Indywidualne (obiektywne) formy ochrony przyrody” zostały wymienione korytarze ekologiczne, co jest błędnym zapisem, ponieważ korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w Polsce. W ustawie o ochronie przyrody korytarze ekologiczne zostały zdefiniowane jako obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Również w art. 23 ust. 1 ww. ustawy wskazano, że obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o różnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. W ustawie wspomina się również o utrzymaniu korytarzy ekologicznych w kontekście obszarów Natura 2000. Proponuje się zastosowanie odrębnej numeracji (jako rozdziału) dla korytarzy ekologicznych.	Nie uwzględniono. Rozdział zawiera informacje nie tylko o ochronie przyrody, ale także o różnorodności biologicznej, w tym o lasach. Przeredagowano tekst w celu zaakcentowania braku prawnej ochrony korytarzy ekologicznych.
92	PKEE	Energetyka	5.1.7.4. Lasy	Ochrona przyrody	W rozdziale warto wspomnieć o tzw. lasach o szczególnych walorach przyrodniczych HCWF wyznaczane zgodnie z wymogami posiadanego certyfikatu FSC (ekosystemy reprezentatywne). Rysunek 5.33. Rozmieszczenie leśnych kompleksów promocyjnych w Polsce (strona 80) jest mało czytelny, słabej jakości (w opracowaniu znajduje się więcej rysunków mało czytelnych, słabej jakości).	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono tekst o lasach. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości, stąd brak możliwości edycji.

93	PKEE	Energetyka	5.1.7.4. Lasy, rysunek 5.31	Nieczytelny opis mapy	Rysunek 5.31. Lesistość województw w Polsce. Obok mapy umieszczono napis lesistość 49,4% i 21,4%. Opis tych wartości nic nie mówi. Można się domyślić, że są to wartości skrajne. Proponuje się usunięcie tych wartości z mapy i umieszczenie odpowiedniego opisu w tekście dokumentu.	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono opis w tekście. Poprawiono opis w legendzie, pozostawiono słupkę ze skalą barwną i wartości skrajnymi.
94	PKEE	Energetyka	5.1.7.4. Lasy, rysunek 5.32	Literówki	Rysunek 5.32. Udział lasów ochronnych w Lasach Państwowych w 2022 roku Literówka: uszkodzone przez przemysł 6,5%; glebogronne 4,5%	Uwzględniono.
95	PKEE	Energetyka	5.1.9 Promieniowanie	Promieniowanie jonizujące	Należy zastąpić język potoczny i niektóre nieprecyzyjne określenia/sformułowania. (M.in. należy usunąć fragment o źródłach promieniotwórczych. Stosowanie źródeł promieniowania jonizującego w przemyśle, medycynie, nauce itd. nie wpływa na poziom tła, gdyż źródła te są wyizolowane od biosfery w całym cyklu życiowym „od kołyski aż po grób”.) Niniejszy fragment: „Promieniowanie jonizujące również może być pochodzenia naturalnego i sztuczne. Naturalne to promieniowanie kosmiczne i pochodzące od radionuklidów występujących w środowisku. Jego poziom jest zróżnicowany w zależności od regionu Polski. Sztuczne pochodzi z działalności człowieka – wynika ze stosowania w medycynie i przemyśle źródeł promieniowania jonizującego, a także z wybuchów jądrowych czy awarii reaktorów jądrowych, które miały miejsce, odkąd w XX wieku człowiek zaczął wykorzystywać energię zawartą w atomach. Wprowadzane w ten sposób do środowiska sztuczne izotopy promieniotwórcze zmieniają naturalne tło promieniowania jonizującego. Na terenie Polski wciąż obecne są w środowisku izotopy promieniotwórcze cezu będące pozostałością awarii elektrowni atomowych w Czarnobylu (1986) i Fukushima (2011).” Należy zastąpić następującym: Promieniowanie jonizujące jest pochodzenia naturalnego i antropogenicznego. Źródłami promieniowania naturalnego jest promieniowanie kosmiczne oraz ziemskie, pochodzące od radionuklidów znajdujących się w środowisku. Na wysokość promieniowania tła składa się także promieniowanie pochodzące z opadu po próbach jądrowych przeprowadzanych w przeszłości oraz nielicznych ciężkich awarii reaktorów jądrowych z uwolnieniami substancji promieniotwórczych. Jego poziom jest zróżnicowany w zależności od regionu Polski.	Uwzględniono częściowo. Doprecyzowano zapisy. Jednak z uwagi na fakt, że prognoza jest dokumentem podlegającym konsultacjom społecznym niektóre sformułowania wyjaśniające pozostawiono.

96	PKEE	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.35	Niepoprawne przedziały skalowe	Rysunek 5.35. Oczekiwana długość życia kobiet i mężczyzn w latach 2020-2021 Niepoprawnie zostały przyjęte przedziały skalowe na mapie przez co porównanie tych danych jest niemożliwe. Należy ujednolicić przedziały skal dla kobiet i mężczyzn w części wspólnej. Proponuje się przyjęcie jednego koloru z zastosowaniem odcienia narastającej barwy oraz zmniejszenie ilości przedziałów. Warto też usunąć wartości dziesiętne i zaokrąglić przedziały np. do wartości co 5 lat. Powyższe działania zwiększą czytelność przekazu.	Nie uwzględniono. Rysunek pochodzi ze źródła, które wskazano i jest dokładną kopią z oryginału, stąd brak możliwości edycji.
97	PKEE	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.37	Zmiany przedziałów legendy	Rysunek 5.37. Dochody do dyspozycji brutto na mieszkańca w poszczególnych województwach w 2022 roku. Należy zmienić przedziały legendy z ciągłego na dyskretne wartości.	Nie uwzględniono. Dla każdego województwa podana jest konkretna wartość PKB. Zatem rysunek jest jednoznaczny.
98	PKEE	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.39	Niewidoczne przedziały skalowe w legendzie	Rysunek 5.39. Stopa bezrobocia w poszczególnych województwach w 2023 roku niewidoczne przedziały skalowe w legendzie.	Nie uwzględniono. Dla każdego województwa podany jest konkretna wartość procentowa stopy bezrobocia. Zatem rysunek jest jednoznaczny.
99	PKEE	Energetyka	5.1.11.4 Sejsmiczność obszaru Polski	Uwaga ogólna	Brak powołań na literaturę, przy opracowaniu rozdziału powinno się podać z jakich źródeł pochodzą dane informacje, bo raczej nie są one wynikiem własnych badań.	Nie uwzględniono. Podano w rozdziale skąd pochodzą dane (np. Monitoring geodynamiczny Polski) oraz wskazano źródła danych i rysunku.
100	PKEE	Energetyka	5.1.11.4. Sejsmiczność obszaru Polski Akapit pierwszy	Sejsmiczność Polski	Propozycja zmiany zapisu: „Obecnie obszar Polski uznany jest za asejsmiczny”, ponieważ nie występują na nim trzęsienia ziemi związane z ruchami płyt tektonicznych (dyslokacyjne) ani wulkaniczne. Na zapis: „Obecnie obszar Polski uznany jest za o niskiej sejsmiczności naturalnej, ponieważ nie występują na nim trzęsienia ziemi związane z ruchami płyt tektonicznych (dyslokacyjne) ani wulkaniczne.” *Na stronie PIG-PIB dla obszarów asejsmicznych podana jest taka definicja: asejsmiczne – obszary, na których bardzo rzadko są spotykane umiarkowane wstrząsy, zalicza się do nich między innymi: Skandynawię, środkowo-zachodnią Rosję, Saharę, północnowschodnią Kanadę, Grenlandię i Brazylię.	Uwzględniono.

101	PKEE	Energetyka	5.1.11.4. Sejsmiczność obszaru Polski Akapit trzeci	Sejsmiczność Polski	„Notowane są również zjawiska sejsmiczne występujące w rejonie Skierniewice – Łowicz, a także zjawiska powiązane ze zdarzeniami osuwiskowymi w południowej Polsce.” Czy zjawiska sejsmiczne związane z obszarem Skierniewice-łowicz są związane ze zdarzeniami naturalnymi czy antropogenicznymi? Z kontekstu akapitu wynika, że to zdarzenia antropogeniczne natomiast z kontekstu zdania, że naturalne. Należy dopisać rodzaj lub źródło zdarzenia sejsmicznego. Zapis sugeruje, że znajduje się tam jakieś źródło naturalne np. uskok lub antropogeniczne np. kopalnia, która generuje trzęsienia ziemi. Sugeruje się usunięcie zdania.	Wyjaśnienie. Bardzo rzadko notowane zjawiska sejsmiczne w rejonie Skierniewice-Łowicz, wg informacji z biuletynów PSG, wymagają zbadania tego obszaru.
102	PKEE	Energetyka	Rozdz. 5, pkt.5.1.11.4., str. 99, 100.	Sejsmiczność obszaru Polski	Strona 100, zdanie pierwsze: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM) i Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie.” Uwaga: nie zasadne jest ujęcie Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie i przyrównanie do dwóch pozostałych rejonów występowania wstrząsów indukowanych. Odsetek odnotowanych wstrząsów i ich magnituda nie pozwalają na przyjęcie w opracowaniu przybliżenia. Ponadto na stronie 99, w zdaniu czwartym: „Wstrząsy tego rodzaju występują na Górnym Śląsku, w Legnicko-Głogowskim Okręgu Miedziowym oraz w rejonie Bełchatowa.” Wskazano na sejsmiczność indukowaną w rejonie Bełchatowa. Propozycja zapisu: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM).”	Uwzględniono częściowo. Wprowadzono korektę zapisu: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM). Rzadziej rejestrowane są wstrząsy (o mniejszej sile) w rejonie Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie.”
103	PKEE	Energetyka	Rozdz. 5, tabela 5.9, str. 101	Główne zidentyfikowane problemy jakości środowiska na obszarze Polski	Pozycja - powietrze „Emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego i transportu, w mniejszym stopniu z przemysłu i energetyki.” Uwaga: nie zasadne jest ujęcie w tak szerokim kontekście zapisu dotyczącego przekroczeń emisji branży energetycznej. Proponujemy wykreślenie części zdania „...i energetyki.” Propozycja zapisu: „Emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego i transportu, w mniejszym stopniu z przemysłu.”	Uwzględniono.

104	PKEE	Energetyka	Podrozdział 6.1 Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji KPEiK, Tabela 6.1	Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK. Lp. 16. Działanie 119. Wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej.	W tabeli opisano wpływ na środowisko i ludzi w przypadku odstąpienia od realizacji działań. Dla działania 119 (Lp. 16) nie uwzględniono wpływu na jakość powietrza w Polsce. Proponuje się dodanie zapisu: „zmniejszenie możliwości efektywnego ograniczenia zużycia paliw kopalnych, a przez to ograniczenie redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza”	Uwzględniono.
105	PKEE	Energetyka	6.4.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność, tabela 6.3	Ocena oddziaływania na środowisko	W Tabeli 6.3. Ocena oddziaływania na różnorodność biologiczną działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK (strona 122) oraz kolejnych tabelach brakuje wyjaśnienia / definicji dla przyjętych rodzajów oddziaływań (np. długoterminowych, średnioterminowych, krótkoterminowych, pośrednich i bezpośrednich), co w konsekwencji może utrudnić lub nawet uniemożliwić weryfikację rzetelności prognozy. Warto zacytować w tym miejscu stosowne odniesienie, np. do literatury branżowej, w którym zdefiniowano ww. rodzaje oddziaływań (np. https://www.epa.ie/publications/monitoring-assessment/assessment/EIAR_Guidelines_2022_Web.pdf).	Nie uwzględniono. W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie określono definicji oddziaływań. Wykonawca prognozy o.o.s, tj. IOŚ-PIB przy przypisywaniu kategorii do działań kierował się wieloletnim doświadczeniem i praktyką zespołu eksperckiego oraz rzetelnymi źródłami bibliograficznymi.
106	PKEE	Energetyka	6.4.1 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność	Niewłaściwe przywołanie ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 6.4.1 wskazano „(...) Rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, Dyrektywy siedliskowej, Dyrektywy ptasiej oraz Ustawy o ochronie przyrody. (...) Powinno być „(...) Rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, Dyrektywy siedliskowej, Dyrektywy ptasiej oraz ustawy o ochronie przyrody. (...)” Wynika to z tego, że w podrozdziale 5.1.7 wprowadzono skrót „ustawa o ochronie przyrody”. Ponadto w środku zdania nie pisze się „Ustawa” wielką literą.	Uwzględniono.
107	PKEE	Energetyka	6.4.1 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny oraz	Błąd logiczny oraz niewłaściwe rozumienie pojęcia „oceny oddziaływania na środowisko”	W podrozdziale 6.4.1. wskazano „(...) W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko naturalne, wyniki postępowań w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko będą decydować o możliwości i warunkach ich realizacji. Sposoby minimalizacji szkodliwego wpływu na obszary chronione będą proponowane w raportach oddziaływania na środowisko i ujęte w decyzjach o środowiskowych	Uwzględniono. Przeredagowano zapis w celu poprawy jego czytelności.

			zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność		uwarunkowaniach. (...). Zauważyć należy, że nie wszystkie przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko będą miały obligatoryjnie przeprowadzoną ocenę oddziaływania na środowisko i dla takich przedsięwzięć, dla których ocena ta nie będzie przeprowadzona, środki minimalizujące wskazuje się w karcie informacyjnej przedsięwzięcia, a nie w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.	
108	PKEE	Energetyka	6.4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko 6.4.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność Tabela 6.4.; Lp.6; Działania w sektorze leśnym	Biomasa do celów energetycznych	Nie można zgodzić się z twierdzeniem, jakoby z punktu widzenia powszechnej ochrony lasów, dla celów energetycznych preferowane powinno być wykorzystanie innych niż drewno rodzajów dostępnej biomasy (słomy, siana, odpadów z produkcji żywności, osadów). Wskazać bowiem trzeba, że przepisy dyrektywy PE i Rady (UE) z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, również w treści zrewidowanej przez dyrektywę z dnia 18 października 2023 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającą dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (RED III) przewidują, m.in. wobec biomasy z leśnictwa wykorzystywanej do celów energetycznych, spełnienie Kryteriów Zrównoważonego Rozwoju, których celem jest nie tylko ochrona lasów ale również ograniczenie emisji CO₂. Wobec powyższego, biomasa leśna wykorzystywana do celów energetycznych w żadnym zakresie nie posiada postaci drewna pełnowartościowego, tym bardziej pochodzącego z obszarów chronionych i objętych gospodarką zrównoważoną, a tym samym w żadnym zakresie nie wpływa negatywnie na dobrostan lasów. Powyższe ma bezpośrednie przełożenie na przepisy ustawy z dnia 20 lutego 2025 r. o odnawialnych źródłach energii, która określa cechy drewna energetycznego. Biorąc bowiem pod uwagę, że rodzaj biomasy możliwy do wykorzystywania do celów energetycznych w postaci m.in. trocin, wiór zrębki, rzryn, a więc stanowiących zasadniczo surowiec odpadowy nadal stanowi biomasę pochodzenia drzewnego, to całkowite wyeliminowanie tego rodzaju biomasy w energetyce jest działaniem nieuzasadnionym. Podkreślić również należy rolę ww. biomasy w sektorze energetycznym i ciepłowniczym w okresie transformacji dekarbonizacyjnej z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego mając na uwadze fakt, iż zgodnie z rozporządzeniami delegowanymi do dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE biomasa z leśnictwa spełniająca Kryteria Zrównoważonego Rozwoju wskazane w RED jest traktowana jako paliwo zeroemisyjne.	Uwzględniono. Uzupełniono analizę oddziaływania w zakresie biomasy leśnej.

109	PKEE	Energetyka	6.4.6 Oddziaływanie na zasoby naturalne, tabela 6.14. Ocena oddziaływania na zasoby naturalne działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, pkt 6	Nieprawidłowe określenie	Propozycja zmiany zapisu: „w związku ze zwiększeniem ryzyka wystąpienia osuwisk i zjawisk erozyjnych w wyniku zmiany stopnia uwilgotnienia” podłoża może być ograniczenie dostępności niektórych zasobów naturalnych (np. piasku, żwiru). Na zapis: „w związku ze zwiększeniem ryzyka wystąpienia osuwisk i zjawisk erozyjnych w wyniku zmiany warunków gruntowo-wodnych uwilgotnienia podłoża może być ograniczenie dostępności niektórych zasobów naturalnych (np. piasku, żwiru). *Zmiana warunków gruntowo-wodnych jest bardziej adekwatna do omawianego zagadnienia.	Uwzględniono.
110	PKEE	Energetyka	Rozdz. 6, pkt.6.4.6., str. 167	Oddziaływanie na zasoby naturalne	Zdanie drugie: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia.” Uwaga: Proponujemy rozszerzenie zapisu: „... zgodnie z powiązаныmi dokumentami przywołanymi w pkt. 3.3. Propozycja zapisu: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia zgodnie z powiązаныmi dokumentami przywołanymi w pkt. 3.3.”	Uwzględniono.
111	PKEE	Energetyka	Rozdz. 6, pkt. 6.4.6. tabela 6.14, str.168	Ocena oddziaływania na zasoby naturalne działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK	Pozycja: Lp 13 Działanie 112. Rozwój infrastruktury wodorowej. „Potencjalne pozytywne: - zwiększenie dostępności zielonego wodoru może przyczynić się do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych (węglu kamiennego, brunatnego, ropy naftowej)” Uwaga: w powyższym tirecie wprowadzić uzupełnienie o słowo – gazu. Propozycja zapisu: „- zwiększenie dostępności zielonego wodoru może przyczynić się do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych (węglu kamiennego, brunatnego, ropy naftowej, gazu)	Nie dotyczy. Działanie 112 Rozwój infrastruktury wodorowej zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK. W analogicznych sytuacjach przy wymienianiu paliw kopalnych uzupełniono wykaz o gaz.
112	PKEE	Energetyka	6.4.9. Identyfikacja ryzyka wystąpienia oddziaływania skumulowanego	Ocena oddziaływania na środowisko	W tytule podrozdziału powinno być odniesienie do oddziaływań skumulowanych, a nie oddziaływania skumulowanego (np. https://circabc.europa.eu/ui/group/3b48eff1-b955-423f-9086-0d85ad1c5879/library/a9f8a19a-fba5-440f-abf2-29d3f9ed7a63/details?download=true). Brakuje również definicji oddziaływań skumulowanych i warto chociaż zacytować w tym miejscu stosowne odniesienie, np. do literatury branżowej, w którym zdefiniowano ten typ oddziaływań (np. https://wayback.archiveit.org/12090/20151221014945/http://ec.europa.eu/environment/archives/eia/eia-studies-and-reports/pdf/guidel.pdf).	Uwzględniono częściowo. Skorygowano tytuł podrozdziału 6.4.9 oraz dodano definicję: "Oddziaływania skumulowane - zmiany w środowisku, które wynikają z połączenia wpływu danej inwestycji lub działalności z innymi, przeszłymi, obecnymi lub planowanymi działaniami, które mają podobny wpływ na te same zasoby i/lub przedmioty oddziaływania."

113	PKEE	Energetyka	6.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji KPEiK / podrozdział (bez numeru) Różnorodność biologiczna, rośliny oraz zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność	Ocena oddziaływania na środowisko / Ochrona przyrody	W podrozdziale „Różnorodność biologiczna, rośliny oraz zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność” (bez numeru) napisano: „W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność należy uwzględnić zaproponowane działania minimalizujące.”, ale już dalej w kolejnych punktach zaproponowano nie tylko działania minimalizujące, ale też np. „zabiegi kompensacyjne” (a więc zupełnie inny typ działań). Ponadto część zaproponowanych działań nie wpisuje się w definicję działań minimalizujących, np. przestrzeganie zapisów i warunków pozwoleń na budowę oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podrozdział ten powinien zostać napisany od początku.	Uwzględniono. Przeredagowano podrozdział w celu uporządkowania informacji.
114	PKEE	Energetyka	6.7 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą...	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne i krajobraz	Wśród zaproponowanych działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi wymieniono: „Ograniczanie prac budowlanych, wykopów i przekształceń powierzchni ziemi do niezbędnego minimum”. Zwraca się uwagę, że organizacja prac budowlanych wynika z projektu budowlanego, konieczności zapewnienia zaplecza budowy, powierzchni placów składowych, zapewnienia bezpieczeństwa prowadzonych prac budowlanych, przyjętej tej technologii prac, istniejących warunków gruntowo-wodnych itp. Proponuje się zmianę cytowanego zapisu na: „Optymalizowanie zajmowania powierzchni terenu w trakcie wykonywania prac budowlanych, wykopów i przekształceń powierzchni ziemi, w dostosowaniu do możliwości realizacji konkretnego przedsięwzięcia i konkretnego miejsca realizacji projektu”.	Uwzględniono. Dostosowano zapis w prognozie.
115	PKEE	Energetyka	6.7 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą...	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne i krajobraz	Wśród zaproponowanych działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi wymieniono: „składowanie zanieczyszczonych gruntów i gleby w sposób uniemożliwiający przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu”. Z uwagi na fakt, że proces składowania dotyczy składowisk odpadów proponuje się zmianę na: „magazynowanie zanieczyszczonych gruntów	Uwzględniono.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					i gleby w sposób uniemożliwiający przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu”	
116	PKEE	Energetyka	Wnioski/ str. 200	Wpływ projektu Krajowego Planu – poprawa bezpieczeństwa energetycznego	„Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego ...” „Ogólnie można spodziewać się pozytywnego oddziaływania KPEiK na ludzi dzięki poprawie ... bezpieczeństwa energetycznego” „Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego ...” Realizacja projektu w brzmieniu z listopada 2024 r. może znacząco nie wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju, a to ze względu na przyjęte w dokumencie nierealne terminy zakończenia produkcji energii w elektrowniach spalających węgiel w zestawieniu z terminem ich zastąpienia przez elektrownie jądrowe/ą.	Uwzględniono. Skorygowano zapisy: "Ogólnie można spodziewać się pozytywnego oddziaływania KPEiK na ludzi dzięki poprawie jakości powietrza." "Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie dostępności transportowej oraz zapewni większy dostęp do paliw alternatywnych. Należy zaznaczyć, że bezpieczeństwo energetyczne jest opisane w aKPEiK nie tylko z perspektywy sektora wytwarzania energii elektrycznej, lecz również bezpieczeństwa surowcowego, redukcji zależności importowej, dywersyfikacji kierunków dostaw, pewności i stabilności dostaw paliw i energii (w tym ciepłej). Prognozowana struktura mocy energii elektrycznej (w tym udział mocy węglowych) była oceniana przez PSE S.A., potwierdzając parametry wystarczalności mocy w perspektywie do 2040 r.
117	PKEE	Energetyka	Wnioski/ str. 200	Ochrona zasobów naturalnych	„Do głównych celów KPEiK należy odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia.” Ograniczenie wydobycia węgla brunatnego w przypadku złóż aktualnie eksploatowanych nie służy racjonalnemu gospodarowaniu zasobami złóż. Odstąpienie od eksploatacji już udostępnionych pokładów węgla i ich zezwałowanie nadkładem lub zalanie wodą powoduje trudne do odwrócenia skutki i może uniemożliwić ich późniejsze wykorzystanie przez następne pokolenia.	Uwzględniono częściowo. Przereformowano zapis w celu podkreślenia problematyki postępowania z obecnie eksploatowanymi złożami i ryzykiem ich całkowitego utracenia w wyniku zawieszenia procesu eksploatacji tych zasobów naturalnych.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

118	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Nieprawidłowy proces konsultacji	Konsultacje prognozy powinny być przeprowadzone jednocześnie z konsultacjami projektu aKPEiK. W ogłoszeniu konsultacji zaznaczono, że projekt Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. z 11 października 2024 r. (aKPEiK) nie uległ zmianie i pozostaje aktualny. Jednak powszechnie wiadomo, że po otrzymaniu przez MKiŚ w procesie konsultacji tysięcy uwag, projekt ten w rzeczywistości jest obecnie korygowany i jego nowa wersja będzie się znacząco różnić od tej z października 2024. Wystarczająco, by uznać niniejszy proces konsultacji za nieprawidłowy, a zgłaszanie uwag do nieaktualnego dokumentu za niecelowe. W naszej opinii konieczne jest opracowanie nowej wersji prognozy po zakończeniu prac nad pokonsultacyjną wersją aKPEiK, a następnie poddanie obydwu dokumentów, razem, ponownym konsultacjom.	Nie uwzględniono. Konsultacje publiczne prognozy OOS były prowadzone w oparciu o oficjalny i aktualny w momencie ich ogłoszenia projekt dokumentu strategicznego (aKPEiK). Prognoza OOS zgodnie z przepisami prawa ocenia skutki projektu dokumentu, a nie jego ostatecznej, przyjętej wersji. Procedura ta miała charakter etapowy. Uwzględnienie uwag zgłoszonych do samego projektu aKPEiK oraz korekta tego dokumentu stanowiły naturalny element procesu ukształtowania jego finalnej wersji.
119	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Brak wskazania terytorialnego wymiaru działań	Postulujemy doprecyzowanie aKPEiK i prognozy oddziaływania na środowisko poprzez wskazanie lokalizacji planowanych działań (tam, gdzie to możliwe). Oddziaływanie na środowisko takich inwestycji, jak np. rozwój żeglugi śródlądowej z czym wiąże się m.in. regulacja rzek zależy od ich umiejscowienia.	Nie uwzględniono. Ze względu na swój horyzontalny charakter aKPEiK co do zasady nie wskazuje konkretnych lokalizacji inwestycji. Działania związane z rozwojem żeglugi śródlądowej zostały usunięte z aKPEiK.
120	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Cel aKPEiK	W OOS dwukrotnie stwierdzono, że celem aKPEiK jest "odejście od paliw kopalnych na rzecz energetyki odnawialnej." Zwracamy uwagę, że - choć właśnie temu powinna służyć polityka klimatyczna - w aKPEiK nigdzie nie pojawia się taka informacja. Nie określono żadnej daty odejścia od węgla, gazu czy ropy naftowej a jedynie rok 2040 jako zakończenie spalania węgla w gospodarstwach domowych. Co więcej, szereg planowanych inwestycji, w tym budowa ponad 7 GW mocy gazowych i terminala FSRU (dz. 108, 106) oraz dalsza rozbudowa sieci transmisyjnej i dystrybucyjnej (110) oznaczają pogłębienie uzależnienia od gazu na kolejne dekady co jest sprzeczne z celem Porozumienia Paryskiego oraz polityką unijną. To samo dotyczy m. in. działań 46, 79, 115, 116, 117 i 76, 111, 112, 113, 114 (bez gwarancji, że dotyczy tylko zielonego wodoru).	Uwzględniono częściowo. Doprecyzowano, że celem aKPEiK jest ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych. Pozostała część uwagi nie odnosi się do Prognozy oddziaływania na środowisko aKPEiK. Działania infrastrukturalne (jak np. FSRU) mają na celu dywersyfikację kierunków i dróg dostaw gazu, dzięki czemu zwiększa się bezpieczeństwo energetyczne i redukują ryzyko geopolityczne. Dodatkowo ww. inwestycje w terminal i infrastrukturę zwiększą płynność i elastyczność rynku oraz możliwości integracji regionalnych rynków energii, ułatwiając stworzenie w Polsce hubu gazowego (tzw. centrum obrotu) dla krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

121	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Zakres OOŚ	Ocenie poddano wyłącznie wymienione w aKPEiK 149 działań, podczas gdy sam dokument prezentuje ich znacznie więcej (np. budowa nowych elektrowni gazowych). Nie poddano ocenie wpływu efektów realizacji założeń aKPEiK, jego celów w poszczególnych obszarach czy modelowania systemu energetycznego. Nie uwzględniono zagrożeń wynikających z ryzyk takich jak opóźnienie budowy elektrowni jądrowych, co skutkuje np. dłuższym wykorzystaniem bloków gazowych. W naszej ocenie tak wąski zakres analizy uniemożliwia wyciągnięcie wiarygodnego wniosku na temat oddziaływania aKPEiK na środowisko, a przede wszystkim na klimat.	Nie uwzględniono. Modelowanie systemu energetycznego nie jest zadaniem Prognozy oddziaływania na środowisko. Analizy takie prowadzone były na etapie przygotowania KPEiK. Efektem tego było przyjęcie pewnych scenariuszy rozwoju i wskazanie jakie działania będą realizowane, żeby osiągnąć przyjęte cele. Te działania zostały ocenione w Prognozie, tzn. oceniono ich wpływ na środowisko.
122	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Dostęp do danych, na podstawie których wyciągnięto przedstawione wnioski.	Opublikowany raport OOŚ jest dokumentem wyłącznie opisowym, wnioski są bardzo ogólne. Nie zamieszczono w nim merytorycznego uzasadnienia oceny wpływu poszczególnych działań ani informacji na jakiej podstawie sformułowano wnioski końcowe. W związku z tym nie ma możliwości weryfikacji założeń, metodologii ani procesu prowadzącego do pozytywnej oceny aKPEiK.	Wyjaśnienie. W rozdziale 6 Prognozy przedstawiono szczegółową ocenę wpływu działań przewidzianych do realizacji KPEiK na poszczególne komponenty środowiska. Te analizy były podstawą do sformułowania wniosków końcowych.
123	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Ocena emisji GHG - emisje metanu	Rzetelna ocena oddziaływania na klimat musi bazować na wiarygodnych danych dotyczących emisji gazów cieplarnianych. Z raportu OOŚ nie wynika, czy i w jaki sposób oceniono wpływ emisji metanu na środowisko oraz czy aKPEiK uwzględnia je w sposób prawidłowy w tym: - czy uwzględniono emisje metanu z łańcucha dostaw gazu kopalnego i ropy naftowej, - czy uwzględniono emisje metanu z łańcucha dostaw biogazu i biometanu, - czy aKPEiK zawiera działania służące spełnieniu wymogów Rozporządzenia w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym i czy wymogi te zostaną wypełnione - czy aKPEiK uwzględnia cel redukcji emisji metanu zgodny z celem Porozumienia Paryskiego, który zgodnie ze ścieżkami przedstawionymi przez IPCC powinien wynosić co najmniej 34% do 2030 r. w stosunku do poziomu z roku 2020 - jaką wartość GWP dla metanu przyjęto w aKPEiK biorąc pod uwagę, że prawidłowa ocena wpływu emisji metanu na osiągnięcie celu Porozumienia Paryskiego wymaga stosowania przelicznika GWP20 a nie GWP100.	Nie uwzględniono. Wskazana redukcja emisji metanu o 34% w 2030 r. jest wymogiem globalnym, wynikającym ze scenariuszy emisyjno-temperaturowych IPCC, nie jest zobowiązaniem unijnym a tym bardziej Polski. aKPEiK uwzględnia zobowiązania redukcyjne wynikające z Porozumienia paryskiego dla Polski w obszarze poza EU ETS (ESR) w 2030 r., w tym redukcji emisji metanu w górnictwie surowców energetycznych. W projekcjach GHG, w przeliczeniu emisji innych gazów cieplarnianych niż CO2 na ekwiwalent CO2, zastosowano GWP100 zgodnie z obowiązującymi zasadami opracowywania krajowych inwentaryzacji oraz projekcji emisji GHG raportowanych do UE oraz UNFCCC. Nie jest możliwe jednoczesne zastosowanie GWP20 i GWP100 dla różnych gazów w szacunkach emisji GHG z uwagi na konieczność zachowania spójności obliczeń.

						Rozporządzenie PE i Rady (UE) 2024/1787 dotyczy sektora górnictwa surowców energetycznych: węgla, ropy naftowej i gazu ziemnego. Wskazuje ono działania zmierzające do redukcji emisji metanu w tym sektorze, nie nakłada jednak konkretnych zobowiązań dotyczących wielkości redukcji emisji krajowej lub sektorowej metanu.
124	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Błędne uznanie gazu za paliwo przejściowe, mniej emisyjne niż węgiel, energetyki gazowej za mniej emisyjną niż węglowa.	Gaz nie jest paliwem ekologicznym ani niskoemisyjnym. Produkcja energii z gazu cechuje się niższą emisją dwutlenku węgla niż Energetyka węglowa, ale do jej wpływu na klimat należy dodać wpływ emisji metanu z łańcucha dostaw gazu. Metan to gaz cieplarniany około 86 razy silniejszy niż CO ₂ . Emisje metanu ucieczkowego z łańcucha dostaw gazu (od miejsca wydobycia do miejsca konsumpcji) na poziomie około 3% wystarczą, by zamiana węgla na gaz nie przyniosła żadnych pozytywnych efektów dla klimatu a wpływ ten może być wręcz gorszy. Próg ten jest przekraczany w wielu łańcuchach dostaw. Przykładowo, emisje gazów cieplarnianych z łańcucha dostaw amerykańskiego LNG - gazu łupkowego wydobywanego metodą szczelinowania hydraulicznego - są o 33% większe niż emisje związane z wydobyciem i spalaniem węgla. Pragniemy zauważyć, że emisje GHG ze spalania gazu zakwalifikowano jako działania negatywne jedynie w wierszu 12 tabeli 6.16 w odniesieniu do działania 110. Ze względu na wysoką emisyjność gaz nie może pełnić funkcji paliwa "przejściowego". Co więcej, w przypadku Polski w ogóle nie przewidziano odejścia od wykorzystania gazu w energetyce czy przemyśle, nie istnieją plany phase-outu infrastruktury gazowej, nie można więc mówić o jakiegokolwiek "przejściowości" tego paliwa.	Nie uwzględniono. Gaz ziemny, zgodnie z założeniami aKPEiK, ma pełnić rolę paliwa przejściowego w transformacji energetycznej, zastępując węgiel kamienny i brunatny, charakteryzujące się wyższymi wskaźnikami emisji CO ₂ w przeliczeniu na jednostkę energii (odpowiednio ok. 95 i 111 kgCO ₂ /GJ) w stosunku do gazu ziemnego (56 kgCO ₂ /GJ). Ponadto KPEiK przewiduje w obu scenariuszach (WAM i WEM) stopniowe odejście od wykorzystania gazu, przy jego szczytowym wykorzystaniu w I poł lat 30-tych. Przyjęta w Prognozie metodyka oceny nie uwzględni aspektów cyklu życia.
125	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Wykaz materiałów źródłowych	Poważny niepokój o jakość analizy budzi fakt, że Raport OOŚ wskazuje skrajnie ubogą listę materiałów źródłowych liczącą zaledwie 47 pozycji, niewątpliwie przydatnych w procesie OOŚ inwestycji infrastrukturalnych, ale zdecydowanie nie wystarczających do przeprowadzenia oceny wpływu na środowisko dokumentu strategicznego, jakim jest aKPEiK. Co więcej: - ograniczono się praktycznie wyłącznie do publikacji polskich, podczas gdy aktualna wiedza na temat energetyki i klimatu, w tym poszczególnych technologii i ich wpływu na środowisko znajduje się w literaturze anglojęzycznej; - w przeważającej większości dotyczy zagadnień ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej nie zaś klimatu i energetyki - przykładowo znajduje się tu 7 pozycji dotyczących gleboznawstwa i ani jednej dotyczącej klimatu.	Uwzględniono. Przy określaniu merytorycznego zakresu Prognozy korzystano m.in. z wytycznych dotyczących uwzględniania zmian klimatu i bioróżnorodności w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko - uzupełniono tę informację w rozdziale 2. Cel i zakres Prognozy oraz w materiałach źródłowych. Należy podkreślić, że materiały źródłowe przedstawiono w dokumencie w dwójaki sposób. Literatura źródłowa dotycząca tabel

						i rysunków została przedstawiona wyłącznie bezpośrednio pod tabelami i rysunkami, bez powtórzenia w ogólnym wykazie materiałów źródłowych, w celu zwiększenia przejrzystości i czytelności dokumentu (pozwala zidentyfikować od razu pochodzenie danych, bez konieczności przeszukiwania wykazu materiałów źródłowych). Literatura, na którą powołania występują w tekście Prognozy została przedstawiona w ogólnym wykazie materiałów źródłowych. Wykaz ten uzupełniono.
126	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwaga ogólna	Ocena oddziaływania na klimat	Zwracamy uwagę, że wykorzystanie odnawialnych źródeł energii albo energetyki jądrowej nie jest tożsame ze zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych a jedynie ze zmniejszeniem emisyjności danego sektora. Redukcja emisji GHG następuje wyłącznie, jeśli OZE prowadzą do zmniejszenia zużycia paliw kopalnych.	Nie uwzględniono. W pierwszym akapicie oceny oddziaływania na klimat podkreślono, że w aKPEiK przewiduje się przede wszystkim odchodzenie od energetyki konwencjonalnej, opartej na węglu na rzecz odnawialnych źródeł energii (głównie energii słonecznej, energii wiatru, a ponadto wykorzystania biogazu, biometanu, biomasy), ale także wdrożenie energetyki jądrowej, a zatem autorzy wyraźnie piszą o zmniejszeniu zużycia paliw kopalnych, a nie jedynie większym wykorzystaniu OZE.
127	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwaga ogólna	Inwestycje infrastrukturalne - ocena wpływu	Raport OOS zakłada, że negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji infrastrukturalnych będzie ograniczone do etapu budowy. W naszej ocenie jest ono błędne. Przykładowo rozbudowa infrastruktury gazowej takiej jak terminal LNG, gazociągi i elektrownie gazowe jest bezpośrednio związana z emisjami metanu w całym łańcuchu dostaw. Na negatywny wpływ infrastruktury gazowej w fazie eksploatacji wynikający z wycieków niebezpiecznych substancji zwrócono uwagę w tab. 6.3 w kontekście wpływu na bioróżnorodność, ale pominięto wpływ emisji ucieczkowych metanu i wodoru na klimat (tab. 6.16). Stosowanie technologii CCS nie powoduje redukcji emisji GHG a wręcz może je zwiększać, jeśli CCS jest stosowany w celu przedłużenia spalania paliw kopalnych, gdy wychwycony gaz nie jest transportowany i przechowywany w sposób wykluczający wycieki lub - tak jak dzieje się obecnie - wykorzystuje się go w procesie wydobywania ropy naftowej.	Uwzględniono częściowo. Infrastruktura gazowa, zgodnie z założeniami aKPEiK, ma zastępować w okresie przejściowym jednostki węglowe. Porównując elektrownie opalane gazem ziemnym z jednostkami węglowymi, należy zauważyć, że emitują one o ok. 50% mniej CO ₂ przy produkcji tej samej ilości energii, na co zwrócono uwagę w ocenie oddziaływania na klimat na etapie eksploatacji, gdzie podano, że nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w przypadku spalania gazu ziemnego w stosunku do węgla (kamiennego i brunatnego). Jeśli chodzi o emisję metanu, zgodnie z raportem oddziaływania na środowisko

					Raport stwierdza, że w projekcie aKPEiK nie zostały ujęte informacje techniczne, które pozwoliłyby m. in. na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów alternatywnych w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć czy dokładnej oceny wpływu na klimat. Zwracamy uwagę, że jest dostępna szeroka dokumentacja np. dla inwestycji infrastrukturalnych takich jak nowe elektrownie gazowe, gazociągi czy terminal FSRU, czego dowodem jest wykorzystanie przez Autorów raportu danych z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji oraz danych pobranych z Geoservisu GDOŚ, na podstawie których poddano ocenie wpływ realizacji FSRU na obszary Natura2000	dla FSRU, jednostka FSRU nie będzie źródłem emisji metanu do atmosfery, natomiast w przypadku gazociągów emisja taka może mieć miejsce podczas nieprzewidzianych sytuacji awaryjnych, których prawdopodobieństwo wystąpienia oceniono w raportach oddziaływania na środowisko jako znikome lub podczas czynności eksploatacyjnych związanych z koniecznością odpowietrzenia części instalacji. Z uwagi na krótkotrwałą i sporadyczny charakter tych emisji, oceniono, że inwestycja nie wpłynie negatywnie na klimat. Jeśli chodzi o łańcuch dostaw, w analizie nie uwzględniono aspektów cyklu życia. Uzupełniono natomiast ocenę oddziaływania na klimat na etapie eksploatacji o potencjalnie negatywne oddziaływanie w związku z emisją CO₂ wynikającą z pracy instalacji do regazyfikacji, jak również z silników jednostek dostarczających LNG. Nie zidentyfikowano w ramach ocenianych inwestycji infrastrukturalnych przedsięwzięć związanych z zastosowaniem technologii CCS, o których mowa w uwadze.
128	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.1.	Działania 108,119, 110 - dywersyfikacja dostaw gazu	W pierwszej kolejności należy ocenić zasadność celu aKPEiK jakim jest dalsza dywersyfikacja dostaw gazu biorąc pod uwagę, że została już ona dawno osiągnięta. Co więcej, terminal FSRU będzie służył zwiększeniu odbioru gazu już sprowadzanego z USA, nie wpływa więc na dalszą dywersyfikację. Rozbudowa systemu dystrybucyjnego także nie ma z nią żadnego związku.	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK.
129	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.3.	tabela 6.2	Sposób prezentacji wyników analizy ograniczony do "+" lub jego braku w tabeli nie niesie ze sobą żadnej informacji merytorycznej. Jakie elementy aKPEiK oceniono jako spójne z którymi celami wybranych polityk? Czy znak "+" oznacza, że aKPEiK jest spójny z wszystkimi celami danej polityki, czy z jedynie niektórymi? Czy niespójność z którymś z celów wyklucza przyznanie wyniku dodatniego? Które aspekty aKPEiK nie spełniają tego kryterium i czy Autorzy proponują rekomendacje w tym zakresie? Nie	Nie uwzględniono. Dla prezentacji wyników analizy przyjęto zwięzłą formę tabelaryczną, aby w syntetyczny sposób podsumować występujące spójności pomiędzy celami projektu aKPEiK a celami dokumentów strategicznych, co stanowi kluczową informację z analizy. Zastosowane podejście jest szczególnie istotne

					przedstawiono żadnych argumentów, na podstawie których dokonano tej oceny.	w przypadku dużej liczby dokumentów i obszarów aKPEiK. Pogłębiona analiza opisowa mogłaby utrudniać całościową ocenę. "+" oznacza, że aKPEiK wykazuje spójność z celami danego dokumentu strategicznego, przy czym spójność ta nie musi dotyczyć wszystkich celów, a odnosi się do wybranych, właściwych dla obszarów objętych aKPEiK. Ogólnie stwierdzono, że wszystkie istotne cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia KPEiK, zostały odpowiednio uwzględnione w opracowywanym dokumencie.
130	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.3.	Niespójność z celem Porozumienia Paryskiego	Projekt aKPEiK nie jest spójny z głównym celem Porozumienia Paryskiego: utrzymania wzrostu średniej globalnej temperatury na poziomie 1,5 st. C w stosunku do epoki przedindustrialnej. Spełnienie tego celu wymaga następujących działań w krajach OECD: - wycofanie paliw kopalnych z elektroenergetyki do 2035 - Polska nie przyjęła celu wycofania węgla ani gazu kopalnego, buduje nowe moce gazowe, które będą działać po 2040 roku, - wycofanie paliw kopalnych z energetyki do 2040 - jw. - wycofanie paliw kopalnych z sektora przemysłu do 2040 - Polska nie przyjęła żadnego celu dotyczącego dekarbonizacji przemysłu. Co więcej ścieżki redukcji emisji przedstawione przez IPCC a zgodne z celem 1,5 st. C wymagają redukcji emisji metanu o co najmniej 34% do roku 2030 w stosunku do poziomu z 2020 r. aKPEiK nie uwzględnia żadnego celu redukcji emisji metanu ani nie proponuje żadnych aktywnych działań prowadzących do redukcji tych emisji. Założono także poszukiwanie i otwieranie nowych złóż gazu i ropy naftowej, choć Międzynarodowa Agencja Energetyki już w 2021 roku stwierdziła, że żadne nowe złoża poza tymi już zatwierdzonymi nie powinny być otwierane, gdyż jest to sprzeczne z celami Porozumienia Paryskiego oraz NetZero 2050.	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK. aKPEiK przedstawia ścieżki transformacji respektując cele zarówno klimatyczne, jak również te dotyczące zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego, poprawy efektywności energetycznej, rozwoju jednolitego rynku energii (wraz z aspektami sprawiedliwej transformacji), czy poprawy konkurencyjności gospodarki. 5 filarów aKPEiK należy traktować jako równoważne i wzajemnie się uzupełniające.

131	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.3.	Niespójność z celami ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, w tym Europejskiego Ładu, FitFor55, REDIII, NEC	Projekt aKPEiK nie realizuje celów europejskich polityk klimatycznych: 1. aKPEiK nie przyjmuje celów FitFor55 a jedynie "do nich dąży" 2. Cel unijny redukcji emisji gazów cieplarnianych przez UE netto o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu z poziomem z 1990 roku oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. - 50,4% redukcji GHG do 2030 i 70% do 2040 przy czym "szacunki te nie mają charakteru celu", 2. Cel UE osiągnięcie neutralności klimatycznej netto do roku 2050 - brak przyjęcia tego celu w aKPEiK dla Polski a jedynie "dążenie do niego", co jest wątpliwe biorąc pod uwagę brak celu odejścia od paliw kopalnych 3. 62% redukcja emisji w sektorach objętych EU ETS w stosunku do poziomu z 2005 r. - tylko 49,4% w 2030 r. i - o 79,2% w 2040 r. przy czym szacunki nie mają charakteru celu 4. cel udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto w UE na poziomie 42,5% w 2030 r. - 32,6% udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto - deklaracja. nie ma charakteru celu 5. Prognoza osiągnięcia 56,1% udziału OZE w finalnym zużyciu energii w elektroenergetyce w 2030 r., a w 2040 r. - 69,4% - szacunki nie mają charakteru celu 6. RED III zobowiązują państwa członkowskie UE do osiągnięcia 29% udziału OZE w końcowym zużyciu energii w sektorze transportu lub redukcji intensywności emisji gazów cieplarnianych z sektora transportu na poziomie 14,5% - udział OZE w finalnym zużyciu energii w transporcie może wynieść 17,7%, cel REDIII określony jako niemożliwy do osiągnięcia 7. Cel RED III zobowiązuje państwa członkowskie by RFNBO stanowił 42% do 2030 r. i 60% do 2035 r. w strukturze wodoru stosowanego do celów związanych z energią końcową i celów innych niż energetyczne - krajowy cel produkcji RFNBO to maksymalnie 156 tys. ton z 270 tys. ton potrzebnych do realizacji celu 8. aKPEiK zakłada wzrost emisji w przemyśle w stosunku do poziomu z 1990 r. 9. Nieosiągnięcie celów dyrektywy NEC w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfer Y- deklaracja jedynie dążenia do ich spełnienia, cel w zakresie emisji amoniaku po 2040 uznany za "szczególnie trudny do osiągnięcia"	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK. Należy zwrócić uwagę, że większość celów w przytaczanej uwadze (oprócz OZE-T i RFNBO) nie mają charakteru wiążącego na poziomie państw członkowskich i zostały ustalone na poziomie ogólnounijnym. Zatem p.czył. przedkładać kontrybucję do ich realizacji uwzględniając uwarunkowania krajowe. Takie podejście zostało zastosowanie w aKPEiK, w którym wdrożono podejście zrównoważone biorąc pod uwagę specyficzny punkt startowy Polski, osiągnięte dotychczas postępy w realizacji (jak np. 6% udział OZE-T w 2024 r., czy projekty dot. RFNBO na bardzo wstępnym etapie przygotowania), efektywność kosztową, racjonalność osiągnięcia celów w perspektywie 5-lepniej. Z podobnymi wyzwaniem mierzą się również inne p.czył. UE, co skłania KE do podjęcia dyskusji w 2026 r. nt. obowiązujących regulacji. Odnośnie do spełnienia wymogów dyrektywy NEC- scenariusz WAM przedstawia trajektorię pełnej realizacji celów redukcji zanieczyszczeń.
132	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.3.	Ocena spójności z Europejskim Zielonym Ładem	Europejski Zielony Ład jest niezwykle obszernym pakietem polityk z wielu różnych obszarów. Należy poddać osobnej ocenie spójność aKPEiK z jej poszczególnymi politykami takimi jak Nature Restoration Law czy RePowerEU.	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

133	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć		6.3.	Rozporządzenia metanowe	Rozporządzenia metanowe jest przykładem nowego, istotnego elementu European Green Deal bezpośrednio związanego z redukcją emisji gazów cieplarnianych. Nie przeanalizowano zgodności aKPEiK z celami i wymogami Rozporządzenia w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym choć istnieje poważna wątpliwość czy aKPEiK w ogóle je adresuje.	Nie uwzględniono. aKPEiK uwzględnia zobowiązania redukcyjne wynikające z Porozumienia paryskiego dla Polski w obszarze poza EU ETS (ESR) w 2030 r., w tym redukcji emisji metanu w górnictwie surowców energetycznych (rozporządzenie w sprawie redukcji emisji metanu jest wprost cytowane w aKPEiK).
134	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Rozdział 6.4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko	Działanie 132. System wsparcia dla klastrów energii i spółdzielni energetycznych.	Postulujemy wyłączenie działania 132 z oceny grupowej i poddanie go ocenie indywidualnej. W związku z postulowanym przez nas podniesieniem rangi energetyki obywatelskiej w aKPEiK oraz wskazaniem jej strategicznego znaczenia dla transformacji energetycznej państwa, należałoby opisać i ocenić ją oddzielnie wskazując korzyści wynikające z tych działań i rozwiązania, które należy zastosować, aby nie miały one negatywnego wpływu na środowisko (np. wycinka drzew itd.). W ocenie oddziaływania należałoby uwzględnić wymiar edukacyjny oraz społeczny tych działań.	Nie uwzględniono. Prognoza została przeprowadzona zgodnie z przyjętą metodyką (opisaną w rozdziale ...). Indywidualnie oceniono działania o charakterze infrastrukturalnym oraz wielkoskalowe (np. związane z farmami wiatrowymi na lądzie i morzu). Pozostałe działania zostały pogrupowane i ocenione w kilku grupach. Jest to przyjęta praktyka w prognozach oddziaływania na środowisko.
135	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.3.	Wpływ KPEiK na zasoby wodne - cele wodorowe	Raport OOŚ nie uwzględnia wpływu celu produkcji RFNBO na polskie zasoby wodne, pomimo że aKPEiK podaje konkretny, numeryczny cel produkcji w wysokości 156 tys. ton wodoru RFNBO w 2030 r. Produkcja wodoru elektrolitycznego jest procesem energo- i wodochłonnym. Dostępna jest szeroka literatura przedmiotu, na podstawie której można oszacować ilość wody potrzebnej do produkcji takiej ilości wodoru. Przykładowo, zgodnie z raportem IRENA z 2023, wyprodukowanie 1 kg zielonego wodoru pochłania – sumując zasoby potrzebne bezpośrednio do produkcji gazu i do chłodzenia instalacji – minimum 22,3 l, a jest to najmniej wodochłonny sposób pozyskiwania jakiegokolwiek czystego wodoru.	Uwzględniono. Uzupełniono analizę oddziaływania celów wodorowych na zasoby wodne.

136	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.3.	Wpływ KPEiK na zasoby wodne - Energetyka gazowa i węglowa	Raport OOŚ nie uwzględnia wpływu modelu systemu energetycznego opartego na wielkoskalowej energetyce konwencjonalnej: budowy 7 GW nowych mocy gazowych, utrzymania istniejących bloków gazowych oraz produkcji energii z elektrowni węglowych. Zwracamy uwagę, że w rozdziale Wnioski autorzy wymieniają podgrzewanie wód przez elektrownie wśród głównych czynników odpowiadających za niekorzystne zmiany w przyrodzie. Dostępny jest szereg raportów w języku polskim, które poruszają tę kwestię oraz informacje dotyczące planowanej technologii i lokalizacji elektrowni. W naszej ocenie jej pominięcie znacząco zaburza ostateczną ocenę wpływu aKPEiK na środowisko.	Nie uwzględniono. W prognozie ocenie poddano projekt dokumentu KPEiK, w którym nie przewidziano działań związanych z budową bloków węglowych, stąd nie poddano ich ocenie. Jednostki gazowe budowane są w zamkniętym cyklu chłodzenia.
137	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.4.	tab. 6.10, s 154 Wpływ gazu kopalnego na powietrze	Choć gaz kopalny emituje mniej zanieczyszczeń do powietrza niż np. węgiel, jednak wciąż przyczynia się do powstawania smogu m. in. w wyniku emisji NOx co jest szczególnie niebezpieczne dla zdrowia osób korzystających z piecyków czy kuchenek gazowych.	Nie uwzględniono. Emisje NOx ze spalania gazu są niższe niż z węgla, a smog (zwłaszcza fotochemiczny) to złożony zestaw zanieczyszczeń, w którym NOx to tylko jeden składnik. Co więcej, ryzyko zdrowotne używania kuchenek gazowych dotyczy głównie wnętrza, ale to kwestia wentylacji i norm budowlanych, nie samego gazu jako paliwa strategicznego. Uwzględnienie tego rodzaju wpływu na jakość powietrza ma charakter nadmiarowej szczegółowości.
138	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.6.	tab. 6.14 wątpliwość dotycząca klasyfikacji gazu	W tabeli gaz jest określany jako „zasób naturalny”, ale nie został wymieniony wśród paliw kopalnych obok ropy naftowej i węgla (np. wiersz 5, 10-14, 16). Zwracamy uwagę, że jest to wysokoemisyjne paliwo kopalne, co jest szczególnie istotne w kontekście oceny wpływu działań 108, 109, 110, 112.	Uwzględniono. Uzupełniono przykłady paliw kopalnych o gaz oraz dodano zwrot "m. in."

139	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Wpływ inwestycji infrastrukturalnych na klimat	Autorzy założyli, że "na etapie eksploatacji oddziaływanie zaplanowanych działań infrastrukturalnych można ocenić jako pozytywne, a w nielicznych przypadkach nie identyfikuje się takiego oddziaływania." Założenie to jest niezgodne z faktami, czego przykładem są inwestycje związane z gazem kopalnym i ropą naftową, rozbudowa portów lotniczych czy infrastruktura związana z wodorem kopalnym lub mieszkanką wodoru z gazem kopalnym.	Uwzględniono częściowo. Zredagowano opis w następujący sposób: "... na etapie eksploatacji oddziaływanie zaplanowanych działań infrastrukturalnych można ocenić w przeważającej mierze jako pozytywne. Potencjalne negatywne może być związane ze spalaniem gazu ziemnego, przy czym ma on pełnić rolę paliwa przejściowego w transformacji energetycznej, zastępując węgiel kamienny i brunatny, charakteryzujące się wyższymi wskaźnikami emisji CO ₂ w przeliczeniu na jednostkę energii (odpowiednio 95 i 111 kgCO ₂ /GJ) w stosunku do gazu ziemnego (56 kgCO ₂ /GJ)." Inwestycje związane z ropą naftową, zgodnie z założeniami aKPEiK mają zapewnić bezpieczeństwo energetyczne, w związku ze zmianami w strukturze dostaw surowców energetycznych. Paliwa konwencjonalne, a zatem również ropa naftowa mają być zastępowane paliwami zeroemisyjnymi.
140	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Działanie 108 błędna ocena wpływu na klimat.	Budowa terminalu FSRU nie skutkuje redukcją emisji gazów cieplarnianych, lecz ich zwiększeniem. - gaz nie jest paliwem niskoemisyjnym a jego spalanie ma co najmniej taki sam wpływ na klimat jak spalanie węgla, - terminal posłuży importowi LNG ze Stanów Zjednoczonych - emisje związane z LNG sprowadzanym z USA są o 33% większe niż emisje z energetyki węglowej - amerykański gaz importowany jako LNG jest wydobywany metodą szczelinowania hydraulicznego, której ze względu na wpływ na ludzi i środowisko zakazał szereg krajów UE; jego wydobycie w USA powoduje dewastację środowiska oraz poważny negatywny wpływ na zdrowie ludzi; infrastruktura, taka jak terminale eksportowe LNG powodują zanieczyszczenie powietrza, zwiększają ryzyko poważnych chorób lokalnej społeczności - w związku z czym zachodzi poważne ryzyko, że łamane są prawa człowieka. Realizacja tego działania prowadzi do efektu gazowej pułapki (gas lock-in) – długoterminowego uzależnienia Polski od tego paliwa.	Nie uwzględniono. Gaz ziemny, zgodnie z założeniami aKPEiK, ma pełnić rolę paliwa przejściowego w transformacji energetycznej, zastępując węgiel kamienny i brunatny, charakteryzujące się wyższymi wskaźnikami emisji CO ₂ w przeliczeniu na jednostkę energii (odpowiednio 95 i 111 kgCO ₂ /GJ) w stosunku do gazu ziemnego (56 kgCO ₂ /GJ). Przyjęta w Prognozie metodyka oceny nie uwzględnia aspektów cyklu życia.

141	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Działanie 109 błędna ocena wpływu na klimat.	Pominięto fakt, że w fazie eksploatacji występuje zagrożenie wyciekami metanu. Na negatywny wpływ infrastruktury gazowej na poziomie eksploatacji autorzy zwrócili jednak uwagę w tab. 6.3.	Nie uwzględniono. Jeśli chodzi o emisję metanu, zgodnie z raportem oddziaływania na środowisko, jednostka FSRU nie będzie źródłem emisji metanu do atmosfery, natomiast w przypadku gazociągów emisja taka może mieć miejsce podczas nieprzewidzianych sytuacji awaryjnych, których prawdopodobieństwo wystąpienia oceniono w raportach oddziaływania na środowisko jako znikome lub podczas czynności eksploatacyjnych związanych z koniecznością odpowietrzenia części instalacji. Z uwagi na krótkotrwałość i sporadyczny charakter tych emisji, oceniono, że inwestycja nie wpłynie negatywnie na klimat.
142	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Działanie 110 błędna ocena wpływu na klimat.	Rozbudowa systemu gazowego nie przynosi żadnych korzyści środowiskowych. Nie spowoduje redukcji emisji GHG, lecz ich wzrost. Ze względu na ograniczenia technologiczne spowodowane różnymi właściwościami metanu i wodoru system gazowy nigdy nie będzie wykorzystany do przesyłu czystego wodoru, co najwyżej niewielkiej domieszki tego gazu do gazu kopalnego. Nie ma też żadnej gwarancji, że byłby to wódz odnawialny a nie produkowany z paliw kopalnych. Operator polskiego systemu przesyłowego gazu GAZ-SYSTEM nie przewiduje wykorzystania gazociągów do przesyłu wodoru, gdyż zakłada, że będą one przysyłać gaz kopalny co najmniej do 2040 roku. W fazie eksploatacji występuje też zagrożenie wyciekami metanu (wycieki wspomniane są w ocenie tego działania w tab. 6.3). Zwracamy uwagę, że plany rozbudowy sieci gazowej nie zostały zweryfikowane pod kątem zgodności z unijnymi celami redukcji emisji ani spadkiem zapotrzebowania na gaz, w tym zweryfikowaną w dół prognozą zapotrzebowania na gaz w Polsce. Realizacja tego działania prowadzi do efektu gazowej pułapki (gas lock-in) – długoterminowego uzależnienia Polski od tego paliwa.	Nie uwzględniono. Infrastruktura gazowa, zgodnie z założeniami aKPEiK, ma zastępować w okresie przejściowym jednostki węglowe. Porównując elektrownie opalane gazem ziemnym z jednostkami węglowymi, należy zauważyć, że emitują one o ok. 50% mniej CO ₂ przy produkcji tej samej ilości energii, a zatem nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w przypadku spalania gazu ziemnego w stosunku do węgla (kamiennego i brunatnego). Jeśli chodzi o emisję metanu, zgodnie z raportem oddziaływania na środowisko, jednostka FSRU nie będzie źródłem emisji metanu do atmosfery, natomiast w przypadku gazociągów emisja taka może mieć miejsce podczas nieprzewidzianych sytuacji awaryjnych, których prawdopodobieństwo wystąpienia oceniono w raportach oddziaływania na środowisko jako znikome lub podczas czynności eksploatacyjnych związanych z koniecznością odpowietrzenia części

						instalacji. Z uwagi na krótkotrwałą i sporadyczny charakter tych emisji, oceniono, że inwestycja nie wpłynie negatywnie na klimat.
143	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Działanie 112 błędna ocena wpływu na klimat.	Działanie to (jak i wszystkie inne działania związane z wodorem: 33, 37, 39, 74, 75, 76, 77, 79, 82, 111, 113, 114, 135, 149) będzie prowadzić do ograniczenia emisji GHG tylko, jeśli zostaną spełnione następujące warunki, co nie zostało zagwarantowane w aKPEiK: - produkcja i przesył dotyczą wyłącznie wodoru odnawialnego, - wykorzystanie wodoru odnawialnego tylko w procesach, dla których brak alternatywnej metody dekarbonizacji, - zastąpienie wodoru produkowanego z paliw kopalnych wodorem odnawialnym. Zwracamy uwagę, że zastosowanie wodoru "niskoemisyjnego" skutkuje wysoką emisją gazów cieplarnianych i nie powinno być dopuszczane - produkcja tzw. wodoru niebieskiego (z gazu kopalnego z CCS) powoduje emisje GHG o 20% wyższe niż spalanie gazu kopalnego na potrzeby produkcji energii.	Uwaga nie dotyczy prognozy OOŚ. Jednocześnie, podkreślenia wymaga, że w zakresie aKPEiK skupiono się w znacznej mierze na działaniach i prognozach dot. wodoru odnawialnego (RFNBO oraz produkowanego z wykorzystaniem en. elektrycznej pobranej z sieci elektroenergetycznej w czasie nadprodukcji OZE)
144	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Działanie 117 błędna ocena wpływu na klimat	Twierdzenie, że budowa infrastruktury mającej na celu zwiększenie dostaw ropy naftowej nie będzie powodować zwiększenia emisji GHG, czyli negatywnego oddziaływania na klimat jest kuriozalne.	Nie uwzględniono. Zgodnie z założeniami aKPEiK, paliwa kopalne (w tym ropa naftowa) będą stopniowo zastępowane przez zeroemisyjne źródła energii i alternatywne rozwiązania. Jednak w przejściowym okresie transformacji konieczne jest utrzymanie odpowiedniego poziomu dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego i ropy naftowej. Potrzeba wsparcia inwestycji mających na celu dywersyfikację oraz zwiększenie dostaw ropy naftowej wynika z zaprzestania importu ropy oraz paliw gazowych z Rosji. Sama budowa infrastruktury nie wiąże się ze zwiększeniem emisji GHG.

145	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Działanie 46 błędna ocena wpływu na klimat	Działanie to obejmuje rozbudowę infrastruktury w zakresie bunkrowania statków skroplonym gazem ziemnym. LNG nie jest paliwem niskoemisyjnym ani alternatywą dla innych paliw kopalnych. Por. uwaga ogólna nr 7.	Nie uwzględniono. Działanie obejmuje rozbudowę infrastruktury w zakresie bunkrowania statków skroplonym gazem ziemnym oraz zasilania statków w energię elektryczną w portach morskich. Emisja gazów cieplarnianych ze spalania LNG jest niższa aniżeli ze spalania morskiego oleju napędowego lub ciężkiego oleju opałowego. Może on zatem stanowić paliwo przejściowe.
146	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Tab. 6.17 Działania o charakterze regulacyjnym	Założono, że działania mogą mieć pozytywny wpływ na klimat, co nie jest gwarantowane m. in. w przypadku działania 27 (jeśli nie prowadzi do odchodzenia od paliw kopalnych w ciepłownictwie) i 111.	Uwzględniono częściowo. Założeniem aKPEiK jest odchodzenie od zużycia paliw kopalnych w ciepłownictwie. W ramach działania 27 realizowany będzie program polegający na transformacji obecnych systemów ciepłowniczych opartych w dużej mierze na paliwach kopalnych do systemów, w których co najmniej 50%, a w dalszej przyszłości 75%, energii pochodzić będzie z OZE (wielkoskalowe pompy ciepła, wielkoskalowe kotły elektrodowe, magazyny ciepła dużej pojemności, kolektory słoneczne) oraz energii elektrycznej z sieci elektroenergetycznej, a zatem działanie to będzie miało pozytywny wpływ na klimat w kontekście redukcji emisji GHG. Działanie 111. Określenie ram prawnych dla rozwoju infrastruktury do transportu wodoru nie występuje w zaktualizowanej wersji aKPEiK.
147	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Tab. 6.17 Działania o charakterze organizacyjnym	Założono, że działania mogą mieć pozytywny wpływ na klimat, co nie jest gwarantowane m. in. w przypadku działania 74 i 113 (np. dopuszczenie mieszania wodoru z gazem, produkcję i przesył wodoru z gazu z CCS), 81 (wsparcie dla wykorzystania gazu lub mieszaniny gazu i wodoru w ciepłownictwie, spalanie biomasy drzewnej, technologii CCS).	Uwzględniono częściowo. Działanie 74 i 113 (w zaktualizowanej wersji aKPEiK 52 i 122) dotyczą odpowiednio opracowania Polskiej Strategii Wodorowej oraz wsparcia dla realizacji Nordycko-Bałtyckiego Korytarza Wodorowego oraz innej infrastruktury do przesyłu wodoru o charakterze transgranicznym. Technologie wykorzystujące mieszaninę wodoru z gazem są rozwiązaniem

						prześciowym na drodze do pełnej dekarbonizacji. Docelowo w aKPEiK przyjmuje się, że wodór (ale także biometan) zastąpią gaz ziemny. Dzięki stopniowemu przechodzeniu na nowe nośniki można ograniczyć koszty i czas potrzebny na pełne dostosowanie gospodarki do bezemisyjnych źródeł energii. W ogólnym ujęciu można zatem stwierdzić, że podejmowane działania będą miały pozytywny wpływ na klimat, w kontekście ograniczenia emisji GHG. Działanie 81 zostało usunięte z zaktualizowanej wersji aKPEiK. Po aktualizacji aKPEiK w zakresie ciepłownictwa wzmocniono elektryfikację oraz udział biometanu i wodoru oraz wykorzystanie biomasy spełniającej kryteria zrównoważonego rozwoju. Ogólnie podejmowane działania będą zmierzały do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych, a w szczególności wyeliminowania do 2035 r. ciepłowni i elektrociepłowni węglowych, które charakteryzują się najwyższą emisją GHG spośród dostępnych źródeł energii, stąd wpływ planowanych działań na klimat można określić jako pozytywny.
148	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Tab. 6.17 Instrumenty finansowe	Założono, że działania mogą przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat, co nie jest gwarantowane. Przykładowo działania 5 i 6 zakładają wsparcie spalania biomasy drzewnej dla celów energetycznych - choć biomasa drzewna jest klasyfikowana jako OZE liczne raporty wskazują, że nie może być traktowana jako paliwo neutralne dla klimatu a wręcz, że powoduje wysokie emisje (por. raport "Lasy do spalania", 2022). Spalanie jej powoduje także wysokie emisje zanieczyszczeń do powietrza w tym węglowodorów aromatycznych. Rynek mocy (118) jest w Polsce wykorzystywany do finansowania budowy nowych mocy gazowych co jest fundamentalnie sprzeczne z ochroną klimatu. Technologia CCS (79) to fałszywe rozwiązanie, które prowadzi do przedłużenia zależności od paliw kopalnych. Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) stwierdził, że CCS jest jednym z najmniej skutecznych i najdroższych sposobów ograniczenia	Nie uwzględniono. W celu rozwoju technologii OZE, przyjmuje się w aKPEiK, że zastosowanie biomasy stałej (spełniającej kryteria zrównoważonego rozwoju i zasadę kaskadowości) w bezpośrednim spalaniu w dłuższej perspektywie będzie zmniejszane. Konieczność spełnienia przez biomasę kryteriów zrównoważonego rozwoju wiąże się z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych, co w ogólnym ujęciu może pozytywnie wpływać na klimat. Technologia CCS (wychwyt i składowanie CO₂) budzi wiele kontrowersji, natomiast jest to obecnie jedna z nielicznych metod

				emisji zarówno w sektorze wytwarzania energii elektrycznej, jak i w sektorze przemysłowym. CCS nie jest uzasadniony finansowo. 80% wielkoskalowych projektów eksperymentalnych zakończyło się porażką. Nawet z CCS emisje GC będą znaczne: średni wskaźnik wychwyty przez istniejące projekty eksperymentalne wynosi około 49%, a w niektórych tylko 10-17%. Energochłonność CCS wymaga zwiększenia produkcji energii o 13-44% co prowadzi do zwiększonego zużycia paliwa przez elektrownię, a co za tym idzie większych emisji zanieczyszczeń, CO₂ i metanu podczas wydobycia i transportu gazu. Stosowanie CCS może zwiększyć zużycie wody przez elektrownie od 25% do 200%. Obecnie 80% wychwyconego CO₂ jest wykorzystywane do wydobycia większej ilości ropy naftowej z wyeksploatowanych szybów naftowych w procesie zwanym „ulepszonym odzyskiwaniem ropy naftowej”, niwelując potencjalne korzyści klimatyczne z wychwytywania CO₂ w pierwszej kolejności. 70% z tak wykorzystanego CO₂ trafia ponownie do atmosfery. Takie wykorzystanie wychwyconego CO₂ umożliwia przedłużenie wydobycia ropy naftowej o prawie 90 lat, co jest całkowicie sprzeczne z celem 1,5 C. Długoterminowa i weryfikowalna integralność, skuteczność i bezpieczeństwo składowania CO₂ są trudne do zagwarantowania, wycieki CO₂ są trudne do wykrycia i stwarzają ryzyko dla zdrowia publicznego oraz klimatu. Potwierdzono związek zatłaczania CO₂ i trzęsień ziemi. Stwarza problemy odpowiedzialności prawnej i ryzyko finansowe, które z dużym prawdopodobieństwem zostanie przerzucone na społeczeństwo. Nawet przy silnych mechanizmach bezpieczeństwa finansowego, istnieje ryzyko, że rządy będą ostatecznie odpowiedzialne za długoterminowe monitorowanie, zarządzanie i rekultywację składowisk CO₂. (por. zalecenie główne nr 10 raportu Towards EU climate neutrality: progress, policy gaps and opportunities)	umożliwiających ograniczenie emisji CO₂ w sektorach przemysłu, które są trudne do dekarbonizacji, jak przemysł cementowy, stalowy, chemiczny. Przykładowo, w przypadku przemysłu cementowego ponad 60% emisji CO₂ stanowi emisja procesowa, wynikająca z rozkładu węgla wapnia. Obecnie nie istnieje inna technologia produkcji cementu. Emisja ta jest więc niemożliwa do uniknięcia. Koszty technologii CCS są wysokie, ale wraz z jej rozwojem powinny maleć (zależność ta ogólnie dotyczy innowacji). W przypadku wspomnianego przemysłu cementowego, jak wynika z raportu pt. „Analiza ekonomiczna wpływu wprowadzenia CCS w branży cementowej na sektor budowlany i gospodarkę” przygotowanego przez firmę Ernst & Young na zlecenie Stowarzyszenia Producentów Cementu (SPC), w wariantach wysokich prognoz cen uprawnień do emisji CO₂, technologia CCS prowadzi od 2030 r. do obniżenia kosztów produkcji oraz zwiększenia wartości dodanej i zatrudnienia w budownictwie. Zwiększone zapotrzebowanie na energię na potrzeby technologii CCS może być pokrywane poprzez wykorzystanie do produkcji energii OZE oraz poprawę efektywności energetycznej. Technologia CCS jest również rozważana w aKPEiK w kontekście przeprowadzenia głębokiej dekarbonizacji elektroenergetyki w długiej perspektywie. Potencjał technologii CCS i CCU (wychwyt i wykorzystanie CO₂) dotyczy zarówno elektrowni gazowych, jak i jednostek biomasowych oraz biogazowych (bio-CCS lub BECCS, ang. bioenergy with carbon capture and storage).
--	--	--	--	--	--

149	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.4.7.	Tab. 6.17 Działania związane z dofinansowaniem	Założono, że działania te powinny przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat. Nie jest prawdą w przypadku działania 61 zakładającego wsparcie spalania biomasy drzewnej a w przypadku 76, 82, 113 należy wykluczyć wsparcie dla inwestycji związanych z wytwarzaniem, przesyłem i wykorzystaniem wodoru innego niż odnawialny, w tym wodoru "niskoemisyjnego" (a obejmuje go działanie 76). Należy zauważyć, że wodór nie powinien być wykorzystywany w transporcie lądowym (samochody, autobusy) gdyż bezpośrednia elektryfikacja jest rozwiązaniem bardziej efektywnym kosztowo i energetycznie.	Uwzględniono częściowo. W zaktualizowanej po konsultacjach społecznych wersji aKPEiK. w okresie przejściowym transformacji energetycznej wodór niskoemisyjny może pełnić istotną rolę w ograniczaniu emisji GHG, szczególnie w sektorach przemysłu trudnych do dekarbonizacji, w których elektryfikacja nie jest jeszcze możliwa, a z czasem może być zastępowany przez wodór odnawialny. W działaniu dotyczącym wsparcia budowy innowacyjnych jednostek transportowych napędzanych wodorem i pochodnymi (obecnie działanie 48) wskazano, że wsparcie ma dotyczyć trudnych do dekarbonizacji gałęzi transportu, takich jak sektor morski czy lotniczy. Wykorzystanie wodoru i pochodnych w ww. gałęziach transportu może w istotnym stopniu przyczynić się do ograniczenia emisji GHG i w tym kontekście mieć pozytywny wpływ na klimat.
150	Związek Stowarzyszeń Polska	NGO	6.4.7.	Tab. 6.17 Szerokie wsparcie o różnym charakterze	Założono pozytywne oddziaływanie, podczas gdy działania związane np. z wykorzystaniem biogazu, biometanu mogą powodować dodatkowe emisje metanu do środowiska.	Nie uwzględniono. Wykorzystanie biogazu, biometanu może wiązać się z emisjami metanu do środowiska np. w sytuacjach awaryjnych, przy odpowietrzaniu lub konserwacji instalacji, jednak monitorowanie (np. poprzez systemy detekcji wycieków) i kontrola na każdym etapie pozwalają na skuteczne zapobieganie tym emisjom, zapewniając przede wszystkim efekt w postaci ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, wynikający z zastąpienia paliw kopalnych ww. źródłami energii.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

151	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.7.	Połączenie klimatu i powietrza w jedną kategorię	Ochrona powietrza i ochrona klimatu to dwa różne zagadnienia i połączenie ich w jedną kategorię jest zupełnie niezrozumiałe. Ponadto ograniczono się do oddziaływań na poziomie realizacji projektów infrastrukturalnych. W efekcie nie uwzględniono żadnych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację negatywnych oddziaływań na klimat, mogących być rezultatem realizacji aKPEiK.	Uwzględniono częściowo. Emisja gazów cieplarnianych jest powiązana z emisją zanieczyszczeń do powietrza, dlatego działania zapobiegające i ograniczające przedstawiono wspólnie, podczas gdy oddziaływanie na powietrze i klimat analizowano w Prognozie odrębnie. W Prognozie dodano informację, które z działań wskazanych w aKPEiK kompensują negatywne oddziaływanie na klimat.
152	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.7.	Wody powierzchniowe i podziemne	Nie zaproponowano żadnych działań związanych z ograniczeniem wpływu produkcji wodoru oraz wielkoskalowej energetyki na zasoby wodne.	Uwzględniono. Uzupełniono analizę oddziaływania na zasoby wodne i zaproponowano działania.
153	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.8.1.	Uzasadnienie wyboru	O ile trudno wymagać, by w raporcie OOŚ przedstawiono alternatywny aKPEiK, można zaproponować alternatywy np. w zakresie przyjętych celów, dat a nawet modelu energetycznego (przykładowo: wykorzystanie czystych technologii stabilizacji sieci zamiast budowy elektrowni gazowych). Można także postulować wykluczenie promocji konkretnych technologii, które podważają odchodzenie od paliw kopalnych (np. CCS) lub są nierealistyczne/nie istnieją (ciepłownie czy elektrownie na wodór, SMR w ciepłownictwie). Odnośnie do alternatywnych rozwiązań technicznych i lokalizacyjnych choć aKPEiK nie precyzuje charakterystyk technicznych możliwych do realizacji w ramach niego przedsięwzięć, dostępna jest szeroka literatura dotycząca poszczególnych dostępnych technologii oraz dokumentacja przedsięwzięć infrastrukturalnych (por. uwaga nr 10).	Nie uwzględniono. Zadaniem Prognozy jest ocena celów przyjętych do realizacji w aKPEiK, a nie przedstawianie celów alternatywnych. Proponowany w aKPEiK model energetyczny jest wynikiem eksperckich obliczeń z wykorzystaniem modelu optymalizacyjnego.
154	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	6.8.3.		Zwracamy uwagę, że zasada przezorności oznacza założenie występowania negatywnego oddziaływania a nie jego braku. Podobnie nie należy zakładać, że technologie, które jeszcze nie powstały będą dostępne i spowodują redukcję emisji GHG oraz że rozwój technologiczny z definicji prowadzi do zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko.	Uwzględniono.

155	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	8	Tabela. 8.1 Odpowiedzi na pytania badawcze	Informacje w kolumnie „odpowiedzi” tabeli 8.1 są tak lakoniczne, że w naszej ocenie budzą poważną wątpliwość czy założenie metodologii analizy – odpowiedź na zadane pytania badawcze – faktycznie zostało zrealizowane. W raporcie nie przedstawiono także uzasadnienia dla wyciągniętych wniosków. 1. Raport nie pozwala stwierdzić, czy analiza bierze pod uwagę np. emisje metanu z łańcucha dostaw gazu kopalnego oraz biogazu/biometanu. 2. Brak informacji, które cele spełniają to założenie, a które nie. Odpowiedź wymienia jedynie ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska co jest jednym z szerokiej gamy negatywnych oddziaływań. Nie uzasadniono, dlaczego odpowiedź dotyczy tylko wymiaru nr. 1 a nie wszystkich 5. 3. Brak informacji, które działania są wrażliwe na zmiany klimatu i jakiego rodzaju jest to wpływ. Wskazano jedynie jeden z wielu rodzajów zagrożeń (występowanie deszczy nawalnych) i jedno specyficzne działanie ograniczone do obszarów miejskich. 4. W odpowiedzi nie uwzględniono istotnych czynników takich jak negatywny wpływ planowanego wzrostu spalania biomasy drzewnej na zdrowie ludzi. Zwracamy uwagę, że zakładana w aKPEiK budowa wielkoskalowych bloków gazowych (a co za tym idzie zwiększenie udziału produkcji energii z gazu kopalnego) oznacza wzrost cen energii elektrycznej i ciepła dla odbiorców na co wskazują oficjalne analizy Komisji Europejskiej w tym Raport o przyszłości konkurencyjności Unii Europejskiej. Nowe bloki jądrowe są najdroższym źródłem energii elektrycznej tak pod względem kosztów inwestycyjnych (w przypadku Polski doinwestowanie z budżetu państwa wynosi 60 mld zł), jak cen energii do czasu osiągnięcia zwrotu kosztów inwestycyjnych - ich amortyzacja trwa około 30 lat. Koszt ten pokrywają odbiorcy – w rachunkach za prąd lub z budżetu państwa (kontrakt różnicowy). 6. Nie odpowiedziano na pytanie, czy aKPEiK uwzględnia ochronę przyrody a jedynie, czy będzie miał negatywny wpływ na sieć Natura 2000. Biorąc pod uwagę twierdzenie autorów Raportu, że ogólny charakter aKPEiK uniemożliwia dokładną ocenę jego wpływu na środowisko niezrozumiałym jest twierdzenie, że nie będzie on miał negatywnego wpływu na ochronę przyrody czy obszary Natura2000.	Nie uwzględniono. Informacje zawarte w tabeli z odpowiedziami na postawione pytania badawcze mają charakter syntetyczny i stanowią ekspercką ocenę. 1. Przyjęta w Prognozie metodyka oceny nie uwzględnia analizy emisji GHG, w tym metanu z całego cyklu życia tj. nie bierze pod uwagę emisji metanu z łańcucha dostaw gazu kopalnego oraz biogazu/biometanu. 2. Wyjaśniono, że większość celów zawartych w wymiarze 1 (obniżenie emisyjności) wiąże się z ograniczeniem ewentualnego negatywnego wpływu na środowisko. Można dodać, że dotyczy to również pośrednio celów w wymiarze 2 (poprawa efektywności energetycznej). Z punktu widzenia samego pytania nie ma natomiast uzasadnienia dla dokładnego wymieniania tych celów, gdyż służy ono ocenie, czy takie cele zostały w planie w ogóle uwzględnione. Charakter celów zawartych w pozostałych wymiarach nie wiąże się bezpośrednio z działaniami ukierunkowanymi na obniżenie emisyjności. 3. W odpowiedzi wyjaśniono, że wrażliwe na zmiany klimatu są działania planowane w sektorach transportu, energetyki, leśnym i rolnictwa, bo odpowiedź ma charakter syntezujący. Oznacza to, że działania we wskazanych obszarach mogą wymagać przeprowadzenia szczegółowych ocen wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu, a także zaplanowania konkretnych działań adaptacyjnych, co będzie uzależnione każdorazowo od rodzaju i skali podejmowanych przedsięwzięć. 4. Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i dalszych) usunięte z prognozy
-----	--	-----	---	--	--	--

						oos zostały skutki ekonomiczne realizacji KPEiK. 6. Wskazano jednoznacznie czy występuje i jaki jest wpływ na obszary Natura 2000.
156	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	8	Wnioski	W raporcie OOS stwierdzono, że realizacja aKPEiK będzie miała istotne znaczenie dla redukcji krajowych emisji gazów cieplarnianych i osiągnięcia unijnego celu neutralności klimatycznej do 2050 roku (s 11, 200). Jednak tuż obok (s 10) raport wprost stwierdza, że aKPEiK jedynie "może przyczynić się" do osiągnięcia celów klimatycznych. Zwracamy uwagę na tę niespójność oraz na fakt, że sednem opracowywania aKPEiK przez kraje członkowskie jest osiągnięcie tych celów.	Nie uwzględniono. W przypadku drugiego z cytowanych zdań, ma ono inne brzmienie w Prognozie. Wskazuje się w nim, że wdrożenie aKPEiK może przyczynić się do osiągnięcia przez Polskę w 2030 r. redukcji emisji gazów cieplarnianych (wg zaktualizowanej wersji aKPEiK nawet blisko 54%) w stosunku do emisji z 1990 r., przy celu dla UE wynoszącym 55%. Autorzy nie widzą sprzeczności w cytowanych stwierdzeniach, ponieważ zwracają one uwagę na dwa różne aspekty tj. istotne zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych w kraju w wyniku wdrożenia aKPEiK oraz możliwość osiągnięcia redukcji emisji GHG na poziomie blisko 54% w stosunku do roku 1990. W aKPEiK jest przedstawiona kontrybucja do realizacji celów unijnych na 2030 r., w tym wkład do osiągnięcia przez UE celu klimatycznego - redukcji emisji GHG o 55%, z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych.
157	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	8	Wnioski	Raport OOS a zakłada, że wszystkie działania będą przyczyniać się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Nie przedstawia jednak dowodów, że tak będzie w istocie.	Nie uwzględniono. Działania proponowane w aKPEiK mają w głównej mierze charakter regulacyjny, organizacyjny, instrumentów finansowych, stwarzając tym samym warunki dla realizacji przedsięwzięć przyczyniających się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Nie jest możliwe przedstawienie dowodów, że "tak będzie w istocie". Praktyka jednak wskazuje, że wdrażanie nowoczesnych i niskoemisyjnych technologii (w tym

						OZE, en. jądrowej i in.) oraz elektryfikacja sektorów, pozwalają na zastępowanie technologii wykorzystujących paliwa kopalne, czego skutkiem jest zmniejszenie emisji. Końcowy efekt redukcyjny w ujęciu krajowym będzie zależał od aktywności poszczególnych sektorów oraz ich skumulowanych oddziaływań (należy zwrócić uwagę np. na wzrost emisji w sektorze transportu podczas gdy następuje redukcja emisji w sektorze energii). Monitorowanie efektów aKPEiK będzie odbywać się w okresach 2-letnich.
158	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	8	Wnioski	Raport OOŚ stwierdza, że realizacja aKPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego. Zwracamy uwagę, że aKPEiK zakłada zwiększenie popytu na gaz kopalny między innymi poprzez rozbudowę energetyki gazowej co stoi w sprzeczności z tym celem ze względu na niestabilny charakter globalnego rynku gazu w tym uzależnienie od importu, które wystawia Polskę na poważne ryzyka, takie jak szantaż gazowy czy przerwanie łańcucha dostaw i poważny kryzys w dostępie do energii. Podobne wątpliwości budzą inwestycje w import i wydobywanie ropy naftowej. Co więcej, model ten zakłada, że transgraniczna wymiana energii będzie ograniczona do minimum choć integracja krajów UE w tym zakresie stanowi fundament stabilności i bezpieczeństwa systemu. Podobnie problematyczne jest ograniczenie wprowadzenia czystych technologii stabilizacji systemu, takich jak DSR, do sytuacji kryzysowej, co skrytykowała agencja ACER: Polska ocena wystarczalności zasobów wytwórczych nie uwzględnia w pełni rozwoju usług DSR i magazynowania energii, ani nie bierze pod uwagę maksymalnych zdolności importu i eksportu energii.	Nie uwzględniono. Uwaga nie odnosi się do ooś. Realizacja aKPEiK sprzyjać będzie wzmocnieniu bezpieczeństwa energetycznego m.in. ze względu na dywersyfikację paliwową, technologiczną i kierunków dostaw. Planowany wzrost wykorzystania gazu ma charakter przejściowy i wspierany jest poprzez rozbudowę nowoczesnej infrastruktury (m.in. FSRU), która trwale dywersyfikuje kierunki dostaw i zmniejsza ryzyka geopolityczne. Rozwój terminali oraz krajowej sieci przesyłowej umożliwi integrację rynków Europy Środkowo-Wschodniej i budowę w Polsce regionalnego hubu gazowego, co realnie podniesie odporność całego systemu na globalne kryzysy i zakłócenia łańcuchów dostaw. Ponadto dokument zakłada zrównoważony bilans mocy, uwzględniający wspomagającą rolę DSR i magazynów energii w zapewnieniu elastyczności pracy KSE. Na potrzeby prognostyczne założono zerowy bilans wymiany transgranicznej – przyjęcie takiego założenia modelowego uzasadniono w Zał. 3 do aKPEiK.

159	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Uwagi ogólne	Brak zgodności Prognozy z uwarunkowaniami wynikającymi z aktami prawa unijnego (transponowanymi do prawa krajowego), w tym m.in. Dyrektywy SEA, Dyrektywy Siedliskowej (Art.6), Ramowej Dyrektywy Wodnej, Rozporządzenia UE o odbudowie zasobów przyrodniczych	Prognoza nie zawiera analiz wpływu na środowisko, nie ma charakteru ocennego, zawiera wnioski nie poprzedzone analizą oddziaływań, ich znaczenia, skali i natężenia. Nie proponuje monitoringu skutków wdrożenia aKPEiK (co jest niezgodne z art. 10 Dyrektywy SEA). Prognoza nie zawiera opisu uzasadnienia wyboru przyjętych rozwiązań alternatywnych oraz opisu sposobu, w jaki ocena była podjęta, czego wymaga Zał. I Dyrektywy (opisana w Prognozie metodyka nie wyczerpuje opisu sposobu oceny, nie w pełni stosowana zresztą przez autorów Prognozy - vide uwagi dot. metodyki). Nie przeprowadzono odpowiedniej oceny w rozumieniu art. 6.3 Dyrektywy Siedliskowej. Podejście zastosowane w Prognozie nie ma nic wspólnego z dyrektywowym podejmowaniem odpowiednich działań w celu uniknięcia na obszarach Natura 2000 pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, jak również w celu uniknięcia niepokojenia gatunków, dla których zostały wyznaczone takie obszary, o ile to niepokojenie może mieć znaczenie w stosunku do celów dyrektywy. Prognoza nie ocenia wpływu planowanych działań na właściwy stan ochrony gatunków i siedlisk będących przedmiotami ochrony na obszarach Natura 2000 (nie analizuje wpływu na powierzchnię siedlisk, stan ilościowy populacji, integralność obszarów). Nawet nie identyfikuje konkretnych obszarów Natura 2000, dla których realizacja aKPEiK może stanowić znaczące zagrożenie. Nie przeprowadzono oceny wpływu na osiągnięcie celów Ramowej Dyrektywy Wodnej (wpływ na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych). Żadne z proponowanych w aKPEiK działań nie zostało pod tym kątem w Prognozie przeanalizowane, w tym te zależne od zasobów wodnych np. Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym. Należy zwrócić także uwagę, że Prognoza abstrahuje od Rozporządzenia o odbudowie zasobów przyrodniczych, które choć weszło w trakcie opracowania dokumentu, to ze względu na cele i wagę regulacji zasługuje na przeanalizowanie proponowanych działań w aKPEiK w jego kontekście.	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko, w tym na osiągnięcie celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
160	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Metodyka zastosowana do oceny działań	Wpływ na obszary Natura 2000	W opisie metodyki Prognoza deklaruje, że "Badanie oddziaływania ocenianego KPEiK na różnorodność biologiczną uwzględnić będzie: - o wpływ na utratę lub fragmentację siedlisk, - o zanieczyszczenie obszarów cennych przyrodniczo, - o możliwą inwazję gatunków obcych, - o zmiany w procesach zachodzących w środowisku naturalnym."	Uwzględniono. Uzupełniono analizy oddziaływania projektu dokumentu na środowisko, w tym fragmentację sieci obszarów Natura 2000. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					oraz „Negatywne lub potencjalnie negatywne oddziaływanie wskazane zostanie, kiedy proponowane działania: ○ będą przecinać obszary Natura 2000 lub parki narodowe powodując ich fragmentację (np. inwestycje o charakterze liniowym), ○ prowadzić będą do utraty siedlisk (poprzez ich likwidację), degradację lub izolację siedlisk, ○ prowadzić będą do zmian w procesach naturalnie zachodzących w środowisku.” Opisana metodyka jednak nie została zastosowana do oceny działań proponowanych przez aKPEiK, nie znajdziemy w niej opisu oddziaływań na utratę i fragmentację siedlisk, zmian w procesach. W Prognozie nie ma śladu po analizie "kolizji" obszarów Natura 2000 lub parków narodowych z proponowanymi działaniami. Gdyby ją przeprowadzono, dla części działań stwierdzono by znaczące negatywne oddziaływanie, co skutkowałoby wnioskiem o ich wyłączenie z aKPEiK (dotyczy to w szczególności inwestycji liniowych związanych z rozwojem żeglugi śródlądowej). Należy zwrócić uwagę, że opisana metodyka odnośnie do analizy oddziaływań na obszary Natura 2000 nie jest spójna z wymogami tzw. oceny właściwej (habitatowej) w znaczeniu art. 6 Dyrektywy Siedliskowej. Ocena ta przyjmuje inną logikę wnioskowania niż klasyczna ooś, skupiając się na konieczności wykluczenia ewentualności wystąpienia znaczącego wpływu.	
161	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji KPEiK	Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK; działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym.	W opisie wpływu na środowisko i ludzi w przypadku odstąpienia od realizacji Działania 48 nie ma odniesienia się do aspektów środowiskowych. A przecież odstąpienie od realizacji tego działania, ze względu choćby na szczerze opisane w Prognozie negatywne oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć związanych z rozwojem żeglugi, zapobiegnie degradacji ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Opis też abstrahuje od oceny wpływu na ludzi wariantu "0", skupiając się jedynie na perspektywie użegłownienia rzek (perspektywie, która nigdy nie została uzasadniona analizą potrzeb, kosztów-korzyści, ekonomicznej opłacalności), pomijając inne aspekty społeczne.	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
162	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym	Prognoza identyfikuje w tym miejscu znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko, uciekając jednak od stwierdzenia, że będzie nieodwracalne (stałe), a także pomija w ogóle aspekt wpływu na obszary Natura 2000 (nota bene, nawet w oparciu o wskazane w tym miejscu oddziaływanie Prognoza powinna wskazywać Działanie 48 jako konieczne do wykluczenia z aKPEiK). Prognoza nie może ignorować i umniejszać skutków	Nie dotyczy. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.

			Natura 2000 i ich integralność	realizacji „Założeń do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030” (bo tego dotyczy Działanie 48; Prognoza nie może tych założeń ignorować ani “udawać”, że nie ma informacji których rzek dotyczą inwestycje i w związku z tym jakie będą ich konkretne skutki), ponieważ jego realizacja oznacza: 1. Realne zagrożenie dla dwóch parków narodowych (PN Ujście Warty i Kampinoski PN), 14 parków krajobrazowych (PK Dolina Dolnej Odry, Cedyński PK, PK Ujście Warty, Krzesiński PK, PK Dolina Jezierzycy, Stobrawski PK, PK Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, Sierakowski PK, Nadwiślański PK, Chełmiński PK, PK Mierzeja Wiślana, PK Wysoczyzny Elbląskiej, Gostynińsko-Włocławski PK, Brudzeński PK Nadbużański PK, PK Podlaski Przełom Bugu), kilkudziesięciu Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk i Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 i kilkudziesięciu rezerwatów przyrody. Strat w ekosystemach tych obszarów nie da się zminimalizować ani zrekompensować.; 2. Stabilizacja poziomu wody i likwidacja niskich stanów wód w korytach rzek, ograniczenie zasięgu i głębokości wylewów, a także trwałe zaburzenia poziomu wód gruntowych terenów przyległych zagrożą realizacji celów środowiskowych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Będą znacząco negatywnie wpływać także na wszystkie korytowe i dolinowe typy siedlisk przyrodniczych chronione prawem polskim i wspólnotowym, w szczególności: zalewane muliste brzegi rzek 3270, starorzecza 3150, łąki selernicowe 6440, łąki trzęślicowe 6410 i niżowe łąki użytkowane ekstensywnie 6510, ziołorośla nadrzeczne 6430, grądy 9170 a także łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 91E0, łąki wiązowo-jesionowe 91F0, mające status siedlisk o znaczeniu priorytetowym dla Wspólnoty. Wiele z ww. siedlisk związanych z terenami zalewowymi (w szczególności lasy łąkowe) należy do najbogatszych w gatunki ekosystemów strefy umiarkowanej, kluczowych dla przetrwania wielu gatunków roślin, grzybów i zwierząt. 3. Przekształcenia hydromorfologiczne koryt i dolin oraz zmiany parametrów fizykochemicznych wody stanowią zagrożenie dla licznych gatunków zwierząt. Dotyczy to przede wszystkim wielu gatunków ryb, chronionych prawem polskim i unijnym, m.in. kietbia białopłetwego, różanki, kozy, piskorza, bolenia. Zagrożone istotną redukcją krajowych populacji są również liczne gatunki ptaków, związanych z naturalnym korytem i obszarami zalewowymi, m.in. cyranka, płaskonos, rybitwa białoczelna, mewa siwa, sieweczka obrożna i sieweczka	
--	--	--	--------------------------------	---	--

					rzeczna, kulik wielki, rycyk, brodziec krwawodzioby, brodziec piskliwy, zimorodek, jaskółka brzegówka. Kaskadyzacja rzek wytworzy bariery, stanowiące zagrożenie wyginięciem zarówno dla krajowych populacji ryb dwuśrodowiskowych: łososia, troci wędrownej, jesiotra ostronosego, certy i węgorza, jak i dla lokalnych populacji dalekich migrantów rzecznych, jak brzana. Na wymarcie skazane zostaną także rodzime populacje wędrownych minogów - morskiego i rzeczno-morskiego. więcej o oddziaływaniach: http://www.ratujmyrzeki.pl/dysk_KRR/dokumenty/Stano-wisko_KR_R_Budowa_drog_wodnych.pdf i http://kp.org.pl/pdf/stanowiska/wodne/2016-09_ryzyko-oddz_proj_bs_odra_wisla_na_przyrode_201609.pdf Konsekwencją wdrożenia programu rozwoju żeglugi, a także aKPEiK który takie działanie uwzględnia, będzie bowiem zniszczenie ponad 1000 km swobodnie płynących rzek, o zmiennych przepływach, zróżnicowanej szerokości, głębokości, strukturze koryta, linii brzegowej, z meandrami (górną Odra, Bug) i dynamicznym układem wysp w nurcie (Wisła, Bug) oraz łącznością koryta z przyległymi terenami zalewowymi. Aby uzyskać zakładane parametry dróg wodnych V klasy (Odra) i co najmniej IV klasy (pozostałe), rzeki, które latem mają kilkadziesiąt centymetrów głębokości, a podczas dużych wezbrań – kilka metrów, zostaną zamienione w kanały o stałej głębokości co najmniej 2,8 m. Koryta zostaną w kilkuset miejscach przekopane na nowo dla zapewnienia odpowiednio łagodnych łuków na zakrętach (promień łuku wymagany dla klas IV i Va: 650 m, dla kl. Vb: 800 m). Z uwagi na zbyt niskie i nieregularne przepływy, uzyskanie głębokości tranzytowej na środkowej Odrze, środkowej i dolnej Wiśle oraz Bugu, wiąże się z budową kilkudziesięciu stopni wodnych, które zmienią każdą z tych rzek w kaskadę silnie zeutrofizowanych zbiorników wodnych. W praktyce, kaskadyzacja oznacza całkowitą likwidację ciągłości ekosystemu rzeczno-morskiego. Ponadto, konieczne będzie zbudowanie obwałowań i budowli regulacyjnych zapewniających odpowiednią szerokość szlaku żeglownego (40 m dla IV klasy i 50 m dla V), w konsekwencji odcinających doliny od koryt i likwidujących pojemność retencyjną dolin rzecznych.	
--	--	--	--	--	--	--

163	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na ludzi	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym	Prognoza skupia się na pozytywnych, choć znów niepopartych żadnymi dowodami stwierdzeniach dot. pozytywnych oddziaływań na ludzi wdrożenia Działania 48 (nie wiadomo na jakiej podstawie wymienia się tu poprawę bezpieczeństwa czy rozwój gospodarki, skoro założenia programu rozwoju żeglugi, jak i aKPEiK, nie podają w oparciu o ocenę potrzeb realnych liczb dotyczących ograniczenia transportu kołowego na rzecz śródlądowego, brak też jest analiz ekonomicznych). Niestosownie nie dostrzega jednak oddziaływań negatywnych, w tym m.in.: 1. Najpoważniejszym zagrożeniem dla ludzi, związanym z rozwojem dróg wodnych jest wzrost zagrożenia powodziowego. Odcięcie koryt od terenów zalewowych, skrócenie długości rzek poprzez prostowanie łuków oraz utrzymywanie wymaganego przez żeglugę wysokiego poziomu wód w korytach szlaków żeglownych to bezpośrednie przyczyny zwiększenia częstotliwości i zasięgu niszczących powodzi. 2. Znaczącym negatywnym skutkiem gospodarczym i społecznym (mikro i małe przedsiębiorstwa, często rodzinne) jest też spadek atrakcyjności uregulowanych rzek z punktu widzenia turystyki i rekreacji – w tym przyrodniczej, wędkarskiej, kajakowej czy związanej z rozwojem żeglugi sportowej i tradycyjnej. Polskie rzeki posiadają szczególne walory krajobrazowe, dzięki którym różne formy turystyki wodnej są w naszym kraju bardzo rozwinięte, a ostatnio dołączył się do nich ruch na rzecz łodzi tradycyjnych. Jest to sektor gospodarki o bardzo znaczącym potencjale i Prognoza w tym miejscu nie może tego aspektu ignorować (nowe miejsca pracy towarzyszące realizacji Działania 48, o których Prognoza wspomina, powstaną kosztem już istniejących). Istotna redukcja poziomu samooczyszczania ekosystemów rzecznych zamienionych w żeglowne kanały i kaskady zbiorników wodnych oznacza ograniczenie dostępu do wody pitnej dla mieszkańców miejscowości nad Odrą, Wisłą, Wartą, Notecią i Bugiem oraz znaczny wzrost kosztów jej uzdatniania. Zwiększone ładunki zanieczyszczeń wnoszone przez uregulowane koryta do morza pogłębią jego eutrofizację, zasięg martwych stref beztlenowych i zakwitów sinicowych, wywołując zagrożenie dla atrakcyjności obszarów nadmorskich w polskiej strefie brzegowej Bałtyku.	Nie dotyczy. Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
-----	--	-----	--	--	--	---

164	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na wody	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym	Ocena nie identyfikuje oddziaływań (również dla innych działań proponowanych w aKPEiK) w kontekście celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej (nie odnosi się też do jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych). A przecież stabilizacja poziomu wody i likwidacja niskich stanów wód w korytach rzek, ograniczenie zasięgu i głębokości wylewów, a także trwałe zaburzenia poziomu wód gruntowych terenów przyległych zagrażają realizacji celów środowiskowych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej.	Nie dotyczy. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
165	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na powietrze	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym	Prognoza podaje, że na etapie eksploatacji Działanie 48 przyniesie ograniczenie emisyjności transportu towarów w wyniku przeniesienia z dróg na szlaki wodne. Tymczasem „Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016- 2020 z perspektywą do roku 2030” nie przedstawiają jednoznacznych dowodów na znaczącą redukcję emisji do powietrza po wdrożeniu planów (co dodatkowo podważa sens zniszczenia ponad tysiąca kilometrów rzek i ich dolin). Analizując potencjalne koszty i korzyści środowiskowe dróg wodnych należy uwzględnić również wielkości emisji podczas ich budowy, a także udokumentowane naukowo znaczące emisje gazów cieplarnianych (głównie metanu) ze zbiorników zaporowych, stanowiących miejsca akumulacji i beztlenowego rozkładu osadów organicznych. Prognoza nie może przechodzić obojętnie wobec zidentyfikowanych znaczących negatywnych oddziaływań na zasoby przyrodnicze Działania 48 oraz faktu, że w transporcie towarowym kolej emituje trzykrotnie mniej CO ₂ od żeglugi (odpowiednio: 15,6 i 50,6 gCO ₂ /tkm), a w transporcie pasażerskim, różnica ta jest ośmiokrotna (za: EEA 2017). Fakt, że żegluga śródlądowa emituje mniej niż transport drogowy nie może dawać zielonego światła na jej bezkrytyczne umieszczenie w aKPEiK.	Nie dotyczy. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
166	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na klimat	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym	Prognoza w tym miejscu ponownie wspomina o pozytywnym oddziaływaniu tj. ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych dzięki przeniesieniu ładunków z transportu drogowego, który charakteryzuje się wysoką emisją gazów cieplarnianych na niskoemisyjny transport wodny. „Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030” nie przedstawiają jednoznacznych dowodów na znaczącą redukcję emisji do powietrza po wdrożeniu planów (co dodatkowo podważa sens zniszczenia ponad tysiąca kilometrów rzek i ich dolin). Analizując potencjalne koszty i korzyści środowiskowe dróg wodnych należy uwzględnić również wielkości emisji podczas ich budowy, a także udokumentowane naukowo znaczące emisje gazów cieplarnianych (głównie metanu) ze zbiorników zaporowych, stanowiących miejsca akumulacji i beztlenowego rozkładu osadów organicznych. Prognoza nie może	Uwzględniono. W zaktualizowanej po konsultacjach społecznych wersji aKPEiK usunięto działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					przechodzić obojętnie wobec zidentyfikowanych znaczących negatywnych oddziaływań na zasoby przyrodnicze Działania 48 oraz faktu, że w transporcie towarowym kolej emituje trzykrotnie mniej CO ₂ od żeglugi (odpowiednio: 15,6 i 50,6 gCO ₂ /tkm), a w transporcie pasażerskim, różnica ta jest ośmiokrotna (za: EEA 2017). Fakt, że żegluga śródlądowa emituje mniej niż transport kołowy nie może dawać zielonego światła na jej bezkrytyczne umieszczenie w aKPEiK.	
167	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Identyfikacja ryzyka wystąpienia oddziaływania skumulowanego	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym	Trudno znaleźć podstawę oceny ryzyka wystąpienia oddziaływań skumulowanych dla Działania 48 jako średnie. Poszczególne elementy wchodzące w skład działania oddziałują w skumulowany sposób (w stopniu znacząco negatywnym) na ekosystemy rzeczne, w tym obszary Natura 2000. Należy pamiętać nie tylko o możliwym tego typu efekcie w związku z realizacją innych liniowych inwestycji infrastrukturalnych. W kontekście zasobów wodnych należy także rozważyć inne oddziaływania skumulowane np. z przedsięwzięciami z zakresu energetyki (pobór wód, chłodzenie).	Nie dotyczy. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
168	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym	Prognoza milczy na temat możliwego transgranicznego oddziaływania wdrażania Działania 48. W kontekście planów rozwoju żeglugi śródlądowej, której kluczowym elementem jest Odrzańska Droga Wodna, jest to co najmniej niezrozumiałe.	Nie dotyczy. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
169	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	NGO	Wnioski i rekomendacje		We wnioskach Prognozy napisano: "Nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania KPEiK na obszary Natura 2000. W związku z tym implementacja KPEiK jest akceptowalna z punktu widzenia właściwego funkcjonowania i ochrony obszarów Natura 2000". To stwierdzenie nie zostało poparte przeprowadzeniem tzw. oceny właściwej (habitatowej), i przeczy faktom, które są dostępne w domenie publicznej. Dodatkowo dowodzi, że ocena wpływu na obszary Natura 2000 nie została przeprowadzona w sposób właściwy - w jej toku należało udowodnić ponad wszelką wątpliwość, że znaczące negatywne oddziaływania nie wystąpią. Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym nie jest niezdefiniowane (znane są przecież „Założenia do planów rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2030” i wiadomo, że chodzi o co najmniej Odrzańską Drogę Wodną, a i program wieloletni „Zagospodarowanie Dolnej Wisły” też nie jest tajemnicą), wobec czego nie trudno o informacje o znaczących negatywnych oddziaływaniach na obszary Natura 2000 zlokalizowane w dolinie i Odry i Wisły. Już sam lakoniczny opis oddziaływań, który znalazł się w prognozie	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko i wnioski. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.

					"Faza realizacji – potencjalne negatywne: – zanieczyszczenie lub całkowite przekształcenie dna dolin rzecznych i terenów nabrzeżnych, zmiana ukształtowania terenu i powstanie antropogenicznych form rzeźby terenu, zaburzenie reżimu wód gruntowych, zwiększona erozja; – potencjalne ryzyko zniszczenia cennych siedlisk, a przez to degradacji, a nawet eliminacji gatunków występujących w obszarach objętych lokalizacją inwestycji oraz lokalizacji zaplecza budowy Faza eksploatacji – potencjalne negatywne: – trwałe zmiany w systemie przyrodniczym dolin rzecznych; – możliwość wycofania się niektórych gatunków z terenów i wód objętych inwestycją i sąsiedztwa w wyniku funkcjonowania infrastruktury (emisja zanieczyszczeń, ograniczenie migracji); – ograniczenie zdolności samooczyszczania wód, co prowadzić może do pogorszenia jakości wód; – możliwość utraty usług ekosystemowych świadczonych przez ekosystemy wodne (w tym regulację lokalnego klimatu i krążenia wody, ochronę przed powodzią i suszami)" dowodzi, że nie można wykluczyć znaczących negatywnych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 wdrażania Działania 48, a zatem - zgodnie z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej, zezwolenie na jego realizację nie może zostać wydane. Taka informacja powinna być jednoznacznie przedstawiona w Prognozie wraz z rekomendacją wykreślenia Działania 48 z aKPEiK	
170	Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego	Przemysł energochłonny	Rozdział 6.4.6 – Oddziaływanie na zasoby naturalne	Brak uwzględnienia specyfiki przemysłu wapienniczego	Treść uwagi: Prognoza nie analizuje wpływu planowanych działań na sektor przemysłowy oparty na wydobywaniu i przetwarzaniu zasobów naturalnych, takich jak wapiennictwo. Propozycja uzupełnienia: Wprowadzenie szczegółowej analizy oddziaływania działań dekarbonizacyjnych i polityki klimatycznej na sektory, które są kluczowe dla gospodarki, a jednocześnie energochłonne i zależne od specyficznych surowców. Uzasadnienie: Przemysł wapienniczy pełni istotną rolę w gospodarce (np. budownictwo, chemia), a jego specyfika różni się od innych sektorów przemysłowych. Potrzebne są dokładniejsze analizy wpływu na ten sektor oraz strategii minimalizujących negatywne skutki regulacji klimatycznych	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK.

171	Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego	Przemysł energochłonny	Rozdział 6.4.4 – Oddziaływanie na powietrze	Niewystarczająca analiza emisji procesowych	Treść uwagi: Dokument skupia się na redukcji emisji gazów cieplarnianych poprzez transformację energetyczną, ale nie analizuje wystarczająco emisji procesowych, które w przemyśle wapienniczym są dominujące. Propozycja uzupełnienia: Należy dodać szczegółową analizę emisji procesowych oraz potencjalnych metod ich ograniczenia, w tym technologii CCS (Carbon Capture and Storage). Uzasadnienie: W sektorze wapienniczym emisje CO ₂ pochodzą głównie z reakcji chemicznych w procesie wypału wapna i nie mogą być ograniczone samą zmianą źródeł energii. Konieczne jest uwzględnienie specyficznych technologii redukcyjnych.	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK. Zakres aKPEiK koncentruje się na działaniach związanych z transformacją energetyczną, odnosząc się w części do działań pozwalających na redukcję emisji w przemyśle, również z wykorzystaniem CCS/CCUS. Ze względu na swoją specyfikę, aKPEiK nie jest strategią przemysłową, która znajduje się w kompetencji MRiT.
172	Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego	Przemysł energochłonny	Rozdział 6.9 – Identyfikacja ryzyka wystąpienia oddziaływania skumulowanego	Brak oceny skumulowanego wpływu regulacji ETS i CBAM na przemysł energochłonny	Treść uwagi: Prognoza nie uwzględnia skumulowanego wpływu różnych regulacji klimatycznych (np. ETS, CBAM, wzrost kosztów energii) na konkurencyjność przemysłu energochłonnego. Propozycja uzupełnienia: Włączenie analizy ryzyka dla sektorów energochłonnych, uwzględniającej jednocześnie oddziaływanie polityki unijnej i krajowej oraz jej wpływ na koszty produkcji. Uzasadnienie: Brak skoordynowanej analizy tych czynników może prowadzić do nieprzewidzianych skutków gospodarczych, takich jak utrata konkurencyjności polskiego przemysłu wapienniczego względem krajów spoza UE	Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i dalszych) w prognozy oos usunięto skutki ekonomiczne realizacji KPEiK.
173	Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego	Przemysł energochłonny	Rozdział 6.7 – Rozwiązania mające na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań	Brak rekomendacji wsparcia dla technologii CCS w przemyśle energochłonnym	Treść uwagi: Dokument nie zawiera rekomendacji dotyczących rozwoju technologii CCS, które mogą być kluczowe dla sektora wapienniczego. Propozycja uzupełnienia: Dodanie w rozdziale 6.7 rekomendacji dla przemysłu energochłonnego dotyczących finansowania i wdrażania technologii CCS w ramach funduszy modernizacyjnych oraz Krajowego Planu Transformacji Energetycznej. Uzasadnienie: Sektor wapienniczy nie ma możliwości eliminacji emisji CO ₂ poprzez samą zmianę źródeł energii – konieczne są inne technologie, które wymagają wsparcia inwestycyjnego.	Wyjaśnienie. Na skutek zmian w KPEiK obecnie przewidziano wsparcie dla "wdrożenia technologii pozwalających na redukcję emisyjności zarówno energetycznych jak i procesowych, w tym technologii CCS" - Działanie 57. Działania na rzecz wsparcia dekarbonizacji przemysłu energochłonnego
174	Stowarzyszenie Przemysłu Wapienniczego	Przemysł energochłonny	Rozdział 8 – Wnioski i rekomendacje	Brak mechanizmów łagodzących wpływ polityki klimatycznej na przemysł	Treść uwagi: Wnioski nie uwzględniają konieczności rekompensaty wzrostu kosztów transformacji energetycznej dla sektorów energochłonnych, takich jak przemysł wapienniczy. Propozycja uzupełnienia: Wprowadzenie rekomendacji dotyczących mechanizmów wsparcia (np. ulgi na inwestycje niskoemisyjne, fundusze modernizacyjne) dla branż, które nie mogą łatwo przejść na OZE.	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK. Działania dot. wsparcia przemysłu energochłonnego w transformacji są przewidziane w aKPEiK. Mechanizmy wsparcia finansowego będą

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					Uzasadnienie: Przemysł wapienniczy potrzebuje wsparcia w transformacji technologicznej, aby zachować konkurencyjność w UE. Bez tego istnieje ryzyko przeniesienia produkcji poza Polskę.	analizowane w ramach kształtowania programów wspieranych ze środków UE w ramach nowej perspektywy finansowej oraz w ramach dyskusji na forum UE w 2026 r. nt. przyszłości ETS i polityki klimatycznej.
175	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	NGO	Uwagi ogólne	Procedura	Zgodnie z wymogami projekt Prognozy powinien być konsultowany razem z projektem Krajowego Planu Energii i Klimatu do 2030 r. (dalej aKPEiK). Pisanie, że dokument prezentowany w październiku 2024 był konsultowany łącznie z Prognozą przedstawioną w lutym 2025 uważamy, że wysoce niewłaściwe. Jednocześnie jak wiadomo toczą się prace nad kolejną wersją aKPEiK dlatego postulujemy, aby nowa wersja dokumentu wraz z projektem Prognozy były jeszcze raz poddane konsultacjom społecznym.	Nie uwzględniono. Konsultacje publiczne prognozy OOŚ były prowadzone w oparciu o oficjalny i aktualny w momencie ich ogłoszenia projekt dokumentu strategicznego (aKPEiK). Prognoza OOŚ zgodnie z przepisami prawa ocenia skutki projektu dokumentu, a nie jego ostatecznej, przyjętej wersji. Procedura ta miała charakter etapowy. Uwzględnienie uwag zgłoszonych do samego projektu aKPEiK oraz korekta tego dokumentu stanowiły naturalny element procesu ukształtowania jego finalnej wersji.
176	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	NGO	6.4 i 6.7	Elektrownia jądrowa	Ze względu na ustalenie lokalizacji elektrowni jądrowej w Choczewie niezbędnym jest pokazanie skali zagrożenia awarią, atakiem militarnym czy terrorystycznym. Skala awarii elektrowni jądrowej jest klasyfikowana według Międzynarodowej Skali Zdarzeń Jądrowych i Radiologicznych (INES) opracowanej przez Międzynarodową Agencję Energii Atomowej (MAEA). Skala ta obejmuje 7 poziomów, z czego poziomy 4–7 dotyczą awarii, a poziomy 1–3 incydentów o mniejszym znaczeniu. Ze względu na to że zagrożenie jest znaczące zwłaszcza na ludzi należy pokazać rozwiązanie alternatywne w postaci rezygnacji z budowy na rzecz przyspieszenia poprawy efektywności energetycznej, rozwoju OZE z magazynami, rozwoju energetyki rozproszonej oraz energetyki wodorowej. Ze względu na możliwą skalę oddziaływania poważnej awarii elektrowni jądrowej celowemu jest przeprowadzenie procedury oddziaływania transgranicznego zgodnie z Konwencją z Espo.	Nie uwzględniono. Jest to zadanie raportu oddziaływania inwestycji dot. elektrowni jądrowej na środowisko, który został przygotowany i wydana została decyzja środowiskowa. W Prognozie przytoczono wnioski z tejże decyzji i raportu dotyczące poważnych awarii. Procedura oddziaływania transgranicznego została przeprowadzona w trakcie uzyskiwania decyzji środowiskowej. W nowym projekcie KPEiK działania to zostało rozbudowane (np. o SMR) zatem ocena również została rozbudowana o nowe elementy działania. Jednak również w przypadku SMR ocena transgraniczna prowadzona jest na etapie raportów oddziaływania na środowisko. Informacje te ujęto w Prognozie.

177	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	NGO	Rozdział 6.4 i 6.7	Rozbudowa dróg wodnych	Ze względu na znaczące oddziaływanie na ekosystemy wodne i nadbrzeżne oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza w tym gazów cieplarnianych w trakcie eksploatacji niezbędnym jest pokazanie rozwiązania alternatywnego polegające na odejściu od ich rozbudowy na rzecz zmiany w polityce transportowej. To jest wykorzystanie w większym stopniu transportu kolejowego. Temu może także służyć odejście od własności produktów na rzecz satysfakcji z posiadania, wytwarzanych lokalnie, w oparciu o drukarki 3D, dokonywanych na indywidualne zamówienie, co w istotnym sposób ogranicza potrzeby transportowe.	Nie dotyczy. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
178	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	NGO	Rozdział 6.4 i 6.7	Zwiększenie spójności dróg krajowych.	Stworzenie szerszych możliwości korzystania z dróg krajowych spowoduje ich większe wykorzystywanie i to zarówno co do liczby pojazdów jak i pracy przewozowej, co przyczynić się może do wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza w tym gazów cieplarnianych. Ze względu na znaczące oddziaływanie na jakość powietrza i klimat niezbędnym jest pokazanie rozwiązania alternatywnego polegające na odejściu od ich rozbudowy na rzecz zmiany w polityce transportowej. To jest wykorzystanie w większym stopniu transportu kolejowego. Temu może także służyć odejście od własności produktów na rzecz satysfakcji z posiadania, wytwarzanych lokalnie, w oparciu o drukarki 3D, dokonywanych na indywidualne zamówienie, co w istotnym sposób ogranicza potrzeby transportowe.	Nie uwzględniono. Zwiększenie spójności dróg krajowych prowadzi do upłynnienia ruchu oraz wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza tereny zabudowane. Biorąc pod uwagę jednoczesny planowany rozwój elektromobilności i paliw alternatywnych w transporcie, emisja zanieczyszczeń, a także gazów cieplarnianych może być skutecznie ograniczana. Jednocześnie aKPEiK zakłada rozwój transportu kolejowego. Jest to zrównoważone podejście. Zmiana modelu funkcjonowania społeczeństwa nie jest przedmiotem ani aKPEiK ani Prognozy.
179	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	NGO	Rozdział 6.4 i 6.7	Rozwój infrastruktury gazowej i jednostek energetycznych wykorzystujących gaz ziemny	Wzrost zużycia gazu ziemnego do celów energetycznych przyczyni się znacznego oddziaływania na zmianę klimatu ze względu na emisję gazów cieplarnianych w całym procesie (LCA). W związku z tym pokazać należy rozwiązanie alternatywne w postaci znaczącego ograniczenia rozbudowy systemu gazowniczego i jednostek wykorzystujących gaz ziemny na rzecz przyspieszenia poprawy efektywności energetycznej, rozwoju OZE z magazynami, rozwoju energetyki rozproszonej oraz energetyki wodorowej.	Nie uwzględniono. Zgodnie z aKPEiK, gaz pełni rolę przejściową w transformacji energetycznej (szczytowe zapotrzebowanie w latach 30-tych), pozwalając na zastępowanie jednostek węglowych oraz zapewniając elastyczność wytwarzania, pewność dostaw oraz wystarczalność mocy. Biorąc pod uwagę cały cykl życia OZE wraz z magazynami energii również ma

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

						znaczący wpływ na środowisko, ponieważ wymaga wydobycia i przetworzenia wielu surowców. Procesy te są energochłonne, natomiast wytwarzanie wodoru powoduje znaczący wzrost zapotrzebowania na wodę.
180	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	NGO	Rozdział 6.8	Porównanie scenariuszy WEM i WAM	Kluczowym dla dokonanie transformacji klimatyczno-energetycznej jest pokazanie różnic w pomiędzy scenariuszami. Dotyczy to powinno przede wszystkim kwestii przyrodniczych. Dlatego brak szczegółowej analizy różnic środowiskowych pomiędzy scenariuszami osłabia wydzźwięk scenariusza WAM. Silnie postulujemy dokonanie takiego pogłębionego porównania.	Nie uwzględniono. Skutki środowiskowe scenariuszy WAM i WEM w postaci liczbowej są ujęte w Zał. 1 i 2 do aKPEiK. W końcowej wersji aKPEiK cele są wyznaczane w oparciu o oba scenariusze, co odwzorowuje również prognoza OOŚ.
181	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	NGO	Rozdziały 7	Monitoring	Jednym z kluczowy elementów transformacji jest rozwój energetyki odnawialnej, dlatego monitorowanie wielkość udziału energetyki odnawialnej w miksie energetycznym jest kluczowe. Istotnym jest także monitorowanie stopnia rozproszenia energetyki. Wszystkie proponowane obszary monitorowania w Prognozie jak i dodatkowe powinny odnosić nie tylko do wielkości ogólnych, ale także pokazywać podział na sektory.	Nie uwzględniono. Uwaga nie odnosi się do Prognozy oddziaływania na środowisko aKPEiK. Monitorowanie realizacji KPEiK będzie odbywać się w okresach 2-letnich, zgodnie z zakresem wskazanym w unijnym rozporządzeniu 2022/2299 – wśród wymaganych informacji, są dane dot. rozwoju OZE.
182	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	NGO	Uwagi ogólne	Procedura	Zgodnie z wymogami projekt Prognozy powinien być konsultowany razem z projektem Krajowego Planu Energii i Klimatu do 2030 r. (dalej aKPEiK). Pisanie, że dokument prezentowany w październiku 2024 był konsultowany łącznie z Prognozą przedstawioną w lutym 2025 uważamy, że wysoce niewłaściwe. Jednocześnie jak wiadomo toczą się prace nad kolejną wersją aKPEiK dlatego postulujemy, aby nowa wersja dokumentu wraz z projektem Prognozy były jeszcze raz poddane konsultacjom społecznym.	Nie uwzględniono. Konsultacje publiczne prognozy OOŚ były prowadzone w oparciu o oficjalny i aktualny w momencie ich ogłoszenia projekt dokumentu strategicznego (aKPEiK). Prognoza OOŚ zgodnie z przepisami prawa ocenia skutki projektu dokumentu, a nie jego ostatecznej, przyjętej wersji. Procedura ta miała charakter etapowy. Uwzględnienie uwag zgłoszonych do samego projektu aKPEiK oraz korekta tego dokumentu stanowiły naturalny element procesu ukształtowania jego finalnej wersji.

183	Rozwój Tak Odkrywki Nie	NGO	Uwagi ogólne	Zgodnie z ostatnimi prognozami demograficznymi Głównego Urzędu Statystycznego populacja Polski w najbliższych latach i dziesięcioleciach ulegnie znacznemu zmniejszeniu. Warto przy tym zaznaczyć, że tzw. wariant wysoki, który jest jedynym wariantem uwzględnionym przy modelowaniu zapotrzebowania na energię elektryczną, gaz oraz ropę naftową w konsultowanym projekcie KPEiK zakłada wyjątkowo wysokie i niespotykane w historii poziomy migracji (zakładany jest np. ponad szesnastokrotny wzrost migracji w 2028 roku w stosunku do 2022 roku). Nie tylko ludność Polski zmniejszyła się w stosunku do 2020 roku o ponad 600 tysięcy (a nie zwiększyła, jak zakłada projekt KPEiK) to różnica między założeniami demograficznymi użytymi do modelowania KPEiK i rzeczywistą populacją w Polsce będzie się z roku na rok coraz bardziej powiększać. Ma to wpływ na wielkość prognozowanego zapotrzebowania na wszystkie prognozowane surowce energetyczne oraz wielkość zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ciepło, a w związku z tym też na całą infrastrukturę przesyłową oraz wytwórczą, co z kolei w istotny sposób zmienia oddziaływanie na środowisko (mniejsze zapotrzebowanie oznacza mniejszą konieczność rozbudowy infrastruktury w związku z tym możliwa jest jej lepsza optymalizacja i zmniejszenie jej wpływu na różne elementy środowiska (stosunki wodne, korytarze ekologiczne, zanieczyszczenie gleby, jakość powietrza itp.) Analizy japońskiego banku centralnego pokazują, że po osiągnięciu przez członków gospodarstwa domowego wieku 65 lat ich konsumpcja zdecydowanie spada. O ile różnice w ogólnej liczbie ludności Polski będą zauważalne już w 2030 roku i nasilą się zdecydowanie do 2040 roku o tyle różnice w liczbie osób w wieku produkcyjnym wpłyną na zarówno możliwości podaży gospodarki jak i zapotrzebowanie na surowce energetyczne jak i możliwości rozwojowe polskich przedsiębiorstw, które też z uwagi na brak pracowników będą zmuszone rozwijać się wolniej co oznacza spadek zapotrzebowania na energię. Oparcie projektu KPEiK i w związku z tym także prognozy OOS KPEiK na tylko jednym i to wysoce nierealistycznym wariancie demograficznym zakładającym zupełnie nieakceptowalne społecznie i politycznie poziomy imigracji podważa jej jakość i możliwości oceny rzeczywistego wpływu na środowisko polskiej gospodarki i sektora energetycznego. Ponadto pragnę zauważyć, że zarówno projekt KPEiK jak i SOOS nie odnoszą się w żaden sposób do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law) oraz o pozytywnym wpływie na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprawę jakości powietrza oraz szeregu innych pozytywnych aspektów wpływających na jakość środowiska oraz bioróżnorodność	Nie uwzględniono. Uwaga nie dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK. Założenia dot. prognozy demograficznej zostały opisane w Zał. 3 do aKPEiK, które wskazują prognozowaną liczbę ludności w 2040 r. na poziomie niemal 37 mln obywateli, uwzględniając wzrastające współczynniki trwania życia oraz dzietności – oprócz wspomnianych w uwadze parametrów dot. migracji. Założenia te są jednymi z wielu złożonych parametrów branych pod uwagę przy prognozowaniu zapotrzebowania na energię (do których należą też czynniki dot. aktywności poszczególnych sektorów gospodarki, elektryfikacja sektorów: ciepłowniczego, transportowego, ogrzewnictwa, i in. oraz rozwój nowych sektorów np. ICT). Zmiana założeń dot. prognoz demograficznych będzie brana pod uwagę przy opracowywaniu aktualizacji polityki energetycznej państwa, która rozpocznie się w 2026 r.
-----	-------------------------------	-----	--------------	---	--

					w Polsce w wyniku jego skutecznej i pełnej implementacji do 2030 roku.	
184	Rozwój Tak Odkrywki Nie	NGO	Streszczenie. Metodyka opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko KPEiK, str. 12	Dot. sposobów przeprowadzenia głębokiej dekarbonizacji	Uwaga dot. fragmentu: „W celu przeprowadzenia głębokiej dekarbonizacji istotny jest (przewidywane w aktualizacji KPEiK) dynamiczny rozwój OZE i wdrożenie wielkoskalowej energetyki jądrowej, co w istotny sposób wpłynie na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, jak również zanieczyszczeń powietrza. Temu celowi będzie służyć także planowany rozwój infrastruktury wodorowej, zarówno przesyłowej, magazynowej, jak i produkcyjnej” „Niezwykle istotne dla ograniczenia emisji gazów cieplarnianych są także wszelkie, planowane w ramach KPEiK działania inwestycyjne w zakresie efektywnego zarządzania zasobami leśnymi, z uwagi na udział lasów w pochłanianiu i magazynowaniu dwutlenku węgla”. Uwaga: Głęboką dekarbonizację osiąga się m.in. poprzez odtwarzanie i utrzymywanie w dobrym stanie mokradł, które bardzo skutecznie retencjonują wodę, spowalniają zmiany klimatyczne oraz zatrzymują CO₂, o czym mówiono m.in. podczas konferencji Pakt dla Mokradł w 2023 r. (https://www.cire.pl/artykuly/serwis-informacyjny-cire24/naukowcy-praktycy-ochrony-i-inni-eksperci-o-potrzebieochrony-bagien-i-mokradel). Na tej samej konferencji z udziałem m.in. przedstawicieli GDOŚ, Lasów Państwowych, Wód Polskich zwrócono uwagę na degradację ok. 80% polskich rzek w wyniku prac regulacyjnych i zanieczyszczeń. Z wypowiedzi i raportów ostatnich lat już możemy jednoznacznie wnioskować, że znane obecnie technologie wytwarzania wodoru są silnie wodochłonne. Konieczne jest sporządzanie z jednej strony analiz stopnia wodochłonności projektów, a z drugiej sporządzanie szacunków rzeczywistego zapotrzebowania na wodór. Inaczej ograniczone już zasoby wodne, zarówno wód stojących (mokradła) jak i rzek będą jeszcze silniej drenowane niż do tej pory. Założenie rozwoju infrastruktury wodorowej kłóci się z obowiązującym Nature Restoration Law (https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991), projektami odtwarzania mokradł przyjętymi przez resort (https://www.gov.pl/web/klimat/odtwarzanie-mokradel) oraz z ideą dekarbonizacji w sytuacji, gdy planowane metoda osiągnięcia dekarbonizacji – technologia wodorowa – pogłębi problem emisji CO₂ poprzez drenowanie ekosystemów pochłaniających i zatrzymujących CO₂.	Uwzględniono. Pogłębiono analizę oddziaływania projektu KPEiK na zasoby wodne.

185	Rozwój Tak Odkrywk Nie	NGO	Streszczenie. Metodyka opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko KPEiK Str. 12	Efektywne zarządzanie zasobami leśnymi	Dot. fragmentu: „Niezwykle istotne dla ograniczenia emisji gazów cieplarnianych są także wszelkie, planowane w ramach KPEiK działania inwestycyjne w zakresie efektywnego zarządzania zasobami leśnymi, z uwagi na udział lasów w pochłanianiu i magazynowaniu dwutlenku węgla”. Uwaga: Brak doprecyzowania o lasach jakiego typu i głównego przeznaczenia jest mowa. Lasy gospodarcze i monokulturowe uprawy spełniają tę funkcję w niewielkim stopniu. Potrzeba jasnego ujęcia w dokumencie, że efektywnie i ostrożnie należy przede wszystkim gospodarować lasami o głównej funkcji ekologicznej i społecznej, które faktycznie ze względu na zróżnicowanie gatunkowe i strukturalne są rezerwuarami CO ₂ oraz retencjonują wodę i oczyszczają powietrze. Szczególnie ważna jest ochrona i odtwarzanie lasów łęgowych, olsów i zbiorowisk górskich o dodatkowej funkcji ochronnej przed powodzią.	Uwzględniono. Pogłębiono analizę w zakresie roli lasów w pochłanianiu CO ₂ . W kolejnej wersji KPEiK wprowadzono m. in. działanie 77. Zwiększenie pochłaniania i magazynowania CO ₂ w lasach.
186	Rozwój Tak Odkrywk Nie	NGO	Rozdział 8.	Tabela 8.1	Nie wzięto pod uwagę lub zmarginalizowano problem wodochłonności planowanych przedsięwzięć i wpływu na zasoby wodne. W obliczu postępujących zmian klimatycznych, coraz dłuższych okresów suszy, zmiany struktury opadów – bezśnieżnych zim i bezdeszczowych lat oraz biorąc pod uwagę, że jeden z największych regionów Polski już ulega stepowieniu tym bardziej konieczne jest ostrożne i rozsądne zarządzanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi. Stąd ponownie podkreślamy konieczność wprowadzenia kryterium wodochłonności danych technologii i opracowanie rzeczywistych prognoz zapotrzebowania na konkretne rozwiązania wraz z realnymi sposobami produkcji energii. Należy to tym bardziej uwzględnić, że odbudowa zasobów wodnych i działania przeciwdziałające suszom to jeden z priorytetów UE, o czym świadczy m. in. list misyjny Komisji Europejskiej z września 2024 (https://commission.europa.eu/document/download/10a1fd18-2f1b-4363-828e-bb72851ffce1_en?filename=Mission%20letter%20-%20ROSWALL.pdf). Z punktu widzenia dostępu do zasobów wodnych, osiągnięcia celów z zakresu odtwarzania mokradł i polepszania stanów rzek, by osiągnęły status „naturalnych jednolitych części powierzchniowych” (https://www.gov.pl/web/wody-polskie/krajowy-programrenaturyzacji-wod-powierzchniowych) nawet stwierdzenie zawarte w odpowiedzi na ostatnie pytanie o wpływ na obszary Natura 2000 i organizmy związane z dyrektywami „ptasia” i „środowiskową” są błędne – gdyż przede wszystkim to organizmy wodno-błotne i z terenów zalewowych są priorytetowe w programie i na skraju wyginiecia. Nie wzięto pod uwagę rozdziału 5.1.3. i podrozdziału 5.1.11.2.	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko, w tym na zasoby wodne.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

187	Rozwój Tak Odkrywk Nie	NGO	Rozdział 8.	Rekomendacje	Brakuje: „Wskazane jest wprowadzenie kryterium wodochłonności danych technologii i opracowanie rzeczywistych prognoz zapotrzebowania na konkretne rozwiązania wraz z realnymi sposobami produkcji energii z nastawieniem na wybieranie w pierwszej kolejności najmniej wodochłonnych rozwiązań” Brakuje: „Wskazane jest traktowanie priorytetowo zapisów krajowych i europejskich dot. podejmowania wszelkich działań przeciwdziałania suszy, w tym stosowania się do zapisów NRL (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991) i Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych (https://www.gov.pl/web/wody-polskie/krajowy-programrenaturyzacji-wod-powierzchniowych) – co jest szczególnie istotne w wątku technologii wodorowej oraz żeglugi śródlądowej	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko i rekomendacje. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
188	Rozwój Tak Odkrywk Nie	NGO	Rozdział 8	Wnioski: „Na podstawie analizy celów dokumentów strategicznych międzynarodowych, unijnych oraz polskich, stwierdza się, że KPEiK realizuje cele w nich wskazane.” „KPEiK jako całość, będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko. Jednak w ramach niektórych działań mogą być realizowane przedsięwzięcia, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są zakwalifikowane jako mogące znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko lub na jego poszczególne elementy.”	Brak odniesienia i realnych założeń w dokumencie w stosunku do innych planów i zobowiązań – Nature Restoration Law (https://eurlex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991), programu Odtwarzanie mokradeł (https://www.gov.pl/web/klimat/odtwarzanie-mokradel), Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych (https://www.gov.pl/web/wody-polskie/krajowy-programrenaturyzacji-wod-powierzchniowych), Plan przeciwdziałania skutkom suszy (https://www.gov.pl/web/retencja/planprzeciwdzialania-skutkom-suszy). Marginalne rozpatrywanie wpływu na zasoby i ekosystemy ściśle związane z wodą, skupienie się na ocenie sposobów na doraźne minimalizowanie emisyjności i zanieczyszczeń powietrza. Nie wyciągnięto wniosków z rozdziału 5.1.3. i podrozdziału 5.1.11.2 oraz podrozdziału 5.7.3. Dokument sprawia wrażenie ignorowania pogłębiającego się w drastycznym tempie problemu suszy i powodzi błyskawicznych w kraju. Rozpatrywane szczegółowo w aKPEiK rozwiązania wykluczają się ze stwierdzeniami przytoczonymi przy niniejszej uwadze.	Uwzględniono.
189	Rozwój Tak Odkrywk Nie	NGO	Rozdział 3, podrozdział 3.2.	Cały podrozdział	Brak realizacji celów wynikających z Nature Restoration Law (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991)	Uwaga nie dotyczy Prognozy oś - rozdział 3.2 opisuje zawartość projektu KPEiK.

			energia, środowisko		content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991), Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych (https://www.gov.pl/web/wody-polskie/krajowy-programrenaturyzacji-wod-powierzchniowych), Plan przeciwdziałania skutkom suszy (https://www.gov.pl/web/retencja/planprzeciwdzialania-skutkom-suszy).	
190	Rozwój Tak Odkrywki Nie	NGO	Rozdział 3, podrozdział 3.3.	Cały podrozdział	Brak powiązań z dokumentami: Nature Restoration Law (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991), Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych (https://www.gov.pl/web/wody-polskie/krajowy-programrenaturyzacji-wod-powierzchniowych), Plan przeciwdziałania skutkom suszy (https://www.gov.pl/web/retencja/planprzeciwdzialania-skutkom-suszy).	Uwzględniono.
191	Rozwój Tak Odkrywki Nie	NGO	Rozdział 6, podrozdział 6.1.	Tabela 6.1, wiersz 6	Planowane działanie „Rozwój dróg śródlądowych o znaczeniu transportowym” wprost wyklucza inne działania, takie jak wymienione w tej samej tabeli działanie nr 89, czy działanie nr 90. Przeczy także treściom z rozdziału 5.1.3. i podrozdziału 5.1.11.2 oraz innym dokumentom i deklaracjom szczebla europejskiego i krajowego, jak np. Nature Restoration Law (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991), Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych (https://www.gov.pl/web/wody-polskie/krajowy-programrenaturyzacji-wod-powierzchniowych), Plan przeciwdziałania skutkom suszy (https://www.gov.pl/web/retencja/planprzeciwdzialania-skutkom-suszy). Przystosowanie i utrzymywanie cieków wodnych na potrzeby żeglugi transportowej wiąże się z silnymi ingerencjami w koryto rzeczne: regulacjami brzegów przez ostrogi i prostowanie meandrów, pogłębianie dna, usuwanie roślinności i martwego drewna, umacnianie brzegów. Są to działania powodujące: obniżanie się wód gruntowych, odsuszanie gruntów, w tym siedlisk Natura 2000 jak lasy łęgowe, łąki trzęślicowe czy torfowiska, drastyczniejsze przebiegi powodzi, szybszy spływ wody słodkiej do morza – brak retencji, zanik ekosystemów wodnobotnych i wiele innych. Powodzie wpływają także negatywnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych (https://pwr.edu.pl/uczelnia/aktualnosci/woda-powodziowabadania-naszych-naukowcow-13488.html), tym bardziej należy unikać inwestycji potęgujących występowanie powodzi, a postawić na rozwiązania oparte na naturalnej retencji.	Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.

192	Rozwój Tak Odkrywki Nie	NGO	Rozdział 6, podrozdział 6.1.	Tabela 6.1., wiersz 13	Zgodnie z raportem IRENA z 2023, wyprodukowanie 1 kg zielonego wodoru pochłania – sumując zasoby potrzebne bezpośrednio do produkcji gazu i do chłodzenia instalacji – minimum 22,3 l, a jest to najmniej wodochłonny sposób pozyskiwania jakiegokolwiek czystego wodoru. Ten sam raport pozwala wyobrazić to sobie na szerszą skalę – przykładowo zakład produkujący wodór o mocy 237 kt wymaga poboru od 4,7 do 19,0 mln m ³ wody rocznie, co stanowi około 26%-104% rocznego zapotrzebowania typowej elektrowni węglowej o mocy 1 GW z chłodzeniem zamkniętym. Ponieważ w Polsce wciąż używa się w większości systemów chłodzenia otwartego, zużycie wody i przy okazji skutki degradacji ekosystemów będą o wiele wyższe. O rosnącym kryzysie deficytu zasobów wodnych zdawali sobie sprawę uczestnicy i prelegenci Blue Deal Congress we wrześniu 2024, gdzie podkreślono, że Polska już znajduje się na czwartym od końca miejscu w UE pod względem dostępu wody/mieszkańca. Przedstawiciel PKN Orlen potwierdził wówczas, że zdają sobie sprawę z tego, jak wodochłonna jest gospodarka wodorowa, zwracając uwagę na szerzący się z każdym rokiem problem okresowego (póki co) wysychania polskich rzek, w tym największych takich jak Wisła. Podsumowując – planowanie działania skupia się na pozytywach związanych z redukcją emisji GHG, a ignoruje wpływ na zasoby i bezpieczeństwo wodne.	Uwzględniono. Dodano informację "ograniczenie wzrostu zapotrzebowania na wodę". Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko, w tym na zasoby wodne.
193	Rozwój Tak Odkrywki Nie	NGO	Rozdział 8	Tabela 8.1, wiersz 6	Nie uwzględniono podrozdziału 5.7.3. Nie wzięto pod uwagę wpływu inwestycji liniowych ani zabudowy brzegów na cele żeglugi transportowej na ciągłość korytarzy ekologicznych i fragmentację siedlisk. Nie odniesiono się do innych form ochrony przyrody i krajobrazu poza siecią Natura 2000 i dyrektywami „ptasią” i „siedliskową”. Ocena powinna brać pod uwagę też wpływ działań w ramach KPEiK na inne siedliska chronione, nie tylko wymienione w dyrektywie siedliskowej, przyszłościowo i zgodnie z zapisami NRL (https://eurlex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991)	Uwzględniono. Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko i wnioski.
194	PTEC	Energetyka	Uwagi ogólne	Tabele w dokumencie	Należy ujednolicić wielkość liter w nagłówka tabel w dokumencie. Czasami jest pisane wielką literą w innych przypadkach małą.	Uwzględniono.
195	PTEC	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Należy ujednolicić wielkości map. Tam, gdzie jest to możliwe należy mapy obszaru całej Polski rozciągnąć do szerokości tekstu. Taki zabieg zwiększy czytelność map.	Uwzględniono.

196	PTEC	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Legendy map. Brak konsekwencji w tworzeniu przedziałów skalowych. Część przedziałów kończy się niezrozumiałymi wartościami np. Rysunek 5.9. Średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 w 2023 roku na stanowiskach pomiarowych PMŚ Przedział pomarańczowy powinien kończyć się na wartości 40, a nie jak oznaczono 40,49. Wg tak skonstruowanej legendy wartości w przedziale 40,45 – 40,49 występują w 2. klasach. W tym przypadku błędnie oznaczono również przedział < 15 i następny 15,01. W tym przypadku brakuje w legendzie wartości równej 15. Niniejsza uwaga występuje na w kilku mapach.	Uwzględniono.
197	PTEC	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Należy zastosować spójny szablon załączników kartograficznych umieszczanych w tekście dokumentu z jednolitymi elementami poza ramkowymi mapy np. ramka mapy, strzałka północy, podziałka, legenda i jej symbole.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie ma załączników kartograficznych, ale są rysunki. Niektóre z nich to mapy, czasami przygotowane przez autorów, ale często skopiowane z istniejących dokumentów. Z powyższych względów niektóre elementy graficzne prognozy ooś nie mogły być edytowane.
198	PTEC	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Legenda. Należy ujednolicić wielkość opisów w legendach w całym dokumencie. Na części map jest małą literą, na innych wielką. symbole punktowe należy umieszczać na górze legendy (nie dotyczy skomplikowanych legend rozbitych na części tematyczne), pod nimi symbole liniowe, a na samym dole obszarowe.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie ma załączników kartograficznych, ale są rysunki. Niektóre z nich to mapy, czasami przygotowane przez autorów, ale często skopiowane z istniejących dokumentów. Z powyższych względów niektóre elementy graficzne prognozy ooś nie mogły być edytowane.

199	PTEC	Energetyka	Uwaga ogólna	Działania infrastrukturalne wskazane w ocenianym KPEiK dotyczą m.in. skutków realizacji wielkoskalowej energetyki jądrowej (Działanie 119 wielokrotnie przywołane w opracowaniu), wskazano również na wysoki stopień powiązania KPEiK w sześciu obszarach z PPEJ „Celem Programu polskiej energetyki jądrowej jest budowa oraz oddanie do eksploatacji w Polsce elektrowni jądrowych o łącznej mocy zainstalowanej od ok. 6-9GWe, w oparciu o sprawdzone, duże reaktory jądrowe generacji III (+).” A zatem z uwagi na ww. zapisy przedstawiona prognoza oddziaływania na środowisko powinna mieć charakter na tyle ogólny, by w przyszłości np. w przypadku drugiej wielkoskalowej elektrowni jądrowej dokument zachował swoją aktualność. Tymczasem ocena skutków realizacji projektów jądrowych została ograniczona do jednego, konkretnego przedsięwzięcia w stopniu zbyt szczegółowym np. rys.6.5 str. 121. Przy takim podejściu podjęcie decyzji o drugiej elektrowni jądrowej będzie wymagało aktualizacji dokumentu. Wydaje się zasadne, odniesienie się do ogólnych skutków realizacji przedsięwzięć z zakresu energetyki jądrowej z jednoczesnym odniesieniem się do konkretnego przedsięwzięcia z uzyskaną decyzją środowiskową bez wchodzenia w szczegóły. Ponadto odnosząc się w dokumencie do inwestycji w sektorze energetyki jądrowej należy uwzględnić etap realizacji inwestycji, który będzie miał miejsce do 2030 r., gdyż jest to data graniczna KPEiK.	Wyjaśnienie. Przedstawienie ewentualnych kolizji z formami ochrony przyrody (Rysunek 6.5) jest wymagane na etapie prognozy, gdy wskazana jest lokalizacja przedsięwzięcia. W kolejnej wersji KPEiK zmieniono opis przedmiotowego działania na bardziej ogólny, obejmujący energetykę jądrową oraz SMR-y ogólnie. Konsekwencją tego jest zmiana oceny w Prognozie. Natomiast każda elektrownia jądrowa czy reaktor SMR wymaga przeprowadzenia szczegółowej oceny w ramach raportu oddziaływania na środowisko. Ponadto perspektywę KPEiK rozszerzono do 2040 r. wraz z dostosowaniem treści prognozy ooś.
200	PTEC	Energetyka	Wstęp	Wymóg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko W rozdziale 1 wskazano, że „(...) przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla polityk, strategii, planów (...)” oraz „(...) Do takich dokumentów należy oceniać KPEiK. (...)”. Prawidłowo powinno być „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla projektów polityk, strategii, planów (...)” oraz „(...) Do takich dokumentów należy oceniać projekt KPEiK. (...)”. Wynika to z literalnego brzmienia art. 46 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), dalej ustawa ooś,” Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki (...)”	Uwzględniono.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

201	PTEC	Energetyka	Cel i zakres Prognozy	Wymóg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	W rozdziale 2 wskazano „Głównym celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko KPEiK jest ustalenie oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na wszystkie elementy środowiska. (...)”. Prawidłowo powinno być „Głównym celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu KPEiK jest ustalenie oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na wszystkie elementy środowiska. (...)”. Wynika to z literalnego brzmienia art. 46 ust. 2 pkt 2 ustawy ooŚ.	Uwzględniono.
202	PTEC	Energetyka	5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, rysunek 5.1	Brak odwołania	Brak odwołania do Rysunku 5.1 w tekście. Źródło pod Rysunkiem wskazuje, że odnosi się on do warunków termicznych na Wybrzeżu i Pomorzu, ale oprócz tabeli z klasyfikacją kwantyli brak jest jakichkolwiek wyników badań.	Uwzględniono. Rysunek 5.1 to legenda do rysunku 5.2.
203	PTEC	Energetyka	5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, rysunek 5.2	Brak legendy	Brak legendy do rysunku – nie wiadomo co oznaczają kolory w prezentowanej tabeli.	Uwzględniono. Rysunek 5.1 to legenda do rysunku 5.2.
204	PTEC	Energetyka	5.1.11.2 Ryzyko wystąpienia suszy	Definicja suszy	Zaproponowana definicja suszy nie jest klarowna. Zgodnie z WMO susza jest to długotrwały okres niższych niż normalnie opadów atmosferycznych, który prowadzi do niedoboru wody w danym regionie. „surowość suszy” – nie jest to termin stosowany w meteorologii, prawidłowy termin to intensywność suszy „(susza) ma tendencję do przedłużania się, stąd jej epicentrum może zmieniać się w czasie” - epicentrum suszy nie jest to termin powszechnie stosowany w meteorologii, jeśli jednak występuje odnosi się do miejsca o największej intensywności skutków suszy	Uwzględniono częściowo. Zredagowano definicję suszy, koncentrując się na najistotniejszych obszarach. Obecny zapis brzmi następująco: „Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale również te, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu.” Pozostawiono natomiast w opisie określenia "surowość suszy" oraz "epicentrum suszy". Należy podkreślić, że susza wykracza poza pojęcie wyłącznie zjawiska meteorologicznego i przejawia się w niedoborach opadów w całym cyklu hydrologicznym. Z punktu widzenia oceny zagrożenia suszą kluczowe jest wyznaczanie parametrów suszy, takich jak czas trwania, intensywność (średnie odchylenie od warunków normalnych w trakcie trwania epizodu suszy), ale również surowość suszy (maksymalne odchylenie od warunków normalnych). Epicentrum suszy należy

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

						rozumieć dokładnie tak, jak podano w uwadze.
205	PTEC	Energetyka	5.1.3.2. Wody powierzchniowe, rysunek 5.17	Legenda do rysunku	Rysunek 5.17. Stan JCWP rzecznych i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 W legendzie należy zamienić kolejność symboli w zasady (jeżeli to jest możliwe) - punkt, linia, obszar. Tj. granica Państwa powinna znajdować się na dole legendy. Należy powiększyć skalę mapy dopasowując do szerokości tekstu. Podziałka liniowa powinna być wyśrodkowana. Obecnie nie jest.	Uwzględniono.
206	PTEC	Energetyka	5.1.3.3. Wody podziemne, rysunek 5.20	Poprawa czytelności etykiet	Rysunek 5.20. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego na lata 2022-2027 w poszczególnych JCWPd Należy poprawić czytelność etykiet zmniejszając efekt „halo” oraz ustawić kolejność w legendzie mapy.	Uwzględniono.
207	PTEC	Energetyka	5.1.3.3. Wody podziemne, rysunek 5.21	Mapa jest nieczytelna	Rysunek 5.21. Ogólna ocena stanu JCWPd wg danych z 2022 r. Mapa jest nieczytelna. Warto zastanowić się nad umieszczeniem legendy pod mapą i powiększenie wielkości ramki do szerokości tekstu.	Uwzględniono.
208	PTEC	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne	Uwaga ogólna	Brak powołań na literaturę, przy opracowaniu rozdziału powinno się podać z jakich źródeł pochodzą dane informacje, bo raczej nie są one wynikiem własnych badań geologicznych.	Uwzględniono.
209	PTEC	Energetyka	5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu, rysunek 5.22	Mapa jest nieczytelna	Rysunek 5.22. Surowce mineralne Polski Należy przeredagować mapę umieszczając legendę pod tekstem. Obecnie legenda zajmuje połowę treści i mapa jest nieczytelna.	Uwzględniono.
210	PTEC	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit pierwszy	Zjawiska erozji i akumulacji	Propozycja zmiany zapisu „..., ale również erozji* lodowcowej, wodnej i eolicznej na powierzchni, wpłynęło na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu kraju.” Na zapis: „..., ale również erozji i akumulacji lodowcowej, wodnej i eolicznej na powierzchni, wpłynęło na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu kraju.” *Zjawiska erozji i akumulacji występują razem i oba mają wpływ na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu.	Uwzględniono.
211	PTEC	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne	Opis działalności lodowców / opis rzeźby polodowcowej	Propozycja zmiany zapisu: „Zlodowacenia niżowej* i wyżynnej części Polski skutkowały akumulacją grubej warstwy, miąższości od kilkudziesięciu (na południu) do ponad trzystu metrów (na północy) luźnych materiałów**: glin lodowcowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych, piasków i mułów oraz iłów fluwialnych, mad rzecznych, utworów organicznych i mineralno-organicznych – przede wszystkim torfów i murszów***, a nawet pakietów skał węglanowych****. Na zapis: Zlodowacenia nizinnej i wyżynnej części Polski skutkowały akumulacją grubej warstwy, miąższości od kilkudziesięciu (na południu) do ponad trzystu metrów (na północy)	Uwzględniono. Przeredagowano zapis w celu uporządkowania informacji o budowie geologicznej i pochodzeniu utworów.

					materiałów osadowych: glin lodowcowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych, piasków i mułów oraz itów fluwialnych, mąd rzecznych, utworów organicznych i mineralno-organicznych – przede wszystkim torfów i namułów. *Niż to układ baryczny i dotyczy zagadnień z meteorologii, a w zdaniu chodzi o tereny nizinne. **Lepiej użyć sformułowania „materiałów osadowych”. Glinę lodowcową a w szczególności glinę zwałową ciężko nazwać materiałem luźnym. *** Mursz nie jest wynikiem akumulacji lodowcowej. Mursz to powierzchniowa część profilu gleby organicznej objętej co najmniej okresowo, zwykle po odwodnieniu, przez → proces murszenia. Jest to materiał organiczny, powstały z torfu, mułu i gytii po ich osuszeniu. **** Skały węglanowe powstają przez chemiczne lub biochemiczne wytrącanie niektórych pierwiastków, (m.in. wapnia) występujących w wodzie morskiej w postaci jonowej i tworzą trwałe minerały np. kalcyt, aragonit. W związku z powyższym ciężko jest powiązać powstanie skał węglanowych z działaniem lodowców.	
212	PTEC	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit siódmy	Niewłaściwe nazewnictwo	Propozycja zmiany zapisu: „Od północy granicę Karpat stanowi próg tektoniczno-denudacyjny, który jest zbudowany ze skał kredy i trzeciorzędu* nasuniętych na osady miocenyjskie.” Na zapis: Od północy granicę Karpat stanowi próg tektoniczno-denudacyjny, który jest zbudowany ze skał kredy oraz osadów paleogenu i neogenu nasuniętych na osady miocenyjskie. *Według podziału dokonanego przez Międzynarodową Unię Nauk Geologicznych w 2004 r. trzeciorzęd nie istnieje, era kenozoiczna dzieli się na paleogen, neogen i czwartorzęd.	Uwzględniono.
213	PTEC	Energetyka	5.1.6. Gleby i ich jakość, rysunek 5.25	Mapa jest nieczytelna	Legendy podobne do tych jak w rysunku 5.25. warto umieszczać pod mapą poziomo i rozciągnąć szerokość mapy do szerokości tekstu. Czcionka i symbole w legendzie mogą być o 1 pkt mniejsze.	Uwzględniono częściowo. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości. Zmieniono sposób prezentacji w tekście.
214	PTEC	Energetyka	5.1.7 Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000	Niewłaściwe przywołanie ustawy oraz niewprowadzenie skrótu	W podrozdziale 5.1.7 wskazano „Cele, zasady i formy ochrony przyrody (ożywionej i nieożywionej) oraz krajobrazu w Polsce określa Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W rozumieniu Ustawy, ochrona przyrody (...). (...)” Niezgodne z zasadami języka polskiego jest pisanie w środku zdania słowa wielką literą, a ponadto powinien być wprowadzony skrót dla ustawy i konsekwentnie powinien on być stosowany w tekście dokumentu. Powyższe zdanie powinno brzmieć „Cele, zasady i formy ochrony przyrody (ożywionej i nieożywionej) oraz krajobrazu w Polsce określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dalej ustawa o ochronie przyrody. W rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, ochrona przyrody (...).”	Uwzględniono.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

215	PTEC	Energetyka	5.1.7 Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000 – przypis dolny nr 32	Błędnie przywołany Dziennik Ustaw	W podrozdziale 5.1.7 w przypisie dolnym nr 32 dla ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przywołano publikator: „Tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.” Prawidłowym oznaczeniem publikatora powinno być „Tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.”.	Uwzględniono.
216	PTEC	Energetyka	5.1.7. Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000	Ochrona przyrody	W podrozdziale 5.1.7.3, który stanowi część rozdziału „Indywidualne (obiektywne) formy ochrony przyrody” zostały wymienione korytarze ekologiczne, co jest błędnym zapisem, ponieważ korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w Polsce. W ustawie o ochronie przyrody korytarze ekologiczne zostały zdefiniowane jako obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Również w art. 23 ust. 1 ww. ustawy wskazano, że obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. W ustawie wspomina się również o utrzymaniu korytarzy ekologicznych w kontekście obszarów Natura 2000. Proponuje się zastosowanie odrębnej numeracji (jako rozdziału) dla korytarzy ekologicznych.	Nie uwzględniono. Rozdział zawiera informacje nie tylko o ochronie przyrody, ale także o różnorodności biologicznej, w tym o lasach. Przeredagowano tekst w celu zaakcentowania braku prawnej ochrony korytarzy ekologicznych.
217	PTEC	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszarowe formy ochrony przyrody/Parki Narodowe	Błędnie przywołany skrót ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 5.1.7.1. wskazano „(...) Zgodnie Ustawą o ochronie przyrody (...)”, a powinno być „(...) Zgodnie ustawą o ochronie przyrody (...)” Wynika to z tego, że w podrozdziale 5.1.7 wprowadzono skrót „ustawa o ochronie przyrody”. Ponadto w środku zdania nie pisze się „Ustawa” wielką literą.	Uwzględniono.
218	PTEC	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszarowe formy ochrony przyrody/Parki Narodowe	Błędne określenie źródła mocy obowiązującej zakazów dla parków narodowych	W podrozdziale 5.1.7.1. wskazano „(...) utworzenie parku narodowego następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które określa nazwę parku, obszary wchodzące w jego skład i obszary tworzące otulinę parku oraz ograniczenia i zakazy. (...)”. Ograniczenia i zakazy dla parku narodowego nie wprowadza się w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, ale obowiązują one bezpośrednio z ustawy – art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.	Uwzględniono.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

219	PTEC	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszarowe formy ochrony przyrody/Parki Narodowe – przypis dolny nr 38	Zbędne przywołanie publikatora ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 5.1.7 w przypisie dolnym nr 32 dla ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przywołano już publikator, a w związku z tym zbędne jest jego powtórzenie w przypisie dolnym nr 38.	Uwzględniono.
220	PTEC	Energetyka	5.1.7.3 Korytarze ekologiczne	Ochrona przyrody	W podrozdziale 5.1.7.3, który stanowi część rozdziału „Indywidualne (obiektywne) formy ochrony przyrody” zostały wymienione korytarze ekologiczne, co jest błędnym zapisem, ponieważ korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w Polsce. W ustawie o ochronie przyrody korytarze ekologiczne zostały zdefiniowane jako obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Również w art. 23 ust. 1 ww. ustawy wskazano, że obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. W ustawie wspomina się również o utrzymaniu korytarzy ekologicznych w kontekście obszarów Natura 2000. Proponuje się zastosowanie odrębnej numeracji (jako rozdziału) dla korytarzy ekologicznych.	Nie uwzględniono. Rozdział zawiera informacje nie tylko o ochronie przyrody, ale także o różnorodności biologicznej, w tym o lasach. Przeredagowano tekst w celu zaakcentowania braku prawnej ochrony korytarzy ekologicznych.
221	PTEC	Energetyka	5.1.7.4. Lasy	Ochrona przyrody	W rozdziale warto wspomnieć o tzw. lasach o szczególnych walorach przyrodniczych HCWF wyznaczone zgodnie z wymogami posiadanego certyfikatu FSC (ekosystemy reprezentatywne). Rysunek 5.33. Rozmieszczenie leśnych kompleksów promocyjnych w Polsce (strona 80) jest mało czytelny, słabej jakości (w opracowaniu znajduje się więcej rysunków mało czytelnych, słabej jakości).	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono tekst o lasach. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości – z powyższego względu brak możliwości jej edycji.
222	PTEC	Energetyka	5.1.7.4. Lasy, rysunek 5.31	Nieczytelny opis mapy	Rysunek 5.31. Lesistość województw w Polsce. Obok mapy umieszczono napis lesistość 49,4% i 21,4%. Opis tych wartości nic nie mówi. Można się domyślić, że są to wartości skrajne. Proponuje się usunięcie tych wartości z mapy i umieszczenie odpowiedniego opisu w tekście dokumentu.	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono opis w tekście. Poprawiono opis w legendzie, pozostawiono słupki ze skalą barwną i wartości skrajnymi.
223	PTEC	Energetyka	5.1.7.4. Lasy, rysunek 5.32	Literówki	Rysunek 5.32. Udział lasów ochronnych w Lasach Państwowych w 2022 roku. Literówka: uszkodzone przez przemysł 6,5%; glebogronne 4,5%	Uwzględniono.

224	PTEC	Energetyka	5.1.9 Promieniowanie	Promieniowanie jonizujące	Należy zastąpić język potoczny i niektóre nieprecyzyjne określenia/sformułowania. (M.in. należy usunąć fragment o źródłach promieniotwórczych. Stosowanie źródeł promieniowania jonizującego w przemyśle, medycynie, nauce itd. nie wpływa na poziom tła, gdyż źródła te są wyizolowane od biosfery w całym cyklu życiowym „od kołyski aż po grób”.) Niniejszy fragment: „Promieniowanie jonizujące również może być pochodzenia naturalnego i sztuczne. Naturalne to promieniowanie kosmiczne i pochodzące od radionuklidów występujących w środowisku. Jego poziom jest zróżnicowany w zależności od regionu Polski. Sztuczne pochodzi z działalności człowieka – wynika ze stosowania w medycynie i przemyśle źródeł promieniowania jonizującego, a także z wybuchów jądrowych czy awarii reaktorów jądrowych, które miały miejsce, odkąd w XX wieku człowiek zaczął wykorzystywać energię zawartą w atomach. Wprowadzane w ten sposób do środowiska sztuczne izotopy promieniotwórcze zmieniają naturalne tło promieniowania jonizującego. Na terenie Polski wciąż obecne są w środowisku izotopy promieniotwórcze cezu będące pozostałościami awarii elektrowni atomowych w Czarnobylu (1986) i Fukushima (2011).” Należy zastąpić następującym: Promieniowanie jonizujące jest pochodzenia naturalnego i antropogenicznego. Źródłami promieniowania naturalnego jest promieniowanie kosmiczne oraz ziemskie, pochodzące od radionuklidów znajdujących się w środowisku. Na wysokość promieniowania tła składa się także promieniowanie pochodzące z opadu po próbach jądrowych przeprowadzanych w przeszłości oraz nielicznych ciężkich awarii reaktorów jądrowych z uwolnieniami substancji promieniotwórczych. Jego poziom jest zróżnicowany w zależności od regionu Polski.	Uwzględniono częściowo. Doprecyzowano zapisy. Jednak z uwagi na fakt, że prognoza jest dokumentem podlegającym konsultacjom społecznym niektóre sformułowania wyjaśniające pozostawiono.
225	PTEC	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.35	Niepoprawne przedziały skalowe	Rysunek 5.35. Oczekiwana długość życia kobiet i mężczyzn w latach 2020-2021 Niepoprawnie zostały przyjęte przedziały skalowe na mapie przez co porównanie tych danych jest niemożliwe. Należy ujednolicić przedziały skal dla kobiet i mężczyzn w części wspólnej. Proponuje się przyjęcie jednego koloru z zastosowaniem odcienia narastającej barwy oraz zmniejszenie ilości przedziałów. Warto też usunąć wartości dziesiętne i zaokrąglić przedziały np. do wartości co 5 lat. Powyższe działania zwiększą czytelność przekazu.	Nie uwzględniono. Rysunek pochodzi ze źródła, które wskazano i jest dokładną kopią z oryginału – z powyższego względu brak możliwości jego edycji.
226	PTEC	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.37	Zmiany przedziałów legendy	Rysunek 5.37. Dochody do dyspozycji brutto na mieszkańca w poszczególnych województwach w 2022 roku 64 Należy zmienić przedziały legendy z ciągłego na dyskretne wartości.	Nie uwzględniono. Dla każdego województwa podana

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

						jest konkretna wartość PKB. Zatem rysunek jest jednoznaczny.
227	PTEC	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.39	Niewidoczne przedziały skalowe w legendzie	Rysunek 5.39. Stopa bezrobocia w poszczególnych województwach w 2023 roku niewidoczne przedziały skalowe w legendzie.	Nie uwzględniono. Dla każdego województwa podany jest konkretna wartość procentowa stopy bezrobocia. Zatem rysunek jest jednoznaczny.
228	PTEC	Energetyka	5.1.11.4 Sejsmiczność obszaru Polski	Uwaga ogólna	Brak powołań na literaturę, przy opracowaniu rozdziału powinno się podać z jakich źródeł pochodzą dane informacje, bo raczej nie są one wynikiem własnych badań.	Nie uwzględniono. Podano w rozdziale skąd pochodzą dane (np. Monitoring geodynamiczny Polski) oraz wskazano źródła danych i rysunku.
229	PTEC	Energetyka	5.1.11.4. Sejsmiczność obszaru Polski Akapit pierwszy	Sejsmiczność Polski	Propozycja zmiany zapisu: „Obecnie obszar Polski uznany jest za asejsmiczny”, ponieważ nie występują na nim trzęsienia ziemi związane z ruchami płyt tektonicznych (dyslokacyjne) ani wulkaniczne. Na zapis: „Obecnie obszar Polski uznany jest za o niskiej sejsmiczności naturalnej, ponieważ nie występują na nim trzęsienia ziemi związane z ruchami płyt tektonicznych (dyslokacyjne) ani wulkaniczne.” *Na stronie PIG-PIB dla obszarów asejsmicznych podana jest taka definicja: asejsmiczne – obszary, na których bardzo rzadko są spotykane umiarkowane wstrząsy, zalicza się do nich między innymi: Skandynawię, środkowo-zachodnią Rosję, Saharę, północnowschodnią Kanadę, Grenlandię i Brazylię.	Uwzględniono.
230	PTEC	Energetyka	5.1.11.4. Sejsmiczność obszaru Polski Akapit trzeci	Sejsmiczność Polski	„Notowane są również zjawiska sejsmiczne występujące w rejonie Skierniewice – Łowicz, a także zjawiska powiązane ze zdarzeniami osuwiskowymi w południowej Polsce.” Czy zjawiska sejsmiczne związane z obszarem Skierniewice-Łowicz są związane ze zdarzeniami naturalnymi czy antropogenicznymi? Z kontekstu akapitu wynika, że to zdarzenia antropogeniczne natomiast z kontekstu zdania, że naturalne. Należy dopisać rodzaj lub źródło zdarzenia sejsmicznego. Zapis sugeruje, że znajduje się tam jakieś źródło naturalne np. uskoki lub antropogeniczne np. kopalnia, która generuje trzęsienia ziemi. Sugeruje się usunięcie zdania.	Wyjaśnienie. Bardzo rzadko notowane zjawiska sejsmiczne w rejonie Skierniewice-Łowicz, wg informacji z biuletynów PSG, wymagają zbadania tego obszaru.

231	PTEC	Energetyka	Rozdz. 5, pkt.5.1.11.4., str. 99, 100.	Sejsmiczność obszaru Polski	Strona 100, zdanie pierwsze: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko - Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM) i Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie.” Uwaga: nie zasadne jest ujęcie Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie i przyrównanie do dwóch pozostałych rejonów występowania wstrząsów indukowanych. Odsetek odnotowanych wstrząsów i ich magnituda nie pozwalają na przyjęcie w opracowaniu przybliżenia. Ponadto na stronie 99, w zdaniu czwartym: „Wstrząsy tego rodzaju występują na Górnym Śląsku, w Legnicko-Głogowskim Okręgu Miedziowym oraz w rejonie Bełchatowa.” Wskazano na sejsmiczność indukowaną w rejonie Bełchatowa. Propozycja zapisu: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM).”	Uwzględniono częściowo. Wprowadzono korektę zapisu: "Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM). Rzadziej rejestrowane są wstrząsy (o mniejszej sile) w rejonie Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie."
232	PTEC	Energetyka	Rozdz. 5, tabela 5.9, str. 101	Główne zidentyfikowane problemy jakości środowiska na obszarze Polski	Pozycja - powietrze „Emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego i transportu, w mniejszym stopniu z przemysłu i energetyki.” Uwaga: nie zasadne jest ujęcie w tak szerokim kontekście zapisu dotyczącego przekroczeń emisji branży energetycznej. Proponujemy wykreślenie części zdania „...i energetyki.” Propozycja zapisu: „Emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego i transportu, w mniejszym stopniu z przemysłu.”	Uwzględniono.
233	PTEC	Energetyka	Podrozdział 6.1 Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji KPEiK, Tabela 6.1	Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK. Lp. 16. Działanie 119. Wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej.	W tabeli opisano wpływ na środowisko i ludzi w przypadku odstąpienia od realizacji działań. Dla działania 119 (Lp. 16) nie uwzględniono wpływu na jakość powietrza w Polsce. Proponuje się dodanie zapisu: „zmniejszenie możliwości efektywnego ograniczenia zużycia paliw kopalnych, a przez to ograniczenie redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza”.	Uwzględniono.

234	PTEC	Energetyka	6.4.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność, tabela 6.3	Ocena oddziaływania na środowisko	W Tabeli 6.3. Ocena oddziaływania na różnorodność biologiczną działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK (strona 122) oraz kolejnych tabelach brakuje wyjaśnienia / definicji dla przyjętych rodzajów oddziaływań (np. długoterminowych, średnioterminowych, krótkoterminowych, pośrednich i bezpośrednich), co w konsekwencji może utrudnić lub nawet uniemożliwić weryfikację rzetelności prognozy. Warto zacytować w tym miejscu stosowne odniesienie, np. do literatury branżowej, w którym zdefiniowano ww. rodzaje oddziaływań (np. https://www.epa.ie/publications/monitoring-assessment/assessment/EIAR_Guidelines_2022_Web.pdf).	Nie uwzględniono. W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie określono definicji oddziaływań. Wykonawca prognozy oos tj. IOŚ-PIB przy przypisywaniu kategorii do działań kierował się wieloletnim doświadczeniem i praktyką zespołu eksperckiego oraz rzetelnymi źródłami bibliograficznymi.
235	PTEC	Energetyka	6.4.1 Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność	Niewłaściwe przywołanie ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 6.4.1 wskazano „(...) Rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, Dyrektywy siedliskowej, Dyrektywy ptasiej oraz Ustawy o ochronie przyrody. (...) Powinno być „(...) Rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, Dyrektywy siedliskowej, Dyrektywy ptasiej oraz ustawy o ochronie przyrody. (...)” Wynika to z tego, że w podrozdziale 5.1.7 wprowadzono skrót „ustawa o ochronie przyrody”. Ponadto w środku zdania nie piszę się „Ustawa” wielką literą.	Uwzględniono.
236	PTEC	Energetyka	6.4.1 Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność	Błąd logiczny oraz niewłaściwe rozumienie pojęcia „oceny oddziaływania na środowisko”	W podrozdziale 6.4.1. wskazano „(...) W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko naturalne, wyniki postępowań w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko będą decydować o możliwości i warunkach ich realizacji. Sposoby minimalizacji szkodliwego wpływu na obszary chronione będą proponowane w raportach oddziaływania na środowisko i ujęte w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach. (...). Zauważyć należy, że nie wszystkie przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko będą miały obligatoryjnie przeprowadzoną ocenę oddziaływania na środowisko i dla takich przedsięwzięć, dla których ocena ta nie będzie przeprowadzona, środki minimalizujące wskazuje się w karcie informacyjnej przedsięwzięcia, a nie w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.	Uwzględniono. Przeredagowano zapis w celu poprawy jego czytelności.

237	PTEC	Energetyka	6.4.6 Oddziaływanie na zasoby naturalne, tabela 6.14. Ocena oddziaływania na zasoby naturalne działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, pkt 6	Nieprawidłowe określenie	Propozycja zmiany zapisu: „w związku ze zwiększeniem ryzyka wystąpienia osuwisk i zjawisk erozyjnych w wyniku zmiany stopnia uwilgotnienia* podłoża może być ograniczenie dostępności niektórych zasobów naturalnych (np. piasku, żwiru). Na zapis: „w związku ze zwiększeniem ryzyka wystąpienia osuwisk i zjawisk erozyjnych w wyniku zmiany warunków gruntowo-wodnych uwilgotnienia podłoża może być ograniczenie dostępności niektórych zasobów naturalnych (np. piasku, żwiru). *Zmiana warunków gruntowo-wodnych jest bardziej adekwatna do omawianego zagadnienia.	Uwzględniono.
238	PTEC	Energetyka	Tabela 6.4.; Lp.6; Działania w sektorze leśnym	Biomasa do celów energetycznych	Nie można zgodzić się z twierdzeniem, jakoby z punktu widzenia powszechnej ochrony lasów, dla celów energetycznych preferowane powinno być wykorzystanie innych niż drewno rodzajów dostępnej biomasy (słomy, siana, odpadów z produkcji żywności, osadów). Wskazać bowiem trzeba, że przepisy dyrektywy PE i Rady (UE) z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, również w treści zrewidowanej przez dyrektywę z dnia 18 października 2023 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającą dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (RED III) przewidują, m.in. wobec biomasy z leśnictwa wykorzystywanej do celów energetycznych, spełnienie Kryteriów Zrównoważonego Rozwoju, których celem jest nie tylko ochrona lasów ale również ograniczenie emisji CO₂. Wobec powyższego, biomasa leśna wykorzystywana do celów energetycznych w żadnym zakresie nie posiada postaci drewna pełnowartościowego, tym bardziej pochodzącego z obszarów chronionych i objętych gospodarką zrównoważoną, a tym samym w żadnym zakresie nie wpływa negatywnie na dobrostan lasów. Powyższe ma bezpośrednie przełożenie na przepisy ustawy z dnia 20 lutego 2025 r. o odnawialnych źródłach energii, która określa cechy drewna energetycznego. Biorąc bowiem pod uwagę, że rodzaj biomasy możliwy do wykorzystywania do celów energetycznych w postaci m.in. trocin, wiór zrębki, zrąb, a więc stanowiących zasadniczo surowiec odpadowy nadal stanowi biomasę pochodzenia drzewnego, to całkowite wyeliminowanie tego rodzaju biomasy w energetyce jest działaniem nieuzasadnionym. Podkreślić również należy rolę ww. biomasy w sektorze energetycznym i ciepłowniczym w okresie transformacji dekarbonizacyjnej z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego mając na uwadze fakt, iż zgodnie z rozporządzeniami delegowanymi do dyrektywy 2003/87/WE	Uwzględniono. Uzupełniono analizę oddziaływania w zakresie biomasy leśnej.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					Parlamentu Europejskiego I Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE biomasa z leśnictwa spełniająca Kryteria Zrównoważonego Rozwoju wskazane w RED jest traktowana jako paliwo zeroemisyjne.	
239	PTEC	Energetyka	Rozdz. 6, pkt.6.4.6., str. 167	Oddziaływanie na zasoby naturalne	Zdanie drugie: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia.” Uwaga: Proponujemy rozszerzenie zapisu: „... zgodnie z powiązanymi dokumentami przywołanymi w pkt. 3.3. Propozycja zapisu: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia zgodnie z powiązanymi dokumentami przywołanymi w pkt. 3.3.”	Uwzględniono.
240	PTEC	Energetyka	Rozdz. 6, pkt. 6.4.6. tabela 6.14, str.168	Ocena oddziaływania na zasoby naturalne działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK	Pozycja: lp. 13 Działanie 112. Rozwój infrastruktury wodorowej. „Potencjalne pozytywne: - zwiększenie dostępności zielonego wodoru może przyczynić się do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych (węgla kamiennego, brunatnego, ropy naftowej)” Uwaga: w powyższym tirecie wprowadzić uzupełnienie o słowo – gazu. Propozycja zapisu: „- zwiększenie dostępności zielonego wodoru może przyczynić się do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych (węgla kamiennego, brunatnego, ropy naftowej, gazu).	Nie dotyczy. Działanie112 Rozwój infrastruktury wodorowej zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK. W analogicznych sytuacjach przy wymienianiu paliw kopalnych uzupełniono wykaz o gaz.
241	PTEC	Energetyka	6.4.9. Identyfikacja ryzyka wystąpienia oddziaływania skumulowanego	Ocena oddziaływania na środowisko	W tytule podrozdziału powinno być odniesienie do oddziaływań skumulowanych, a nie oddziaływania skumulowanego (np. https://circabc.europa.eu/ui/group/3b48eff1-b955-423f-9086-0d85ad1c5879/library/a9f8a19a-fba5-440f-abf2-29d3f9ed7a63/details?download=true). Brakuje również definicji oddziaływań skumulowanych i warto chociaż zacytować w tym miejscu stosowne odniesienie, np. do literatury branżowej, w którym zdefiniowano ten typ oddziaływań (np. https://wayback.archiveit.org/12090/20151221014945/http://ec.europa.eu/environment/archives/eia/eia-studies-and-reports/pdf/guidel.pdf).	Uwzględniono częściowo. Skorygowano tytuł podrozdziału 6.4.9 oraz dodano definicję: "Oddziaływania skumulowane - zmiany w środowisku, które wynikają z połączenia wpływu danej inwestycji lub działalności z innymi, przeszłymi, obecnymi lub planowanymi działaniami, które mają podobny wpływ na te same zasoby i/lub przedmioty oddziaływania."

242	PTEC	Energetyka	6.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji KPEiK / podrozdział (bez numeru) Różnorodność biologiczna, rośliny oraz zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność	Ocena oddziaływania na środowisko / Ochrona przyrody	W podrozdziale „Różnorodność biologiczna, rośliny oraz zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność” (bez numeru) napisano: „W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność należy uwzględnić zaproponowane działania minimalizujące:”, ale już dalej w kolejnych punktach zaproponowano nie tylko działania minimalizujące, ale też np. „zabiegi kompensacyjne” (a więc zupełnie inny typ działań). Ponadto część zaproponowanych działań nie wpisuje się w definicję działań minimalizujących, np. przestrzeganie zapisów i warunków pozwoleń na budowę oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podrozdział ten powinien zostać napisany od początku.	Uwzględniono. Przeredagowano podrozdział w celu uporządkowania informacji.
243	PTEC	Energetyka	6.7 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne i krajobraz	Wśród zaproponowanych działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi wymieniono: „Ograniczanie prac budowlanych, wykopów i przekształceń powierzchni ziemi do niezbędnego minimum”. Zwraca się uwagę, że organizacja prac budowlanych wynika z projektu budowlanego, konieczności zapewnienia zaplecza budowy, powierzchni placów składowych, zapewnienia bezpieczeństwa prowadzonych prac budowlanych, przyjętej tej technologii prac, istniejących warunków gruntowo-wodnych itp. Proponuje się zmianę cytowanego zapisu na: „Optymalizowanie zajmowania powierzchni terenu w trakcie wykonywania prac budowlanych, wykopów i przekształceń powierzchni ziemi, w dostosowaniu do możliwości realizacji konkretnego przedsięwzięcia i konkretnego miejsca realizacji projektu”.	Uwzględniono. Dostosowano zapis w prognozie.
244	PTEC	Energetyka	6.7 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą...	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne i krajobraz	Wśród zaproponowanych działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi wymieniono: „składowanie zanieczyszczonych gruntów i gleby w sposób uniemożliwiający przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu”. Z uwagi na fakt, że proces składowania dotyczy składowisk odpadów proponuje się zmianę na: „magazynowanie zanieczyszczonych gruntów i gleby w sposób uniemożliwiający przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu”	Uwzględniono.

245	PTEC	Energetyka	Wnioski, str. 200	Wpływ projektu Krajowego Planu – poprawa bezpieczeństwa energetycznego	„Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego ...” „Ogólnie można spodziewać się pozytywnego oddziaływania KPEiK na ludzi dzięki poprawie ... bezpieczeństwa energetycznego” „Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego ...” Realizacja projektu w brzmieniu z listopada 2024 r. może znacząco nie wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju, a to ze względu na przyjęte w dokumencie nierealne terminy zakończenia produkcji energii w elektrowniach spalających węgiel w zestawieniu z terminem ich zastąpienia przez elektrownie jądrowe/a.	Uwzględniono. Skorygowano zapisy: "Ogólnie można spodziewać się pozytywnego oddziaływania KPEiK na ludzi dzięki poprawie jakości powietrza." "Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie dostępności transportowej oraz zapewni większy dostęp do paliw alternatywnych. Należy zaznaczyć, że bezpieczeństwo energetyczne jest opisane w aKPEiK nie tylko z perspektywy sektora wytwarzania energii elektrycznej, lecz również bezpieczeństwa surowcowego, redukcji zależności importowej, dywersyfikacji kierunków dostaw, pewności i stabilności dostaw paliw i energii (w tym ciepłej). Prognozowana struktura mocy energii elektrycznej (w tym udział mocy węglowych) była oceniana przez PSE S.A., potwierdzając parametry wystarczalności mocy w perspektywie do 2040 r.
246	PTEC	Energetyka	Wnioski, str. 200	Ochrona zasobów naturalnych	„Do głównych celów KPEiK należy odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia.” Ograniczenie wydobycia węgla brunatnego w przypadku złóż aktualnie eksploatowanych nie służy racjonalnemu gospodarowaniu zasobami złóż. Odstąpienie od eksploatacji już udostępnionych pokładów węgla i ich zazwałowanie nadkładem lub zalanie wodą powoduje trudne do odwrócenia skutki i może uniemożliwić ich późniejsze wykorzystanie przez następne pokolenia.	Uwzględniono częściowo. Przeredagowano zapis w celu podkreślenia problematyki postępowania z obecnie eksploatowanymi złożami i ryzykiem ich całkowitego utracenia w wyniku zawieszenia procesu eksploatacji tych zasobów naturalnych.
247	UN Global Compact Network Poland	NGO	Rozdział 3.3, tabela 3.2	Dokument strategiczny 17 - Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza.	Biorąc pod uwagę, że Cel 1.4.1 to „Poprawa jakości powietrza”, uznanie stopnia powiązania „Krajowego programu ograniczania zanieczyszczenia powietrza” z KPEiK jako „niski” jest zaskakujące. Ta błędna naszym zdaniem klasyfikacja mogła skutkować powierzchownym potraktowaniem zmian jakości powietrza w dalszej części OOŚ (w związku z zawężeniem zakresu Prognozy do analizy zgodności celów o średnim lub wysokim stopniu powiązania z KPEiK, jak podano pod tabelą 3.2).	Uwzględniono. Zmieniono stopień powiązania na "średni". Wyjaśnienie. KPEiK koncentruje się na redukcji emisji gazów cieplarnianych, natomiast KPOZP na redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza.

248	UN Global Compact Network Poland	NGO	Rozdział 4.4, Ocena wpływu realizacji KPEiK na środowisko.	Charakter badania.	Zawężenie charakteru badania do analiz jakościowych i nieuwzględnienie (tam, gdzie to możliwe) ocen ilościowych obniża jakość oceny. Tam, gdzie to możliwe (np. przy ocenie korzyści dla zdrowia wynikających z redukcji emisji PM2.5 i NO2 na zdrowie), ocena powinna być ilościowa.	Nie uwzględniono. W Prognozie oceniano działania wskazane w projekcie KPEiK i ich wpływ na środowisko. Opis większości z nich na charakter jakościowy, a nie ilościowy. Ponadto wiele działań to instrumenty finansowe, dofinansowania czy działania organizacyjne. Brak podstaw do ich rzetelnej oceny ilościowej. W KPEiK wskazano prognozowaną wielkość redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza na poziomie krajowym. W przypadku wpływu na zdrowie, analiza taka znalazła się w KPEiK i też odnosi się do skali kraju.
249	UN Global Compact Network Poland	NGO	Rozdział 5.1.2 Jakość powietrza.	5.1.2.1 Zanieczyszczenia PM2.5.	Poza przedstawieniem danych o stężeniu PM2.5 i porównaniu ich z obecnymi poziomami dopuszczalnymi, analiza powinna przedstawić wielkość skutków zdrowotnych zanieczyszczenia. Można do tego wykorzystać oceny międzynarodowe (np. EEA https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/harm-tohuman-health-from-air-pollution-2024 , 34700 zgonów w 2022 r. przypisanych narażeniu przekraczającym wytyczne WHO), lub opracowania IOŚ.	Nie uwzględniono. Rozdział 5.1.2 opisuje aktualny stan jakości powietrza w Polsce (zgodnie z wymaganiami ustawy ooś), który odniesiony został do obowiązujących standardów. Skutki zdrowotne przedstawiono w aKPEiK (załącznik 1, rozdział 6.4.5).
250	UN Global Compact Network Poland	NGO	Rozdział 5.1.2 Jakość powietrza.	5.1.2.3 Zanieczyszczenia NO2.	Poza przedstawieniem danych o stężeniu NO2 i porównaniu ich z obecnymi poziomami dopuszczalnymi, analiza powinna przedstawić wielkość skutków zdrowotnych zanieczyszczenia. Można do tego wykorzystać oceny międzynarodowe (np. EEA https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/harm-tohuman-health-from-air-pollution-2024 , 3100 zgonów w 2022 r. przypisanych narażeniu przekraczającym wytyczne WHO), lub opracowania IOŚ.	Nie uwzględniono. Rozdział 5.1.2 opisuje aktualny stan jakości powietrza w Polsce (zgodnie z wymaganiami ustawy ooś), który odniesiony został do obowiązujących standardów.
251	UN Global Compact Network Poland	NGO	Rozdział 5.1.2 Jakość powietrza.	Opis przekroczeń wartości dopuszczalnych.	Mając na uwadze znaczne obniżenie poziomów dopuszczalnych w Dyrektywie 2024/2881 o powietrzu atmosferycznym i czystszej powietrzu dla Europy, którą Polska powinna przyjąć przed końcem 2026 r., analiza mogłaby odnieść się również do nich, wskazując na konieczność dalszego zmniejszania stężeń zanieczyszczeń dla spełnienia ostrzejszych norm, które będą prawnie obowiązywały od 2030 r.	Nie uwzględniono. Rozdział 5.1.2 opisuje aktualny stan jakości powietrza w Polsce (zgodnie z wymaganiami ustawy ooś), który odniesiony został do obowiązujących standardów.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

252	UN Global Compact Network Poland	NGO	5.1.3.2. oraz 5.1.3.3.	Brak jednoznacznego rozróżnienia między wodami powierzchniowymi a podziemnymi.	W Prognozie brakuje konsekwentnego rozróżnienia między wodami powierzchniowymi a podziemnymi, co wprowadza nieścisłości i utrudnia rzetelną analizę zasobów wodnych. Propozycja: Zaleca się wyraźne rozdzielenie tych kategorii, zgodnie z obowiązującymi standardami hydrogeologicznymi, aby zapewnić przejrzystość i dokładność opracowania.	Uwzględniono częściowo. Przeredagowano analizę stanu zasobów wodnych w celu podziału na wody powierzchniowe i podziemne.
253	UN Global Compact Network Poland	NGO	5.1.3 Zasoby wodne oraz zagadnienia gospodarki wodnej.	Brak spójnego ujęcia ilościowego zasobów wodnych.	Dane w Prognozie są przedstawione fragmentarycznie i niespójnie, brakuje jednolitych metod ich prezentacji oraz odniesienia do źródeł. Propozycja: Zaleca się ujednolicenie metodologii i przedstawienie danych w kontekście hydrologicznym.	Uwzględniono częściowo. Przeredagowano analizę stanu zasobów wodnych, uzupełniono źródła danych.
254	UN Global Compact Network Poland	NGO	5.1.3 Zasoby wodne oraz zagadnienia gospodarki wodnej.	Wyrywkowe przedstawienie problemów jakości wód.	W Prognozie podano pojedyncze dane dotyczące jakości wód podziemnych, ale brakuje analizy długoterminowych zmian. Propozycja: Zaleca się przedstawienie pełnego obrazu jakości wód, ich zagrożeń oraz trendów zmian.	Uwzględniono.
255	UN Global Compact Network Poland	NGO	5.1.3.3 Wody podziemne.	Niespójność w podziale i klasyfikacji zasobów wód podziemnych.	Prognoza nie stosuje standardowej klasyfikacji zasobów wód podziemnych (np. statyczne, dynamiczne, eksploatacyjne). Propozycja: Wprowadzenie tej klasyfikacji poprawiłoby czytelność i wartość merytoryczną dokumentu.	Uwzględniono.
256	UN Global Compact Network Poland	NGO	5.1.3.3 Wody podziemne.	Pominięcie długofalowej oceny wpływu zmian klimatu na wody podziemne.	W Prognozie wpływ zmian klimatu na wody podziemne został potraktowany marginalnie. Propozycja: Zaleca się dodanie długoterminowej analizy zasilania wód podziemnych oraz scenariuszy dotyczących ich odnawialności.	Nie uwzględniono. Rozdział 5.1.3.3. opisuje aktualny stan wód podziemnych. Przedmiotem prognozy jest ocena oddziaływania projektu dokumentu KPEiK na środowisko, a nie zmian klimatu na środowisko, w tym zasoby wód podziemnych.
257	UN Global Compact Network Poland	NGO	5.1.3.3 Wody podziemne.	Niewystarczająca analiza wpływu gospodarki na zasoby wód podziemnych.	Brak szczegółowej analizy wpływu sektorów gospodarki (przemysł, rolnictwo, Energetyka) na zasoby wód podziemnych. Propozycja: Zaleca się uwzględnienie wpływu poboru wody przez te sektory oraz ich zapotrzebowania na zasoby wodne.	Nie uwzględniono. Rozdział 5.1.3.3. opisuje aktualny stan wód podziemnych. Przedmiotem prognozy jest ocena oddziaływania projektu dokumentu KPEiK na środowisko, a nie wybranych sektorów gospodarki na środowisko, w tym zasoby wód podziemnych.
258	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność.	Tab. 6.3, poz. 16, Wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej.	W tej poz. tabeli jako „potencjalne oddziaływanie na różnorodność biologiczną” wskazano jako jeden z punktów: „- potencjalna wycinka drzewostanów w przypadku kolizji...”. To nie jest „potencjalna wycinka”, tylko wycinka niezbędna (w przypadku wyboru tej lokalizacji, całkowicie zresztą błędnego) zaplanowana znacznie dawniej niż tworzone niniejszą „Prognozę oddziaływania...”. Taka wzmianka posiada znikomą wartość, jeżeli nie poda się przybliżenia ilościowego skali tego oddziaływania. W tym wypadku	Uwzględniono. Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					jest ono dobrze znane i bardzo duże, już wycięto co najmniej 40 ha (prawdopodobnie znacznie więcej) lasu sosnowego o unikatowej wartości rekreacyjnej i krajobrazowej, a całkowitą powierzchnię trwałego wylesienia planuje się na 335 ha, czyli że jest to bardzo znaczący ubytek aktywnej biosfery. Wycinanie lasu samo w sobie jest jednym ze źródeł emisji cieplarnianych.	
259	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 130	Cytat: „Realizacja przewidzianych w KPEiK działań będzie wpływać na ludzi, szczególnie na ich jakość życia, a pośrednio na zdrowie.”	Propozycja: Realizacja działań przewidzianych w KPEiK działań bezpośrednio będzie wpływać na ludzi na jakość ich życia oraz zdrowie. Uzasadnienie: Jakość powietrza ma bezpośredni wpływ na zdrowie, ponieważ zanieczyszczenia powietrza mogą wpływać na różne układy w organizmach ludzkich. Długotrwała ekspozycja na złą jakości powietrze może prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych w zakresie m.in. układu oddechowego, sercowo-naczyniowego, nerwowego itd.	Nie uwzględniono. Realizacja działań wskazanych w KPEiK wpływa na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, dopiero obniżenie stężeń wpływa na zdrowie ludzi. To jest wpływ pośredni.
260	UN Global Compact Network Poland	NGO	Rozdział 6.4.2 Oddziaływanie na ludzi, Str. 130	Pierwszy paragraf rozdziału.	W pierwszym paragrafie rozdziału, opis skutków oddziaływania czynników środowiskowych jest ograniczony do ich percepcji, a zwłaszcza do postrzegania zmian w środowisku. Pominęte są (najczęściej najważniejsze) skutki długotrwałego narażenia, np. na zanieczyszczenia powietrza lub hałas. Mogą one być nieodczuwalne bezpośrednio (lub ignorowane) przez ludzi, lecz mimo to wywołują poważne choroby i skracają życie. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza powinno obniżyć długotrwałe narażenie populacji na zanieczyszczenia i przyczynić się do poprawy zdrowia.	Uwzględniono. Dodano opis wpływu długotrwałego narażenia na czynniki szkodliwe (zanieczyszczenie powietrza, hałas).
261	UN Global Compact Network Poland	NGO	Rozdział 6.4.2	Oddziaływania pozytywne pozostałych grup działań.	Większość wymienionych skutków to zyski ekonomiczne ludzi. Analiza nie odpowiada na Pytanie Badawcze #4 („Czy proponowane w KPEiK cele i działania wpłyną na zdrowie i jakość życia ludzi?”, Rozdział 4.3, str. 22). Jedynie w przypadku wprowadzenia stref czystego transportu jest mowa o ograniczeniu uciążliwości akustycznej dróg i zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza. Oszacowanie korzyści zdrowotnych redukcji zanieczyszczenia powietrza byłoby ważnym elementem oceny.	Nie uwzględniono. Szczegółowa analiza wpływu na zdrowie została przeprowadzona w KPEiK. W Prognozie wskazano, które z działań pośrednio będą przyczyniać się do poprawy zdrowia ludzi (np. Tabela 6.6).
262	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 132	Pośrednie pozytywne oddziaływanie będzie związane ze wsparciem termomodernizacji budynków, co w dłuższej perspektywie przełoży się na zmniejszenie kosztów ich eksploatacji.	Propozycja - Bezpośrednie pozytywne oddziaływanie będzie związane ze wsparciem termomodernizacji budynków, co stosunkowo krótkiej perspektywie przełoży się na zmniejszenie kosztów ich eksploatacji. Uzasadnienie: Prace mające na celu podniesienie efektywności energetycznej budynków bezpośrednio (w krótkiej perspektywie) zmniejszają koszty ich użytkowania poprzez zmniejszenie popytu na energię (nośniki energii).	Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i dalszych) z całej Prognozy oś usunięte skutki ekonomiczne realizacji KPEiK.

263	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 132	Wybrane działania o charakterze regulacyjnym i organizacyjnym mogą powodować również oddziaływania na ludzi.	Wybrane działania o charakterze regulacyjnym i organizacyjnym mogą powodować również nie do końca przewidywalne skutki ekonomiczne dla ludzi. Uzasadnienie: Nie do końca wiadomo, dlaczego autorzy w OOŚ poruszają wątki ekonomiczne, które powinny się znaleźć w OSR.	Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i dalszych) z całej Prognozy ooś zostały usunięte skutki ekonomiczne realizacji KPEiK.
264	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 132	Aspekty ekonomiczne w prognozie ooś.	Dot. fragmentu „W raporcie dotyczącym rynku CO2 z sierpnia 2024 roku wskazano na istotne zagrożenia wynikające z implementacji wymagań dyrektywy EPBD. Dotyczy to przede wszystkim konieczności poniesienia kosztów renowacji, które w przypadku starych budynków szacowane są na 15-100 tys. euro. W Polsce ponad 77% mieszkań wybudowanych zostało przed 2003 rokiem, i to one w pierwszej kolejności wymagają przystosowania do wymogów dyrektywy EPBD. Wymagania stawiane przez tę dyrektywę, w połączeniu z koniecznością odejścia od ogrzewania paliwami kopalnymi i zastąpienia ich przez różne formy ogrzewania elektrycznego (np. pompy ciepła), spowodują znaczące koszty dla właścicieli nieruchomości, a także podniosą koszt nowego budownictwa. Przykładem wzrostu kosztów budowy nowych budynków może być różnica ceny zakupu okien dwuszybowych i trzyszybowych, która sięga, w zależności od wybranej technologii (np. plastik, drewno, aluminium), 2040%. Jednak należy zwrócić uwagę, że okna trzyszybowe przyczyniają się do poprawy komfortu cieplnego w pomieszczeniach oraz do oszczędności związanych z niższymi kosztami ogrzewania w zimie i chłodzenia w lecie” Usunąć wymieniony obok fragment. Uzasadnienie: OOŚ powinna zwracać uwagę na aspekty środowiskowe a nie ekonomiczne. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z sektora budynkowego niesie za sobą jednoznacznie pozytywne efekty środowiskowe oraz zdrowotne dla ludzi. Do tego źródła i ich cytowanie w naszej ocenie nie odzwierciedlają wszystkich aspektów związanych z Dyrektywą Budynkową.	Stosownie do uwzględnionej zmiany (uwaga 9 i dalszych) z całej Prognozy ooś zostały usunięte skutki ekonomiczne realizacji KPEiK. Opis zmieniono: „W raporcie dotyczącym rynku CO2 z sierpnia 2024 roku wskazano na istotne zagrożenia wynikające z implementacji wymagań dyrektywy EPBD. Dotyczy to przede wszystkim konieczności przeprowadzenia renowacji budynków. W Polsce ponad 77% mieszkań wybudowanych zostało przed 2003 rokiem, i to one w pierwszej kolejności wymagają przystosowania do wymogów dyrektywy EPBD. Wymagania stawiane przez tę dyrektywę, w połączeniu z koniecznością odejścia od ogrzewania paliwami kopalnymi i zastąpienia ich przez różne formy ogrzewania elektrycznego (np. pompy ciepła), wymagają przeprowadzenia gruntownego remontu wielu budynków, w tym wymiany instalacji, wymiany okien, docieplenia przegród budowlanych i dachu. Proces ten będzie stanowić istotną uciążliwość dla mieszkańców budynków poddawanych renowacjom, a zważywszy na ilość budynków wymagających przeprowadzenia takiej prac, dotyczy to większości mieszkańców Polski.”

265	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Str. 138, Tabela 6.6., pozycja 1.	Cytat: „- możliwy wpływ na poprawę zdrowia ludzi dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza (np. dzięki poprawie efektywności energetycznej budynków)”. Propozycja: „- bezpośredni wpływ na poprawę zdrowia ludzi ...” Uzasadnienie: jak wskazywano powyżej poprawa jakości powietrza bezpośrednio przekłada się na poprawę zdrowia.	Nie uwzględniono. Realizacja działań wskazanych w KPEiK wpływa na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, dopiero obniżenie stężeń wpływa na zdrowie ludzi. To jest wpływ pośredni. W prognozie dodano wyjaśnienie oddziaływania bezpośredniego i pośredniego.
266	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze, Strona 150	Wstęp nt. jakości powietrza w Polsce. Warto dodać, że jakość powietrza w Polsce wciąż jest jednym z większych wyzwań w sferze zdrowotnej, zwłaszcza w porównaniu do wielu krajów Europy. Polska zmagą się z jednym z najwyższych poziomów zanieczyszczenia powietrza na Starym Kontynencie.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie określa się rankingu stanu jakości powietrza w odniesieniu do innych państw, tylko opisuje stan aktualny, co zostało zrobione i przytoczone we wstępie do rozdziału poświęconego oddziaływaniom (jest to wniosek z opisu stanu aktualnego zamieszczonego w rozdziale 5.1.2.). Następnie oceniono jak działania wskazane w KPEiK wpływać będą na ludzi (w tym ich zdrowie). Wymagania takie postawił również w zakresie prognozy Główny Inspektor Sanitarny i wydał pozytywną opinię dot. przedmiotowej Prognozy.
267	UN Global Compact Network Poland	NGO	Rozdział 6.4.4 Oddziaływanie na powietrze.	Wpływ redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza na jakość powietrza i zdrowia. OOS nie przedstawia żadnej oceny stopnia zmniejszenia narażenia populacji na PM2.5 i NO2, wynikające z planowanych redukcji emisji zanieczyszczeń oraz związanym z nim polepszeniem stanu zdrowia populacji (np. spadkami umieralności). W rozdz. 6.4.4. mowa jest wyłącznie o emisjach. Oddziaływanie na ludzi zależy tylko pośrednio od emisji, a bezpośrednio od stężenia zanieczyszczeń w powietrzu w różnych lokalizacjach. Brak takiej oceny jest szczególnie rażący w kontekście Pytania Badawczego #4 („Czy proponowane w KPEiK cele i działania wpłyną na zdrowie i jakość życia ludzi?”). Ważnym elementem oceny byłoby określenie wkładu poszczególnych działań do redukcji narażenia ludności. W dodatku, całe podejście do dopuszczalnych wartości stężeń wkrótce (2030 r.) ulegnie zmianie, ponieważ odpowiednie normy zostały znacząco zaostrzone przez Unię Europejską (Dyrektywa 2024/2881 z dn. 23.10.2024 r.).	Nie uwzględniono. W Prognozie oceniano działania wskazane w projekcie KPEiK i ich wpływ na środowisko, w tym jakość powietrza. Opis większości z nich na charakter ogólny i nie określa ich szczegółowej lokalizacji. Ponadto wiele działań to instrumenty finansowe, dofinansowania czy działania organizacyjne. W KPEiK wskazano prognozowaną wielkość redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, ale dotyczy ona skali całej Polski, bez wskazania jej przestrzennej zmienności. Uniemożliwia to ocenę wpływu ograniczenia emisji na wysokość stężeń, a tym samym redukcji narażenia ludności.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

						W przypadku wpływu na zdrowie, analiza tak znalazła się w KPEiK i też odnosi się do skali kraju.
268	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze, Strona 150	Cytat: „Poza wprowadzeniem OZE (których pozytywne oddziaływanie przedstawiono w ocenie pozostałych grup działań), do ograniczenia zużycia paliw kopalnych przyczyniać się będzie wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej, co skutkuje pozytywnym wpływem na stan jakości powietrza, ponieważ obniża ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza.”	Propozycja: Poza wprowadzeniem OZE (których pozytywne oddziaływanie przedstawiono w ocenie pozostałych grup działań), do ograniczenia zużycia paliw kopalnych przyczyniać się będzie wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej. W efekcie zmniejszona zostanie emisyjność sektora elektroenergetycznego. Uzasadnienie: Nie podano źródła stwierdzenia odnośnie do skali ograniczenia zanieczyszczenia powietrza w wyniku wprowadzenia wielkoskalowej energetyki. Ponadto w kontekście energetyki bezpieczniej jest mówić o zmniejszeniu emisyjności sektora.	Uwzględniono.
269	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze, Strona 151, Oddziaływania pozytywne pozostałych grup działań	Cytat: „Powinny one pośrednio przyczyniać się do poprawy stanu jakości powietrza, ponieważ umożliwiają pozyskanie dofinansowania modernizacji prowadzących do poprawy efektywności energetycznej budynków oraz niskoemisyjną produkcję energii i ciepła, również w sektorze komunalno-bytowym.”	Propozycja: W dużej mierze powinny one bezpośrednio przyczyniać się do poprawy stanu jakości powietrza.... Uzasadnienie: Dotacje/środki bezzwrotne w większości polegają na finansowaniu inwestycji służących poprawie m.in. efektywności energetycznej budynków, procesów produkcyjnych etc. Wspomniane inwestycje muszą być ukończone w określonym czasie i wpisywać się w zasady poszczególnych programów wsparcia. Nastawione są więc na realizację w krótkim horyzoncie czasowym a ich efekt ekologiczny jest stosunkowo duży (bieżący i planowany).	Nie uwzględniono. Samo umożliwienie pozyskania finansowania lub dofinansowania przedsięwzięć związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń nie powoduje obniżenia emisji zatem oddziaływania ma charakter pośredni.
270	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze	Tab. 6.10, poz. 6.	W tej pozycji tabeli mowa jest o rozwoju śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym. Podano pozytywne oddziaływanie w postaci ograniczenia emisyjności. Jeżeli to stwierdzenie jest prawdziwe (co jest wątpliwe, ponieważ nie uwzględnia emisji przy dowozach towarów do i ze szlaku rzeczno oraz związanych z przeładunkiem) to sam rozwój śródlądowych dróg wodnych (działanie 48) wnosi wieloaspektowe szkodliwe skutki dla środowiska i jest koncepcją przestarzałą. Działanie 48 powinno zdecydowanie być usunięte z KPEiK.	Nie dotyczy. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

271	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze	Tab. 6.10, poz. 16.	Jako pozytywne oddziaływanie podano tu „ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w wyniku ograniczenia zużycia paliw kopalnych”. Powyższe stwierdzenie należy zastąpić przez: „przyspieszenie dekarbonizacji energetyki”.	Nie uwzględniono. Tabela ta identyfikuje potencjalne oddziaływania na powietrze. Ograniczenie zużycia paliw kopalnych przyczynia się nie tylko do ograniczenia emisji CO ₂ , ale również do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza (np. pyłu, NO _x , SO _x).
272	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz	Tab. 6.12, poz. 16, Wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej.	W tej poz. tabeli jako „potencjalne negatywne” oddziaływanie na powierzchnię ziemi wskazano jako jeden z punktów: „- wycinka drzewostanów pod budowę infrastruktury”. 1.To nie jest oddziaływanie potencjalnie negatywne, tylko trwała i bardzo znacząca utrata terenów o unikatowej wartości rekreacyjnej i krajobrazowej. 2.Taka wzmianka posiada znikomą wartość, jeżeli nie poda się przybliżenia ilościowego skali tego oddziaływania. W tym wypadku jest ono dobrze znane i bardzo duże, całkowitą powierzchnię trwałego wylesienia planuje się na 335 ha, czyli że będzie to bardzo znaczący ubytek terenu atrakcyjnego krajobrazowo i rekreacyjnie.	Uwzględniono. Uzupełniono analizy wpływu projektu dokumentu na środowisko.
273	UN Global Compact Network Poland	NGO	6.4.8. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki.	Cytat: „Realizacja zaproponowanych w KPEiK działań o charakterze regulacyjnym, organizacyjnym oraz finansowym powodować będzie pozytywne i negatywne oddziaływania na dobra materialne. Pozytywny wpływ wynikać będzie z możliwości pozyskania środków finansowych na termomodernizację budynków, czego konsekwencją zapewne będzie wzrost wartości nieruchomości.”	Propozycja: Realizacja zaproponowanych w KPEiK działań o charakterze regulacyjnym, organizacyjnym oraz finansowym powodować będzie pozytywne i negatywne oddziaływania na dobra materialne. Pozytywny wpływ wynikać będzie z możliwości pozyskania środków finansowych na termomodernizację budynków, czego konsekwencją będzie poprawa ich charakterystyki energetycznej. Uzasadnienie: OOŚ nie jest oceną zasadności ekonomicznej działań zawartych w KPEiK.	Uwzględniono.

274	UN Global Compact Network Poland	NGO	8. Wnioski i rekomendacje, Str. 199	Cytat: „W Polsce obserwowana jest stała poprawa jakości powietrza. W 2023 roku odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu dobowego dla pyłu zawieszonego PM10 (w województwie dolnośląskim i małopolskim). Nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM2,5. Nadal notowane są przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu, ale wyraźnie spadła wysokość stężeń. Przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego dla NO2 notowane są w czterech miastach: Warszawie, Krakowie, Katowicach i we Wrocławiu.”	Uwaga: Brak kontekstu. Jak wspomniano wcześniej w Polsce nadal borykamy się ze stosunkową niską jakością powietrza na tle Europy. Pomimo poprawy sytuacji warto wspomnieć o dużych wyzwaniach w tym wymiarze.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie określa się rankingu stanu jakości powietrza w odniesieniu do innych państw, tylko opisuje stan aktualny, co zostało zrobione i przytoczony fragment jest wnioskiem z opisu stanu aktualnego zamieszczonego w rozdziale 5.1.2.
275	UN Global Compact Network Poland	NGO	Prognoza Str. 20 tabela	Ocena stopnia powiązania Dokumentu strategicznego nr 18 Długoterminowa strategia renowacji budynków – niski.	aKPEiK i DSRB a właściwie jej nowa, lepsza wersja, czyli Krajowy Plan Renowacji Budynków (2026) są bardzo silnie powiązane. Dla przypomnienia w KPEiK czytamy: „W całej UE budynki odpowiadają za ok. 40% zużywanej energii oraz 36% bezpośrednich i pośrednich emisji GC związanych z energią, przy czym ogrzewanie, chłodzenie i ciepła woda użytkowa odpowiadają za 80% energii zużywanej przez gospodarstwa domowe.” Efektywna dekarbonizacja sektora budynkowego ma kluczowe znaczenie w osiągnięciu celów klimatycznych.	Uwzględniono. Zmieniono stopień powiązania na "wysoki".

276	UN Global Compact Network Poland	NGO	Strona 29	Pytania badawcze: W Prognozie określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne elementy środowiska zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ, w tym: – oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, – czas trwania oddziaływań: krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, – trwałość: stałe, chwilowe, – trwałość skutków: odwracalne, nieodwracalne, – zasięg: lokalne, ponadlokalne, – prawdopodobieństwo: prawdopodobne, niepewne – pozytywne i negatywne, – kumulację oddziaływań.	Brak jakiegokolwiek próby opisu znaczących oddziaływań, ich czasu trwania etc. Rodzi to szereg uzasadnionych wątpliwości na etapie dalszej analizy oddziaływań na poszczególne elementy środowiska.	Uwzględniono częściowo. (12, 49, 276) Zgodnie z opisem zamieszczonym w tym miejscu w Prognozie: "Ustawa nie definiuje, w jaki sposób powinno się te pojęcia rozumieć, zatem w celu przygotowania prognozy autorzy kierowali się zasobami wiedzy związanymi z opracowywaniem prognoz i raportów dla celów procedury oddziaływania na środowisko, doświadczeniem, a także literaturą w tym zakresie." Dodano informację: "Wskazując znaczące oddziaływania kierowano się klasyfikacją przedsięwzięć przedstawioną w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.)."
277	UN Global Compact Network Poland	NGO	Strona 113. Długoterminowa strategia renowacji budynków – DSRB	DSRB stanowi mapę drogową renowacji zasobów budowlanych w Polsce w perspektywie krótko- i długoterminowej. Głównym celem realizacji strategii jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej i niskoemisyjności budynków. W pierwszej kolejności ma być przeprowadzana płytka termomodernizacja, związana z maksymalizacją efektu ekonomicznego (wymiana wysokoemisyjnego źródła ciepła na urządzenie niskoemisyjne), a następnie głęboka	DSRB stanowi mapę drogową renowacji zasobów budowlanych w Polsce w perspektywie krótko- i długoterminowej. Głównym celem realizacji strategii jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej i niskoemisyjności budynków. W pierwszej kolejności ma być przeprowadzana płytka termomodernizacja, związana z maksymalizacją efektu ekonomicznego (obejmująca dodatkowe działania, takie jak ocieplenie budynku, wymiana okien, czy montaż OZE). Uzasadnienie: DSRB jest ciągle opracowywana bez jednoznacznych rekomendacji odnośnie do kolejności podejmowanych działań. Nie jest więc uzasadnionym ich umieszczanie w dokumencie OOŚ.	Uwzględniono. Zredagowano w następujący sposób: DSRB stanowi mapę drogową renowacji zasobów budowlanych w Polsce w perspektywie krótko- i długoterminowej. Głównym celem realizacji strategii jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej i niskoemisyjności budynków.

				termomodernizacja, związana z maksymalizacją efektu energetycznego (obejmująca dodatkowe działania, takie jak ocieplenie budynku, wymiana okien, czy montaż OZE).		
278	UN Global Compact Network Poland	NGO	Tabela 6.11 Instrumenty finansowe, strona 155 i analogicznie Tabela 6.13, 6.15	Fragment dotyczący Instrumentów finansowych.	Propozycja: Czas trwania: długoterminowe; Rodzaj oddziaływania: bezpośrednie. Uzasadnienie: jak wyżej.	Nie uwzględniono. Samo umożliwienie pozyskania finansowania lub dofinansowania przedsięwzięć nie powoduje obniżenia emisji, a zatem oddziaływanie ma charakter pośredni.
279	UN Global Compact Network Poland	NGO	Tabela 6.17 Poz.1	Cytat: „Zaplanowane działania mają na celu m.in. zmniejszenie zużycia paliw kopalnych w sektorze energetycznym, przemyśle, budownictwie, transporcie, ograniczenie emisyjności pojazdów, wzrost wykorzystania OZE, poprawę efektywności energetycznej, przez co będą przyczyniały się pośrednio do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i mogą mieć pozytywny wpływ na klimat. W przypadku części działań o charakterze regulacyjnym nie identyfikuje się możliwych oddziaływań na klimat.”	Propozycja: Zaplanowane działania mają na celu m.in. zmniejszenie zużycia paliw kopalnych w sektorze energetycznym, przemyśle, budownictwie, transporcie, ograniczenie emisyjności pojazdów, wzrost wykorzystania OZE, poprawę efektywności energetycznej, przez co będą przyczyniały się bezpośrednio do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i mogą mieć pozytywny wpływ na klimat. Propozycja: zmiana rodzaju oddziaływania na bezpośredni. Uzasadnienie: Regulacje i cele Dyrektyw określają ramy czasowe ich transformacji oraz konkretne cele redukcji emisji gazów cieplarnianych.	Nie uwzględniono. W wyniku realizacji działań o charakterze regulacyjnym powstaną uregulowania prawne. Powstanie uregulowań nie wiąże się bezpośrednio z redukcją emisji GHG. Dopiero realizacja postanowień tych regulacji może mieć taki efekt, stąd wskazano, że działania o charakterze regulacyjnym będą przyczyniały się pośrednio do ograniczenia emisji GHG.

280	UN Global Compact Network Poland	NGO	Tabela 6.17 Poz.3	Cytat: „Proponowane instrumenty finansowe mają doprowadzić m.in. do przyspieszenia dekarbonizacji w ciepłownictwie systemowym i indywidualnym, wdrażania rozwiązań w zakresie czystej energii, opartych na OZE i efektywnych energetycznie. co powinno przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat.”	Propozycja: Proponowane instrumenty finansowe mają doprowadzić m.in. do przyspieszenia dekarbonizacji w ciepłownictwie systemowym i indywidualnym, sektorze budynkowym, wdrażania rozwiązań w zakresie czystej energii, opartych na OZE i efektywnych energetycznie, co powinno przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat. Propozycja: Rodzaj wpływu – bezpośredni. Uzasadnienie: Argumentacja analogiczna do wcześniej przedstawionej.	Uwzględniono częściowo. Zapis zrehabilitowano w następujący sposób, uwzględniając aktualizację działań aKPEiK: "Proponowane instrumenty finansowe mają doprowadzić m.in. do modernizacji krajowego systemu energetycznego, poprawy efektywności energetycznej, rozwoju OZE (wiatru na morzu, małych instalacji OZE – biogazowych, biometanowych oraz wodnych, geotermii), przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności systemu energetycznego przez uwzględnienie technologii magazynowania energii; przyspieszenia dekarbonizacji w ciepłownictwie systemowym i indywidualnym w kierunku elektryfikacji i integracji z siecią elektroenergetyczną, wdrażania rozwiązań w zakresie czystej energii i efektywnych energetycznie, opartych na OZE(wielkoskalowe pompy ciepła, wielkoskalowe kotły elektrodowe, magazyny ciepła dużej pojemności, kolektory słoneczne, moce wytwórcze energii elektrycznej z OZE oraz źródła szczytowe oparte na gazie ziemnym lub biometanie/wodorze, działające w kogeneracji, rozwiązania u odbiorców końcowych, takie jak pompy ciepła, lokalne magazyny ciepła, instalacje OZE, poprawa efektywności energetycznej w sektorze budynków wielorodzinnych, jednorodzinnych, użyteczności publicznej, w tym instalacja OZE, magazynów energii, montaż wentylacji z odzyskiem ciepła, kompleksowa termomodernizacja, także w budynkach należących do przedsiębiorstw) i efektywnych energetycznie, co powinno przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i w ogólnym ujęciu może mieć pozytywny wpływ na klimat. Wybrane instrumenty dotyczą również wsparcia elektromobilności, co przy
-----	----------------------------------	-----	-------------------	---	--	---

						założeniu zmiany krajowego miksu energetycznego i wzrostu wykorzystania OZE, do czego przyczynić się ma realizacja ocenianego KPEiK, może prowadzić do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Ponadto przewidziano wsparcie dla transformacji w przemyśle, w zakresie produkcji wodoru odnawialnego, stosowania technologii wychwytu i składowania lub utylizacji CO₂, co również przyczyniać się będzie do ograniczenia emisji GHG. Zaplanowano także wsparcie rozwiązań umożliwiających retencję i wykorzystanie wód opadowych, systemów oczyszczania wody i instalacji ponownego wykorzystania wody szarej, co może przyczyniać się do zmniejszenia zużycia energii, a tym samym zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, niezależnie od aspektów związanych z lepszą adaptacją do zmian klimatu." Rodzaj wpływu pozostawiono pośredni. W wyniku realizacji działań o charakterze instrumentów finansowych zostaną stworzone warunki sprzyjające wdrażaniu rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji GHG poprzez np. udostępnienie środków finansowych, natomiast realizacja tego działania nie wiąże się z bezpośrednią redukcją emisji GHG.
281	UN Global Compact Network Poland	NGO	Tabela 6.17 Poz.4		Propozycja: Rodzaj wpływu – bezpośredni. Uzasadnienie: Argumentacja analogiczna do wcześniej przedstawionej.	Nie uwzględniono. Rodzaj wpływu pozostawiono pośredni. W wyniku realizacji działań związanych z dofinansowaniem zostaną stworzone warunki sprzyjające wdrażaniu rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji GHG poprzez udostępnienie środków finansowych, natomiast realizacja tego działania nie wiąże się z bezpośrednią redukcją emisji GHG, stąd pozostawiono

						dotychczasowy zapis wskazujący na wpływ pośredni.
--	--	--	--	--	--	---

5.2. Wnioski i uwagi z innych resortów

Tabela 3. Zestawienie uwag i wniosków do „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” wniesionych w ramach konsultacji społecznych przez resorty oraz informacja o sposobie ich rozpatrzenia

Lp.	Zgłaszający uwagę	Sektor	Część, której dotyczy uwaga	Szczegółowe zagadnienie, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowana konkretna treść uzupełnienia (wraz z uzasadnieniem)	Sposób uwzględnienia w Prognozie
1	Ministerstwo Sportu i Turystyki Departament Turystyki	administracja publiczna	Rozdział/podrozdział Uwagi ogólne Inne: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. – streszczenie i wnioski – str. 7 oraz str. 199 głównego dokumentu	„Głównymi czynnikami odpowiadającymi za niekorzystne zmiany w przyrodzie uważa się: budowę infrastruktury, rozwój komunikacji i turystyki, urbanizację, kopalnie odkrywkowe, zaniechanie użytkowania rolniczego, niewłaściwe prowadzenie melioracji, nadmierne nawożenie i stosowanie środków ochrony roślin, brak odpowiednich systemów oczyszczania w zakresie gospodarki ściekowej, podgrzewanie wód przez elektrownie, zasolenie wód, brak wystarczającej informacji na temat rozmieszczenia zagrożonych siedlisk i gatunków”.	Ministerstwo Sportu i Turystyki nie zgadza się ze stwierdzeniem, że turystyka jest jednym z głównych czynników odpowiadającymi za niekorzystne zmiany w przyrodzie (wymieniona na 3. miejscu). MSiT uważa, że dzięki turystyce chroni się obszary cenne przyrodniczo, ponieważ stanowią one atrakcję turystyczną i odpowiednio udostępniane turystom generują zyski na ich ochronę. MSiT proponuje wykreślenie słowa „turystyki”.	Uwzględniono częściowo. Doprecyzowano zapis wskazując na problem nadmiernej i niekontrolowanej turystyki (znajdującej się poza obszarem działania ministerstwa).

2	Ministerstwo Obrony Narodowej	administracja publiczna	Na stronie 58 - rysunek 5.22	Niedoskonałość map.	Zamieszczony na stronie 58 projektu Prognozy rysunek 5.22 „Surowce Mineralne Polski” przedstawia nieaktualny przebieg granicy polskiej wyłącznej strefy ekonomicznej. Przebieg tej granicy uległ zmianie w 2018 r. na podstawie umowy między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Danii w sprawie rozgraniczenia obszarów morskich na Morzu Bałtyckim, podpisanej w Brukseli dnia 19 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1240). Zamieszczony na stronie 183 projektu Prognozy rysunek 6.7. „Lokalizacja wraków statków na Morzu Bałtyckim na obszarze polskich wód terytorialnych oraz polskiej strefy ekonomicznej w porównaniu z planowanymi działaniami infrastrukturalnymi nad brzegiem morza” przedstawia niekompletny zbiór wraków występujących we wskazanym obszarze. Na rysunku wybiórczo zamieszczono również wraki zalegające na wodach duńskich oraz niemieckich.	Uwzględniono częściowo. Mapa z rysunku 5.22 została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości. Dokonano korekty rysunku 6.7.
3.1.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja publiczna	W zakresie oddziaływania Prognozy aKPEiK na zabytki (str. 181 i nast. Prognozy).	Zmiany redakcyjne dot., zabytków	1) Polska nie posiada obfitego zasobu zabytkowego w porównaniu do pozostałych krajów europejskich. Zasób ten został znacząco uszczuplony w trakcie I i II wojny światowej. Ponadto warto zwrócić uwagę na formy ochrony zabytków – ograniczenia przy ewentualnych inwestycjach będą znacząco różnić się w zależności od formy ochrony danego zabytku (art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – dalej: u.o.z.). Katalog zabytków nieruchomych jest niepełny. Być może – w celu uniknięcia nieporozumień warto przytoczyć ustawowe definicje zabytków. Miejsca warte upamiętnienia trzeba uzupełnić „o związane z wybitnymi osobistościami lub wydarzeniami historycznymi”. Zamiast parków należy wpisać „formy zaprojektowanej zieleni”, po układach urbanistycznych dodać „układy ruralistyczne”, a na końcu „kopalnie”. W celu doprecyzowania poniższych definicji proponujemy: w definicji zabytków ruchomych usunąć pierwsze wyrazy „rzeczy ruchome”, a w definicji zabytków archeologicznych usunąć wyrazy „specyficzny typ zabytku, w którym mieszczą się zarówno zabytki nieruchome”.	Uwzględniono częściowo. Pomimo strat wojennych w Polsce jest wiele cennych zabytków, a w prognozie nie przeprowadza się porównania w stosunku do innych państw. W przypisach dolnych przytoczono ustawowe definicje zabytków. Skorygowano zapisy, ale nie usuwano „rzeczy ruchomych”, ponieważ pochodzi to z definicji ustawowej.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

3.2.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja publiczna	W zakresie oddziaływania Prognozy aKPEiK na zabytki (str. 181 i nast. Prognozy).		2) Prognoza nie uwzględnia ochrony zabytków w wystarczającym stopniu. Prognoza skupia się na zabytkach archeologicznych, pomijając zabytki nieruchome (np. architektoniczne).	Nie uwzględniono. W prognozie opisano oddziaływanie na zabytkowe budynki. Doprecyzowano zapisy stwierdzając, że mowa o zabytkach architektonicznych.
3.3.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja publiczna	W zakresie oddziaływania Prognozy aKPEiK na zabytki (str. 181 i nast. Prognozy).		3) Wszelkie działania wskazane w aKPEiK należy prowadzić tak, by zminimalizować ingerencję również w zabytki nieruchome (ewentualne wyburzenia) – zgodnie z art. 6 u.o.z., zabytki podlegają ochronie bez względu na stan zachowania. Ponadto, zgodnie z art. 108 u.o.z. uszkodzenie lub niszczenie zabytku stanowi przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.	Uwaga nie dotyczy prognozy ooś. Wdrażanie aKPEiK odbywać się będzie w granicach obowiązującego prawa
3.4.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja publiczna	W zakresie oddziaływania Prognozy aKPEiK na zabytki (str. 181 i nast. Prognozy).		4) Rewitalizacja linii kolejowych, w tym dworców kolejowych, poza pozytywnym wpływem na zabytki może mieć też negatywne skutki – modernizacje często prowadzą do wyburzeń budynków zabudowy dworcowej (niekoniecznie samych dworców) oraz zabytkowych wiaduktów i mostów, a także drobnej infrastruktury kolejowej. W tym zakresie Ministerstwo Infrastruktury i MKiDN nie wypracowały zadawalających rozwiązań.	Uwzględniono. Dopisano do działań minimalizujących ewentualny negatywny wpływ na zabytki sugerowane zapisy o konieczności ochrony wspomnianych obiektów zabytkowych oraz konieczności wypracowania przez Ministerstwo Infrastruktury i MKiDN odpowiednich systemowych rozwiązań w celu ochrony zabytkowych obiektów dworcowych, mostów, wiaduktów i drobnej infrastruktury kolejowej.
3.5.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja publiczna	W zakresie oddziaływania Prognozy aKPEiK na zabytki (str. 181 i nast. Prognozy).		5) Termomodernizacja w przypadku budynków zabytkowych może stanowić zagrożenie zniszczenia lub uszkodzenia zabytku. W przypadku obiektów zabytkowych zakres termomodernizacji oraz kwestia czy w ogóle może być ona prowadzona jest kwestią mocno indywidualną i każdorazowo powinna być uzgadniania z właściwym terenowo wojewódzkim konserwatorem zabytków (art. 36 ust. 1 i art. 27 u.o.z.). Obiekty zabytkowe powinny być wyłączone z jakichkolwiek obligatoryjnych działań mających na celu termomodernizację.	Wyjaśnienie. Zgodnie z Dyrektywą budynkową obiekty zabytkowe wyłączone są z obowiązku termomodernizacji. Wdrażanie aKPEiK odbywać się będzie w granicach obowiązującego prawa.

3.6.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja publiczna	W zakresie oddziaływania Prognozy aKPEiK na zabytki (str. 181 i nast. Prognozy).		6) Brak jest analizy wpływu działań wskazanych w aKPEiK na zabytki nieruchome w tym układy urbanistyczne i ruralistyczne. Kolizje ww. działań nie ograniczają się jedynie do zabytków archeologicznych (te w przypadku zabytków ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków są stosunkowo łatwe do rozwiązania poprzez wykonanie wyprzedzających badań archeologicznych – art. 31 u.o.z.). Bardziej skomplikowana sytuacja będzie występować w przypadku kolizji z zabytkami nieruchomymi, w szczególności przy uwzględnieniu ww. art. 6 u.o.z.	Wyjaśnienie. Nie zidentyfikowano konfliktów z zabytkami nieruchomymi działań o charakterze infrastrukturalnym. Pozostałe działania nie wskazują konkretnych lokalizacji, dlatego na etapie Prognozy KPEiK nie można zidentyfikować żadnych oddziaływań.
3.7.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja publiczna	W zakresie oddziaływania Prognozy aKPEiK na zabytki (str. 181 i nast. Prognozy).		7) Tabela 6.18 i 6.19 – uwagi jak w pkt 6). Ponadto na terenie miast (szczególnie o średniowiecznej proveniencji), lasów i pól rolnych również znajdują się liczne zabytki archeologiczne. Wszelkie działania wskazane w aKPEiK prowadzące do ingerencji w grunt na tych terenach mogą prowadzić do zniszczenia lub uszkodzenia zabytków. Ponadto w przypadku działań skierowanych na zahamowanie wymierania lasów zwrócić uwagę należy, że wszelkie zmiany w składzie chemicznym gruntu lub jego wilgotności również mogą stanowić zagrożenie dla zabytków archeologicznych (bardzo wrażliwych na te zmiany).	Uwzględniono częściowo. Nie zidentyfikowano konfliktów z zabytkami nieruchomymi działań o charakterze infrastrukturalnym. Pozostałe działania nie wskazują konkretnych lokalizacji, dlatego na etapie Prognozy KPEiK nie można zidentyfikować żadnych oddziaływań. Dodano informację o konieczności przeprowadzenia rozpoznania w celu identyfikacji zabytków archeologicznych przed przystąpieniem do działań skierowanych na zahamowanie wymierania lasów.
3.8.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja publiczna	W zakresie oddziaływania Prognozy aKPEiK na zabytki (str. 181 i nast. Prognozy).		8) Tabela 6.19 pkt 9 – rozważenia wymaga możliwość uwzględnienia w działaniach edukacyjnych zagadnień z zakresu ochrony zabytków.	Uwaga nie dotyczy prognozy. W aKPEiK przewidziane są działania edukacyjne związane z szeroko pojętą transformacją energetyczną.
4	Ministerstwo Infrastruktury (DGMiŻS)	administracja publiczna	Streszczenie Podsumowanie oddziaływań na środowisko	Realizacja działań związanych z rozwojem śródlądowych dróg wodnych wiąże się z ingerencją w ekosystemy rzek, przekształceniem dna i zaburzeniem naturalnego charakteru cieków.	Planowane inwestycje na śródlądowych drogach wodnych zostały wskazane w Krajowym Programie Żegludowym do roku 2030 i nie wiążą się ze znaczną ingerencją w ekosystemy rzeczne. Należy również podkreślić, że stopień powiązania KPŻ2030 z KPEiK określono jako niski. W związku z tym prosimy o korektę zapisów przekazanych w uwagach 2-4 na zapisy wskazujące „prawdopodobieństwo” wystąpienia ingerencji. Prosimy o korektę poniższego zapisu, który znajduje się również w „Streszczeniu”:	Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.

					Realizacja działań związanych z rozwojem śródlądowych dróg wodnych, w zależności od rodzaju działań, może wiązać się z ingerencją w ekosystemy rzek, przekształceniem dna i zaburzeniem naturalnego charakteru cieków.	
5	Ministerstwo Infrastruktury (DGMiŻŚ)	administracja publiczna	Rozdział 6. Prognoza oddziaływania na środowisko 6.4.3 Oddziaływanie na wody	Wśród działań wskazanych w KPEiK wskazano działanie z zakresu rozwoju śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym. Działanie to wymaga bardzo dużej ingerencji w ekosystemy rzek (zwłaszcza dużych) w celu zapewnienia ich żeglowności. Będzie się z tym wiązało pogłębienie koryt rzecznych i utrzymywanie odpowiedniej głębokości tranzytowej na szlakach wodnych. Doprowadzi to do trwałego przekształcenia dna i zaburzenia naturalnego biegu rzek. Przy realizacji tego działania konieczne jest wzięcie pod uwagę przede wszystkim wpływu zmian klimatu na inwestycje i określenie możliwości jego realizacji ze względu na coraz częściej występującą suszę hydrologiczną, która skutkuje bardzo niskimi stanami wód i ograniczeniem możliwości żeglugi śródlądowej.	Sugerujemy zmianę zapisu: (...) W zależności od rodzaju inwestycji działania mogą wymagać ingerencji w ekosystemy rzek (zwłaszcza dużych) w celu zapewnienia ich żeglowności. Może się to wiązać z pogłębieniem koryt rzecznych (...) W zależności od rodzaju działania, może doprowadzić do trwałego przekształcenia dna i zaburzenia naturalnego biegu rzek (...).	Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.
6	Ministerstwo Infrastruktury (DGMiŻŚ)	administracja publiczna	Rozdział 6. Prognoza oddziaływania na środowisko Tabela 6.7. Ocena oddziaływania na wody działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK	Działanie 48. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym. Działanie to będzie negatywnie oddziaływało na wody powierzchniowe. Na etapie realizacji konieczne pogłębienie koryt rzecznych, a w niektórych przypadkach także regulacji koryt. Doprowadzi to do trwałego przekształcenia dna i zaburzenia naturalnego biegu rzek. Ponadto na środowisko wodne będzie oddziaływała budowa infrastruktury towarzyszącej (np. porty, przystanie). Działania te będą również zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych – możliwość zanieczyszczenia	Sugerujemy zmianę zapisu: W zależności od rodzaju inwestycji zaplanowane działania mogą negatywnie oddziaływać na wody powierzchniowe. Na etapie realizacji konieczne może być pogłębienie koryt rzecznych, a w niektórych przypadkach także regulacji koryt. Może to doprowadzić do trwałego przekształcenia dna i zaburzenia naturalnego biegu rzek. Ponadto na środowisko wodne może oddziaływać budowa infrastruktury towarzyszącej (np. porty, przystanie). Działania te mogą również być zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych – możliwość zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi, metalami ciężkimi, a także zawiesinami. W fazie realizacji konieczne może być utrzymywanie odpowiedniej głębokości tranzytowej na szlakach	Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.

				substancjami ropopochodnymi, metalami ciężkimi, a także zawiesinami. W fazie realizacji będzie konieczne utrzymywanie odpowiedniej głębokości tranzytowej na szlakach wodnych, co będzie wiązało się z usuwaniem z dna naniesionego przez wodę materiału i tym samym oddziaływało na wody. W przypadku poprawy dostępności portów morskich również konieczne będzie utrzymywanie torów wodnych pozwalających na wpływanie do nich jednostek o odpowiednie nośności, co może negatywnie wpływać na wody Bałtyku.	wodnych, co może wiązać się z usuwaniem z dna naniesionego przez wodę materiału i tym samym oddziaływać na wody. W przypadku poprawy dostępności portów morskich również konieczne może być utrzymywanie torów wodnych pozwalających na wpływanie do nich jednostek o odpowiednie nośności, co może negatywnie wpływać na wody Bałtyku.	
7	Ministerstwo Infrastruktury (DGW)	administracja publiczna	5.1.3. Zasoby wodne oraz zagadnienia gospodarki wodnej 5.1.3.1. Zasoby wodne	Według szacunków Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), zbiorniki wodne (w tym sztuczne) w Polsce dają możliwość zatrzymania około 6% średniego rocznego odpływu z terenu kraju, (...).	W PPSS wskazano, że pojemność użytkowa istniejących zbiorników (licząc zbiorniki będące w budowie o pojemności powyżej 1 mln m3) stanowi około 6% (tj. około 3,6 mld m3) średniego rocznego odpływu z terenu kraju. Mając powyższe na uwadze, proponujemy uzupełnienie treści w następujący sposób: Według szacunków Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), pojemność użytkowa istniejących zbiorników (licząc zbiorniki będące w budowie o pojemności powyżej 1 mln m3) stanowi około 6% (tj. około 3,6 mld m3) średniego rocznego odpływu z terenu kraju co jest 3-krotnie niższą wartością niż potrzebna dla racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi (około 20% wg PPSS 2021).	Uwzględniono.
8	Ministerstwo Infrastruktury (DGW)	administracja publiczna	5.1.3. Zasoby wodne oraz zagadnienia gospodarki wodnej 5.1.3.1. Zasoby wodne	Jak wskazano w KPEiK przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS 2021), susza w Polsce występuje obecnie dwa razy częściej niż przed 2010 r.	Proponujemy następujący zapis: Jak wskazano w Planie przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS2021), na przestrzeni dekad 2010-2019, susze występowały dwukrotnie częściej niż w ubiegłych latach.	Uwzględniono.
9	Ministerstwo Infrastruktury (DGW)	administracja publiczna	5.1.3. Zasoby wodne oraz zagadnienia gospodarki wodnej 5.1.3.1. Zasoby wodne	Ponad 95% powierzchni kraju jest zagrożone suszą hydrologiczną.	Sugerujemy doprecyzować, zgodnie z PPSS: Zgodnie z PPSS w świetle ogólnej oceny zagrożenia wystąpienia zjawiska suszy hydrologicznej na terenie Polski dominują obszary umiarkowanie zagrożone, które stanowią prawie 65,6 % powierzchni kraju. 29,59% powierzchni Polski to obszary silnie zagrożone suszą hydrologiczną. 0,14% powierzchni Polski stanowią tereny ekstremalnie	Uwzględniono.

					zagrożone suszą hydrologiczną, 4,63 % obszary słabo zagrożone.	
10	Ministerstwo Infrastruktury (DGW)	administracja publiczna	5.1.11.2. Ryzyko wystąpienia suszy	Rysunek 5.42. Mapa zagrożenia suszą rolniczą, na podstawie danych z wielolecia	Sugerujemy doprecyzować zgodnie z PPSS: Rysunek 5.42. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych, na podstawie danych z wielolecia (1997-2018).	Uwzględniono. Uzupełniono zapis, zgodnie z propozycją.
11	Ministerstwo Infrastruktury (DGW)	administracja publiczna	5.1.11.2. Ryzyko wystąpienia suszy	Rysunek 5.43. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną, na podstawie danych z wielolecia	Sugerujemy doprecyzować zgodnie z PPSS: Rysunek 5.43. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną, na podstawie danych z wielolecia (1987-2017).	Uwzględniono. Uzupełniono zapis, zgodnie z propozycją.
12	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	3.3. Powiązanie z innymi dokumentami		W dokumencie brakuje odwołania do wieloletnich programów inwestycyjnych w obszarze infrastruktury kolejowej w szczególności do Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032), a także Programu Kolej+ i Programu przystankowego.	Uwzględniono. Uzupełniono tabelę 3.2 o programy w obszarze infrastruktury kolejowej.
13	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	5.1.3.3. Wody podziemne		Badania prowadzone wzdłuż linii kolejowych wskazują, że nie występują przekroczenia dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń w glebie. Proponujemy zmianę brzmienia: Transport drogowy może wpływać na stan zanieczyszczenia gruntu i gleb w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych, które poprzez infiltrację przedostają się do poszczególnych poziomów wodonośnych.	Uwzględniono.
14	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	5.1.3.3. Wody podziemne	Linijowe źródła zanieczyszczeń stanowią m.in. transport drogowy i wodny. Transport drogowy (w mniejszym stopniu także kolejowy) wpływa na stan zanieczyszczenia gruntu i gleb w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych, które poprzez infiltrację przedostają się do poszczególnych poziomów wodonośnych.	Proponujemy zmiany adekwatnie jak powyżej: Linijowe źródła zanieczyszczeń stanowią m.in. transport drogowy i wodny. Transport drogowy (w mniejszym stopniu także kolejowy) wpływa na stan zanieczyszczenia gruntu i gleb w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych, które poprzez infiltrację przedostają się do poszczególnych poziomów wodonośnych.	Uwzględniono.
15	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	5.1.7.3. Korytarze ekologiczne	Uwaga dot. listy działań dot. ochrony korytarzy ekologicznych w Polsce, gdzie wskazano m. in. - budowę przejść dla zwierząt (przede wszystkim tam, gdzie przecinają się drogi i linie kolejowe o najwyższym natężeniu ruchu)	Proponujemy zmianę brzmienia: Ochrona korytarzy ekologicznych w Polsce obejmuje: (...) - budowę przejść dla zwierząt (przede wszystkim tam, gdzie analizy wykażą, że planowana inwestycja może spowodować znaczące ograniczenie drożności korytarza migracyjnego).	Uwzględniono.

16	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	5.1.8 Hałas / Hałas kolejowy	Kwestie rozwiązań redukujących hałas	Zapis: Przyczynia się do tego w głównej mierze modernizacja linii kolejowych, ale także zastosowanie bardziej cichych i nowoczesnych szyn wraz zabezpieczeniami przeciwhałasowymi (np. szyny bezстыkowe, maty antywibracyjne) - sugerujemy zredagować i uzupełnić: Modernizacja linii kolejowych polega na zastosowaniu nowoczesnych materiałów i zabudowie toru bezстыkowego, a także zastosowaniu mat antywibracyjnych oraz ekranów akustycznych. W dużej mierze do redukcji hałasu przyczynia się również nowocześniejszy i lżejszy tabor.	Uwzględniono. Zredagowano zapis, zgodnie ze wskazaniem.
17	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	5.1.8. Hałas	Hałas kolejowy	W opracowaniu powołano się na badanie hałasu kolejowego z lat 2017-2021. Sugerujemy uzupełnić (np. w formie przypisu) dokładne dane źródłowe dotyczące ww. badania. Również w odniesieniu do wielu innych wartości przywołanych w opracowaniu brakuje wskazania danych źródłowych.	Uwzględniono częściowo. W rozdziale 5.1.8 dotyczącym hałasu, po przedstawieniu wstępu teoretycznego przystąpiono do oceny stanu środowiska w zakresie hałasu, podając źródło literaturowe, na którym się opierało, co zostało opisane w zdaniu "Oceny stanu środowiska w zakresie hałasu dokonano na podstawie danych zawartych w Raporcie o stanie środowiska w Polsce, opracowanym przez GIOŚ." W przypisie dolnym podano dokładny raport z 2022 r. W związku z uwagą, dopisano w kolejnym zdaniu "Poniżej przedstawiono najważniejsze dane wynikające z tego raportu", gdyż wskazane źródło literaturowe dotyczy danych dla wszystkich omawianych rodzajów hałasu tj. drogowego, kolejowego, lotniczego oraz przemysłowego.
18	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	5.1.8. Hałas	Hałas kolejowy Pominięto istotną kwestię, związaną z kwestiami dot. planowania przestrzennego – obecnie brak regulacji ograniczających lokalizowanie zabudowy chronionej akustycznie wzdłuż linii kolejowych	Proponujemy uzupełnienie: Na podstawie wyników pomiarów hałasu kolejowego wykonanych w latach 2017-2021 stwierdzono, że w 33% pomiarów w porze dnia oraz w 61% pomiarów w porze nocy występowały przekroczenia dopuszczalnych poziomów. Ogólnie można jednak stwierdzić, że narażenie na hałas kolejowy systematycznie spada. Do ograniczenia hałasu przyczynia się do tego w głównej mierze	Uwzględniono. Uzupełniono zapis, zgodnie z propozycją.

					modernizacja linii kolejowych, ale także zastosowanie bardziej cichych i nowoczesnych szyn wraz zabezpieczeniami przeciwhałasowymi (np. szyny bezстыkowe, maty antywibracyjne). Pomimo uciążliwości pochodzących od linii kolejowych obserwowany jest wzrost zurbanizowania terenów zlokalizowanych w bezpośrednim oraz bliskim sąsiedztwie obszaru kolejowego oraz zbliżanie pierwszej linii zabudowy do granic obszaru kolejowego. Powoduje to lokalizowanie zabudowy podlegającej ochronie akustycznej w zasięgu uciążliwości akustycznych.	
19	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	5.1.8. Hałas	Dane dot. hałasu	W opracowania zawarto zapis: Zgodnie z wynikami raportu Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) – „Hałas w Europie – 2020” co najmniej jeden na pięciu mieszkańców Europy jest narażony na długotrwałe poziomy hałas, uznawane za szkodliwe dla zdrowia. Aby odnieść się do ekspozycji ludzi na hałas należy podać wartość hałasu, do której dane się odnoszą. Sama informacja o narażeniu na długotrwałe poziomy hałas nie jest wystarczająca. W przywołanym dokumencie określono wartość na 55dB lub więcej. Należy doprecyzować zapis zawierając szczegółowy parametr oceny.	Uwzględniono. Doprecyzowano zapis podając, że informacja dotyczy hałasu drogowego, długotrwałe narażenie oznacza narażenie utrzymujące się przez cały dzień, wieczór i noc oraz określono, że chodzi o wartość na poziomie co najmniej 55 dB.
20	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Tabela 6.10. Ocena oddziaływania na powietrze działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK Wiersz 4.	W tabeli nie wskazano „pozytywnego działania skumulowanego” dla działania 44. Modernizacja infrastruktury kolejowej oraz rozbudowa lokalnej i regionalnej infrastruktury kolejowej	Dla wiersza: wzmocnienie roli transportu kolejowego powinno przyczynić się do wzrostu udziału tego sektora w transporcie towarów i pasażerów w pustym polu sugerujemy dodać: Wpłynie to pozytywnie na ograniczenie lokalnych emisji do powietrza, ograniczenie emisji hałasu na terenach zwartej zabudowy (poprzez ograniczenie towarowego transportu drogowego w miastach).	Nie uwzględniono. Oddziaływania skumulowane dotyczą wspólnego wpływu różnych działań na dany komponent środowiska.
21	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Tabela 6.1. Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK Wiersz 4.	W tabeli nie wskazano skutków dla środowiska a jedynie fakty związane z ograniczeniem rozwoju transportu kolejowego.	Sugerujemy dodać w wierszu dot. Działania 44. Modernizacja infrastruktury kolejowej oraz rozbudowa lokalnej i regionalnej infrastruktury kolejowej następujące wpływy: - wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza w związku z dalszym rozwojem infrastruktury i transportu drogowego, - wzrost problemu kongestii na drogach a przez to wzrost ryzyka wypadków.	Uwzględniono częściowo. Dodano w tabeli 6.1: - ograniczenie możliwości wzrostu przewozów osób i towarów koleją i odciążenia transportu drogowego, - dalszy wzrost natężenia ruchu na drogach, a przez to wzrost ryzyka wypadków

22	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Tabela 6.2. Analiza spójności celów projektu KPEiK z celami dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	Odniesienie w tabeli 6.2 do Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości. W dokumencie wskazano: Cele pośrednie do 2030 r. stanowią: - dwukrotnie zwiększyć się ruch, jeżeli chodzi o kolejowe przewozy towarowe; – trzykrotnie zwiększyć się ruch kolei dużych prędkości; – multimodalna transeuropejska sieć transportowa (TEN-T) wyposażona na potrzeby zrównoważonego i inteligentnego transportu zapewniającego szybkie połączenia" będzie działać w ramach sieci kompleksowej.	W Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości termin realizacji przedmiotowych celów ustalono do 2050 roku (a nie do 2030). Sugerujemy poprawić zapisy.	Uwzględniono. Wskazano cele pośrednie do roku 2030, 2035 oraz 2050.
23	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Rozdział 6.4.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność	W przypadku realizacji inwestycji związanych z instalacjami OZE lub o charakterze liniowym (sieci dróg krajowych, linii kolejowych, gazociągów, linii elektroenergetycznych) konieczne jest wprowadzanie działań ograniczających negatywny wpływ inwestycji, jakim jest fragmentaryzacja terenów przyrodniczych, głównie leśnych.	Sugerujemy następujący zapis: W przypadku realizacji inwestycji związanych z instalacjami OZE lub o charakterze liniowym (sieci dróg krajowych, linii kolejowych, gazociągów, linii elektroenergetycznych) konieczne jest niezbędne może być wprowadzanie działań ograniczających negatywny wpływ inwestycji, jakim jest fragmentaryzacja terenów przyrodniczych, głównie leśnych. Konieczność wprowadzenia działań ograniczających nie jest obligatoryjna tylko zależy od wyników przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko.	Uwzględniono częściowo. Przerebadowano analizę oddziaływania na różnorodność biologiczną i zaproponowane działania ograniczające negatywny wpływ inwestycji.
24	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Tabela 6.3. Ocena oddziaływania na różnorodność biologiczną działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK Działanie 44. Modernizacja infrastruktury kolejowej oraz rozbudowa lokalnej i regionalnej infrastruktury kolejowej	Faza eksploatacji – potencjalne negatywne: – trwałe zmiany w systemie przyrodniczym – możliwość wycofania się niektórych gatunków z terenów objętych inwestycją i sąsiedztwa w wyniku funkcjonowania infrastruktury (emisja zanieczyszczeń, hałasu, ograniczenie migracji) Czas trwania: długoterminowe	Proponujemy następujące brzmienie: Faza eksploatacji – potencjalne negatywne: – trwałe zmiany w systemie przyrodniczym - zmiana sposobu zagospodarowania w przypadku budowy nowych linii kolejowych w niewielkim pasie wzdłuż linii kolejowej – możliwość wycofania się niektórych gatunków z terenów objętych inwestycją i sąsiedztwa w wyniku funkcjonowania infrastruktury (emisja zanieczyszczeń, hałasu, ograniczenie migracji) - wpływ na rozmieszczenie siedlisk gatunków, wpływ na możliwości przemieszczania się gatunków zwierząt w szczególności małych zwierząt. Należy rozważyć czy na pewno oddziaływania z fazy budowy są długoterminowe w przypadku kolei.	Uwzględniono częściowo. Pogłębiono analizę dot. działań związanych z modernizacją kolei.

25	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Rozdział 6.4.3 Oddziaływanie na wody	Część przedsięwzięć wskazanych w działaniach w KPEiK to przedsięwzięcia liniowe – budowa i modernizacja dróg i linii kolejowych. Przedsięwzięcia te mogą potencjalnie oddziaływać na wody zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji. Oddziaływania na etapie budowy są związane z przejściem dróg przez ciek ze względu na możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych substancjami ropopochodnymi i zawiesinami podczas pracy sprzętu budowlanego. Może także wystąpić w rejonach płytkiego występowania wód podziemnych, przejścia dróg przez teren płytko występujących głównych zbiorników wód podziemnych czy przez teren ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych ze względu na wysoki stopień zagrożenia tych wód i możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych substancjami ropopochodnymi i metalami ciężkimi.	Proponujemy następujące brzmienie: Część przedsięwzięć wskazanych w działaniach w KPEiK to przedsięwzięcia liniowe – budowa i modernizacja dróg i linii kolejowych. Przedsięwzięcia te mogą potencjalnie oddziaływać na wody zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji. Oddziaływania na etapie budowy są związane z przejściem dróg przez ciek ze względu na możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych substancjami ropopochodnymi i zawiesinami podczas pracy sprzętu budowlanego. Może także wystąpić w rejonach płytkiego występowania wód podziemnych, przejścia dróg przez teren płytko występujących głównych zbiorników wód podziemnych czy przez teren ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych ze względu na wysoki stopień zagrożenia tych wód i możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych substancjami ropopochodnymi i metalami ciężkimi.	Uwzględniono.
26	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Rozdział 6.4.5 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz	Rozbudowa sieci dróg krajowych czy linii kolejowych będzie prowadzić do trwałego zniszczenia gleb w miejscu budowy infrastruktury.	Proponujemy następujące brzmienie Rozbudowa sieci dróg krajowych czy linii kolejowych będzie prowadzić do trwałego zniszczenia gleb w miejscu budowy infrastruktury. Linia kolejowa ze względu na swój nieszczelny charakter ma mniejszy wpływ na utratę powierzchni biologicznie czynnej.	Uwzględniono częściowo. W analizie oddziaływania infrastruktury kolejowej poruszono kwestie wpływu na zachowanie powierzchni biologicznie czynnej.
27	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Tabela 6.7. Ocena oddziaływania na wody działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK	Działanie 44. Modernizacja infrastruktury kolejowej oraz rozbudowa lokalnej i regionalnej infrastruktury kolejowej.	Proponujemy następujące brzmienie: Działanie będzie dotyczyło m.in. modernizacji infrastruktury kolejowej, w szczególności inwestycji dotyczących dalszego rozwoju sieci kolejowej, budowy nowych linii kolejowych, inwestycji punktowych, jak np. budowa nowych przystanków, mijanek czy łącznic kolejowych. Faza realizacji: Oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne będą wiązały się przede wszystkim z prowadzeniem prac w rejonach: – rzek, cieków i obszarów podmokłych ze względu na możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych	Uwzględniono.

					substancjami ropopochodnymi i zawiesinami, – płytkiego występowania wód podziemnych, płytko występujących głównych zbiorników wód podziemnych czy terenów ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych ze względu na wysoki stopień zagrożenia tych wód i możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych substancjami ropopochodnymi i metalami ciężkimi.	
28	Ministerstwo Infrastruktury (DTK)	administracja publiczna	Rozdział 6.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji KPEiK	Tiret: lokalizowanie dróg czy linii kolejowych w odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej	Wnosimy o zastąpienie wskazanego tiret następującym działaniem: lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w odpowiedniej odległości od dróg czy linii kolejowych i dodanie kolejnego w brzmieniu: przeprowadzenie przez inwestorów planujących nową zabudowę mieszkaniową przy istniejących liniach kolejowych analizy stanu jakości środowiska na obszarze inwestycji mieszkaniowych w celu zastosowania w ramach tych inwestycji skutecznych środków minimalizujących istniejące oddziaływania od istniejących źródeł hałasu i drgań. PKP PLK S.A. podejmuje szereg działań mających na celu ograniczenie oddziaływania na środowisko infrastruktury kolejowej, zarówno na etapie przygotowania i realizacji inwestycji, jak również na etapie eksplantacji linii kolejowych. Działania takie są już podejmowane na etapie przygotowania inwestycji i prowadzonych na ich potrzeby analiz środowiskowych, których nieodłącznym elementem jest badanie wpływu inwestycji na klimat akustyczny w otoczeniu linii kolejowej. Trend zwiększania gęstości zaludnienia ośrodków miejskich posiadających obsługę komunikacyjną zapewnianą przez transport kolejowy należy uznać za pozytywny. Jednakże, aby podejmować skuteczne działania minimalizujące, mogące zredukować negatywne oddziaływania na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi konieczna jest również właściwa polityka przestrzenna. Działania takie w pierwszej kolejności powinny się opierać na lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej w miejscach najmniej narażonych na istniejące uciążliwości oraz kształtowanie przestrzeni w sposób ograniczających rozprzestrzenianie się tych uciążliwości. Natomiast, w przypadku lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w zasięgu istniejących uciążliwości, inwestorzy realizujący takie inwestycje powinni być obligowani	Uwzględniono częściowo. W analizie zwrócono uwagę na dwukierunkowość problemu, tj. wprowadzanie nowej zabudowy przy liniach komunikacyjnych oraz tworzenie nowych linii komunikacyjnych w sąsiedztwie zabudowy.

					do stosowania w ich ramach skutecznych środków minimalizujących. Powyższy wymóg został określony m.in. w art. 53 ust. 3 ustawy o transporcie kolejowym, gdzie wskazano obowiązek lokalizacji zabudowy mieszkaniowej poza zasięgiem uciążliwości generowanych przez ruch pociągów.	
29	Ministerstwo Infrastruktury (DL)	administracja publiczna	Uwaga ogólna	W dokumencie nie dokonano oceny oddziaływania na środowisko działań nr 51-53 związanych z transportem lotniczym.	Działania te w znacznym stopniu przyczynią się do ograniczenia negatywnego wpływu transportu lotniczego na środowisko przy praktycznie zerowym negatywnym na nie wpływie na etapie realizacji. Ponadto działania te powinny być powiązane z działaniem nr 50 dot. poprawy infrastruktury portów lotniczych. Jednocześnie w opinii Ministerstwa Infrastruktury zbyt krytycznie oceniono potencjalny negatywny wpływ na środowisko podczas fazy realizacji inwestycji w rozwój infrastruktury lotniczej oraz powiązań z innymi branżami transportu. Taki negatywny wpływ może dotyczyć każdej inwestycji. Należy mieć na uwadze, że porty lotnicze przed realizacją każdej inwestycji muszą uzyskać odpowiednie pozwolenie na budowę, być realizowane z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz muszą one zostać poprzedzone oceną oddziaływania na środowisko. Jest bardzo mało prawdopodobne by organy ochrony środowiska wydające taką opinię i pozwolenie pozwoliły na możliwość realizacji inwestycji w tak znaczny sposób wpływającej negatywnie na środowisko.	Wyjaśnienie. Działania te były oceniane w poszczególnych grupach. Działanie 51 i 53 w grupie działań organizacyjnych, a działanie 52 w sektorze transportu.
30	Ministerstwo Infrastruktury (DL)	administracja publiczna	Działanie 50. Poprawa infrastruktury portów lotniczych	Faza eksploatacji	Poprawa infrastruktury portów lotniczych co do zasady ma przyczyniać się do szybszej i sprawniejszej obsługi podróżnych a co za tym idzie skracać czas obsługi na lotnisku co przełoży się na zmniejszenie generowania emisji zanieczyszczeń do środowiska.	Wyjaśnienie. W tabeli 6.10 wskazano jako pozytywne oddziaływanie związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza.
31	Ministerstwo Infrastruktury	administracja publiczna	8 Wnioski i rekomendacje	KPEiK jako całość, będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko. Jednak w ramach niektórych działań mogą być realizowane przedsięwzięcia, które zgodnie z obowiązującymi przepisami są zakwalifikowane jako mogące znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko lub na jego poszczególne elementy. Trzeba jednak zaznaczyć, że możliwe jest	Chcielibyśmy zwrócić uwagę, iż kompensacja jest skutkiem potwierdzenia znaczącego oddziaływania w myśl postanowień Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto wystąpienie znaczących oddziaływań w aspekcie Dyrektywy Siedliskowej stanowi przyczynę odmowy przyjęcia dokumentu strategicznego. Istotne jest zatem wykazanie precyzyjnego stanowiska w tym obszarze, tym	Uwzględniono częściowo. Pogłębiono analizę działań i zweryfikowano wnioski oraz rekomendacje.

				takie ukształtowanie planowanych przedsięwzięć, aby oddziaływania wyeliminować, istotnie ograniczyć lub skompensować.	bardziej że dokument w analizach szczegółowych nie wykazuje takiego ryzyka.	
32	Ministerstwo Infrastruktury (DST)	administracja publiczna	8 Wnioski i rekomendacje	Realizacja inwestycji infrastrukturalnych może negatywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną poprzez m. in. zajęcie terenu i utratę siedlisk, a także ich fragmentację. Realizacja i funkcjonowanie inwestycji (w środowisku lądowym i morskim) może prowadzić do wycofywania się niektórych gatunków z terenów i wód objętych inwestycją i ich sąsiedztwa. Pozytywne oddziaływanie na różnorodność biologiczną będą mieć działania edukacyjne i badawczo - rozwojowe, które sprzyjają kształtowaniu postaw ekologicznych społeczeństwa. Pośrednio pozytywny będą mieć także działania związane z poprawą efektywności energetycznej i ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych, a także działania związane z rolnictwem i leśnictwem.	W przedmiotowych wnioskach niezbędne jest doprecyzowanie, iż realizacja inwestycji infrastrukturalnych poprzedzana jest szerokimi badaniami terenowymi, analizą ekspercką wpływu jej realizacji i funkcjonowania na poszczególne elementy środowiska, oceną przez niezależne wyspecjalizowane organy ochrony środowiska co prowadzi do ustalenia warunków środowiskowych jej realizacji oraz podejmowania licznych czynności, które wielokrotnie powodują eliminują a z pewnością minimalizują fragmentację i utratę siedlisk.	Uwzględniono.
33	Ministerstwo Infrastruktury (DST)	administracja publiczna	8 Wnioski i rekomendacje	Oddziaływanie KPEiK na wody powierzchniowe i podziemne będzie mieć charakter zarówno pozytywny jak i negatywny. Negatywny wpływ może występować głównie na etapie realizacji inwestycji infrastrukturalnych w skali lokalnej w wyniku prowadzonych prac ziemnych i odwodnieniowych. Istotne oddziaływanie negatywne może wynikać także z rozwoju śródlądowych dróg wodnych. Odtwarzanie i zachowanie terenów naturalnej retencji wód będzie pozytywnie oddziaływać na stan wód oraz ich jakość. Działania służące ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza będą pozytywnie wpływać na poprawę stanu jakościowego wód.	W aspekcie stwierdzenia istotnego oddziaływania negatywnego wynikającego z rozwoju śródlądowych dróg wodnych - zadania w zakresie transportu śródlądowego co do zasady dotyczą prac związanych z odbudową czy modernizacją na istniejących już ciągach. Ograniczane są warunkami środowiskowymi i działaniami minimalizującymi. Realizowane dla dokumentów strategicznych dotyczących transportu śródlądowego strategiczne oceny oddziaływania na środowisko nie wskazują na takie wnioski, a bazują na o wiele większym poziomie szczegółowości analiz. Ponadto fakt istotnego oddziaływania może być odczytywany równoznacznie z oddziaływaniem znaczącym co w konsekwencji może być przyczyną odmowy przyjęcia dokumentu.	Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK.

34	Ministerstwo Infrastruktury (DST)	administracja publiczna	6.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji KPEiK	Różnorodność biologiczna, rośliny oraz zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność.: - Stosowanie zabiegów kompensacyjnych, obejmujących m.in. przenoszenie zidentyfikowanych cennych okazów gatunków roślin w inne korzystne miejsce pod odpowiednim nadzorem (...).	Chcielibyśmy zwrócić uwagę, że jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że dokument może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, a nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (nadrzędny interes publiczny, brak rozwiązań alternatywnych) – może to stanowić przesłankę do odmowy przyjęcia dokumentu strategicznego.	Uwzględniono częściowo. Pogłębiono analizy dot. oddziaływania projektu KPEiK na środowisko i zweryfikowano propozycje rozwiązań wskazanych w rozdziale 6.7 Prognozy.
35	Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej	administracja publiczna	Uwaga ogólna	Założenia demograficzne	w ocenie MRPiPS ww. wskazany dokument, w większym stopniu powinien uwzględniać prognozowane zmiany demograficzne w Polsce, zarówno w ujęciu ogólnokrajowym, jak i lokalnym. W 2023 r. Główny Urząd Statystyczny przygotował Prognozę ludności 2023-2060, która znajduje się pod linkiem Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Ludność / Prognoza ludności / Prognoza ludności na lata 2023 – 2060. Liczba ludności w Polsce w ostatnich latach maleje i ten trend będzie się utrzymywał. Wynika to z występującego od lat 90. XX w. niskiego współczynnika dzietności niegwarantującego zastępowalności pokoleń. Dla osłabienia procesu wyludnienia kraju konieczne jest zapewnienie dobrych warunków życia i rozwoju, szczególnie dla młodszych pokoleń. Dlatego w Prognozie w większym stopniu należy zwrócić uwagę na procesy związane z możliwością pogorszenia się życia obywateli, szczególnie osób młodych i rodzin, która to grupa jest kluczowa dla przeciwdziałania/ ograniczenia negatywnych skutków zmian demograficznych w kraju.	Nie uwzględniono. Działania w KPEiK koncentrują się na kwestiach energetycznych oraz ograniczających emisję gazów cieplarnianych. Nie są to działania, które mogą wpływać na demografię. Założenia dot. prognozy demograficznej zostały opisane w Zał. 3 do aKPEiK, które wskazują prognozowaną liczbę ludności w 2040 r. na poziomie niemal 37 mln obywateli, uwzględniając wzrastające współczynniki trwania życia, dzietności oraz migracji. Zmiana założeń dot. prognoz demograficznych będzie brana pod uwagę przy opracowywaniu aktualizacji polityki energetycznej państwa, która rozpocznie się w 2026 r.
36	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	Uwaga ogólna	Uwaga ogólna	Uwaga do ewentualnego wykorzystania. Poddaję pod rozprawę czy dokument „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” nie uzupełnić o informacje na temat odporności Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. w zależności od poszczególnych scenariuszy klimatycznych (scenariusze RCP – Representative Concentrations Pathways: RCP 2.6, RCP 4.5, RCP 6.0, RCP 8.5, oraz scenariusze SSPx-y – Shared Socio-economic Pathway: SSP1-1.9, SSP2-2.6, SSP2-	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono opis środowiska w zakresie zasobów wodnych i występowania zjawiska stresu wodnego.

					4.5, SSP3-7.0 i SSP5-8.5), co będzie cenną informacją dla inwestorów. Dodatkowo, część dot. analizy i oceny stanu środowiska w Polsce w dokumencie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu KPEiK w części dot. informacji o obszarze geograficznym proponuję uzupełnić o informacje o występowaniu obszarów objętych tzw. stresem wodnym (tj. wskazanie obszarów, w których zasoby wodne są niewystarczające lub gdy jakość wody nie spełnia podstawowych wymagań ludzi i środowiska), liczoną według uznanej międzynarodowo metodologii, o ile uzupełnienie projektu o ww. dane jest aktualnie możliwe.	
37	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	Uwaga ogólna		Działania infrastrukturalne wskazane w projektowanym KPEiK dotyczą m.in. skutków realizacji wielkoskalowej energetyki jądrowej (Działanie 119 wielokrotnie przywołane w opracowaniu). Wskazano również na wysoki stopień powiązania KPEiK w sześciu obszarach z PPEJ „Celem Programu polskiej energetyki jądrowej jest budowa oraz oddanie do eksploatacji w Polsce elektrowni jądrowych o łącznej mocy zainstalowanej od ok. 6-9GW_e, w oparciu o sprawdzone, duże reaktory jądrowe generacji III (+).” Z uwagi na powyższe proponuję, by przedstawiona prognoza oddziaływania na środowisko miała na tyle ogólny charakter, by w przyszłości, np. w przypadku drugiej wielkoskalowej elektrowni jądrowej, dokument zachował swoją aktualność. Tymczasem ocena skutków realizacji projektów jądrowych została ograniczona do jednego, konkretnego przedsięwzięcia w stopniu zbyt szczegółowym np. rys. 6.5 str. 121. Przy takim podejściu podjęcie decyzji o drugiej elektrowni jądrowej będzie wymagało aktualizacji dokumentu. Wydaje się zasadne, odniesienie się do ogólnych skutków realizacji przedsięwzięć z zakresu energetyki jądrowej z jednoczesnym odniesieniem się do konkretnego przedsięwzięcia z uzyskaną decyzją środowiskową bez szczegółów. Ponadto odnosząc się w dokumencie do inwestycji w sektorze energetyki jądrowej należy uwzględnić etap realizacji inwestycji, który będzie miał miejsce do 2030 r., gdyż jest to data graniczna KPEiK.	Wyjaśnienie. Przedstawienie ewentualnych kolizji z formami ochrony przyrody (Rysunek 6.5) jest wymagane na etapie prognozy, gdy wskazana jest lokalizacja przedsięwzięcia. W kolejnej wersji KPEiK zmieniono opis przedmiotowego działania na bardziej ogólny, obejmujący energetykę jądrową oraz SMR-y ogólnie. Konsekwencją tego jest zmiana oceny w Prognozie. Natomiast każda elektrownia jądrowa czy reaktor SMR wymaga przeprowadzenia szczegółowej oceny w ramach raportu oddziaływania na środowisko. Dodatkowo, finalna wersja aKPEiK zawiera perspektywę do 2040 r.

38	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit siódmy	Niewłaściwe nazewnictwo	Proponuję zmianę zapisu: „Od północy granicę Karpat stanowi próg tektoniczno-denudacyjny, który jest zbudowany ze skał kredy i trzeciorzędu* nasuniętych na osady miocenyjskie.” na zapis: „Od północy granicę Karpat stanowi próg tektoniczno-denudacyjny, który jest zbudowany ze skał kredy oraz osadów paleogenu i neogenu nasuniętych na osady miocenyjskie.” *Według podziału dokonanego przez Międzynarodową Unię Nauk Geologicznych w 2004 r. trzeciorząd nie istnieje, era kenozoiczna dzieli się na paleogen, neogen i czwartorzęd.	Uwzględniono.
39	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	5.1.7. Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000 5.1.7.3 Korytarze ekologiczne	Ochrona przyrody	W podrozdziale 5.1.7.3, który stanowi część rozdziału „Indywidualne (obiektywne) formy ochrony przyrody”, zostały wymienione korytarze ekologiczne, co jest błędnym zapisem, ponieważ korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w Polsce. W ustawie o ochronie przyrody korytarze ekologiczne zostały zdefiniowane jako obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Również w art. 23 ust. 1 ww. ustawy wskazano, że obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. W ustawie wspomina się również o utrzymaniu korytarzy ekologicznych w kontekście obszarów Natura 2000. Proponuję zastosowanie odrębnej numeracji (jako rozdziału) dla korytarzy ekologicznych.	Nie uwzględniono. Rozdział zawiera informacje nie tylko o ochronie przyrody, ale także o różnorodności biologicznej, w tym o lasach. Przeredagowano tekst w celu zaakcentowania braku prawnej ochrony korytarzy ekologicznych.
40	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	Rozdz. 5, pkt.5.1.11.4, str. 99 - 100.	Sejsmiczność obszaru Polski	Strona 100, zdanie pierwsze: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego, Okręgu Miedziowego (LGOM) i Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie.” Uwaga: nie jest zasadne ujęcie Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie i przyrównanie do dwóch pozostałych rejonów występowania wstrząsów indukowanych. Odsetek odnotowanych wstrząsów i ich magnituda nie pozwalają na przyjęcie w opracowaniu przybliżenia. Ponadto na stronie 99, w zdaniu czwartym:	Uwzględniono częściowo. Zapis zmieniono: "Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM). Notowane są również zjawiska sejsmiczne występujące w rejonie Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie,

					„Wstrząsy tego rodzaju występują na Górnym Śląsku, w Legnicko- Głogowskim Okręgu Miedziowym oraz w rejonie Bełchatowa.” wskazano na sejsmiczność indukowaną w rejonie Bełchatowa. Proponuj zapisu: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM).”	w rejonie Skierniewice – łowicz, a także zjawiska powiązane ze zdarzeniami osuwiskowymi w południowej Polsce.”
41	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	Rozdz. 5, tabela 5.9, str. 101	Główne zidentyfikowane problemy jakości środowiska na obszarze Polski	Proponuję korektę zdania: „Emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego i transportu, w mniejszym stopniu z przemysłu i energetyki.” Nie zasadne jest ujęcie w tak szerokim kontekście zapisu dotyczącego przekroczeń emisji branży energetycznej. Proponuję wykreślenie wyrazu „...i energetyki.” i następujące jego brzmienie: „Emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego i transportu, w mniejszym stopniu z przemysłu.”	Uwzględniono.
42	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.4.1 Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność	Błąd logiczny oraz niewłaściwe rozumienie pojęcia „oceny oddziaływania na środowisko”	W podrozdziale 6.4.1. wskazano „(...) W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko naturalne, wyniki postępowań w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko będą decydować o możliwości i warunkach ich realizacji. Sposoby minimalizacji szkodliwego wpływu na obszary chronione będą proponowane w raportach oddziaływania na środowisko i ujęte w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach. (...)”. Zauważyć należy, że nie wszystkie przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko będą miały obligatoryjnie przeprowadzoną ocenę oddziaływania na środowisko i dla takich przedsięwzięć, dla których ocena ta nie będzie przeprowadzona, środki minimalizujące wskazuje się w karcie informacyjnej przedsięwzięcia, a nie w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Proponuje się stosowną korektę tego zdania.	Uwzględniono. Przeredagowano zapis w celu poprawy jego czytelności.

43	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	Rozdz. 6, pkt.6.4.6., str. 167	Oddziaływanie na zasoby naturalne	Zdanie drugie: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia.” Proponuję rozszerzenie zapisu: „... zgodnie z powiązаныmi dokumentami przywołаныmi w pkt. 3.3.” i zapisanie tego zdania w brzmieniu: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia zgodnie z powiązаныmi dokumentami przywołаныmi w pkt. 3.3.”. „Działania związane z realizacją infrastruktury jądrowej, transportowej czy przesyłowej mogą także wpływać na ograniczenie w przyszłości zdolności do wydobycia podziemnych zasobów naturalnych (surowców) ze względu na występowanie ważnej infrastruktury na powierzchni ziemi. (...) W celu ograniczenia ewentualnych problemów lokalizacyjnych należy na etapie przygotowania inwestycji wziąć pod uwagę występowanie szerokiego zakresu zasobów naturalnych, zwłaszcza tych, których znaczenie dla gospodarki w przyszłości może ulec zmianie. W kontekście planów rozwoju energetyki jądrowej (zwłaszcza SMR, dla których przewiduje się obecnie kilkanaście lokalizacji w różnych częściach kraju) i wymagań reżimu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej istotnym jest określenie odpowiednich instrumentów gwarantujących należytą ochronę złóż kopalin w przypadku potencjalnej kolizji planowanej inwestycji w obiekt energetyki jądrowej z górnictwem działalnością eksploracyjną albo eksploatacyjną. (...)” UZASADNIENIE	Uwzględniono.
----	----------------------------------	-------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	---	---------------

					Nie tylko infrastruktura transportowa czy przesyłowa, ale przede wszystkim (ze względu na rygorystyczny reżim bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej) infrastruktura jądrowa może wpływać negatywnie na zdolność do wydobycia zasobów naturalnych i skutkować ograniczeniem obecnej lub planowanej działalności górniczej. Mając na uwadze, iż kluczowa dla bezpieczeństwa obiektu jądrowego jest szeroko rozumiana stabilność terenu i przewidywalność zjawisk, jakim będzie on poddawany (w granicach planowanego miejsca usytuowania obiektu jądrowego, na obszarze lokalizacji, czy w regionie lokalizacji nie mogą występować czynniki i zjawiska niezależne od samego obiektu, lecz od warunków otoczenia, które mogłyby przyczynić się do utraty bezpieczeństwa jądrowego na kolejnych etapach funkcjonowania obiektu energetyki jądrowej, a zagrożenia te należy oceniać rygorystycznie) lokalizowanie obiektów jądrowych na obszarach już objętych albo, które będą objęte, zagrożeniami spowodowanymi ruchem zakładu górniczego powinno podlegać szczególnej kontroli i reglamentacji. W świetle celów wyznaczonych w Polityce Surowcowej Państwa, a także wyjątkowej sytuacji na rynku surowców (spowodowanej wojną na Ukrainie oraz wyzwaniem związanymi z dekarbonizacją i transformacją energetyczną), zabezpieczenie bazy zasobowej złóż kopalin do produkcji surowców i ich efektywnego wykorzystywania powinno z punktu widzenia strategicznych interesów państwa mieć pierwszeństwo przed innymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi w razie wystąpienia między nimi kolizji.	
--	--	--	--	--	--	--

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

44	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	Rozdz. 6, pkt. 6.4.6. tabela 6.14, str. 168	Ocena oddziaływania na zasoby naturalne działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK	Pozycja: Lp. 13 Działanie 112. Rozwój infrastruktury wodorowej. „Potencjalne pozytywne: - zwiększenie dostępności zielonego wodoru może przyczynić się do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych (węgla kamiennego, brunatnego, ropy naftowej)”. Proponuję w powyższym tirecie wprowadzić uzupełnienie o wyraz – gazu. Propozycja zapisu: „- zwiększenie dostępności zielonego wodoru może przyczynić się do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych (węgla kamiennego, brunatnego, ropy naftowej, gazu)”.	Działanie 112 Rozwój infrastruktury wodorowej zostało usunięte z kolejnej wersji projektu KPEiK. W analogicznych sytuacjach przy wymienianiu paliw kopalnych uzupełniono wykaz o gaz.
45	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.4.9. Identyfikacja ryzyka wystąpienia oddziaływania skumulowanego	Ocena oddziaływania na środowisko	W tytule podrozdziału proponuje się dodanie informacji/odniesienia do oddziaływań skumulowanych, a nie oddziaływania skumulowanego (np. https://circabc.europa.eu/ui/group/3b48eff1-b955423f-9086-0d85ad1c5879/library/a9f8a19a-fba5440f-abf2-29d3f9ed7a63/details?download=true). Brakuje również definicji oddziaływań skumulowanych i warto chociaż zacytować w tym miejscu w projekcie stosowne odniesienie, np. do literatury branżowej, w którym zdefiniowano ten typ oddziaływań (np. https://wayback.archiveit.org/12090/20151221014945/http://ec.europa.eu/environment/archives/eia/eia-studies-andreports/pdf/guidel.pdf).	Uwzględniono częściowo. Skorygowano tytuł podrozdziału 6.4.9 oraz dodano definicję: "Oddziaływania skumulowane - zmiany w środowisku, które wynikają z połączenia wpływu danej inwestycji lub działalności z innymi, przeszłymi, obecnymi lub planowanymi działaniami, które mają podobny wpływ na te same zasoby i/lub przedmioty oddziaływania."
46	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.7 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą...	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne i krajobraz	Wśród zaproponowanych działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi wymieniono: „składowanie zanieczyszczonych gruntów i gleby w sposób uniemożliwiający przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu”. Z uwagi na fakt, że proces składowania dotyczy składowisk odpadów proponuję zmianę na następujący fragment: „magazynowanie zanieczyszczonych gruntów i gleby w sposób uniemożliwiający przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu”.	Uwzględniono.

47	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	Wnioski/ str. 200	Wpływ projektu Krajowego Planu – poprawa bezpieczeństwa energetycznego	Opinie i oceny tj.: „Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego ...”, „Ogólnie można spodziewać się pozytywnego oddziaływania KPEiK na ludzi dzięki poprawie ... bezpieczeństwa energetycznego”, „Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego ...” - wymagają reasumpcji i przerehabilitacji, bowiem realizacja projektu KPEiK w brzmieniu z listopada 2024 r. może nie wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju, a to ze względu na przyjęte w dokumencie trudne do realizacji terminy zakończenia produkcji energii w elektrowniach spalających węgiel w zestawieniu z terminem ich zastąpienia przez elektrownie jądrowe/ą.	Uwzględniono. Skorygowano zapisy: "Ogólnie można spodziewać się pozytywnego oddziaływania KPEiK na ludzi dzięki poprawie jakości powietrza." "Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie dostępności transportowej oraz zapewni większy dostęp do paliw alternatywnych Należy zaznaczyć, że bezpieczeństwo energetyczne jest opisane w aKPEiK nie tylko z perspektywy sektora wytwarzania energii elektrycznej, lecz również bezpieczeństwa surowcowego, redukcji zależności importowej, dywersyfikacji kierunków dostaw, pewności i stabilności dostaw paliw i energii (w tym ciepłej). Prognozowana struktura mocy energii elektrycznej (w tym udział mocy węglowych) była oceniana przez PSE S.A., potwierdzając parametry wystarczalności mocy w perspektywie do 2040 r.
48	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	Wnioski/ str. 200	Ochrona zasobów naturalnych	Fragment „Do głównych celów KPEiK należy odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia.” wymaga reasumpcji i przerehabilitacji, bowiem odstąpienie od eksploatacji już udostępnionych pokładów węgla i ich zazwałowanie nadkładem lub zalanie wodą powoduje trudne do odwrócenia skutki i może uniemożliwić ich wykorzystanie.	Uwzględniono. Przerehabilitowano zapis w celu podkreślenia problematyki postępowania z obecnie eksploatowanymi złożami i ryzykiem ich całkowitego utracenia w wyniku zawieszenia procesu eksploatacji tych zasobów naturalnych.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

49	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.1. Tabela 6.1. lp. 10, 11, 12 (str. 103)	Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK	Proponuję dodać: –ograniczenie możliwości dekarbonizacji gałęzi gospodarki krajowej – ograniczenie możliwości poprawy jakości powietrza – ograniczenie bezpieczeństwa energetycznego Uzasadnienie: Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej (przesyłowej i dystrybucyjnej) ma wpływ na dekarbonizację gospodarki, poprawę jakości powietrza i bezpieczeństwo energetyczne. Infrastruktura gazowa wpływa na funkcjonowanie innych sieci (integracja sektorów) i dostawy paliw gazowych do źródeł ciepła i energii elektrycznej (wsparcie rozwoju OZE, redukcja zużycia węgla).	Uwzględniono.
50	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.3. Tabela 6.2. „Długoterminowa strategia renowacji budynków – DSRB” (str. 113)	Obszar 4.2 Sprawna i wystarczająca infrastruktura gazowa KPEiK.	Proponuję dodać wartość: „+” w kolumnie obszaru „4.2” KPEiK Uzasadnienie: Działania, tj. nr 106-109 ujęte w obszarze 4.2. KPEiK wpływają pośrednio na budownictwo i opcje ogrzewania, a działanie 110 wpływa bezpośrednio wpływa na budownictwo i opcje ogrzewania, w tym redukcji emisji CO ₂ .	Uwzględniono. Przy czym w zaktualizowanej po konsultacjach społecznych wersji aKPEiK obszar 4.2 dotyczy rozwoju energetyki rozproszonej. W tym zakresie występuje spójność celów.
51	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.3. Tabela 6.2. „Polska Strategia Wodorowa do roku 2030 – PSW” (str. 113-114)	Obszar 4.2 Sprawna i wystarczająca infrastruktura gazowa KPEiK.	Proponuję dodać wartość: „+” w kolumnie obszaru „4.2” KPEiK Uzasadnienie: Działania 109, 110 ujęte w obszarze 4.2. KPEiK wpływają bezpośrednio na Cel 5 – sprawny i bezpieczny przesył, dystrybucja i magazynowanie wodoru w ramach „Polskiej Strategii Wodorowej do roku 2030 – PSW”.	Uwzględniono. Do weryfikacji oznaczenia w całej tabeli 6.2 w związku ze zmianami aKPEiK po konsultacjach społecznych.

52	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.4. Tabela 6.4. lp. 6 Działania w sektorze leśnym (str. 128) oraz lp. 7 Działania w sektorze rolnictwa	Dotyczy zdania: „Dla celów energetycznych preferowane powinno być wykorzystanie innych niż drewno rodzajów dostępnej biomasy (słomy, siana, odpadów z produkcji żywności, osadów).”	Proponuję przeredagować zdanie: „Dla celów energetycznych preferowane powinno być wykorzystanie innych niż drewno rodzajów dostępnej biomasy (słomy, siana, odpadów z produkcji żywności, osadów).” poprzez nadanie mu brzmienia: „Dla celów energetycznych, ale i również paliwowych i biopaliwowych, preferowane powinno być wykorzystanie innych niż drewno pełnowartościowe rodzajów dostępnej biomasy (słomy, siana, odpadów z produkcji żywności, osadów).” Ponadto, w grupie działań w sektorze rolnictwa proponuje się uzupełnienie opisu oddziaływań o zapis analogiczny do zapisu zastosowanego w grupie działań w sektorze leśnym. Biorąc pod uwagę, że wymienione rodzaje biomasy, takie jak słoma czy siano wytwarzane są w sektorze rolnictwa, zasadne wydaje się takie doprecyzowanie zakresu zidentyfikowanych w nim potencjalnych oddziaływań.	Uwzględniono częściowo. Przeredagowano zapis uwzględniając cele inne niż energetyczne. Uzupełniono analizę odnoszącą się do działań w sektorze rolnictwa.
53	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.4.2. Tab. 6.5., lp. 13 (str. 136)	Ocena oddziaływania na ludzi działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK.	Proponuję dodać w kolumnie „Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na ludzi” następujące oddziaływania: – poprawa jakości powietrza. – wsparcie opcji dekarbonizacji budynków.	Uwzględniono częściowo. Proponowane zapisy uwzględniono we właściwych komponentach lub skorygowano. Poprawę jakości powietrza dodano w tabeli 6.10. W tabeli 6.5 dodano "wsparcie dekarbonizacji gospodarki".
54	Ministerstwo Aktywów Państwowych	administracja publiczna	6.4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko 6.4.2. Tabela 6.6. – oddziaływania na ludzi (str. 138-139) 6.4.3. 6.8. Tabela – oddziaływania na wody (str. 148-149) 6.4.5. 6.13 Tabela – oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz (str. 164-165)	Biometan	Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy o.o.ś prognoza jest dokumentem, który określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko i przedstawia rozwiązania mające im zapobiegać. Z reguły są to więc działania wskazywane konkretnie, a nie przykładowo albo na dużym poziomie ogólności, by nie wykluczyć możliwości realizacji danego działania. Projekt Prognozy dla KPEiK do 2030 w zakresie dotyczącym segmentu biometanu tylko w jednym miejscu (tj. na str. 117) odnosi się do inwestycji w zakresie rozwoju sieci gazowych umożliwiających transport biometanu jako paliwa gazowego. Na str. 117 wskazano: „Wykorzystanie wodoru oraz OZE (w tym biogazu i biometanu) jako alternatywnych paliw sprzyja ochronie środowiska poprzez ograniczanie zużycia węgla i innych paliw	Zestaw działań w tym odnoszących się do biometanu został zaktualizowany po konsultacjach publicznych, rozbudowany został rozdział o budowie biogazowni oraz wskazane sektory, w których powinien być priorytetowo wykorzystywany biometan (m.in. w elektroenergetyce do celów bilansowych). "Jednostki energetyczne" odnoszą się do mocy wytwórczych w elektroenergetyce i ciepłownictwie.

					kopalnych. Jednakże rozwój infrastruktury wodorowej oraz systemu gazowego jest związany z rozbudową czy modernizacją infrastruktury, co z reguły ma negatywny wpływ na system przyrodniczy." Z tego fragmentu można wywieść, że prognozowanym działaniem jest rozwój infrastruktury gazowej – sieci gazowych do transportu biometanu, których budowa może negatywnie wpłynąć na system przyrodniczy. Biometan w rozumieniu art. 3 pkt 3a Prawa energetycznego jest bowiem paliwem gazowym. W pozostałych częściach projekt Prognozy skupia się tylko na wykorzystaniu biometanu w energetyce i rozwoju sieci energetycznych. Tymczasem w praktyce Energetyka obejmuje dostarczanie energii w dwóch postaciach – energii elektrycznej lub energii cieplnej. Biometan będzie mógł być natomiast wykorzystywany także w sektorze transportu do tankowania paliw, do których docelowo może być transportowany sieciami gazowym. Uproszczenie przepisów w tym zakresie przewiduje ustawa z dnia 6 lutego 2025 r. o zm. ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw, która została ostatnia przekazana do Senatu RP. W związku z tym postuluję zmianę następujących fragmentów: Na str. 131 wskazano: „Działania przewidują przygotowanie odpowiednich instrumentów finansowych oraz ogólnie wspieranie rozwoju biogazowni i wykorzystania biometanu. Obejmują zarówno wykorzystanie biometanu w dużych jednostkach energetycznych, jak i wsparcie dla gospodarstw rolnych przy budowie biogazowni rolniczych.”. Nie jest jasne, co oznacza użyte w tym zdaniu pojęcie „jednostki energetyczne”, a tym samym jakie działania związane z wykorzystaniem biometanu będą wspierane (w jakim sektorze gospodarki, jaki sposób transportu biometanu, itp.). I czy to oznacza, że wsparcie nie będzie dotyczyło małych jednostek? Proponuję zastąpić ten fragment następującym fragmentem: „Działania przewidują przygotowanie odpowiednich instrumentów finansowych oraz wspieranie produkcji i wykorzystania biogazu i	
--	--	--	--	--	---	--

					biometanu, zarówno w sektorze energetycznym, jak i w sektorze transportu”. w Tabeli 6.6. dotyczącej oddziaływań na ludzi jako jedno z potencjalnie pozytywnych oddziaływań bezpośrednich wskazano fragment: „wspieranie wykorzystania biometanu w energetyce – jeden z elementów poprawy bezpieczeństwa energetycznego”. Proponuję przeformułować ten fragment poprzez nadanie mu nowego brzmienia: „wspieranie wykorzystania biometanu w energetyce i w transporcie – jeden z elementów poprawy bezpieczeństwa energetycznego i paliwowego”. Podobnie w Tabeli 6.8. dotyczącej oddziaływań na wody i w Tabeli 6.13 dotyczącej oddziaływań na powierzchnię ziemi krajobraz wskazano: „Działania złożone odnoszą się do m.in. wsparcia rozwoju energetyki odnawialnej (energetyki wiatrowej, produkcji biogazu i biometanu) oraz poprawy stanu i bezpieczeństwa sieci energetycznych.”. Proponuje się zastąpić ten fragment następującym fragmentem: „Działania złożone odnoszą się do m.in. wsparcia rozwoju energetyki odnawialnej (energetyki wiatrowej, produkcji biogazu i biometanu) oraz poprawy stanu i bezpieczeństwa, a także rozbudowy sieci energetycznych i gazowych. W celu umożliwienia przyłączeń biometanowni do sieci gazowych w niektórych przypadkach niezbędna będzie rozbudowa systemu gazowego (lub zwiększenie chłonności), a nie tylko poprawa stanu czy bezpieczeństwa sieci.	
55	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) DPB	administracja publiczna	6.4.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz, str. 157	Akapit: „Ponadto wsparcie rolnictwa ekologicznego, ograniczenie nawożenia czy rozwój biogazowni rolniczych (dla których substratem może być np. produkowany w rolnictwie obornik) sprzyjają ograniczeniu stosowania nadmiaru nawozów naturalnych oraz sztucznych, a więc mają pozytywny wpływ na zachowanie odpowiedniego stanu gleb i wód gruntowych.”	Proponowana zmiana na: „Ponadto wsparcie dla zrównoważonych praktyk rolniczych (np. racjonalna gospodarka nawozami), rolnictwa ekologicznego sprzyjają ograniczeniu nadmiernego nawożenia, co ma pozytywny wpływ na zachowanie odpowiedniego stanu gleb i wód gruntowych.” Uzasadnienie: Proponujemy przeredagowanie/ skróć. Ponadto nie widzimy związku między (niewątpliwie potrzebnym) rozwojem biogazowni a ograniczeniem nadmiernego nawożenia.	Uwzględniono.

56	MRiRW DPB	Rolnictwo	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, Tabela 6.6. Ocena oddziaływania na ludzi grup działań z KPEiK wg zaproponowanej klasyfikacji (Tabela 4.3), pkt 7, str. 139	Działania w sektorze rolnictwa potencjalnie negatywne: -wzrost kosztów działalności rolniczej 79, -wzrost wymogów formalnych w toku prowadzenia działalności rolniczej 79 Zgodnie z analizą przedstawioną w publikacji Instytutu Finansów Publicznych „Ziarno niezgody: analiza protestów rolniczych” (z marca 2024) niezbędna dokumentacja związana ze stosowaniem ekoschematów „pochłania wiele czasu liczonego w setkach godzin i kosztów, gdyż wielu rolników z braku czasu musiało takie działania zlecić wyspecjalizowanym podmiotom”. Inny z ekoschematów – odłogowanie 4% gruntów ornych – prowadzi do spadków zysków z gospodarstwa, co zostało poparte wyliczeniami we wspomnianej publikacji.	MRiRW zwraca się z prośbą o usunięcie odnośnika 79. Uzasadnienie: Istotnym problemem w obszarze kosztów produkcji rolnej jest zwiększanie wymogów co do norm ochrony środowiska. Przywołane w przypisie koszty administracyjne związane z ubieganiem się o wsparcie w z tytułu dobrowolnego stosowania w gospodarstwie praktyk wykraczających ponad poziom wyznaczony w obowiązujących przepisach prawa (ekoschematów) mają charakter marginalny. Poza tym, przytoczony w przypisie obowiązek ugorowania nie był ekoschematem, a ponadto, po zmianie przepisów UE nie wszedł w życie.	Uwzględniono.
57	MRiRW DPB	administracja publiczna	6.4.8. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki Oddziaływanie negatywne pozostałych grup działań, str. 181	Akapit: Niektóre regulacje powodować mogą ograniczenie dysponowania własnością, np. określać wymagany sposób prowadzenia gospodarki na gruntach rolnych. w przypadku stosowania ekoschematów, które mają charakter dobrowolny, ale umożliwiają uzyskanie dopłat.	Usunięcie zaznaczonej części zapisu. Uzasadnienie: Działania prośrodowiskowe wspierane przez Wspólną Politykę Rolną (w tym – ekoschematy) nie powodują ograniczeń dysponowania własnością, ponieważ nie mają charakteru obowiązkowego dla rolnika.	Nie uwzględniono. Uzależnienie dofinansowania od działań prośrodowiskowych jest ekonomiczną formą oddziaływania na właścicieli do dysponowania swoją własnością w określony sposób. Płacący może postawić takie warunki, ale pozostaje faktem, że wywołuje to określony wpływ.
58	MRiRW DPB	administracja publiczna	Tabela 6.19. Ocena oddziaływania na dobra materialne i zabytki grup działań z KPEiK wg zaproponowanej klasyfikacji (Tabela 4.3) str. 188-189	Działania o charakterze regulacyjnym potencjalnie negatywne: - możliwe ograniczenia dysponowania własnością (np. sposób prowadzenia gospodarki na gruntach rolnych w sytuacji stosowania ekoschematów, które są dobrowolne) Działania w sektorze rolnictwa potencjalnie negatywne: -możliwe ograniczenia dysponowania własnością (np. sposób prowadzenia gospodarki na gruntach rolnych)	Usunięcie zaznaczonej części zapisu. Uzasadnienie: Działania prośrodowiskowe wspierane przez Wspólną Politykę Rolną nie powodują ograniczeń dysponowania własnością, ponieważ nie mają charakteru obowiązkowego dla rolnika.	Nie uwzględniono. Uzależnienie dofinansowania od działań prośrodowiskowych jest ekonomiczną formą oddziaływania na właścicieli do dysponowania swoją własnością w określony sposób. Płacący może postawić takie warunki, ale pozostaje faktem, że wywołuje to określony wpływ.

59	MRiRW DPB	administracja publiczna	6.4.7. Oddziaływanie na klimat. Str. 175.	Nie identyfikowano oddziaływania na zabytki. Akapit: Podobnie korzystne oddziaływanie na klimat będą wykazywać planowane działania w zakresie rolnictwa, służące promowaniu dobrych praktyk, wśród których dla ograniczenia emisji gazów cieplarnianych największe znaczenie będą miały ekoschematy: „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi” oraz „Integrowana produkcja roślin”. Część praktyk ekoschematu „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi” przyczyni się do realizacji celu zwiększania pochłaniania i ograniczenia emisji w sektorze LULUCF. Wśród praktyk tych można wyróżnić m.in.: międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe, zróżnicowaną strukturę upraw czy uproszczone systemy uprawy.	MRiRW proponuje zmianę na: Podobnie korzystne oddziaływanie na klimat będą wykazywać planowane działania w zakresie rolnictwa. Należy zauważyć, że znaczne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w sektorze rolnym jest trudne, ponieważ nie ma możliwości zmiany procesów biologicznych zachodzących podczas produkcji rolnej. Są jednak możliwe działania, które mogą przyczynić się do zmniejszenia skali emisji – na przykład precyzyjne nawożenie (zmniejsza emisje podtlenku azotu), uprawa bezworkowa, stosowanie zmianowania lub międzyplonów (sprzyjają akumulacji węgla w glebie), nowoczesne metody produkcji zwierzęcej i gospodarowania nawozami naturalnymi. Tego rodzaju praktyki są wspierane w ramach obecnej Wspólnej Polityki Rolnej (Planu strategicznego dla WPR) poprzez tzw. zieloną architekturę. Są to instrumenty dobrowolne, promujące praktyki przyjazne klimatowi i środowisku, chroniące glebę, wodę i powietrze oraz różnorodność biologiczną, które rolnik może realizować zgodnie ze specyfiką swojego gospodarstwa. Elementami „zielonej architektury” są m.in. warunkowość, ekoschematy, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, ale też środki na niezbędne inwestycje infrastrukturalne i zalesieniowe. Uzasadnienie: Głównymi źródłami emisji w sektorze rolnym jest nawożenie (podtlenek azotu) i produkcja zwierzęca (metan), emisje te są ściśle związane z procesami biologicznymi zachodzącymi podczas produkcji. Znaczne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie jest więc trudne, ponieważ nie ma możliwości zmiany procesów biologicznych czy zastosowania alternatywnych rozwiązań produkcyjnych (tak jak np. zastosowanie OZE w energetyce). Niemniej jednak w rolnictwie podejmowany jest szereg działań sprzyjających ochronie klimatu i środowiska. Działania te są wspierane przez Wspólną Politykę Rolną (WPR) i określane w programach strategicznych. Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 wpiera szereg synergicznych działań, które zwykle służą osiągnięciu wielu celów, takich jak np. adaptacja, ochrona klimatu, ochrona gleby i wód, ochrona różnorodności biologicznej. Ekoschematy są istotnym działaniem, ale nie jedynym. Badania KE wskazują, że	Uwzględniono. Przeredagowano treść.
----	-----------	-------------------------	---	--	---	--

					znaczenie w kontekście ograniczenia emisji mają także działania takie jak warunkowość czy inwestycje.	
60	MRiRW DPB	administracja publiczna	Tabela 6.17. Ocena oddziaływania na klimat grup działań z KPEiK wg zaproponowanej klasyfikacji (Tabela 4.3) str 179	Działania w sektorze rolnictwa. Treść jw.	MRiRW proponuje odniesienie się do pozostałych działań wymienionych w tabeli i zmianę opisu na: W sektorze rolnym działania, które mogą przyczynić się do zmniejszenia skali emisji to na przykład precyzyjne nawożenie (zmniejsza emisję podtlenku azotu), uprawa bezorkowa, stosowanie zmianowania lub międzyplonów (sprzyjają akumulacji węgla w glebie), nowoczesne metody produkcji zwierzęcej i gospodarowania nawozami naturalnymi. Tego rodzaju praktyki są wspierane w ramach obecnej Wspólnej Polityki Rolnej (Planu strategicznego dla WPR) poprzez tzw. zieloną architekturę. Są to instrumenty dobrowolne, promujące praktyki przyjazne klimatowi i środowisku, chroniące glebę, wodę i powietrze oraz różnorodność biologiczną, które rolnik może realizować zgodnie ze specyfiką swojego gospodarstwa. Elementami „zielonej architektury” są m.in. warunkowość, ekoschematy, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, ale też środki na niezbędne inwestycje infrastrukturalne. Uzasadnienie: Projekt aKPEiK z dnia 11 października 2024, poza ekoschematami zawiera inne działania realizowane w sektorze rolnym, co zostało wskazane w niniejszym dokumencie w „Tabeli 4.3. Wykaz działań wskazanych w KPEiK podlegających ocenie grupowej”, w wierszu 7 „Działania w sektorze rolnym”.	Uwzględniono.
61	MRiRW DSR	administracja publiczna	Tabela 6.2. str.112 - Analiza spójności celów projektu KPEiK z celami dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	Dokument odnosi się do celów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Rolnictwa Rybactwa i Rozwoju Wsi 2030 przed aktualizacją, która miała miejsce w 2023 r. (Uchwała nr 193 Rady Ministrów z dnia 17 października 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” (M.P. poz. 1214) https://monitorpolski.gov.pl/MP/2023/1214	Obecna treść zapisu w projekcie aKPEiK: Głównym celem SZRWIR 2030 jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwałe wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. SZRWIR 2030 realizuje założenia SOR przez działania w ramach celów szczegółowych: – Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; – Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; – Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa; a także trzech obszarów wpływających na realizację celów strategii: (1) Sprawne zarządzanie rozwojem, (2)	Uwzględniono. Zmieniono zapis, zgodnie z propozycją.

				Prosimy o zmianę fragmentu dotyczącego SZRWIR 2030 tak, aby był zgodny z obecnym brzmieniem strategii.	Stabilne finansowanie rozwoju, (3) Trwała zdolność kreacji i uczenia się. Proponowana zgodna z aktualizacją SZRWIR 2030 treść zapisu w projekcie aKPEiK: Celem głównym SZRWIR 2030 jest wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wsi zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego społecznego i terytorialnego oraz poprawie środowiska naturalnego. SZRWIR 2030 realizuje założenia SOR przez działania w ramach 3 celów szczegółowych: - Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy ○ Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska ○ Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa; a także trzech obszarów wpływających na realizację celów strategii: (1) Sprawne zarządzanie rozwojem, (2) Stabilne finansowanie rozwoju, (3) Trwała zdolność kreacji i uczenia się.	
62	Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju (MFiPR)	administracja publiczna	Uwaga ogólna do całego opracowania w szczególności w odniesieniu do oddziaływania na sieć obszarów Natura 2000 i oddziaływania transgranicznego (rozdział 6.6)	Zastosowanie zasady przezorności/ ostrożności	Zwracamy uwagę, że przy formułowaniu wniosków w prognozie powinna zostać wykorzystana zasada przezorności (ostrożności), w szczególności w związku z orzeczeniami TSUE (np. sprawa C-127/02). Jeżeli nie da się wykluczyć możliwości wystąpienia danego oddziaływania, to należy założyć, że może ono wystąpić. Biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy pociąga to za sobą określone konsekwencje proceduralne np. konieczność zastosowania art. 55 ust 2 i art. 113 ustawy ocenowej.	Uwzględniono.
63	MFiPR	administracja publiczna	Uwaga ogólna do całego opracowania, m.in. do oddziaływania na sieć obszarów Natura 2000 i oddziaływania transgranicznego, oraz streszczenia	Konieczność przesądzenia czy realizacja programu będzie skutkowałą wystąpieniem oddziaływań znaczących	W opracowaniu nie przesądzono, czy wystąpią znaczące negatywne oddziaływania w odniesieniu do obszarów Natura 2000 oraz zgodnie z wcześniejszą uwagą (o stosowaniu zasady przezorności (ostrożności)) pociąga to za sobą określone konsekwencje proceduralne np. konieczność zastosowania art. 55 ust 2 i art. 113 ustawy ocenowej.	Uwzględniono.

64	MFiPR	administracja publiczna	Uwaga ogólna	Uspójnienia z opracowywanym Planem Społeczno-Klimatycznym (SFK)	W związku z prowadzonymi w MKiŚ pracami w zakresie uspoźnienia zapisów KPEiK z projektem Planu Społeczno-Klimatycznego (nazywanego w prognozie SFK) w tym w szczególności ew. modyfikacjami wprowadzanymi w celu 4.5.1 (redukcja ubóstwa energetycznego) i 4.5.2 (redukcja ubóstwa transportowego) należy odpowiednio uwzględnić wprowadzone modyfikacje w ostatecznej wersji prognozy ooś.	Uwaga uwzględniona. Projekt aKPEiK został uspoźniony z SFK.
65	MFiPR	administracja publiczna	Rozdział 6.8 Rozwiązania alternatywne	Brak analizy rozwiązań alternatywnych	Ponieważ w KPEiK rozważane są dwa scenariusze jego realizacji powinny być one ocenione w prognozie. Niejasne jest, dlaczego w prognozie nie przeprowadzono takiej oceny. Pomocnicze w tym zakresie mogą być wykonane prognozy oddziaływania na środowisko dla innych dokumentów (np. sektorowych).	Uwzględniono. Końcowa wersja aKPEiK jest oparta na dwóch scenariuszach a cele są wskazane przedziałowo. Prognoza ooś została adekwatnie skorygowana. Równocześnie, zgodnie z przyjętą metodyką w Prognozie oceniano działania wskazane do realizacji w aKPEiK.
66	MFiPR	administracja publiczna	Rozdział 3.3 powiązanie z innymi dokumentami	Uwzględnienie projektu PSK	Biorąc pod uwagę, że opracowywany Plan Społeczno-Klimatyczny (SFK) jest ściśle powiązany z KPEiK wskazane jest również uwzględnienie projektu tego dokumentu w tym rozdziale	Uwzględniono.
67	MFiPR	administracja publiczna	Rozdział 6.1 Wpływ na środowisko w przypadku odstępiania od realizacji KPEiK Tab. 6.1 oraz tekst pod tabelą	Możliwość uzupełnienia projektu prognozy o dodatkowe przykłady wpływu na środowisko w przypadku braku realizacji poszczególnych działań oraz konieczność przedstawiania przykładów działań, które mają wpływ na środowisko	W tabeli 6.1 możliwe jest uwzględnienie dodatkowych argumentów wskazujących na negatywny wpływ na środowisko w przypadku odstępiania od realizacji programu. Dotyczy to w szczególności: - W odniesieniu do działania 29 można wykazać „wzrost ryzyka wystąpienia poważnej awarii w transporcie” (np. na skutek braku odpowiedniego zabezpieczenia istniejącej infrastruktury transportowej), „wzrostu zagrożenia dla wód podziemnych” (związany z faktem, że istniejąca infrastruktura nie posiada często odpowiednich zabezpieczeń a nowa będzie je posiadała - W odniesieniu do działania 31 i 33 można wykazać: „wzrost oddziaływań w zakresie emisji hałasu”, „wystąpienie negatywnych oddziaływań pośrednich na zdrowie i życie mieszkańców” „ograniczenie komfortu życia mieszkańców”	Uwzględniono.

					Dodatkowo w odniesieniu do działań 44, 48, 50, 108, 109, 110, 115, 117, 119, 125 - niezbędne jest przedstawienie podanych przykładów w kontekście wpływu na środowisko. Niezbędne jest albo przeformułowanie podanych przykładów, albo ich odpowiednie uzasadnienie w odniesieniu do wpływu na środowisko.	
68	MFiPR	administracja publiczna	Rozdział 6.7	Konieczność doprecyzowania zaproponowanych działań minimalizujących, w tym ich doprecyzowania oraz urealnienia	Zamieszczone zapisy w zakresie proponowanych działań minimalizujących nie są jednoznaczne. Z jednej strony wskazuje się, że działania takie będą wskazane w wydanych DŚU dla poszczególnych inwestycji, z drugiej strony działania takie są zamieszczone w prognozie (zamieszczono nawet zapis, że „należy je uwzględnić”). Należy pamiętać, że szereg działań realizowanych w ramach KPEiK będzie małymi inwestycjami (np. termomodernizacje, wymiany źródeł ciepła, montaż OZE itp.) tym samym w większości przypadków dla takich zamierzeń nie będzie uzyskiwana DŚU. Niezbędne jest również wyjaśnienie: ○ Czy dla każdej inwestycji należy przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą? ○ Czy dla każdej inwestycji należy przeprowadzić zabiegi kompensacyjne? ○ Czy rzeczywiście w każdym przypadku procedury ooś, należy przeprowadzić analizę wariantową w odniesieniu do lokalizacji przedsięwzięcia? Należy pamiętać, że analiza wariantowa nie zawsze musi się odnosić do lokalizacji – tym samym wprowadzenie takich zaleceń jest dużym ograniczeniem uniemożliwiającym realizację niektórych inwestycji. ○ Czy rzeczywiście zalecane jest stosowanie nasadzeń zieleni wzdłuż dróg w celu ochrony akustycznej? Prosimy o weryfikację tego zalecenia w kontekście skuteczności. ○ Czy rzeczywiście racjonalne jest wprowadzanie lokalizowania dróg i linii kolejowych w odpowiedniej odległości od zabudowy?	Uwzględniono. Pogłębiono analizę oddziaływania na środowisko oraz dokonano przeglądu i korekty zaproponowanych działań minimalizujących. Zwrócono uwagę na zasadność proponowania działań dla wybranych grup przedsięwzięć.

					Z uwagi na przepisy wskazujące na konieczność zachowania odpowiednich parametrów inwestycji transportowych (np. łuków poziomych i pionowych) zalecenie takie wydaje się nieracjonalne ○ Czy rzeczywiście każdorazowo racjonalne jest stosowanie nawierzchni dróg ograniczających uciążliwość akustyczną? Zwracamy uwagę, że przy niższych prędkościach (tereny zabudowane), dominującym źródłem hałasu jest jednostka napędowa pojazdu a nie hałas pochodzący ze styku opony z nawierzchnią. Tym samym stosowanie tzw. „cichych” nawierzchni w obszarach, gdzie zakładane są niskie prędkości ruchu pojazdów jest nieskuteczne. ○ Czy zalecenie przeprowadzenia analizy warunków geologicznych dotyczy wszystkich działań inwestycyjnych w ramach KPEiK? ○ Czy zalecenie stosowania odpowiednich technik ograniczających emisję substancji do powietrza (stosowanie pojazdów i urządzeń niskoemisyjnych) dotyczy wszystkich działań inwestycyjnych w ramach KPEiK? ○ Czy rzeczywiście każdorazowo racjonalne jest stosowanie pasów zieleni izolacyjnej o szerokości 1020m z wykorzystaniem gatunków zimozielonych wzdłuż dróg? Proszę zwrócić uwagę, że drogi prowadzone są przez różne tereny i wprowadzanie takich zaleceń nie wydaje się racjonalne (np. tereny leśne z lasami liściastymi, tereny miejskie, zabudowane). ○ Czy rzeczywiście należy np. wyburzyć pierwszą linię zabudowy, aby nasadzić tam roślinność? ○ Czy rzeczywiście w ramach planowania inwestycji (jej lokalizowania) należy w szczególny sposób uwzględniać istniejącą infrastrukturę sieciową? Chyba bardziej racjonalne jest uwzględnianie istniejącej zabudowy w celu ochrony dóbr materialnych oraz stosowanie niezbędnych zabezpieczeń dla jej poprawnego funkcjonowania.	
--	--	--	--	--	---	--

5.3. Wnioski i uwagi jednostek samorządu terytorialnego

Tabela 4. Zestawienie uwag i wniosków do „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” wniesionych w ramach konsultacji społecznych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz informacja o sposobie ich rozpatrzenia

Lp.	Zgłaszający uwagę	Sektor	Część, której dotyczy uwaga	Szczegółowe zagadnienie, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowana konkretna treść uzupełnienia (wraz z uzasadnieniem)	Sposób uwzględnienia w Prognozie
1	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	Wykaz skrótów, str. 8	Wykaz skrótów	Proponuje się dodanie do wykazu skrótów i wyjaśnienie skrótu LULUCF (wykorzystywanego na stronach: 17, 175, 179). Zgodnie z informacjami zamieszczonymi na stronie https://www.gov.pl/web/rolnictwo/lulucf skróty LULUCF (ang. Land use, land use change and forestry) oznacza sektor związany z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem.	Uwzględniono.
2	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	Streszczenie, Ocena możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych, str. 13	Drugi akapit	Dwa ostatnie zdania drugiego akapitu stanowią powtórzenie treści zawartych w zdaniach 2-3.	Uwzględniono.
3	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	2. Cel i zakres prognozy, str. 16	Tabela 2.1. Zakres merytoryczny Prognozy w strukturze opracowania	Jako miejsce omówienia „istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie” wskazano rozdział 6.3, podczas gdy problematyka ta jest omawiana w rozdziale 6.2. Analogicznie, jako miejsce w którym omówione zostało „przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami	Uwzględniono.

					na te elementy” wskazano rozdział 6.4.1, podczas gdy bardziej adekwatne wydaje się wskazanie całego rozdziału 6.4.	
4	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	3.1. Zawartość projektu KPEiK, str. 17	Fragment „Pierwszej określającej obszary interwencji w ramach poszczególnych wymiarów unii energetycznej. W każdym obszarze wskazano cele, jakie mają zostać osiągnięte i wskazane działania służące realizacji tych celów”	Proponuje się następujące brzmienie wskazanego fragmentu: „W pierwszej, określającej obszary interwencji w ramach poszczególnych wymiarów unii energetycznej, zostały wskazane cele, jakie mają być osiągnięte w ramach poszczególnych obszarów oraz działania służące realizacji tych celów.”	Uwzględniono.
5	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	3.3. Powiązania z innymi dokumentami, str. 19-20	Powiązania z innymi dokumentami	W części tekstowej wskazano, że „„Badaniu poddano 12 dokumentów wskazanych poniżej (Tabela 3.2) (...)”, podczas gdy w tabeli wskazane zostało 18 dokumentów (dokument „Kompleksowy program przeciwdziałania procesom zamierania lasów w Polsce oraz działań mitygujących w perspektywie do 2030 roku” został wskazany dwukrotnie - l.p. 9 i 19.	Uwzględniono.
6	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, str. 31	Fragment „Przyczyniają się do tego wpływy sąsiednich, innych typów klimatów strefy umiarkowanej: od północy chłodny, od zachodu morski, od wschodu kontynentalny, a na południu ciepły śródziemnomorski”	We wskazanym fragmencie znajduje się wiele nieścisłości. Polska leży w strefie klimatu umiarkowanego grupy klimatów ciepłych typu przejściowego. Od północy też sąsiaduje z typem przejściowym grupy chłodnej. Klimat śródziemnomorski nie należy do strefy klimatów umiarkowanych, lecz jest typem strefy klimatów podzwrotnikowych. Z uwagi na powyższe proponuje się brzmienie: „Przyczyniają się do tego wpływy sąsiednich, innych typów klimatów strefy umiarkowanej: od północy przejściowego chłodnego, od zachodu ciepłego morskiego, od wschodu i południa kontynentalnego. Odczuwalne od południa są także wpływy typów klimatów śródziemnomorskich strefy podzwrotnikowej.”	Uwzględniono.
7	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.2.1. Zanieczyszczenie powietrza pyłem PM10 i PM2,5, str. 39 i 41	Rysunek 5.9 Średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 w 2023 roku na stanowiskach pomiarowych PMŚ oraz 5.11 Średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 w 2023 roku na stanowiskach pomiarowych PMŚ	W legendach rysunków: 5.9. oraz 5.11. wskazano niewystępujący na rysunkach przedział oznaczony kolorem czerwonym. Ponadto na rys. 5.9. niewłaściwie określono wartość ostatniego przedziału, gdyż zawiera on w sobie wartości z przedziału poprzedzającego.	Nie uwzględniono. Jest to zabieg celowy. Na czerwono oznaczony jest poziom przekraczający poziom dopuszczalny.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

8	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.3.2. Wody powierzchniowe, str. 51	Fragment „We wszystkich regionach stwierdzono Przekroczenia stężenia substancji biogenych stwierdzono we wszystkich regionach, z wyraźnym wskazaniem na jeziora w pasie od województwa lubuskiego przez wielkopolskie po pogranicze pomorsko-mazurskie.”	Wskazany fragment wymaga zmian redakcyjnych.	Uwzględniono.
9	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.3.3. Wody podziemne, str. 54	Fragment „Pozostałe 10 JCWPd cechowało się słabym stanem chemicznym – wśród nich znalazły się 4 JCWPd z dorzecza Wisły i 6 JCWPd z dorzecza (PIGPB 2023).”	We wskazanym fragmencie nie wskazano nazwy drugiego dorzecza.	Uwzględniono.
10	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.3.3. Wody podziemne, str. 55	Rysunek 5.21. Ogólna ocena stanu JCWPd wg danych z 2022 r.	Należy uzupełnić legendę – nie wyjaśniono co oznacza barwa, którą oznaczono JCWPd nr 129.	Uwzględniono. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości, dodano informację z wyjaśnieniem stanu JCWPd 129.
11	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.3.3 Wody podziemne, str. 56	Ostatni akapit podrozdziału 5.1.3.3.	Nie wskazano jakiego okresu dotyczą dane określające liczbę ludności korzystającą z oczyszczalni ścieków w podziale na miasto/wieś.	Uwzględniono.
12	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.4.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu, str. 56	Fragment „Na północy kraju, na obszarach związanych z młodszymi zlodowaceniami północnopolskimi, występują liczne jeziora polodowcowe (wytopiskowe), wydłużone rynnowe, a także małe oczka polodowcowe.”	Zgodnie ze stosowanym w Polsce nazewnictwem występowało tylko jedno zlodowacenie północnopolskie obecnie zwane zlodowaczeniem Wisły, zaś jeśli chodzi o jeziora to wymienienie ich po przecinku sugeruje ich 3 rodzaje, tymczasem kolejne dwie nazwy dotyczą jezior polodowcowych. W związku z powyższym proponuje się następujące brzmienie tego fragmentu: „Na północy kraju, na obszarach związanych z młodszym zlodowaczeniem północnopolskim, występują liczne jeziora polodowcowe, w tym wydłużone rynnowe, a także małe oczka.”.	Uwzględniono. Przeredagowano opis budowy geologicznej.
13	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.4.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu, str. 57	Fragment „Karpaty dzieli się na Karpaty Wewnętrzne, które obejmujące pasma górskie Tatr i Pienin z obniżeniami Podhala i Kotliny Orawsko-Nowotarskiej oraz na Karpaty Zewnętrzne, obejmujące liczne pasma Beskidów oraz pogórzy.”	Informacje zawarte w tym fragmencie są nieścisłe – Pieniny stanowią część Pienińskiego Pasa Skałkowego, który jest jednostką strukturalną przejściową między Karpatami Zewnętrznymi i Wewnętrznymi, niezaliczaną do żadnej z tych jednostek	Uwzględniono. Przeredagowano zapis dot. podziału Karpat.

14	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.5. Krajobraz i degradacja terenu, str. 61	Rysunek 5.24. Typy krajobrazów naturalnych Polski	Błędnie wskazano lokalizację miasta Ciechanów – na mapie nazwa Ciechanów została zamieszczona w miejscu, gdzie w rzeczywistości leży Przasnysz.	Nie uwzględniono. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości – w związku z powyższym nie było możliwości edycji ww. niedoskonałości.
15	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.5. Krajobraz i degradacja terenu - str. 62	Fragment „Takie podejście jest stosowane w pracach audytu krajobrazowego wykonywanego wielkoskalowo we wszystkich województwach w Polsce.”	Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych część graficzną audytu krajobrazowego sporządza się z dokładnością odpowiadającą skali 1:50000. Opracowanie kartograficzne w tej skali nie należy do map wielkoskalowych, dlatego proponuje się następujące brzmienie tego fragmentu: „Takie podejście jest stosowane w pracach audytu krajobrazowego wykonywanego we wszystkich województwach w Polsce.”.	Uwzględniono.
16	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.5. Krajobraz i degradacja terenu - str. 62	Fragment „Trzeba zaznaczyć, że ważnym celem tych prac jest także wyłonienie tzw. krajobrazów priorytetowych, które będą podlegały ochronie przed degradacją”.	Krajobrazy priorytetowe nie stanowią form ochrony prawnej. Zgodnie z definicją ustawową zamieszczoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym krajobraz priorytetowy to krajobraz szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe i jako taki wymagający zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania. Z uwagi na powyższe proponuje się następujące brzmienie tego fragmentu: „Trzeba zaznaczyć, że ważnym celem tych prac jest także wyłonienie tzw. krajobrazów priorytetowych, wymagających zachowania lub określenia zasad i warunków ich kształtowania.”	Uwzględniono. Przeredagowano zapis dot. krajobrazów priorytetowych.
17	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.5. Krajobraz i degradacja terenu - str. 62	Fragment „Degradacja terenu może dotyczyć występowania procesów przyrodniczych – denudacyjnych, w wyniku których występuje obniżanie wzniesień...”	Denudacja jako proces przyrodniczy nie powoduje degradacji terenu, lecz jego przekształcenie. Degradacja wynikająca z działalności człowieka (tak jak to opisano w akapicie 4) może powodować gwałtowne przekształcenia zaburzające procesy przyrodnicze i często nieodwracalne skutki. Tereny zdegradowane wymagają usunięcia lub zmniejszenia zanieczyszczeń (remediacji) w celu przywrócenia środowisku wcześniejszych wartości użytkowych. Przykładem zaawansowanych skutków procesów denudacyjnych mogą być rozległe równiny, których nie możemy utożsamiać	Uwzględniono. Przeredagowano akapit w zakresie degradacji.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					z obszarami zdegradowanymi. Z uwagi na powyższe wskazana jest korekta akapitu.	
18	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.7. Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000, str. 66	Przypis 32	Wskazano nieaktualne oznaczenie rocznika oraz pozycji dziennika urzędowego, w którym opublikowano ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (właściwe oznaczenie - Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.).	Uwzględniono.
19	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.7. Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000, str. 66-67	5.1.7.1. Główne formy ochrony przyrody	Proponuję się zmianę tytułu podrozdziału na „Formy ochrony przyrody” i włączenie do niego treści zamieszczonych aktualnie w podrozdziale 5.1.7.2. (Cenne siedliska i gatunki) ze względu na fakt, że ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów stanowi jedną z ustawowo przyjętych form ochrony przyrody.	Uwzględniono.
20	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.7.1. Główne formy ochrony środowiska, str. 73	Rysunek 5.28. Formy ochrony krajobrazu na terenie Polski	W przypadku gdy obszary parku krajobrazowego i jego otuliny oraz obszaru chronionego krajobrazu nakładają się na siebie należy zastosować szraf. Zmiana ta poprawi czytelność mapy.	Uwzględniono.
21	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.7.4. Lasy, str. 78	Rysunek 5.31. Lesistość województw w Polsce	W legendzie rysunku brakuje słupka obrazującego stopień nasilenia prezentowanego zjawiska. Należy uzupełnić rysunek o brakujący element (analogicznie jak ma to miejsce na rysunku 5.34. i 5.37.).	Uwzględniono.
22	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.7.4. Lasy, str. 79	Rysunek 5.32. Udział lasów ochronnych w Lasach Państwowych w 2022 roku	W legendzie rysunku występują błędy redakcyjne (glebogronne, prfzez).	Uwzględniono.
23	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.8. Hałas, str. 83	Strategiczne mapy hałasu	W analizie należy uwzględnić również mapy hałasu wykonane przez PKP PLK dla linii kolejowych w całym kraju.	Uwzględniono.
24	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.10 Ludzie, str. 85	Drugi akapit	Przy informacji o spadku odsetka ludności w wieku produkcyjnym brakuje symbolu „%”.	Uwzględniono.

25	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.10. Ludzie, str. 89	Rysunek 5.39. Stopa bezrobocia w poszczególnych województwach w 2023 roku	W legendzie rysunku brakuje słupka obrazującego stopień nasilenia prezentowanego zjawiska. Należy uzupełnić rysunek o brakujący element (analogicznie jak ma to miejsce na rysunku 5.34. i 5.37.).	Wyjaśnienie. Jest to błąd powstały przy eksporcie do pdf, jednak nie jest istotny, ponieważ na mapie dla każdego województwa wskazane są konkretne wartości.
26	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.11.2. Ryzyko wystąpienia suszy, str. 92	Rysunek 5.41. Schemat powstawania suszy	Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, obejmuje 4 typy suszy: atmosferyczną (tj. meteorologiczną), rolniczą (tj. glebową), hydrologiczną i hydrogeologiczną. Schemat (oraz tekst na str. 91) nie uwzględnia ostatniego typu – suszy hydrogeologicznej, definiowanej jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Proponuje się uwzględnić wszystkie typy suszy przewidziane w Planie przeciwdziałania skutkom suszy.	Uwzględniono częściowo. Zgodnie z ogólną klasyfikacją (ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne) wyróżnia się suszę meteorologiczną, rolniczą i hydrologiczną. Taki podział jest powszechnie stosowany w literaturze naukowej i taki podział pozostawiono. Uzupełniono jednak informację w przypisie dolnym odnoszącą się do suszy hydrologicznej, że w Planie przeciwdziałania skutkom suszy, przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, wyróżnia się również suszę hydrogeologiczną, przejawiającą się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych.
27	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.11.3. Osuwiska, str. 98	Rysunek 5.44. Ocena podatności osuwiskowej w Polsce	Oznaczenia wskazane w legendzie nie odpowiadają barwom zastosowanym na rysunku – na rysunku nie występuje kolor zielony, ale występuje pomarańczowy i różowy, których nie wskazano w legendzie.	Nie uwzględniono. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości, z powyższego względu brak było możliwości jej edycji.
28	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.11.3. Osuwiska, str. 99	Rysunek 5.45. Mapa osuwisk w Polsce	Należy dodać legendę oraz wyeliminować błędy związane z brakiem widoczności nazw południowowschodnich województw oraz powtórzeniami i niewłaściwym rozmieszczeniem nazw województw znajdujących się w zachodniej części Polski.	Uwzględniono częściowo. Poprawiono rozmieszczenie nazw województw. Czytelność informacji dot. występowania osuwisk wynika ze sposobu ich udostępniania.

29	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	5.1.11.4. Sejsmiczność obszaru Polski, str. 100	Fragment „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM) i Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie.”	We wskazanym fragmencie użyto błędnego określenia. Prawidłowe jest określenie Górnośląskie Zagłębie Węglowe.	Uwzględniono.
30	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.1. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji KPEiK, str. 103	Tabela 6.1. Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK, l.p. 2 i 3	Wpływ na środowisko i ludzi w przypadku odstąpienia od realizacji działań pomija kwestię hałasu.	Uwzględniono.
31	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.1. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji KPEiK, str. 103	Tabela 6.1. Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK, l.p. 6	Wpływ na środowisko i ludzi w przypadku odstąpienia od realizacji działań pomija pozytywne aspekty rezygnacji z inwestycji w śródlądowe drogi wodne: ograniczenie zaburzeń stosunków wodnych w dolinach rzecznych oraz niezwiększanie przepływu w rzekach, co pośrednio poprawia retencję wody.	Wyjaśnienie. Działanie pn. Rozwój śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu transportowym zostało usunięte.
32	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.1. Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji KPEiK, str. 103	Tabela 6.1. Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK, l.p. 10	Nie wyjaśniono skrótu „FSRU”.	Uwzględniono.
33	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność, str. 118	Rysunek 6.2. Lokalizacja terminalu FSRU w Zatoce Gdańskiej na tle form ochrony przyrody (Działanie 108)	W legendzie nie wyjaśniono co oznacza użyta na mapie przerywana linia.	Uwzględniono.

34	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność, str. 121	Rysunek 6.5. Planowana lokalizacja elektrowni jądrowej na terenie Gminy Choczewo na tle form ochrony przyrody (Działanie 119)	W legendzie wskazano oznaczenie obszaru parków narodowych, mimo że takie obszary nie występują na mapie.	Uwzględniono.
35	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność, str. 122	Tabela 6.3. Ocena oddziaływania na różnorodność biologiczną działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 3	Należy bardziej szczegółowo uzasadnić w jaki sposób rozwój transportu zeroemisyjnego ma wywrzeć pozytywny wpływ na siedliska i gatunki występujące w obszarach chronionych – pomimo zeroemisyjności pojazdy dalej będą poruszać się po infrastrukturze fragmentującej przestrzeń, siedliska.	Uwzględniono. Pogłębiono analizę dot. wpływu na różnorodność biologiczną.
36	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, str. 130131	Działania infrastrukturalne	W analizie nie uwzględniono skutku w postaci ograniczenia liczby wypadków drogowych dzięki zmniejszeniu komunikacji indywidualnej na rzecz transportu zbiorowego oraz kolei. Skutek ten należy uwzględnić również w Tabeli 6.5. Ocena oddziaływania na ludzi działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK.	Uwzględniono.
37	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, str. 135	Tabela 6.5. Ocena oddziaływania na ludzi działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 6	Nie jest jasne, dlaczego pozytywny skutek w postaci nowych miejsc pracy został zauważony wyłącznie w przypadku inwestycji w transport wodny śródlądowy, a nie zauważono takiego skutku w przypadku inwestycji w kolej czy transport miejski.	Uwzględniono. Uzupełniono w miejscach, gdzie planowane działania mogą generować nowe miejsca pracy.
38	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, str. 135	Tabela 6.5. Ocena oddziaływania na ludzi działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, wiersze obejmujące inwestycje w infrastrukturę rurociągową	W analizie nie uwzględniono możliwego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi wynikającego z możliwych wycieków z urządzeń przesyłowych.	Uwzględniono.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

39	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz, str. 159	Tabela 6.12. Ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 1	W oddziaływaniach długoterminowych zarówno dróg, jak też kolei nie wzięto pod uwagę możliwego zanieczyszczenia gleby wskutek wycieków płynów eksploatacyjnych z pojazdów.	Uwzględniono. Uzupełniono analizę oddziaływania o możliwe zanieczyszczenie gleb.
40	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz, str. 163	Tabela 6.12. Ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 15	W przypadku inwestycji rurociągowych nie wzięto pod uwagę możliwości zanieczyszczeń gleb wskutek awarii i nieszczelności urządzeń przesyłowych.	Uwzględniono. Uzupełniono analizę oddziaływania o możliwe zanieczyszczenie gleb.
41	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz, str. 164	Tabela 6.12. Ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 17	Pominięto kwestię negatywnego oddziaływania na glebę w przypadku skablowania linii energetycznej, co powoduje ogrzanie gleby w otoczeniu kabla przesyłowego. Takie oddziaływanie może wystąpić również w otoczeniu elektrowni jądrowej.	Uwzględniono. Uzupełniono analizę oddziaływania o możliwość skablowania linii elektroenergetycznej.
42	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.7. Oddziaływanie na klimat, str. 176	Tabela 6.16. Ocena oddziaływania na klimat działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 2, fragment „Faza eksploatacji – potencjalne pozytywne: – realizacja pracy transportowej z wykorzystaniem transportu kolejowego przyczyni się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych”	Proponuje się zastąpienie wyrazu „kolejowego” wyrazem „publicznego”.	Uwzględniono.
43	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.8. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki, str. 181	Zabytki, fragment „Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem, zabytkiem może być ruchomość albo nieruchomość będąca dziełem człowieka lub rzecz związana z jego działalnością, która stanowi świadectwo minionych czasów (epoki) albo konkretnego zdarzenia.”	Proponuje się uzupełnić wskazany fragment zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zgodnie z którą zabytek oznacza „nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły (...)”.	Uwzględniono częściowo. W przypisach dolnych przytoczono ustawowe definicje zabytków.

44	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.8. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki, str. 181	Zabytki, fragment „Zgodnie z prawem zabytki dzielone są na trzy główne grupy: zabytki nieruchome – nieruchomości, części nieruchomości lub zespoły nieruchomości. Grupa ta obejmuje: – budynki albo innego rodzaju budowle i konstrukcje trwale powiązane z gruntem, – parki, – układy urbanistyczne, – zespoły budowlane, – krajobrazy kulturowe, – cmentarze czy inne miejsca warte upamiętnienia; (...)”.	Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytki nieruchome nie ograniczają się do wskazanych w tym fragmencie kategorii, gdyż ustawa zawiera jedynie przykładowe wyliczenie, na co wskazuje użycie określenia „w szczególności”. Takie samo określenie powinno zostać użyte również we wskazanym fragmencie.	Uwzględniono.
45	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, str. 134	Tabela 6.5. Ocena oddziaływania na ludzi działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 3, kolumna „Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na ludzi”	Proponuje się dodanie kolejnego pozytywnego oddziaływania na ludzi - ograniczenie hałasu w przypadku zastosowania zielonych torowisk dla tramwajów.	Uwzględniono.
46	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.4. Oddziaływanie na powietrze, str. 153	Tabela 6.10. Ocena oddziaływania na powietrze działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 3, kolumna „Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na powietrze”	Proponuje się dodanie kolejnego pozytywnego oddziaływania na powietrze - ograniczenie pylenia wtórnego powietrza w przypadku zastosowania zielonych torowisk dla tramwajów.	Uwzględniono.
47	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.7. Oddziaływanie na klimat, str. 176	Tabela 6.16. Ocena oddziaływania na klimat działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, l.p. 3, kolumna „Identyfikacja potencjalnych oddziaływań na klimat”	Proponuje się dodanie kolejnego potencjalnie pozytywnego oddziaływania na klimat w facie eksploatacji - zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, a tym samym ograniczenie zjawiska miejskiej wyspy ciepła w przypadku zastosowania zielonych torowisk dla tramwajów.	Uwzględniono. Zmodyfikowano zapis w następujący sposób: "lokalne łagodzenie skutków miejskiej wyspy ciepła w przypadku zastosowania zielonych torowisk dla tramwajów".
48	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	8. Wnioski i rekomendacje, str. 198	Tabela 8.1. Odpowiedzi na postawione pytania badawcze, l.p. 6	System obszarów chronionych Natura 2000 obejmuje dyrektywę „ptasią” i „siedliskową”. Dyrektywa „środowiskowa” tj. Dyrektywa 2024/1203 w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne nie dotyczy bezpośrednio systemu Natura 2000, dlatego proponuje się, aby zastąpić słowo „środowiskowa” słowem „siedliskowa”. Uwaga ta odnosi się również do Tabeli II.1. „Odpowiedzi na postawione pytania badawcze” zamieszczonej w dokumencie „Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. – streszczenie i wnioski”.	Uwzględniono.

49	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	6.4.4.	Tabela 6.9.	W tabeli, w zakresie pojazdów elektrycznych brakuje informacji o emisji pośredniej. Badania wskazują na wysoką emisyjność związaną z produkcją baterii, która powoduje wytwarzanie CO2 do atmosfery, w szczególności w trakcie pozyskiwania metali, będących kluczowym elementem baterii; eksploatacją samochodów elektrycznych w kontekście ich ładowania (w Polsce duża część energii koniecznej do ładowania pojazdów elektrycznych pochodzi z elektrowni opalanych paliwami kopalnymi). Brak informacji o wpływie na środowisko procesu utylizacji samochodów elektrycznych.	Nie uwzględniono. W tabeli przedstawiono emisje bezpośrednie, wynikające z eksploatacji poszczególnych środków transportu.
50	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	Sektor publiczny-samorząd terytorialny	Dział 5.1.8. Hałas, Strategiczne mapy hałasu	Zagrożenie hałasem – runda mapowania	Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.), zarządzający głównymi drogami, głównymi liniami kolejowymi, głównymi lotniskami oraz prezydenci miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy zobowiązani byli do opracowania strategicznych map hałasu do 30 czerwca 2022 r. (w ramach IV rundy mapowania), na podstawie których do 18 lipca 2024 roku Urzędy Marszałkowskie wszystkich województw powinny uchwalić Programy ochrony środowiska przed hałasem. Wobec powyższego błędny jest zapis, że „Aktualnie dostępne są dane z III rundy mapowania”, skoro mamy już dane z IV rundy. W związku z powyższym należałoby także zweryfikować liczbę osób narażonych na hałas w odniesieniu do hałasu drogowego za 2022 rok.	Uwzględniono. Na etapie opracowania Prognozy nie były dostępne wyniki IV rundy mapowania. W związku z ich opublikowaniem zaktualizowano opis w Prognozie.

5.4. Wnioski i uwagi firm i spółek

Tabela 5. Zestawienie uwag i wniosków do „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” wniesionych w ramach konsultacji społecznych przez przedsiębiorstwa oraz informacja o sposobie ich rozpatrzenia

Lp.	Zgłaszający uwagę	Sektor	Część, której dotyczy uwaga	Szczegółowe zagadnienie, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowana konkretna treść uzupełnienia (wraz z uzasadnieniem)	Sposób uwzględnienia w Prognozie
-----	-------------------	--------	-----------------------------	--	---	----------------------------------

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

1	GK PGE	Energetyka	Uwagi ogólne	Tabele w dokumencie	Należy ujednolicić wielkość liter w nagłówka tabel w dokumencie. Czasami jest pisane wielką literą w innych przypadkach małą.	Uwzględniono.
2	GK PGE	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Należy ujednolicić wielkości map. Tam, gdzie jest to możliwe należy mapy obszaru całej Polski rozciągnąć do szerokości tekstu. Taki zabieg zwiększy czytelność map.	Uwzględniono.
3	GK PGE	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Legendy map. Brak konsekwencji w tworzeniu przedziałów skalowych. Część przedziałów kończy się niezrozumiałymi wartościami np. Rysunek 5.9. Średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 w 2023 roku na stanowiskach pomiarowych PMŚ Przedział pomarańczowy powinien kończyć się na wartości 40, a nie jak oznaczono 40,49. Wg tak skonstruowanej legendy wartości w przedziale 40,45 – 40,49 występują w 2. klasach. W tym przypadku błędnie oznaczono również przedział < 15 i następny 15,01. W tym przypadku brakuje w legendzie wartości równej 15. Niniejsza uwaga występuje na w kilku mapach.	Uwzględniono.
4	GK PGE	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Należy zastosować spójny szablon załączników kartograficznych umieszczanych w tekście dokumentu z jednolitymi elementami poza ramkowymi mapy np. ramka mapy, strzałka północy, podziałka, legenda i jej symbole.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie ma załączników kartograficznych, ale są rysunki. Niektóre z nich to mapy, czasami przygotowane przez autorów, ale często skopiowane z istniejących dokumentów – w tym ostatnim przypadku brak było możliwości edycji.
5	GK PGE	Energetyka	Uwagi ogólne	Załączniki kartograficzne	Legenda. Należy ujednolicić wielkość opisów w legendach w całym dokumencie. Na części map jest małą literą, na innych wielką. symbole punktowe należy umieszczać na górze legendy (nie dotyczy skomplikowanych legend rozbitych na części tematyczne), pod nimi symbole liniowe, a na samym dole obszarowe.	Nie uwzględniono. W Prognozie nie ma załączników kartograficznych, ale są rysunki. Niektóre z nich to mapy, czasami przygotowane przez autorów, ale często skopiowane z istniejących dokumentów – w tym ostatnim przypadku brak było możliwości edycji.

6	GK PGE	Energetyka	Uwaga ogólna		Działania infrastrukturalne wskazane w ocenianym KPEiK dotyczą m.in. skutków realizacji wielkoskalowej energetyki jądrowej (Działanie 119 wielokrotnie przywołane w opracowaniu), wskazano również na wysoki stopień powiązania KPEiK w sześciu obszarach z PPEJ „Celem Programu polskiej energetyki jądrowej jest budowa oraz oddanie do eksploatacji w Polsce elektrowni jądrowych o łącznej mocy zainstalowanej od ok. 6-9GWe, w oparciu o sprawdzone, duże reaktory jądrowe generacji III (+).” A zatem z uwagi na ww. zapisy przedstawiona prognoza oddziaływania na środowisko powinna mieć charakter na tyle ogólny, by w przyszłości np. w przypadku drugiej wielkoskalowej elektrowni jądrowej dokument zachował swoją aktualność. Tymczasem ocena skutków realizacji projektów jądrowych została ograniczona do jednego, konkretnego przedsięwzięcia w stopniu zbyt szczegółowym np. rys.6.5 str. 121. Przy takim podejściu podjęcie decyzji o drugiej elektrowni jądrowej będzie wymagało aktualizacji dokumentu. Wydaje się zasadne, odniesienie się do ogólnych skutków realizacji przedsięwzięć z zakresu energetyki jądrowej z jednoczesnym odniesieniem się do konkretnego przedsięwzięcia z uzyskaną decyzją środowiskową bez wchodzenia w szczegóły. Ponadto odnosząc się w dokumencie do inwestycji w sektorze energetyki jądrowej należy uwzględnić etap realizacji inwestycji, który będzie miał miejsce do 2030 r., gdyż jest to data graniczna KPEiK.	Wyjaśnienie. Przedstawienie ewentualnych kolizji z formami ochrony przyrody (Rysunek 6.5) jest wymagane na etapie prognozy, gdy wskazana jest lokalizacja przedsięwzięcia. W kolejnej wersji KPEiK zmieniono opis przedmiotowego działania na bardziej ogólny, obejmujący energetykę jądrową oraz SMR-y ogólnie. Konsekwencją tego jest zmiana oceny w Prognozie. Natomiast każda elektrownia jądrowa czy reaktor SMR wymaga przeprowadzenia szczegółowej oceny w ramach raportu oddziaływania na środowisko. Dodatkowo, finalna wersja aKPEiK została opracowana z perspektywą do 2040 r., co następnie zostało odwzorowane w zaktualizowanej prognozie ooś.
7	GK PGE	Energetyka	Wstęp	Wymóg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	W rozdziale 1 wskazano, że „(...) przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla polityk, strategii, planów (...)” oraz „(...) Do takich dokumentów należy oceniały KPEiK. (...)”. Prawidłowo powinno być „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla projektów polityk, strategii, planów (...)” oraz „(...) Do takich dokumentów należy oceniały projekt KPEiK. (...)”. Wynika to z literalnego brzmienia art. 46 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie	Uwzględniono.

					środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), dalej ustawa ooś," Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki (...)"	
8	GK PGE	Energetyka	Cel i zakres Prognozy	Wymóg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	W rozdziale 2 wskazano „Głównym celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko KPEiK jest ustalenie oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na wszystkie elementy środowiska. (...)”. Prawidłowo powinno być „Głównym celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu KPEiK jest ustalenie oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na wszystkie elementy środowiska. (...)”. Wynika to z literalnego brzmienia art. 46 ust. 2 pkt 2 ustawy ooś.	Uwzględniono.
9	GK PGE	Energetyka	5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, rysunek 5.1	Brak odwołania	Brak odwołania do Rysunku 5.1 w tekście. Źródło pod Rysunkiem wskazuje, że odnosi się on do warunków termicznych na Wybrzeżu i Pomorzu, ale oprócz tabeli z klasyfikacją kwantyli brak jest jakichkolwiek wyników badań.	Uwzględniono. Rysunek 5.1 to legenda do rysunku 5.2.
10	GK PGE	Energetyka	5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, rysunek 5.2	Brak legendy	Brak legendy do rysunku – nie wiadomo co oznaczają kolory w prezentowanej tabeli.	Uwzględniono. Rysunek 5.1 to legenda do rysunku 5.2.
11	GK PGE	Energetyka	5.1.11.2 Ryzyko wystąpienia suszy	Definicja suszy	Zaproponowana definicja suszy nie jest klarowna. Zgodnie z WMO susza jest to długotrwały okres niższych niż normalnie opadów atmosferycznych, który prowadzi do niedoboru wody w danym regionie. „surowość suszy” – nie jest to termin stosowany w meteorologii, prawidłowy termin to intensywność suszy „(susza) ma tendencję do przedłużania się, stąd jej epicentrum może zmieniać się w czasie” - epicentrum suszy nie jest to termin powszechnie stosowany w meteorologii, jeśli jednak występuje odnosi się do miejsca o największej intensywności skutków suszy	Uwzględniono częściowo. Zredagowano definicję suszy, koncentrując się na najistotniejszych obszarach. Obecny zapis brzmi następująco: "Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale również te, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu." Pozostawiono natomiast w opisie określenia "surowość suszy" oraz "epicentrum suszy". Należy podkreślić, że susza wykracza poza pojęcie

						wyłącznie zjawiska meteorologicznego i przejawia się w niedoborach opadów w całym cyklu hydrologicznym. Z punktu widzenia oceny zagrożenia suszą kluczowe jest wyznaczanie parametrów suszy, takich jak czas trwania, intensywność (średnie odchylenie od warunków normalnych w trakcie trwania epizodu suszy), ale również surowość suszy (maksymalne odchylenie od warunków normalnych). Epicentrum suszy należy rozumieć dokładnie tak, jak podano w uwadze.
12	GK PGE	Energetyka	5.1.3.2. Wody powierzchniowe, rysunek 5.17	Legenda do rysunku	Rysunek 5.17. Stan JCWP rzecznych i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 W legendzie należy zamienić kolejność symboli w zasady (jeżeli to jest możliwe) - punkt, linia, obszar. Tj. granica Państwa powinna znajdować się na dole legendy. Należy powiększyć skalę mapy dopasowując do szerokości tekstu. Podziałka liniowa powinna być wyśrodkowana. Obecnie nie jest.	Uwzględniono.
13	GK PGE	Energetyka	5.1.3.3. Wody podziemne, rysunek 5.20	Poprawa czytelności etykiet	Rysunek 5.20. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego na lata 2022-2027 w poszczególnych JCWPd Należy poprawić czytelność etykiet zmniejszając efekt „halo” oraz ustawić kolejność w legendzie mapy.	Uwzględniono.
14	GK PGE	Energetyka	5.1.3.3. Wody podziemne, rysunek 5.21	Mapa jest nieczytelna	Rysunek 5.21. Ogólna ocena stanu JCWPd wg danych z 2022 r. Mapa jest nieczytelna. Warto zastanowić się nad umieszczeniem legendy pod mapą i powiększenie wielkości ramki do szerokości tekstu.	Uwzględniono.
15	GK PGE	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne	Uwaga ogólna	Brak powołań na literaturę, przy opracowaniu rozdziału powinno się podać z jakich źródeł pochodzą dane informacyjne, bo raczej nie są one wynikiem własnych badań geologicznych.	Uwzględniono.
16	GK PGE	Energetyka	5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu, rysunek 5.22	Mapa jest nieczytelna	Rysunek 5.22. Surowce mineralne Polski Należy przeredagować mapę umieszczając legendę pod tekstem. Obecnie legenda zajmuje połowę treści i mapa jest nieczytelna.	Uwzględniono.

17	GK PGE	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit pierwszy	Zjawiska erozji i akumulacji	Propozycja zmiany zapisu „ale również erozji* lodowcowej, wodnej i eolicznej na powierzchni, wpłynęło na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu kraju.” Na zapis: „....ale również erozji i akumulacji lodowcowej, wodnej i eolicznej na powierzchni, wpłynęło na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu kraju.” *Zjawiska erozji i akumulacji występują razem i oba mają wpływ na budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu.	Uwzględniono.
18	GK PGE	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit drugi	Opis działalności lodowców / opis rzeźby polodowcowej	Propozycja zmiany zapisu: „Zlodowacenia niżowej* i wyżynnej części Polski skutkowały akumulacją grubej warstwy, miąższości od kilkudziesięciu (na południu) do ponad trzystu metrów (na północy) luźnych materiałów**: glin lodowcowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych, piasków i mułów oraz iłów fluwialnych, mad rzecznych, utworów organicznych i mineralno-organicznych – przede wszystkim torfów i murszów***, a nawet pakietów skał węglanowych****. Na zapis: Zlodowacenia nizinnej i wyżynnej części Polski skutkowały akumulacją grubej warstwy, miąższości od kilkudziesięciu (na południu) do ponad trzystu metrów (na północy) materiałów osadowych: glin lodowcowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych, piasków i mułów oraz iłów fluwialnych, mad rzecznych, utworów organicznych i mineralno-organicznych – przede wszystkim torfów i namułów. *Niż to układ baryczny i dotyczy zagadnień z meteorologii, a w zdaniu chodzi o tereny nizinne. **Lepiej użyć sformułowania „materiałów osadowych”. Glinę lodowcową a w szczególności glinę zwałową ciężko nazwać materiałem luźnym. *** Mursz nie jest wynikiem akumulacji lodowcowej. Mursz to powierzchniowa część profilu gleby organicznej objętej co najmniej okresowo, zwykle po odwodnieniu, przez → proces murszenia. Jest to materiał organiczny, powstały z torfu, mułu i gytii po ich osuszeniu. **** Skały węglanowe powstają przez chemiczne lub biochemiczne wytrącanie niektórych pierwiastków, (m.in. wapnia) występujących w wodzie morskiej w postaci jonowej i tworzą trwałe minerały np. kalcyt, aragonit. W związku	Uwzględniono. Przeredagowano zapis w celu uporządkowania informacji o budowie geologicznej i pochodzeniu utworów.

					z powyższym ciężko jest powiązać powstanie skał węglanowych z działaniem lodowców.	
19	GK PGE	Energetyka	5.1.4. Budowa geologiczna i zasoby naturalne 5.1.4.1 Budowa geologiczna i rzeźba terenu Akapit siódmy	Niewłaściwe nazewnictwo	Propozycja zmiany zapisu: „Od północy granicę Karpat stanowi próg tektoniczno-denudacyjny, który jest zbudowany ze skał kredy i trzeciorzędu* nasuniętych na osady mioceneskie.” Na zapis: Od północy granicę Karpat stanowi próg tektoniczno-denudacyjny, który jest zbudowany ze skał kredy oraz osadów paleogenu i neogenu nasuniętych na osady mioceneskie. *Według podziału dokonanego przez Międzynarodową Unię Nauk Geologicznych w 2004 r. trzeciorząd nie istnieje, era kenozoiczna dzieli się na paleogen, neogen i czwartorzęd.	Uwzględniono.
20	GK PGE	Energetyka	5.1.6. Gleby i ich jakość, rysunek 5.25	Mapa jest nieczytelna	Legendy podobne do tych jak w rysunku 5.25. warto umieszczać pod mapą poziomo i rozciągnąć szerokość mapy do szerokości tekstu. Czcionka i symbole w legendzie mogą być o 1 pkt mniejsze.	Uwzględniono częściowo. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości. Zmieniono sposób prezentacji w tekście.
21	GK PGE	Energetyka	5.1.7 Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000	Niewłaściwe przywołanie ustawy oraz niewprowadzenie skrótu	W podrozdziale 5.1.7 wskazano „Cele, zasady i formy ochrony przyrody (ożywionej i nieożywionej) oraz krajobrazu w Polsce określa Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W rozumieniu Ustawy, ochrona przyrody (...)”. (...)” Niezgodne z zasadami języka polskiego jest pisanie w środku zdania słowa wielką literą, a ponadto powinien być wprowadzony skrót dla ustawy i konsekwentnie powinien on być stosowany w tekście dokumentu. Powyższe zdanie powinno brzmieć „Cele, zasady i formy ochrony przyrody (ożywionej i nieożywionej) oraz krajobrazu w Polsce określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dalej ustawa o ochronie przyrody. W rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, ochrona przyrody (...)”.	Uwzględniono.

22	GK PGE	Energetyka	5.1.7 Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000 – przypis dolny nr 32	Błędnie przywołany Dziennik Ustaw	W podrozdziale 5.1.7 w przypisie dolnym nr 32 dla ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przywołano publikator: „Tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.” Prawidłowym oznaczeniem publikatora powinno być „Tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.).	Uwzględniono.
23	GK PGE	Energetyka	5.1.7. Ochrona przyrody, różnorodność biologiczna, obszary Natura 2000	Ochrona przyrody	W podrozdziale 5.1.7.3, który stanowi część rozdziału „Indywidualne (obiektywne) formy ochrony przyrody” zostały wymienione korytarze ekologiczne, co jest błędnym zapisem, ponieważ korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w Polsce. W ustawie o ochronie przyrody korytarze ekologiczne zostały zdefiniowane jako obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Również w art. 23 ust. 1 ww. ustawy wskazano, że obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. W ustawie wspomina się również o utrzymaniu korytarzy ekologicznych w kontekście obszarów Natura 2000. Proponuje się zastosowanie odrębnej numeracji (jako rozdziału) dla korytarzy ekologicznych.	Nie uwzględniono. Rozdział zawiera informacje nie tylko o ochronie przyrody, ale także o różnorodności biologicznej, w tym o lasach. Przeredagowano tekst w celu zaakcentowania braku prawnej ochrony korytarzy ekologicznych.
24	GK PGE	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszarowe formy ochrony przyrody/ Parki Narodowe	Błędnie przywołany skrót ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 5.1.7.1. wskazano „(...) Zgodnie Ustawą o ochronie przyrody (...)”, a powinno być „(...) Zgodnie ustawą o ochronie przyrody (...)” Wynika to z tego, że w podrozdziale 5.1.7 wprowadzono skrót „ustawa o ochronie przyrody”. Ponadto w środku zdania nie pisze się „Ustawa” wielką literą.	Uwzględniono.

25	GK PGE	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszarowe formy ochrony przyrody/Parki Narodowe	Błędne określenie źródła mocy obowiązującej zakazów dla parków narodowych	W podrozdziale 5.1.7.1. wskazano „(...) utworzenie parku narodowego następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, które określa nazwę parku, obszary wchodzące w jego skład i obszary tworzące otulinę parku oraz ograniczenia i zakazy. (...)”. Ograniczenia i zakazy dla parku narodowego nie wprowadza się w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, ale obowiązują one bezpośrednio z ustawy – art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.	Uwzględniono.
26	GK PGE	Energetyka	5.1.7.1 Główne formy ochrony przyrody/Obszarowe formy ochrony przyrody/Parki Narodowe – przypis dolny nr 38	Zbędne przywołanie publikatora ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 5.1.7 w przypisie dolnym nr 32 dla ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przywołano już publikator, a w związku z tym zbędne jest jego powtórzenie w przypisie dolnym nr 38.	Uwzględniono.
27	GK PGE	Energetyka	5.1.7.3 Korytarze ekologiczne	Ochrona przyrody	W podrozdziale 5.1.7.3, który stanowi część rozdziału „Indywidualne (obiektywne) formy ochrony przyrody” zostały wymienione korytarze ekologiczne, co jest błędnym zapisem, ponieważ korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w Polsce. W ustawie o ochronie przyrody korytarze ekologiczne zostały zdefiniowane jako obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Również w art. 23 ust. 1 ww. ustawy wskazano, że obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. W ustawie wspomina się również o utrzymaniu korytarzy ekologicznych w kontekście obszarów Natura 2000. Proponuje się zastosowanie odrębnej numeracji (jako rozdziału) dla korytarzy ekologicznych.	Nie uwzględniono. Rozdział zawiera informacje nie tylko o ochronie przyrody, ale także o różnorodności biologicznej, w tym o lasach. Przeredagowano tekst w celu zaakcentowania braku prawnej ochrony korytarzy ekologicznych.
28	GK PGE	Energetyka	5.1.7.4. Lasy	Ochrona przyrody	W rozdziale warto wspomnieć o tzw. lasach o szczególnych walorach przyrodniczych HCWF wyznaczane zgodnie z wymogami posiadanego certyfikatu FSC (ekosystemy reprezentatywne).	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono tekst o lasach. Mapa została zaczerpnięta ze źródła i przytoczona w całości.

					Rysunek 5.33. Rozmieszczenie leśnych kompleksów promocyjnych w Polsce (strona 80) jest mało czytelny, słabej jakości (w opracowaniu znajduje się więcej rysunków mało czytelnych, słabej jakości).	
29	GK PGE	Energetyka	5.1.7.4. Lasy, rysunek 5.31	Nieczytelny opis mapy	Rysunek 5.31. Lesistość województw w Polsce. Obok mapy umieszczono napis lesistość 49,4% i 21,4%. Opis tych wartości nic nie mówi. Można się domyślić, że są to wartości skrajne. Proponuje się usunięcie tych wartości z mapy i umieszczenie odpowiedniego opisu w tekście dokumentu.	Uwzględniono częściowo. Uzupełniono opis w tekście. Poprawiono opis w legendzie, pozostawiono słupek ze skalą barwną i wartości skrajnymi.
30	GK PGE	Energetyka	5.1.7.4. Lasy, rysunek 5.32	Literówki	Rysunek 5.32. Udział lasów ochronnych w Lasach Państwowych w 2022 roku Literówka: uszkodzone przez przemysł 6,5%; glebogronne 4,5%	Uwzględniono.
31	GK PGE	Energetyka	5.1.9 Promieniowanie	Promieniowanie jonizujące	Należy zastąpić język potoczny i niektóre nieprecyzyjne określenia/sformułowania. (M.in. należy usunąć fragment o źródłach promieniotwórczych. Stosowanie źródeł promieniowania jonizującego w przemyśle, medycynie, nauce itd. nie wpływa na poziom tła, gdyż źródła te są wyizolowane od biosfery w całym cyklu życiowym „od kołyski aż po grób”.) Niniejszy fragment: „Promieniowanie jonizujące również może być pochodzenia naturalnego i sztuczne. Naturalne to promieniowanie kosmiczne i pochodzące od radionuklidów występujących w środowisku. Jego poziom jest zróżnicowany w zależności od regionu Polski. Sztuczne pochodzi z działalności człowieka – wynika ze stosowania w medycynie i przemyśle źródeł promieniowania jonizującego, a także z wybuchów jądrowych czy awarii reaktorów jądrowych, które miały miejsce, odkąd w XX wieku człowiek zaczął wykorzystywać energię zawartą w atomach. Wprowadzane w ten sposób do środowiska sztuczne izotopy promieniotwórcze zmieniają naturalne tło promieniowania jonizującego. Na terenie Polski wciąż obecne są w środowisku izotopy promieniotwórcze cezu będące pozostałością awarii elektrowni atomowych w Czarnobylu (1986) i Fukushima (2011).” Należy zastąpić następującym: Promieniowanie jonizujące jest pochodzenia naturalnego i antropogenicznego. Źródłami	Uwzględniono częściowo. Doprecyzowano zapisy. Jednak z uwagi na fakt, że prognoza jest dokumentem podlegającym konsultacjom społecznym niektóre sformułowania wyjaśniające pozostawiono.

					promieniowania naturalnego jest promieniowanie kosmiczne oraz ziemskie, pochodzące od radionuklidów znajdujących się w środowisku. Na wysokość promieniowania tła składa się także promieniowanie pochodzące z opadu po próbach jądrowych przeprowadzanych w przeszłości oraz nielicznych ciężkich awarii reaktorów jądrowych z uwolnieniami substancji promieniotwórczych. Jego poziom jest zróżnicowany w zależności od regionu Polski.	
32	GK PGE	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.35	Niepoprawne przedziały skalowe	Rysunek 5.35. Oczekiwana długość życia kobiet i mężczyzn w latach 2020-2021. Niepoprawnie zostały przyjęte przedziały skalowe na mapie przez co porównanie tych danych jest niemożliwe. Należy ujednolicić przedziały skali dla kobiet i mężczyzn w części wspólnej. Proponuje się przyjęcie jednego koloru z zastosowaniem odcienia narastającej barwy oraz zmniejszenie ilości przedziałów. Warto też usunąć wartości dziesiętne i zaokrąglić przedziały np. do wartości co 5 lat. Powyższe działania zwiększą czytelność przekazu.	Nie uwzględniono. Rysunek pochodzi ze źródła, które wskazano i jest dokładną kopią z oryginału, w związku z powyższym brak było możliwości edycji.
33	GK PGE	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.37	Zmiany przedziałów legendy	Rysunek 5.37. Dochody do dyspozycji brutto na mieszkańca w poszczególnych województwach w 2022 roku. Należy zmienić przedziały legendy z ciągłego na dyskretne wartości.	Nie uwzględniono. Dla każdego województwa podana jest konkretna wartość PKB. Zatem rysunek jest jednoznaczny.
34	GK PGE	Energetyka	5.1.10. Ludzie, rysunek 5.39	Niewidoczne przedziały skalowe w legendzie	Rysunek 5.39. Stopa bezrobocia w poszczególnych województwach w 2023 roku niewidoczne przedziały skalowe w legendzie.	Nie uwzględniono. Dla każdego województwa podany jest konkretna wartość procentowa stopy bezrobocia. Zatem rysunek jest jednoznaczny.
35	GK PGE	Energetyka	5.1.11.4 Sejsmiczność obszaru Polski	Uwaga ogólna	Brak powołań na literaturę, przy opracowaniu rozdziału powinno się podać z jakich źródeł pochodzą dane informacje, bo raczej nie są one wynikiem własnych badań.	Nie uwzględniono. Podano w rozdziale skąd pochodzą dane (np. Monitoring geodynamiczny Polski) oraz wskazano źródła danych i rysunku.
36	GK PGE	Energetyka	5.1.11.4. Sejsmiczność obszaru Polski Akapit pierwszy	Sejsmiczność Polski	Propozycja zmiany zapisu: „Obecnie obszar Polski uznany jest za asejsmiczny”, ponieważ nie występują na nim trzęsienia ziemi związane z ruchem płyt tektonicznych (dyslokacyjne) ani wulkaniczne. Na zapis: „Obecnie obszar Polski uznany jest za o niskiej sejsmiczności naturalnej, ponieważ nie	Uwzględniono.

					występują na nim trzęsienia ziemi związane z ruchami płyt tektonicznych (dyslokacyjne) ani wulkaniczne.” *Na stronie PIG-PIB dla obszarów asejsmicznych podana jest taka definicja: „asejsmiczne – obszary, na których bardzo rzadko są spotykane umiarkowane wstrząsy, zalicza się do nich między innymi: Skandynawię, środkowo-zachodnią Rosję, Saharę, północno-wschodnią Kanadę, Grenlandię i Brazylię”.	
37	GK PGE	Energetyka	5.1.11.4. Sejsmiczność obszaru Polski Akapit trzeci	Sejsmiczność Polski	„Notowane są również zjawiska sejsmiczne występujące w rejonie Skierniewice – Łowicz, a także zjawiska powiązane ze zdarzeniami osuwiskowymi w południowej Polsce.” Czy zjawiska sejsmiczne związane z obszarem Skierniewice-Łowicz są związane ze zdarzeniami naturalnymi czy antropogenicznymi? Z kontekstu akapitu wynika, że to zdarzenia antropogeniczne natomiast z kontekstu zdania, że naturalne. Należy dopisać rodzaj lub źródło zdarzenia sejsmicznego. Zapis sugeruje, że znajduje się tam jakieś źródło naturalne np. uskoki lub antropogeniczne np. kopalnia, która generuje trzęsienia ziemi. Sugeruje się usunięcie zdania.	Wyjaśnienie. Bardzo rzadko notowane zjawiska sejsmiczne w rejonie Skierniewice-Łowicz, wg informacji z biuletynów PSG, wymagają zbadania tego obszaru.
38	GK PGE	Energetyka	Rozdz. 5, pkt.5.1.11.4., str. 99, 100.	Sejsmiczność obszaru Polski	Strona 100, zdanie pierwsze: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM) i Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie.” Uwaga: nie zasadne jest ujęcie Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie i przyrównanie do dwóch pozostałych rejonów występowania wstrząsów indukowanych. Odsetek odnotowanych wstrząsów i ich magnituda nie pozwalają na przyjęcie w opracowaniu przybliżenia. Ponadto na stronie 99, w zdaniu czwartym: „Wstrząsy tego rodzaju występują na Górnym Śląsku, w Legnicko- Głogowskim Okręgu Miedziowym oraz w rejonie Bełchatowa.” Wskazano na sejsmiczność indukowaną w rejonie Bełchatowa. Propozycja zapisu: „Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego	Uwzględniono częściowo. Zapis zmieniono: "Rejestrowane w Polsce wstrząsy indukowane występują głównie w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM). Notowane są również zjawiska sejsmiczne występujące w rejonie Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie, w rejonie Skierniewice – Łowicz, a także zjawiska powiązane ze zdarzeniami osuwiskowymi w południowej Polsce."

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

					Zagłębia Górniczego (GZW), Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM)."	
39	GK PGE	Energetyka	Rozdz. 5, tabela 5.9, str. 101	Główne zidentyfikowane problemy jakości środowiska na obszarze Polski	Pozycja - powietrze „Emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego i transportu, w mniejszym stopniu z przemysłu i energetyki.” Uwaga: nie zasadne jest ujęcie w tak szerokim kontekście zapisu dotyczącego przekroczeń emisji branży energetycznej. Proponujemy wykreślenie części zdania „...i energetyki.” Propozycja zapisu: „Emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunalno-bytowego i transportu, w mniejszym stopniu z przemysłu.”	Uwzględniono.
40	GK PGE	Energetyka	Podrozdział 6.1 Wpływ na środowisko w przypadku odstępiania od realizacji KPEiK, Tabela 6.1	Aspekty rezygnacji z realizacji działań infrastrukturalnych wskazanych w ocenianym KPEiK. Lp. 16. Działanie 119. Wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej.	W tabeli opisano wpływ na środowisko i ludzi w przypadku odstępiania od realizacji działań. Dla działania 119 (Lp. 16) nie uwzględniono wpływu na jakość powietrza w Polsce. Proponuje się dodanie zapisu: „zmniejszenie możliwości efektywnego ograniczenia zużycia paliw kopalnych, a przez to ograniczenie redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza”.	Uwzględniono.
41	GK PGE	Energetyka	6.4.1. Oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność, tabela 6.3	Ocena oddziaływania na środowisko	W Tabeli 6.3. Ocena oddziaływania na różnorodność biologiczną działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK (strona 122) oraz kolejnych tabelach brakuje wyjaśnienia / definicji dla przyjętych rodzajów oddziaływań (np. długoterminowych, średnioterminowych, krótkoterminowych, pośrednich i bezpośrednich), co w konsekwencji może utrudnić lub nawet uniemożliwić weryfikację rzetelności prognozy. Warto zacytować w tym miejscu stosowne odniesienie, np. do literatury branżowej, w którym zdefiniowano ww. rodzaje oddziaływań (np. https://www.epa.ie/publications/monitoring-assessment/assessment/EIAR_Guidelines_2022_Web.pdf).	Nie uwzględniono. W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie określono definicji oddziaływań. Wykonawca prognozy oś tj. IOŚ-PIB przy przypisywaniu kategorii do działań kierował się wieloletnim doświadczeniem i praktyką zespołu eksperckiego oraz rzetelnymi źródłami bibliograficznymi.

42	GK PGE	Energetyka	6.4.1 Oddziaływani a na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność	Niewłaściwe przywołanie ustawy o ochronie przyrody	W podrozdziale 6.4.1 wskazano „(...) Rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, Dyrektywy siedliskowej, Dyrektywy ptasiej oraz Ustawy o ochronie przyrody. (...)”. Powinno być „(...) Rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, Dyrektywy siedliskowej, Dyrektywy ptasiej oraz ustawy o ochronie przyrody. (...)” Wynika to z tego, że w podrozdziale 5.1.7 wprowadzono skrót „ustawa o ochronie przyrody”. Ponadto w środku zdania nie piszę się „Ustawa” wielką literą.	Uwzględniono.
43	GK PGE	Energetyka	6.4.1 Oddziaływani a na różnorodność biologiczną, rośliny oraz zwierzęta, w tym na obszary Natura 2000 i ich integralność	Błąd logiczny oraz niewłaściwe rozumienie pojęcia „oceny oddziaływania na środowisko”	W podrozdziale 6.4.1. wskazano „(...) W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko naturalne, wyniki postępowań w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko będą decydować o możliwości i warunkach ich realizacji. Sposoby minimalizacji szkodliwego wpływu na obszary chronione będą proponowane w raportach oddziaływania na środowisko i ujęte w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach. (...)”. Zauważyć należy, że nie wszystkie przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko będą miały obligatoryjnie przeprowadzoną ocenę oddziaływania na środowisko i dla takich przedsięwzięć, dla których ocena ta nie będzie przeprowadzona, środki minimalizujące wskazuje się w karcie informacyjnej przedsięwzięcia, a nie w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.	Uwzględniono. Przeredagowano zapis w celu poprawy jego czytelności.

44	GK PGE	Energetyka	6.4.6 Oddziaływani e na zasoby naturalne, tabela 6.14. Ocena oddziaływani a na zasoby naturalne działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK, pkt 6	Nieprawidłowe określenie	Propozycja zmiany zapisu: „w związku ze zwiększeniem ryzyka wystąpienia osuwisk i zjawisk erozyjnych w wyniku zmiany stopnia uwilgotnienia* podłoża może jest ograniczenie dostępności niektórych zasobów naturalnych (np. piasku, żwiru). Na zapis: „w związku ze zwiększeniem ryzyka wystąpienia osuwisk i zjawisk erozyjnych w wyniku zmiany warunków gruntowo-wodnych uwilgotnienia podłoża może jest ograniczenie dostępności niektórych zasobów naturalnych (np. piasku, żwiru). *Zmiana warunków gruntowo-wodnych jest bardziej adekwatna do omawianego zagadnienia.	Uwzględniono.
45	GK PGE	Energetyka	Rozdz. 6, pkt.6.4.6., str. 167	Oddziaływanie na zasoby naturalne	Zdanie drugie: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia.” Uwaga: Proponujemy rozszerzenie zapisu: „... zgodnie z powiązanymi dokumentami przywołanymi w pkt. 3.3. Propozycja zapisu: „Jednym z głównych celów KPEiK jest odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia zgodnie z powiązanymi dokumentami przywołanymi w pkt. 3.3.”	Uwzględniono.
46	GK PGE	Energetyka	Rozdz. 6, pkt. 6.4.6. tabela 6.14, str168	Ocena oddziaływania na zasoby naturalne działań o charakterze infrastrukturalnym wskazanych do realizacji w KPEiK	Pozycja: Lp. 13 Działanie 112. Rozwój infrastruktury wodorowej. „Potencjalne pozytywne: - zwiększenie dostępności zielonego wodoru może przyczynić się do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych (węgla kamiennego, brunatnego, ropy naftowej)” Uwaga: w powyższym tirecie wprowadzić uzupełnienie o słowo – gazu. Propozycja zapisu: „- zwiększenie dostępności zielonego wodoru może przyczynić się do ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych (węgla kamiennego, brunatnego, ropy naftowej, gazu)	Uwzględniono.

47	GK PGE	Energetyka	6.4.9. Identyfikacja ryzyka wystąpienia oddziaływania a skumulowanego	Ocena oddziaływania na środowisko	W tytule podrozdziału powinno być odniesienie do oddziaływań skumulowanych, a nie oddziaływania skumulowanego (np. https://circabc.europa.eu/ui/group/3b48eff1-b955-423f-90860d85ad1c5879/library/a9f8a19a-fba5-440f-abf2-29d3f9ed7a63/details?download=true). Brakuje również definicji oddziaływań skumulowanych i warto chociaż zacytować w tym miejscu stosowne odniesienie, np. do literatury branżowej, w którym zdefiniowano ten typ oddziaływań (np. https://wayback.archiveit.org/12090/20151221014945/http://ec.europa.eu/environment/archives/eia/eia-studies-and-reports/pdf/guidel.pdf).	Uwzględniono częściowo. Skorygowano tytuł podrozdziału 6.4.9 oraz dodano definicję: "Oddziaływania skumulowane - zmiany w środowisku, które wynikają z połączenia wpływu danej inwestycji lub działalności z innymi, przeszłymi, obecnymi lub planowanymi działaniami, które mają podobny wpływ na te same zasoby i/lub przedmioty oddziaływania."
48	GK PGE	Energetyka	6.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji KPEiK / podrozdział (bez numeru) Różnorodność biologiczna, rośliny oraz zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność	Ocena oddziaływania na środowisko / Ochrona przyrody	W podrozdziale „Różnorodność biologiczna, rośliny oraz zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność” (bez numeru) napisano: „W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary Natura 2000 i ich integralność należy uwzględnić zaproponowane działania minimalizujące.”, ale już dalej w kolejnych punktach zaproponowano nie tylko działania minimalizujące, ale też np. „zabiegi kompensacyjne” (a więc zupełnie inny typ działań). Ponadto część zaproponowanych działań nie wpisuje się w definicję działań minimalizujących, np. przestrzeganie zapisów i warunków pozwoleń na budowę oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podrozdział ten powinien zostać napisany od początku.	Uwzględniono. Przeredagowano podrozdział w celu uporządkowania informacji.
49	GK PGE	Energetyka	6.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą ...	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne i krajobraz	Wśród zaproponowanych działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi wymieniono: „Ograniczanie prac budowlanych, wykopów i przekształceń powierzchni ziemi do niezbędnego minimum”. Zwraca się uwagę, że organizacja prac budowlanych wynika z projektu budowlanego, konieczności zapewnienia zaplecza budowy, powierzchni placów składowych, zapewnienia bezpieczeństwa prowadzonych prac budowlanych, przyjętej tej technologii prac, istniejących warunków gruntowo-wodnych itp. Proponuje się zmianę cytowanego zapisu na:	Uwzględniono. Dostosowano zapis w prognozie.

					„Optymalizowanie zajmowania powierzchni terenu w trakcie wykonywania prac budowlanych, wykopów i przekształceń powierzchni ziemi, w dostosowaniu do możliwości realizacji konkretnego przedsięwzięcia i konkretnego miejsca realizacji projektu”.	
50	GK PGE	Energetyka	6.7 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą ...	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne i krajobraz	Wśród zaproponowanych działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi wymieniono: „składowanie zanieczyszczonych gruntów i gleby w sposób uniemożliwiający przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu”. Z uwagi na fakt, że proces składowania dotyczy składowisk odpadów proponuje się zmianę na: „magazynowanie zanieczyszczonych gruntów i gleby w sposób uniemożliwiający przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu”	Uwzględniono.
51	GK PGE	Energetyka	Wnioski / str. 200	Wpływ projektu Krajowego Planu – poprawa bezpieczeństwa energetycznego	„Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego ...” „Ogólnie można spodziewać się pozytywnego oddziaływania KPEiK na ludzi dzięki poprawie ... bezpieczeństwa energetycznego” „Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie bezpieczeństwa energetycznego ...” Realizacja projektu w brzmieniu z listopada 2024 r. może znacząco nie wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju, a to ze względu na przyjęte w dokumencie nierealne terminy zakończenia produkcji energii w elektrowniach spalających węgiel w zestawieniu z terminem ich zastąpienia przez elektrownie jądrowe/ą.	Uwzględniono. Skorygowano zapisy: "Ogólnie można spodziewać się pozytywnego oddziaływania KPEiK na ludzi dzięki poprawie jakości powietrza." "Realizacja KPEiK sprzyjać będzie poprawie dostępności transportowej oraz zapewni większy dostęp do paliw alternatywnych. Należy zaznaczyć, że bezpieczeństwo energetyczne jest opisane w aKPEiK nie tylko z perspektywy sektora wytwarzania energii elektrycznej, lecz również bezpieczeństwa surowcowego, redukcji zależności importowej, dywersyfikacji kierunków dostaw, pewności i stabilności dostaw paliw i energii (w tym ciepłej). Prognozowana struktura mocy energii elektrycznej (w tym udział mocy węglowych) była oceniana przez PSE S.A., potwierdzając parametry wystarczalności mocy w perspektywie do 2040 r.

52	GK PGE	Energetyka	Wnioski / str. 200	Ochrona zasobów naturalnych	„Do głównych celów KPEiK należy odejście od paliw kopalnych na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, co sprzyja ochronie zasobów naturalnych poprzez ograniczenie ich wydobycia.” Ograniczenie wydobycia węgla brunatnego w przypadku złóż aktualnie eksploatowanych nie służy racjonalnemu gospodarowaniu zasobami złóż. Odstąpienie od eksploatacji już udostępnionych pokładów węgla i ich zezwaławanie nadkładem lub zalanie wodą powoduje trudne do odwrócenia skutki i może uniemożliwić ich późniejsze wykorzystanie przez następne pokolenia.	Uwzględniono częściowo. Przeredagowano zapis w celu podkreślenia problematyki postępowania z obecnie eksploatowanymi złożami i ryzykiem ich całkowitego utracenia w wyniku zawieszenia procesu eksploatacji tych zasobów naturalnych.
----	--------	------------	--------------------	-----------------------------	--	--

5.5. Wnioski i uwagi wniesione przez osoby fizyczne

Tabela 6. Zestawienie uwag i wniosków do „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” wniesionych w ramach konsultacji społecznych przez osoby fizyczne oraz informacja o sposobie ich rozpatrzenia

Lp.	Część, której dotyczy uwaga	Szczegółowe zagadnienie, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowana konkretna treść uzupełnienia (wraz z uzasadnieniem)	Sposób uwzględnienia w Prognozie
1	Streszczenie strona 12	Błąd językowy	Zapis: „W celu przeprowadzenia głębokiej dekarbonizacji istotny jest (przewidywane w aktualizacji KPEiK) dynamiczny rozwój OZE i wdrożenie wielkoskalowej energetyki jądrowej...” należy zastąpić zapisem „W celu przeprowadzenia głębokiej dekarbonizacji istotny jest (przewidywany w aktualizacji KPEiK) dynamiczny rozwój OZE i wdrożenie wielkoskalowej energetyki jądrowej...”.	Uwzględniono.
2	Podrozdział 5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, str. 31	Błąd językowy	Zapis: „Relatywnie mało jest ekstremalnych zjawisk pogodowych, ale ich ilość rośnie.” Należy zastąpić zapisem: „Relatywnie mało jest ekstremalnych zjawisk pogodowych, ale ich liczba rośnie.”. W całym dokumencie należy sprawdzić poprawność stosowania określeń „ilość” i „liczba”.	Uwzględniono.
3	Podrozdział 5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, str. 33	Rysunek 5.2	W legendzie nie wyjaśniono co oznacza pogrubiona czarna obwódka komórek w tabeli np. dotycząca Podkarpacia w latach 2014-2016, co czyni tabelę mniej czytelną.	Nie uwzględniono. Pogrubienia linii widoczne są tylko w plikach formatu pdf i zależą od na jakim monitorze ogląda się dokumentację i z jakim powiększeniem. Wykonawca Prognozy nie ma na to wpływu.

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

4	Podrozdział 5.1.1. Klimat i zmiany klimatu, str. 35	Rysunek 5.4	W podpisie rysunku należy usunąć przecinek po spójniku „i”. Konieczne jest sprawdzenie całości dokumentu pod tym kątem.	Uwzględniono.
5	5.1.9. Promieniowanie str. 85	Promieniowanie jonizujące	W tekście pominięto kwestię promieniowania pochodzącego z popiołów pochodzących z elektrowni ciepłych oraz reaktora w Otwocku - Świerku i składowiska odpadów promieniotwórczych w Róźnie.	Wyjaśnienie. W rozdziale 5.1.9. omówiono stan aktualny opierając się na monitoringu.
6	6.1. Wpływ na środowisko w przypadku odstępiania od realizacji KPEiK, tab. 6.1, str. 104	Działanie 119. Wdrażanie wielkoskalowej energetyki jądrowej	Wpływ na środowisko i ludzi w przypadku odstępiania od realizacji działań pomija utrzymanie niskiego poziomu zagrożenia radiacyjnego dla ludności.	Nie uwzględniono. Poziom promieniowania tła w Polsce jest zróżnicowany (zależny przede wszystkim od zmiennego stężenia radonu i produktów jego rozpadu w glebie). Średnia roczna dawka promieniowania pochodzącego z natury wynosi ok. 2,4 mSv. Dodatkowo przeciętny mieszkaniec Polski otrzymuje rocznie dawkę rzędu 0,8-0,9 mSv pochodzącą ze sztucznych źródeł, głównie związanych z diagnostyką medyczną. Dopuszczalna dawka sztucznego promieniowania w Polsce wynosi 1 mSv ponad dawkę pochodzącą od promieniowania tła. Natomiast pomiary wskazują, że w okolicach funkcjonujących elektrowni jądrowych otrzymywana przez mieszkańców dawka promieniowania nie przekracza 0,01 mSv.
7	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, str. 130-131	Działania infrastrukturalne dot. energetyki jądrowej	Niezrozumiałe jest widoczne w tekście bagatelizowanie zagrożeń oraz podkreślanie niemożności wystąpienia poważnej awarii, co było jedną z przyczyn zwielenienia skutków awarii w Fukushima.	Wyjaśnienie. Szczegółowo ryzyko takie rozpatrywane było w toku prac nad raportem oddziaływania na środowisko projektu Elektrowni jądrowej w Choczewie, a także w toku prognozy dla Programu Polskiej Energetyki Jądrowej. Ryzyko takie uznano za znikome.

8	6.4.2. Oddziaływanie na ludzi, tab. 6.5, str. 135	Działanie 50. Poprawa infrastruktury portów lotniczych	Trudno mówić o poprawie dostępności transportowej w przypadku inwestycji w zakresie portów lotniczych, jeśli ich sieć nie ulegnie zagęszczeniu. Dostęp do samych portów może zostać zwiększony poprzez rozbudowę np. kolei dojazdowych.	Wyjaśnienie. W zmienionej wersji KPEiK w opisie działania 45 (Poprawa infrastruktury portów lotniczych oraz efektywności operacyjnej transportu lotniczego) wskazano: "Działanie ma na celu dostosowanie infrastruktury portów lotniczych do obsługi zwiększającej się liczby pasażerów i operacji lotniczych oraz poprawę skomunikowania regionalnych portów lotniczych z drogową oraz kolejową siecią transportową."
---	---	--	---	--

5.6. Wnioski i uwagi związków zawodowych

Tabela 7. Zestawienie uwag i wniosków do „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.” wniesionych w ramach konsultacji społecznych przez związki zawodowe oraz informacja o sposobie ich rozpatrzenia

Lp.	Zgłaszający uwagę	Sektor	Część, której dotyczy uwaga	Szczegółowe zagadnienie, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowana konkretna treść uzupełnienia (wraz z uzasadnieniem)	Sposób uwzględnienia w Prognozie
1	ZPP	Energetyka	Rozdział 6.4.4 – Oddziaływanie na powietrze	Redukcja emisji w przemyśle i energetyce	Prognoza uwzględniła znaczną redukcję emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza, jednak nie odnosi się wystarczająco do kosztów i wykonalności technologicznej dla przemysłu. Konieczne jest przeanalizowanie wpływu kosztów redukcji emisji na konkurencyjność polskiego przemysłu i sektora energetycznego.	Wyjaśnienie. Stosownie do uwzględnionej uwagi (nr 9 Stowarzyszeń i kolejnych) w całej prognozie oos usunięto kwestie ekonomiczne i zaznaczono to w metodyce. Skutki makroekonomiczne realizacji KPEiK w dwóch scenariuszach (WAM i WEM) są opisane w Załączniku 1 i 2 do aKPEiK.
2	ZPP	Energetyka	Rozdział 6.4.7 – Oddziaływanie na klimat	Neutralność klimatyczna a bezpieczeństwo energetyczne	Prognoza zakłada rozwój OZE i stopniowe wygaszanie węgla, jednak nie uwzględniła w wystarczającym stopniu ryzyka niestabilności dostaw energii. Należy wzmocnić analizę wpływu redukcji mocy węglowej na system elektroenergetyczny i wskazać mechanizmy stabilizacyjne, np. rozwój magazynów energii i energetyki jądrowej.	Nie uwzględniono w prognozie oos, której zadaniem jest ocena wpływu dokumentu na ludzi i środowisko (poszczególne jego komponenty). Prognozowana struktura mocy energii elektrycznej przedstawiona w aKPEiK (w tym udział mocy węglowych) była oceniana przez PSE S.A., potwierdzając parametry

Raport z konsultacji i opiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aKPEiK

						wystarczalności mocy w perspektywie do 2040 r.
3	ZPP	Energetyka	Rozdział 6.4.6 – Oddziaływanie na zasoby naturalne	Dostępność surowców strategicznych	Wprowadzenie technologii niskoemisyjnych wymaga dostępu do surowców krytycznych (np. metali ziem rzadkich). Prognoza nie analizuje wpływu wzrastającego zapotrzebowania na te surowce i potencjalnych barier importowych. Należy uwzględnić strategię dywersyfikacji dostaw i rozwój recyklingu surowców.	W nowej wersji KPEiK przewidziano działania obejmujące m. in. opracowanie i wdrażanie Krajowego programu poszukiwań surowców krytycznych, aktualizację polityki surowcowej państwa oraz działania na rzecz efektywnej gospodarki surowcami ważnymi dla krajowej i unijnej gospodarki (w tym surowców strategicznych i krytycznych).
4	ZPP	Energetyka	Rozdział 6.4.3 – Oddziaływanie na wody	Wzrost zapotrzebowania na wodę w sektorze OZE i elektromobilności	Rozwój produkcji wodoru i baterii do pojazdów elektrycznych zwiększy zapotrzebowanie na wodę. Prognoza nie uwzględnia ryzyka ograniczonej dostępności zasobów wodnych. Należy przeanalizować wpływ na gospodarkę wodną i zaproponować środki ograniczające zużycie wody w przemyśle.	Uwzględniono. W Prognozie oś poglobiono wpływ rozwoju przemysłu na zasoby wodne.
5	ZPP	Energetyka	Rozdział 6.8 – Rozwiązania alternatywne	Alternatywne źródła energii i dekarbonizacja	Prognoza pomija potencjał technologii takich jak geotermia głęboka czy małe reaktory modułowe (SMR) w kontekście redukcji emisji i stabilizacji systemu energetycznego. Należy uwzględnić te technologie jako alternatywę wspierającą bezpieczeństwo energetyczne i redukcję emisji.	Uwzględniono. Nowej wersji KPEiK przewidziano działania wspierające rozwój reaktorów modułowych (SMR). Natomiast rozwój geotermii wskazano jako jedno z rozwiązań alternatywnych.

5.7. Opinie, uwagi i rekomendacje zgłoszone w ramach konsultacji transgranicznych

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu aKPEiK, ryzyko wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko o charakterze transgranicznym w przypadku realizacji założeń tego dokumentu nie zostało zidentyfikowane.

Jednak z uwagi na wniosek Strony austriackiej o przekazanie oficjalnego powiadomienia oraz wniosek Strony czeskiej o przekazanie informacji, krajom tym przekazano do wglądu dokumentację (projekt aKPEiK, prognoza oddziaływania na środowisko, odpowiednie tłumaczenia). W piśmie z dnia 16 kwietnia 2025 r., znak: DOOŚ-WST.441.3.2023.BW.3, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazał stronie austriackiej oficjalne powiadomienie, sporządzone na podstawie art. 10 Protokołu Strategicznego¹ oraz art. 7 dyrektywy SEA², dotyczące prowadzonego postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu aKPEiK. Tego samego dnia, w piśmie o znaku DOOŚ-WST.441.3.2023.BW.4, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazał – celem zapewnienia pełnej transparentności postępowania – analogiczną informację stronie czeskiej.

Stanowisko Austrii

Strona austriacka, w wiadomości e-mail z dnia 2 maja 2025 r., poinformowała, że po przeanalizowaniu przekazanej dokumentacji nie zamierza uczestniczyć w transgranicznym etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu aKPEiK.

Stanowisko Czech

W piśmie z dnia 19 maja 2025 r. strona czeska poinformowała o gotowości do udziału w konsultacjach transgranicznych dotyczących projektu aKPEiK, prowadzonych zgodnie z Dyrektywą SEA oraz Protokołem SEA. W przekazanym stanowisku Ministerstwo Środowiska Republiki Czeskiej przedstawiło szereg spostrzeżeń odnoszących się do treści prognozy oddziaływania na środowisko, podkreślając, że zgłaszane uwagi mają na celu doprecyzowanie i uzupełnienie analiz w sposób sprzyjający przejrzystości procedury oraz zapewnieniu zgodności dokumentu z wymogami prawa unijnego.

Strona czeska zwróciła uwagę, iż poziom szczegółowości przedstawiony w projekcie oraz prognozie jest zróżnicowany, co może utrudniać jednoznaczną interpretację potencjalnych skutków transgranicznych. Wskazano również, że niektóre przedsięwzięcia, zwłaszcza o charakterze transportowym lub sieciowym, nie zostały opisane w sposób umożliwiający pełną ocenę ich możliwego wpływu na obszary położone przy granicy.

W stanowisku podkreślono także, że informacje przedstawione w prognozie nie pozwalały wówczas na jednoznaczne określenie ryzyka wystąpienia oddziaływań transgranicznych. W związku z tym strona czeska wyraziła oczekiwanie uzupełnienia dokumentu o bardziej szczegółowe analizy, które umożliwiłyby pełniejsze potwierdzenie przedstawionych wniosków. Jednocześnie zauważono, że przy obecnym stanie informacji nie jest możliwe ani jednoznaczne potwierdzenie wystąpienia znaczących oddziaływań, ani ich definitywne wykluczenie. W tym kontekście strona czeska zwróciła się o przedstawienie odpowiedniej deklaracji, popartej rzetelną i wiarygodną oceną.

Ponadto w przekazanym stanowisku przypomniano, iż oceny przeprowadzane na poziomie poszczególnych projektów nie zastępują konieczności dokonania oceny w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wskazano również na potrzebę zapewnienia pełnej zgodności projektu aKPEiK z Dyrektywą SEA i Dyrektywą EIA – w szczególności pod kątem ochrony zdrowia publicznego oraz integralności obszarów Natura 2000 w Republice Czeskiej.

W odpowiedzi na stanowisko przedstawione przez Stronę czeską oraz sformułowane pytania prowadzona była dalsza korespondencja wyjaśniająca pomiędzy stroną polską i czeską. Szczegółowe

wyjaśnienia przekazano stronie czeskiej pismem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 lipca 2025 r., a następnie uzupełniono je pismem Ministra Energii z dnia 25 września 2025 r., przekazanym za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Wyjaśnienia odnosiły się do zagadnień wskazanych przez stronę czeską, dotyczących w szczególności inwestycji drogowych przewidzianych w Rządowym Programie Budowy Dróg Krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.), modernizacji taboru i infrastruktury kolejowej oraz rozwoju lokalnej i regionalnej infrastruktury kolejowej, a także modernizacji i rozbudowy linii przesyłowych energii elektrycznej umożliwiających zwiększanie przepływów transgranicznych. Strona polska przedstawiła szczegółowe uzasadnienie wskazujące, że realizacja przedsięwzięć przewidzianych w projekcie KPEiK nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na terytorium Republiki Czeskiej oraz że dla dokumentu prawidłowo przeprowadzono ocenę potencjalnych oddziaływań transgranicznych.

Ministerstwo Środowiska Republiki Czeskiej w piśmie pod sygn. akt: MZP/2025/710/3601 z dnia 31 października 2025 r. przekazało informację, że nie zgłasza dalszych uwag do projektu koncepcji „Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r.”, w tym do oceny oddziaływania projektu na środowisko i zdrowie publiczne. Ministerstwo Środowiska zaakceptowało dokumenty oraz poinformowało, że możliwe jest zakończenie trwających konsultacji międzypaństwowych prowadzonych zgodnie z przepisami art. 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko oraz zgodnie z postanowieniami art. 10 Protokołu o strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko do Konwencji o transgranicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Dodatkowo Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w piśmie nr DOOŚ-WST.441.3.2023.BW.9 z dnia 3 listopada 2025 r., przekazał informację, że strona czeska nie zgłosiła żadnych uwag i zaakceptowała treść aktualizacji KPEiK oraz prognozy ooś, uznając przedstawione wyjaśnienia oraz wyraziła zgodę na zakończenie konsultacji transgranicznych.

6. Wnioski z przebiegu postępowania w sprawie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko

6.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała, że realizacja Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. z perspektywą do 2040 r. będzie miała w przeważającej części pozytywny wpływ na środowisko oraz warunki życia ludności. Analizie poddano 166 działań przewidzianych do realizacji w ramach pięciu wymiarów unii energetycznej, obejmujących obniżenie emisyjności gospodarki, poprawę efektywności energetycznej, bezpieczeństwo energetyczne, wewnętrzny rynek energii oraz badania innowacyjność i konkurencyjność gospodarki.

Prognoza wykazała, że realizacja aKPEiK będzie stanowiła istotny wkład w osiąganie krajowych i unijnych celów klimatycznych. Działania przewidziane w dokumencie prowadzą do znaczącego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, przy czym scenariusz WAM (With Additional Measures), stanowiący podstawę aktualizacji KPEiK, umożliwi osiągnięcie redukcji emisji gazów cieplarnianych na poziomie około 53% do 2030 r. względem roku 1990 oraz około 75% do 2040 r. względem roku bazowego. Realizacja tych założeń będzie stanowić istotny wkład Polski w proces osiągania neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 r.

W Prognozie wskazano, że najważniejszych pozytywnych oddziaływań środowiskowych należy oczekiwać przede wszystkim w zakresie:

- ograniczenia emisji gazów cieplarnianych,
- poprawy jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji pyłów PM10 i PM2,5, tlenków azotu, tlenków siarki oraz benzo(a)pirenu,
- zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym kraju,
- poprawy efektywności energetycznej gospodarki,
- rozwoju energetyki jądrowej jako niskoemisyjnego źródła energii,
- rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym,
- poprawy stanu zasobów wodnych i zwiększania retencji,
- zwiększenia zdolności adaptacyjnych gospodarki i środowiska do zmian klimatu,
- poprawy stanu ekosystemów leśnych i rolniczych oraz wzrostu potencjału pochłaniania dwutlenku węgla przez sektor LULUCF,
- poprawy jakości życia mieszkańców oraz ograniczenia negatywnego wpływu zanieczyszczeń środowiska na zdrowie ludzi.

Prognoza wykazała również korzystny wpływ działań przewidzianych w aKPEiK na różnorodność biologiczną. Działania związane z rozwojem małej retencji, ochroną terenów podmokłych, wspieraniem zrównoważonej gospodarki leśnej, zwiększaniem powierzchni zalesień oraz ochroną rodzimych gatunków roślin i zwierząt będą przyczyniać się do poprawy stabilności ekosystemów oraz wzrostu odporności środowiska na skutki zmian klimatu. Korzystne efekty przewiduje się także w odniesieniu do jakości wód oraz gleb, zwłaszcza poprzez ograniczenie presji wynikającej z emisji zanieczyszczeń i wspieranie praktyk zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi.

Jednocześnie Prognoza zidentyfikowała możliwość wystąpienia lokalnych negatywnych oddziaływań związanych głównie z realizacją przedsięwzięć infrastrukturalnych przewidzianych w dokumencie. Dotyczy to w szczególności inwestycji związanych z rozbudową sieci elektroenergetycznych, infrastruktury gazowej, transportowej i paliwowej, rozwojem odnawialnych źródeł energii, energetyki jądrowej oraz magazynów energii. Oddziaływania te mogą obejmować czasowe zajmowanie terenów, przekształcenia krajobrazu, fragmentację siedlisk przyrodniczych, zwiększenie poziomu hałasu, emisję pyłu i zanieczyszczeń w fazie budowy, okresowe zaburzenia stosunków wodnych oraz wzrost zapotrzebowania na surowce naturalne.

W odniesieniu do obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000, Prognoza wskazuje, że potencjalne negatywne oddziaływania mogą wystąpić przede wszystkim na etapie realizacji niektórych inwestycji liniowych lub wielkoskalowych. Jednocześnie stwierdzono, że zastosowanie obowiązujących procedur środowiskowych, odpowiednich rozwiązań technicznych oraz działań minimalizujących, takich jak przejścia dla zwierząt, nasadzenia kompensacyjne, monitoring przyrodniczy czy odpowiednie planowanie lokalizacji inwestycji, pozwoli na skuteczne ograniczenie ryzyka występowania znaczących negatywnych oddziaływań.

Prognoza przeanalizowała również możliwość wystąpienia oddziaływań skumulowanych. W przypadku działań infrastrukturalnych ryzyko ich wystąpienia zostało ocenione jako niskie lub średnie. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z energetyką jądrową, transportem, sieciami przesyłowymi oraz infrastrukturą gazową. Wskazano jednak, że skala tych oddziaływań nie powinna prowadzić do wystąpienia znaczących negatywnych skutków środowiskowych o charakterze ponadregionalnym.

Analiza przeprowadzona w Prognozie nie wykazała również podstaw do stwierdzenia możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań transgranicznych. Z uwagi na charakter, skalę oraz lokalizację planowanych działań uznano, że realizacja aKPEiK nie będzie powodować istotnych negatywnych skutków dla środowiska państw sąsiednich.

W rezultacie przeprowadzonych analiz stwierdzono, że projekt aKPEiK jest zgodny z celami ochrony środowiska określonymi na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym. Bilans oddziaływań środowiskowych oceniono jako zdecydowanie pozytywny, a potencjalne negatywne skutki mają charakter głównie lokalny, czasowy oraz możliwy do ograniczenia na etapie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Korzyści środowiskowe wynikające z wdrożenia dokumentu, w szczególności w zakresie ochrony klimatu, jakości powietrza, efektywnego gospodarowania zasobami oraz poprawy odporności środowiska na zmiany klimatu, znacząco przewyższają możliwe oddziaływania negatywne.

6.2. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wskazuje na konieczność prowadzenia systematycznego monitoringu skutków środowiskowych realizacji postanowień aKPEiK, umożliwiającego ocenę stopnia osiągania założonych celów energetyczno-klimatycznych oraz identyfikację ewentualnych nieprzewidzianych oddziaływań na środowisko. Monitoring ten będzie stanowić integralny element procesu wdrażania dokumentu i będzie prowadzony z wykorzystaniem istniejących krajowych systemów monitorowania oraz sprawozdawczości.

Zgodnie z założeniami przyjętymi w aKPEiK oraz ustaleniami Prognozy monitorowanie realizacji dokumentu będzie odbywać się w cyklu dwuletnim, zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu. Analiza skutków realizacji dokumentu będzie powiązana z procesem raportowania postępów wdrażania aKPEiK oraz okresowych przeglądów i aktualizacji dokumentu.

Źródłem danych wykorzystywanych do monitorowania skutków realizacji dokumentu będą w szczególności dane pochodzące, statystyki publicznej, Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami, Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz innych instytucji odpowiedzialnych za realizację działań przewidzianych w aKPEiK.

W przypadku stwierdzenia występowania istotnych odchyleń od zakładanych efektów środowiskowych, społecznych lub gospodarczych, wyniki monitoringu powinny stanowić podstawę do podjęcia działań korygujących, aktualizacji instrumentów wdrożeniowych lub modyfikacji dokumentu. Podejście takie pozwoli na zachowanie elastyczności procesu transformacji energetyczno-klimatycznej oraz zapewni możliwość dostosowywania działań do zmieniających się uwarunkowań technologicznych, ekonomicznych i środowiskowych.

6.3. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

W ramach prac nad KPEiK przeanalizowano dwa scenariusze transformacji energetyczno-klimatycznej Polski: scenariusz tzw. referencyjny WEM (With Existing Measures) oraz scenariusz tzw. przyspieszonej transformacji WAM (With Additional Measures). Scenariusz WEM odzwierciedla rozwój sektora energii i klimatu przy założeniu kontynuacji obecnie obowiązujących polityk, instrumentów wsparcia oraz środków regulacyjnych. Scenariusz WAM uwzględnia natomiast dodatkowe działania i mechanizmy mające na celu przyspieszenie transformacji energetycznej i realizację założeń polityki klimatycznej Unii Europejskiej, w tym pakietu „Fit for 55”.

Przeprowadzone analizy wykazały, że oba scenariusze prowadzą do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, poprawy efektywności energetycznej oraz wzrostu udziału odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie scenariusz WAM umożliwia osiągnięcie wyższych efektów środowiskowych i klimatycznych, w tym redukcji emisji gazów cieplarnianych o około 53% do 2030 r. względem poziomu z 1990 r., przy jednoczesnym utrzymaniu bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz konkurencyjności gospodarki.

Ze względu na występowanie niepewności związanych z sytuacją gospodarczą, tempem rozwoju technologii, poziomem inwestycji oraz zmiennością uwarunkowań geopolitycznych, nie zdecydowano się na przyjęcie wyłącznie jednego ze scenariuszy. Cele aKPEiK zostały określone przedziałowo, przy wykorzystaniu wyników uzyskanych zarówno w scenariuszu WEM, jak i WAM. Oznacza to, że dokument wyznacza kierunek transformacji energetyczno-klimatycznej przy jednoczesnym zachowaniu elastyczności umożliwiającej reagowanie na zmieniające się warunki realizacji polityki energetycznej państwa.

Prognoza oddziaływania na środowisko wskazała, że scenariusz WAM zapewnia większe korzyści w zakresie ochrony klimatu, jakości powietrza, rozwoju odnawialnych źródeł energii, poprawy efektywności energetycznej, rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zwiększenia odporności na skutki zmian klimatu. Jednocześnie realizacja działań przewidzianych w tym scenariuszu wiąże się z większą skalą inwestycji infrastrukturalnych, które mogą powodować lokalne oddziaływania związane z zajęciem terenów, przekształceniem krajobrazu, fragmentacją siedlisk przyrodniczych, okresowym zwiększeniem emisji hałasu oraz wzrostem zapotrzebowania na surowce naturalne. Prognoza wykazała jednak, że oddziaływania te mają charakter przede wszystkim lokalny i czasowy oraz mogą być skutecznie ograniczane poprzez stosowanie środków minimalizujących i kompensacyjnych.

W toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stwierdzono również, że ze względu na strategiczny charakter dokumentu nie było możliwe przeprowadzenie szczegółowej analizy wariantów technicznych, technologicznych lub lokalizacyjnych dla poszczególnych przedsięwzięć. aKPEiK określa kierunki działań, cele oraz instrumenty realizacyjne, natomiast szczegółowe rozwiązania będą opracowywane na etapie przygotowywania konkretnych inwestycji i poddawane odrębnym procedurom oceny oddziaływania na środowisko. Scenariusz WEM został zatem potraktowany jako rozwiązanie alternatywne wobec scenariusza WAM i stanowił podstawę porównania skutków środowiskowych związanych z przyjęciem bardziej ambitnej ścieżki transformacji.

W rezultacie przeprowadzonych analiz uznano, że przyjęty wariant dokumentu stanowi rozwiązanie najbardziej korzystne z punktu widzenia realizacji krajowych i unijnych celów klimatycznych, ochrony środowiska, bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju społeczno-gospodarczego. Prognoza oddziaływania na środowisko potwierdziła, że długoterminowe korzyści wynikające z realizacji aKPEiK przewyższają potencjalne negatywne oddziaływania środowiskowe, które mogą zostać ograniczone na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych